

IZVJEŠTAJ O RAZVOJU FEDERACIJE BIH 2024.

SADRŽAJ

LISTA SKRAĆENICA	4
LISTA TABELA	8
UVOD	14
IZVRŠNI SAŽETAK I GLAVNE PREPORUKE	15
STRUKTURA I PROCES IZRADE IZVJEŠTAJA O RAZVOJU FBiH	18
STRUKTURA IZVJEŠTAJA O RAZVOJU FBiH	18
PROCES PRIKUPLJANJA INFORMACIJA	20
PREGLED PROVEDBE STRATEGIJE ZA 2024. GODINU	21
STRATEŠKI CILJ 1: UBRZAN EKONOMSKI RAZVOJ	21
PRIORITET 1.1. POVEĆAVATI DIGITALIZIRANOST EKONOMIJE	25
PRIORITET 1.2. PODRŽAVATI TRANSFER I RAZVOJ TEHNOLOGIJA	32
PRIORITET 1.3. PODRŽAVATI RAZVOJ POSLOVNOG PRIVATNOG SEKTORA	36
PRIORITET 1.4. PODRŽAVATI IZVOZ I STVARANJE PROIZVODA VIŠE DODANE VRIJEDNOSTI	44
STRATEŠKI CILJ 2: PROSPERITETAN I INKLUZIVAN DRUŠTVENI RAZVOJ	50
PRIORITET 2.1. UNAPRJEĐIVATI OBRAZOVNI SISTEM	52
PRIORITET 2.2. POBOLJŠAVATI ISHODE ZDRAVSTVENOG SISTEMA	59
PRIORITET 2.3. UBLAŽITI TREND DEMOGRAFSKOG STARENJA STANOVNIŠTVA, POBOLJŠATI STABILNOST OBITELJI I POLOŽAJ MLADIH	68
PRIORITET 2.4. SMANJIVATI NEAKTIVNOST I NEZAPOSLENOST, NAROČITO DUGOROČNU	75
PRIORITET 2.5. SMANJIVATI SIROMAŠTVO I SOCIJALNU ISKLJUČENOST	80
STRATEŠKI CILJ 3: RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV RAZVOJ	88
PRIORITET 3.1. UNAPRJEĐIVATI ZAŠTITU I KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	89
PRIORITET 3.2. UNAPRJEĐIVATI KVALITET ZRAKA	102
PRIORITET 3.3. POVEĆATI ENERGIJSKU EFIKASNOST	105
PRIORITET 3.4. ZAPOČETI REALIZACIJU ENERGIJSKE TRANZICIJE	108
PRIORITET 3.5. POTICATI RAZVOJ RURALNIH PROSTORA	113
PRIORITET 3.6. POVEĆATI OTPORNOST NA KRIZE	118
STRATEŠKI CILJ 4: TRANSPARENTAN, EFIKASAN I ODGOVORAN JAVNI SEKTOR	122
PRIORITET 4.1. UNAPRJEĐIVATI VLADAVINU PRAVA	123
PRIORITET 4.2. STAVITI JAVNU UPRAVU U SLUŽBU GRAĐANA	128
PRIORITET 4.3. UNAPRJEĐIVATI ODGOVORNOST U OBLASTI JAVNIH FINANSIJA	135
INSTITUCIONALNI KAPACITET	142
IMPLEMENTACIJA CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U FBiH	143
PRILOG 1: STRUKTURA ODGOVORNOSTI INSTITUCIJA ZA IMPLEMENTACIJU MJERA PODIJELJENO PO STRATEŠKIM CILJEVIMA	148
PRILOG 2: PREGLED INDIKATORA ZA REALIZACIJU STRATEŠKIH CILJEVA	151
PRILOG 3: PREGLED INDIKATORA ZA REALIZACIJU PRIORITETA	153
PRILOG 4: PREGLED INDIKATORA ZA REALIZACIJU MJERA	160
PRILOG 5: PREGLED RELEVANTNIH AKTIVNOSTI UKLJUČENIH U PLANOVIMA RADA MINISTARSTAVA I INSTITUCIJA (IMPLEMENTATORA) FBiH VEZANIH ZA MJERE	187

STRATEŠKI CILJ 1: UBRZAN EKONOMSKI RAZVOJ	187
PRIORITET 1.1. POVEĆAVATI DIGITALIZIRANOST EKONOMIJE	187
PRIORITET 1.2. PODRŽAVATI TRANSFER I RAZVOJ TEHNOLOGIJA	189
PRIORITET 1.3. PODRŽAVATI RAZVOJ POSLOVNOG PRIVATNOG SEKTORA	190
PRIORITET 1.4. PODRŽAVATI IZVOZ I STVARANJE PROIZVODA VIŠE DODANE VRIJEDNOSTI	195
STRATEŠKI CILJ 2: PROSPERITETAN I INKLUZIVAN DRUŠTVENI RAZVOJ	197
PRIORITET 2.1. UNAPRJEĐIVATI OBRAZOVNI SISTEM	197
PRIORITET 2.2. POBOLJŠAVATI ISHODE ZDRAVSTVENOG SISTEMA	201
PRIORITET 2.3. UBLAŽITI TREND DEMOGRAFSKOG STARENJA STANOVNIŠTVA, POBOLJŠATI STABILNOST OBITELJI I POLOŽAJ MLADIH	204
PRIORITET 2.4. SMANJIVATI NEAKTIVNOST I NEZAPOSLENOST, NAROČITO DUGOROČNU	209
PRIORITET 2.5. SMANJIVATI SIROMAŠTVO I SOCIJALNU ISKLJUČENOST	210
STRATEŠKI CILJ 3: RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV RAZVOJ	214
PRIORITET 3.1. UNAPRJEĐIVATI ZAŠTITU I KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	214
PRIORITET 3.2. UNAPRJEĐIVATI KVALITET ZRAKA	219
PRIORITET 3.3. POVEĆATI ENERGIJSKU EFIKASNOST	220
PRIORITET 3.4. ZAPOČETI REALIZACIJU ENERGIJSKE TRANZICIJE	222
PRIORITET 3.5. POTICATI RAZVOJ RURALNIH PROSTORA	223
PRIORITET 3.6. POVEĆATI OTPORNOST NA KRIZE	226
STRATEŠKI CILJ 4: TRANSPARENTAN, EFIKASAN I ODGOVORAN JAVNI SEKTOR	227
PRIORITET 4.1. UNAPRJEĐIVATI VLADAVINU PRAVA	227
PRIORITET 4.2. STAVITI JAVNU UPRAVU U SLUŽBU GRAĐANA	229
PRIORITET 4.3. UNAPRJEĐIVATI ODGOVORNOST U OBLASTI JAVNIH FINANSIJA	232

LISTA SKRAĆENICA

ADS FBiH	Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine
APD	Anketa o potrošnji domaćinstava u BiH
ARS	Anketa o radnoj snazi
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
BEEP	Bosnian Energy Efficiency Project
BiH	Bosna i Hercegovina
BPK	Bosanskohercegovački kanton
CBBiH	Centralna banka BiH
CEF	Connecting Europe Facility
CIRP	Centar za investicije i razvoj poduzetništva
CLC	Corine Land Cover
CLDP	Program za razvoj trgovačkog prava američkog Ministarstva trgovine
COVID-19	Coronavirus disease 2019
CŽR	Civilne žrtve rata
DESI	Indeks ekonomske i društvene digitalizacije
DII	Indeks digitalnog intenziteta
DISIP	Specijalni plan provedbe direktive o poplavama
DOB	Dokument okvirnog budžeta
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
ECML	European Centre for Modern Languages of the Council of Europe
EDGI	Regionalna razvijenost e-uprave
EE	Elektroenergetika
EEAPF	Environment Agency Pension Fund
EnE	Energetska efikasnost
ENR	Agencija za energetske resurse Vlade SAD-a
EPO	European Patent Office
ERP	Poslovno planiranje resursa eng. Enterprise Resource Planning
Espoo Konvencija	Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context

ESS	European Statistical System
EU	Evropska unija (EU 28: 28 zemalja članica)
EU IPA	EU Instrument predpristupne pomoći
EU Komitet AIDA	Specijalni komitet za vještačku inteligenciju u digitalnom dobu (AIDA).
EU27	Evropska unija od 27 država članica
EUROSTAT	Statistički ured Evropske unije
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FERK	Regulatorna komisija za energiju FBiH
FMERI	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
FMF	Federalno ministarstvo finansija
FMKS	Federalno ministarstvo kulture i sporta
FMOiT	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
FMPU	Federalno ministarstvo prostornog uređenja
FMPVŠ	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
FMRPO	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
FMRSP	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
FMZ	Federalno ministarstvo zdravstva
FUCZ	Federalna uprava civilne zaštite
FZS	Federalni zavod za statistiku
FZZPR	Federalni zavod za programiranje razvoja
FZZZ	Federalni zavod za zapošljavanje
GII	Globalni indeks inovacija
GIZ	Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
HE	Hidroelektre
IKT	Informacijsko-komunikacijska tehnologija
INSPIRE	Infrastruktura za prostorne informacije u Evropskoj zajednici
IOM	Međunarodna organizacija za migracije (International Organization for Migration)
IPP	Infrastruktura prostornih podataka
IR	Istraživanje i razvoja
ISIC	Međunarodna standardna industrijska klasifikacija (International Standard Industrial Classification)

ISO	Nezavisni operator Sistema (Independent system operator)
ISUO	Uredba o informacionom sistemu upravljanja otpadom
ISZP FBiH	Informacioni sistem zaštite prirode Federacije Bosne i Hercegovine
IT	Informacijska tehnologija
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JP EPBiH	Javno preduzeće Elektroprivreda Bosne i Hercegovine
JR	Jedinstveni registar korisnika gotovinskih naknada
JSZZ	Javne službe za zapošljavanje
KD BiH	Klasifikacija djelatnosti BiH
KD I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)
KS	Kanton Sarajevo
LPG	Ukapljeni naftni plin
MCP BiH	Ministarstvo civilnih poslova BiH
MICS	Istraživanja višestrukih pokazatelja
MPI	Indeks multidimenzionalnog siromaštva
MSP	Mala i srednja preduzeća
MVTEO BiH	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine
ND	Naftni derivat
ODS	Operator distributivnog sistema
OECD	Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development)
OIE	Obnovljivi izvori energije
OIEIEK	Obnovljivi izvori energije i efikasna kogeneracija
OSI	Osobe sa invaliditetom
OSI FBiH	Strategija za unapređenje prava i položaja osoba sa invaliditetom 2016–2021.
PFBiH	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
PIMIS	Informacioni sistem za upravljanje javnim investicijama (Public Investment Management Information System)
PISA	Najveće međunarodno testiranje u oblasti obrazovanja (Programme for International Student Assessment)
PJI	Program javnih investicija
PUFBiH	Porezna uprava Federacije BiH
RS	Republika Srpska

SBK	Srednjobosanski kanton
SE	Solarne elektrane
SILC	Istraživanje o prihodima i uslovima života građana Bosne i Hercegovine
SOTAC	Baza korisnika socijalne pomoći
TE	Termoelektrana
TJ	Teradžul
TK	Tuzlanski kanton
UHC	Universal health coverage
UN	Ujedinjene nacije (eng. United Nations)
UNDP BiH	Razvojni program Ujedinjenih nacija (United Nations Development Program)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
USAID	Američka federalna državna agencija (United States Agency for International Development)
VE	Vjetroelektrane
VSS	Visoka stručna sprema
VSTV	Visoko sudske i tužilačko vijeće
VŠS	Viša stručna sprema
WBIF	Investicioni okvir za Zapadni Balkan (Western Balkans Investment Framework)
WHO	World Health Organizations
WIPO	World Intellectual Property Organization
WLAN	Lokalna bežična komunikaciona infrastruktura
ZDK	Zeničko dobojski kanton
ZZJZFBiH	Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH

LISTA TABELA

Tabela 1: Odgovorne institucije za koordinaciju sprovedbe Strategije razvoja	18
Tabela 2: Regionalni pregled Indeksa spremnosti za vještačku inteligenciju	30
Tabela 3: Globalni indeks inovacija, regionalni pregled	32
Tabela 4: GII rangiranje, BiH (2020-2024)	32
Tabela 5: Snaga inovacija prema GII za 2024, BiH	32
Tabela 6: Slabost inovacija prema GII za 2024, BiH	32
Tabela 7: Europska ljestvica uspjeha u inoviranju, regionalni pregled	35
Tabela 8: Pregled dugoročnog rejtinga pojedinih zemalja iz šireg okruženja, 2024	37
Tabela 9: Indikatori	122
Tabela 10: Broj pokazatelja harmonizovanih sa EU i broj rodni indikatora	133
Tabela 11: Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera za SC1	148
Tabela 12: Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera za SC2	149
Tabela 13: Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera za SC3	149
Tabela 14: Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera za SC4	150
Tabela 15: Pregled indikatora za realizaciju SC1	151
Tabela 16: Pregled indikatora za realizaciju SC2	151
Tabela 17: Pregled indikatora za realizaciju SC3	151
Tabela 18: Pregled indikatora za realizaciju SC4	152
Tabela 19: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 1.1.	153
Tabela 20: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 1.2.	153
Tabela 21: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 1.3.	154
Tabela 22: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 1.4.	154
Tabela 23: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.1.	155
Tabela 24: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.2.	155
Tabela 25: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.3.	155
Tabela 26: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.4.	156
Tabela 27: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.5.	156
Tabela 28: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.1.	157
Tabela 29: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.2.	157
Tabela 30: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.3.	157
Tabela 31: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.4.	158
Tabela 32: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.5.	158
Tabela 33: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.6.	158
Tabela 34: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 4.1.	158
Tabela 35: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 4.2.	159
Tabela 36: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 4.3.	159
Tabela 37: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.1.	160
Tabela 38: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.2.	160
Tabela 39: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.3.	160
Tabela 40: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.4.	161
Tabela 41: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.5.	161
Tabela 42: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.2.1.	161
Tabela 43: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.2.2.	161
Tabela 44: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.1.	162
Tabela 45: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.2.	162
Tabela 46: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.3.	162
Tabela 47: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.4.	162
Tabela 48: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.5.	163
Tabela 49: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.6.	163
Tabela 50: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.4.1.	163
Tabela 51: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.4.2.	164
Tabela 52: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.4.3.	164
Tabela 53: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.4.4.	164
Tabela 54: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.1.	165

Mjera 2.1.2. Poboljšavati kvalitet predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja za potrebe razvoja i osigurati inkluzivno obrazovanje za sve	Tabela 55: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.2.	165
Mjera 2.1.3. Razviti funkcionalan sistem obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja	Tabela 56: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.3.	166
Mjera 2.1.4. Poticati obrazovne institucije na pružanje većeg stepena znanja i prakse u oblasti IKT	Tabela 57: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.4.	166
Mjera 2.1.5. Poboljšavati rad sa talentima i standard učenika i studenata	Tabela 58: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.5.	167
Tabela 59: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.1.		167
Tabela 60: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.2.		168
Tabela 61: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.3.		169
Tabela 62: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.4.		169
Tabela 63: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.5.		169
Tabela 64: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.6.		170
Tabela 65: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.1.		170
Tabela 66: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.2.		171
Tabela 67: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.3.		171
Tabela 68: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.4.		171
Tabela 69: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.5.		172
Tabela 70: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.4.1.		172
Tabela 71: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.4.2.		173
Tabela 72: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.4.3.		173
Tabela 73: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.1.		173
Tabela 74: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.2.		174
Tabela 75: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.3.		175
Tabela 76: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.4.		175
Tabela 77: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.5.		176
Tabela 78: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.1.		176
Tabela 79: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.2.		176
Tabela 80: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.3.		176
Tabela 81: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.4.		177
Tabela 82: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.5.		177
Tabela 83: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.6.		177
Tabela 84: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.7.		178
Tabela 85: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.8.		178
Tabela 86: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.2.1.		178
Tabela 87: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.2.2.		179
Tabela 88: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.3.1.		179
Tabela 89: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.3.2.		179
Tabela 90: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.4.1.		179
Tabela 91: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.4.2.		180
Tabela 92: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.4.3.		180
Tabela 93: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.5.1.		180
Tabela 94: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.5.2.		181
Tabela 95: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.5.3.		181
Tabela 96: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.6.1.		181
Tabela 97: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.6.2.		182
Tabela 98: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.6.3.		182
Tabela 99: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.1.1.		182
Tabela 100: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.1.2.		183
Tabela 101: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.1.3.		183
Tabela 102: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.1.4.		183
Tabela 103: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.1.		184
Tabela 104: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.2.		184
Tabela 105: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.3.		184
Tabela 106: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.4.		184
Tabela 107: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.5.		185
Tabela 108: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.6.		185
Tabela 109: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.1.		185

Tabela 110: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.2.	186
Tabela 111: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.3.	186
Tabela 112: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.4.	186
Tabela 113: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.6.	186
Tabela 114: Pregled strukture aktivnosti vezanih za SC1	187
Tabela 115: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 1.1.	187
Tabela 116: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.1.	187
Mjera 1.1.2. Ubrzati digitalnu transformaciju malih i srednjih preduzeća Tabela 117: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.2.	188
Tabela 118: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.3.	188
Mjera 1.1.4. Razvijati vještačku inteligenciju i njenu primjenu Tabela 119: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.4.	188
Tabela 120: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.5.	189
Tabela 121: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 1.2.	189
Mjera 1.2.1. Podržavati istraživačko-razvojne i inovacijske aktivnosti Tabela 122: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.2.1.	189
Tabela 123: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.2.1.	190
Mjera 1.2.2. Podržavati povezivanje privrede i naučno - istraživačkih institucija Tabela 124: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.2.2.	190
Tabela 125: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 1.3.	190
Tabela 126: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.1.	190
Tabela 127: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.1.	191
Mjera 1.3.2. Rasteretiti gospodarstvo smanjenjem fiskalnog opterećenja rada Tabela 128: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.2.	192
Mjera 1.3.3. Podržavati razvoj poduzetništva kreativnog sektora Tabela 129: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.3.	192
Tabela 130: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.3.	192
Mjera 1.3.4. Podržavati razvoj poduzetništva turističkog sektora Tabela 131: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.4.	193
Tabela 132: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.4.	193
Mjera 1.3.5. Podržavati prostornu koncentraciju poduzetništva Tabela 133: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.5.	194
Tabela 134: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.5.	194
Mjera 1.3.6. Diverzificirati i unaprjeđivati finansijski sistem Tabela 135: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.6.	194
Tabela 136: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 1.4.	195
Mjera 1.4.1. Unaprjeđivati zaštitu intelektualnog vlasništva Tabela 137: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.4.1.	195
Tabela 138: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.4.2.	195

Tabela 139: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.4.3.	196
Tabela 140: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.4.4.	196
Tabela 141: Pregled strukture aktivnosti vezanih za SC2	197
Tabela 142: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.1.	197
Tabela 143: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.1.2.	198
Tabela 144: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.1.3.	199
Tabela 145: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.1.4.	199
Tabela 146: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.1.5.	200
Tabela 147: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.2.	201
Tabela 148: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.1.	201
Tabela 149: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.2.	202
Tabela 150: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.3.	202
Tabela 151: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.4.	203
Tabela 152: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.5.	203
Tabela 153: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.6.	204
Tabela 154: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.3.	204
Tabela 155: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.1.	204
Tabela 156: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.2.	205
Tabela 157: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.3.	205
Tabela 158: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.4.	206
Tabela 159: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.4.	207
Tabela 160: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.4.	208
Tabela 161: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.5.	208
Tabela 162: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.4.	209
Tabela 163: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.4.1.	209
Tabela 164: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.4.2.	209
Tabela 165: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.4.3.	210
Tabela 166: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.5.	210
Tabela 167: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.1.	210
Tabela 168: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.2.	211
Tabela 169: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.3.	211
Tabela 170: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.4.	212
Tabela 171: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.5.	213

Tabela 172: Pregled strukture aktivnosti vezanih za SC3	214
Tabela 173: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.1.	214
Tabela 174: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.1.	214
Tabela 175: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.2.	214
Tabela 176: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.3.	216
Tabela 177: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.4.	217
Tabela 178: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.6.	218
Tabela 179: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.7.	218
Tabela 180: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.8.	219
Tabela 181: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.2.	219
Tabela 182: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.2.1.	220
Tabela 183: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.2.2.	220
Tabela 184: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.3.	220
Tabela 185: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.3.1.	220
Tabela 186: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.3.2.	221
Tabela 187: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.4.	222
Tabela 188: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.4.1.	222
Tabela 189: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.4.2.	223
Tabela 190: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.4.3.	223
Tabela 191: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.5.	223
Tabela 192: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.5.1.	224
Tabela 193: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.5.2.	224
Tabela 194: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.5.3.	225
Tabela 195: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.6.	226
Tabela 196: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.6.1.	226
Tabela 197: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.6.2.	226
Tabela 198: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.6.3.	226
Tabela 199: Pregled strukture aktivnosti vezanih za SC4	227
Tabela 200: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 4.1.	227
Tabela 201: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.1.1.	227
Tabela 202: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.1.2.	227
Tabela 203: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.1.3.	228
Tabela 204: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.1.4.	228
Tabela 205: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 4.2.	229
Tabela 206: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.1.	229

<i>Tabela 207: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.2.</i>	229
<i>Tabela 208: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.3.</i>	230
<i>Tabela 209: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.4.</i>	230
<i>Tabela 210: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.5.</i>	230
<i>Tabela 211: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.6.</i>	231
<i>Tabela 212: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 4.3.</i>	232
<i>Tabela 213: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.1.</i>	232
<i>Tabela 214: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.2.</i>	233
<i>Tabela 215: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.3.</i>	234
<i>Tabela 216: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.4.</i>	235
<i>Tabela 217: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.6.</i>	237

UVOD

Godišnji Izveštaj o razvoju Federacije BiH prati proces implementacije Strategije razvoja Federacije BiH 2021–2027.¹ U Izveštaju se sagledavaju opći razvojni trendovi u FBiH te napredak u ostvarivanju postavljenih strateških ciljeva. U skladu sa dobrom praksom razvijenih zemalja, Federalni zavod za programiranje razvoja od 2011. godine izrađuje Izveštaj o razvoju FBiH, a od 2017. godine njegova izrada predstavlja zakonsku obavezu, u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH.²

Strategija razvoja FBiH 2021–2027. predstavlja integrisani, multisektorski dokument kojim se definišu javne politike i usmjerava socioekonomski razvoj FBiH. Dinamika procesa usvajanja Strategije uticala je na realizaciju njene implementacije.³

Prema Uredbi o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH⁴, federalni organi uprave donose trogodišnje i godišnje planove rada koji su istovremeno implementacioni dokumenti Strategije razvoja FBiH. Planovi trebaju sadržavati mjere iz Strategije, navedene u

punom nazivu, kao sastavni dio programa rada ministarstava i institucija.

Izveštaj o razvoju FBiH za 2024. godinu je koncipiran tako da, pored uvodnih napomena i glavnih preporuka, uključuje pregled implementacije Strategije u 2024. godini po definisanim strateškim ciljevima i mjerama, te pregled institucija zaduženih za njihovu koordinaciju i implementaciju.

Priprema Izveštaja o razvoju za 2024. godinu odvijala se kontinuirano u toku 2025. godine, a sam Izveštaj se zasniva na praćenju realizacije postavljenih indikatora, relevantnih statističkih podataka objavljenih od strane nadležnih federalnih institucija, državnih ili međunarodnih institucija, te različitih publikacija, istraživanja i analiza. Izveštaj se zasniva na podacima dostupnim do 30.09.2025. godine. Ukoliko za pojedine indikatore nisu dostupni podaci za izvještajnu godinu, korišteni su posljednji raspoloživi podaci.

¹ „Službene novine FBiH“, br. 40/22

² „Službene novine FBiH“, br. 32/17

³ Strategija je usvojena od strane Vlade FBiH u februaru 2021. godine, a od strane oba doma Parlamenta FBiH u aprilu 2022. godine.

⁴ „Službene novine FBiH“, br. 74/19 i 2/21

IZVRŠNI SAŽETAK I GLAVNE PREPORUKE

Strategijom razvoja FBiH 2021-2027. definirani su sljedeći strateški ciljevi:

- Ubrzan ekonomski razvoj;
- Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj;
- Resursno efikasan i održiv razvoj;
- Transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor.

Za implementaciju postavljenih strateških ciljeva utvrđeno je 18 prioriteta i 78 mjera. Institucije odgovorne za koordinaciju i implementaciju Strategije razvoja, u 2024. godini, radile su na implementaciji 65 mjera.

Bruto domaći proizvod (BDP) u tekućim cijenama u FBiH za 2024. godinu iznosi 34.507 mil. KM i u odnosu na 2023. godinu, kada je iznosio 31.967 mil. KM, bilježimo rast.

BDP po stanovniku u FBiH za 2024. godinu iznosi 16.089 KM i u odnosu na 2023. godinu je veći za 8,2%.

Najznačajnije učešće, u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti u FBiH, imaju područja trgovine i prerađivačke industrije u procentima od 16,3%, odnosno 14,1% (prema KD BiH 2010).

Prosječan broj zaposlenih u FBiH, iznosio je rekordnih 547.660, što je 6.399 zaposlenih osoba ili 1,2% više nego 2023. godine

Produktivnost rada (mjerena BDP-om po zaposlenom) u FBiH, dostigla je rekordni nivo u iznosu od 63.008 KM, što je povećanje od 3.948 KM ili 6,7% u odnosu na prethodnu godinu.

Zabilježen je pad industrijske proizvodnje za 3,9% u odnosu na prethodnu godinu. Industrija ostvaruje oko petinu ukupne bruto dodane vrijednosti FBiH, i zapošljava približno četvrtinu ukupno zaposlenih. U strukturi bruto dodane vrijednosti u BDP-u,

79,6% industrije čini prerađivačka industrija.

Udio bruto dodane vrijednosti industrije srednje i visoke tehnologije u BDP-u je pao za 0,7 procentna poena, sa 20,7% na 20,1%, u odnosu na 2023. godinu.

Količina prikupljenog komunalnog otpada tokom perioda 2017-2024. godina bilježi varijacije, ali bez velikih oscilacija. U 2024. godini prikupljeno je 279 kg komunalnog otpada po stanovniku, što je neznatno više u odnosu na prethodnu godinu.

Prema podacima EUROSTAT-a, ukupna primarna potrošnja energije, u 2023. godini (zadnji dostupan podatak), iznosila je 6,9 mtoe, što je u odnosu na godinu ranije manje za 4,2%.

Udio termoelektrana u proizvodnom miksu FBiH u periodu 2018–2024. pokazuje oscilacije, a u 2024. godini iznosio je 56,1%.

Za razliku od zemalja regije i prosjeka EU27, Bosna i Hercegovina ima znatno povoljnije vrijednosti indikatora energetske zavisnosti. Posljednji dostupni podaci (2022) pokazuju da BiH iz uvoza podmiruje 26,3% svojih energetskih potreba.

Broj stanovnika u FBiH kontinuirano opada. Stopa promjene stanovništva⁵ na 1.000 stanovnika u 2024. godini iznosila je -2,9%. Istovremeno, bilježi se i demografsko starenje stanovništva. Indeks starosti, koji u odnos stavlja stanovništvo 60+ i stanovništvo starosti 0-19 godina, 2024. godine iznosio je 138,8 (2023. iznosio je 132,5).

Stopa prirodnog priraštaja na 1.000 stanovnika ostaje negativna i iznosi -2,1‰, što je lošiji rezultat u odnosu na prethodnu godinu (-1,9‰).

⁵ Procjena ukupnog broja stanovnika u FBiH, stanje sredina godine. Napomena: Federalni zavod za statistiku od 2021.

godine objavljuje podatke o stopi promjene stanovništva na hiljadu stanovnika počevši od 2014. godine.

Prosječna neto plata je iznosila 1.373 KM, što predstavlja rast za 8,9% u odnosu na 2023. godinu (1.261 KM).

U 2024. godini u dva kantona (ZDK i HNK), završen je pilot-proces Garancije za mlade u FBiH, koji bi u narednom periodu trebao omogućiti da svi mladi dobiju kvalitetnu ponudu zaposlenja, nastavka obrazovanja, učenja kroz rad ili stažiranja.

Socijalne institucije i rodni indeks (SIGI) u 2023. godini iznosio je 27,1 što predstavlja porast u odnosu na polaznu vrijednost 21,8 (2019). Ovaj negativni trend ukazuje na rast diskriminacije žena u društvu, uključujući i podatke o nasilju.

Indeks percepcije korupcije je niži u odnosu na prethodnu godinu, što ukazuje na pogoršanje percepcije nivoa korupcije.

Glavne preporuke:

Na osnovu dostupnih podataka, Zavod je u Izvještaju o razvoju istakao ključne nalaze po strateškim mjerama, te dao preporuke na kojima bi se ubuduće trebalo intenzivno raditi i na kojima bi se trebalo zasnivati buduće programiranje razvoja.

Istaknut je problem nedostatka kvalitetnih indikatora, nedostatka dostupnih podataka, a posebno serija podataka organizovanih u pristupačnim bazama podataka. S tim u vezi, potrebno je kvalitetnije prikupljanje podataka, organizovanje baza podataka i praćenje stanja kroz indikatore koji su usklađeni sa međunarodnim bazama podataka i statistikama.

Također, potrebno je da institucije odgovorne za koordinaciju i implementaciju Strategije, u svoje godišnje planove rada uključe mjere iz Strategije u punom nazivu.

Potrebno je raditi na mjerama koje će osigurati kvalitetnije uslove života i rada cjelokupnog stanovništva, posebno onih grupa koje su u riziku od socijalne isključenosti i siromaštva, te intenzivno raditi na izgradnji društva koje će percipirati i tretirati ženu kao ravnopravnog člana.

U oblasti obrazovanja potrebno je unaprijediti potencijale javnih visokoobrazovnih institucija, uvesti standarde obrazovanja u skladu sa svjetskom praksom, dodatno poticati naučno-istraživački rad, te obezbijediti sredstva za poboljšanje studentskog standarda.

Potrebna je izrada i usvajanje Programa integralnog zdravstveno-informacionog sistema te omogućiti analizu velike količine podataka koji se generišu postojećim informacionim sistemima u zdravstvu. Također je potrebno poboljšati kvalitet usluga u zdravstvu i omogućiti zdravstvenu zaštitu za sve.

Potrebno je donijeti zakonsku regulativu u oblasti pružanja socijalnih usluga. Neophodno je razvijati koncepte stambene politike, te raditi na zbrinjavanju stanovništva, uspostaviti sistem za utvrđivanje i praćenje energetskog siromaštva, kao i regulatorni okvir za njegovo suzbijanje.

Potrebno je uspostaviti detaljnije evidencije o potrebnoj radnoj snazi i poslodavcima koji imaju poteškoće s popunjavanjem radnih mjesta te unaprijediti informatički sistem koji podržava funkciju posredovanja u zapošljavanju

Potrebno je donijeti zakonodavni okvir o inovacijama, okvirni zakon o komunalnim djelatnostima, zakon o rudarstvu, zakon o zaštiti zraka, urediti zakonodavni okvir za oblast biogoriva, kao i donijeti Uredbu o strateškoj procjeni uticaja na okoliš.

Potrebno je donijeti strategiju razvoja vještače inteligencije, strategiju upravljanja mineralnim sirovinama, strategiju za strukovno obrazovanje, strategiju kibernetičke sigurnosti, kao i strategiju privatizacije.

Potrebno je nastaviti s aktivnostima uspostave posebnog Fonda za energijsku efikasnost MSP-a, te uspostaviti Fond za razvoj tehnologija, istraživanja i inovacija.

Potrebno je intenzivirati aktivnosti na inventuri ekosistema, staništa i ugroženih vrsta flore i faune, poduzeti mjere s ciljem značajnijeg smanjenja gubitaka vode te povećanja kapaciteta za pročišćavanje otpadnih voda iz domaćinstava i industrije, kao i uspostaviti integralni informacijski sistem monitoringa tla.

Potrebno je osigurati uslove za povratak stanovništva u ruralna područja, posebno kroz obezbjeđivanje poticaja za pokretanje poduzetništva u sektorima poljoprivrede, uslužnih djelatnosti i turizma.

Potrebno je ojačati sanitarnu kontrolu u cijelom lancu proizvodnje hrane te uspostaviti adekvatan okvir za upravljanje rizicima izazvanim uticajem prirodnih ili tržišnih uslova.

Potrebno je definisati tijelo nadležno za uspostavljanje baze podataka i razvoj sistema praćenja i ranog upozoravanja na dolazak kriza, te kontinuirano modelirati krize i procjene uticaja na stanovništvo.

Posebno je važno naglasiti potrebu za dosljednom implementacijom Strategije kroz aktiviranje postavljenih mjera, odnosno njihovo uključivanje u programe rada nadležnih ministarstva i institucija. Zakonska je obaveza institucija da mjere preuzmu u punom nazivu i da programe rada izrađuju u skladu s njima. Odgovornost imenovanih koordinatora mora biti vidljiva kroz redovno godišnje izvještavanje te kroz praćenje rada nosilaca pojedinačnih mjera.

STRUKTURA I PROCES IZRADE IZVJEŠTAJA O RAZVOJU FBiH

STRUKTURA IZVJEŠTAJA O RAZVOJU FBiH

Struktura Izvještaja o razvoju FBiH, nakon uvodnog dijela i izvršnog sažetka s glavnim preporukama, obuhvata pregled implementacije Strategije po strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama zajedno s pripadajućim indikatorima. U ovom dijelu predstavljen je kratki pregled relevantnih mjera i aktivnosti uključenih u Izvještaj kao i pregled nivoa njihove implementacije. Također, navodi se institucija odgovorna za implementaciju mjere (koordinator mjere), iznos utrošenih sredstava za njenu realizaciju te ključni nalaz kao sažetak ocjene stepena realizacije, zajedno s preporukama za unapređivanje procesa provedbe aktivnosti. Nakon ovog pregleda,

Izvještaj sadrži procjenu stanja procesa planiranja i upravljanja razvojem u FBiH, koja je provedena na osnovu prilagođenog ILDP upitnika razvijenog za nivo kantona. Sastavni dio Izvještaja čine i prilozi koji prikazuju detaljnu strukturu odgovornosti institucija za implementaciju mjera po strateškim ciljevima (Prilog 1), pregled indikatora za realizaciju strateških ciljeva (Prilog 2), pregled indikatora za realizaciju prioriteta (Prilog 3), pregled indikatora za realizaciju mjera (Prilog 4) te pregled relevantnih aktivnosti ministarstava i institucija (implementatora) FBiH, provedenih u vezi s mjerama (Prilog 5).

Tabela 1: Odgovorne institucije za koordinaciju provedbe Strategije razvoja

Podjela mjera po odgovornosti institucija i po strateškim ciljevima						
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	SC 1: Ubrzan ekonomski razvoj	SC 2: Prosperitet i inkluzivan društveni razvoj	SC 3: Resursno efikasan i održiv razvoj	SC 4: Transparent, efikasan i odgovoran javni sektor	Ukupno	
					Br.	%
Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	5	0	4	1	10	13%
Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	0	8	0	0	8	10%
Federalno ministarstvo finansija	2	0	0	5	7	9%
Federalno ministarstvo okoliša i turizma	1	0	6	0	7	9%
Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	4	0	1	1	6	8%
Federalno ministarstvo zdravstva	0	6	0	0	6	8%
Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	4	0	1	0	5	6%
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	0	5	0	0	5	6%
Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	0	0	5	0	5	6%
Federalno ministarstvo pravde	0	0	0	3	3	4%

Zavod za javnu upravu FBiH	0	0	0	3	3	4%
Federalno ministarstvo prostornog uređenja	0	1	1	0	2	3%
Federalni zavod za zapošljavanje	0	2	0	0	2	3%
Federalna uprava civilne zaštite	0	0	2	0	2	3%
Federalno ministarstvo kulture i sporta	0	1	0	0	1	1%
Federalna uprava za inspekcijske poslove	1	0	0	0	1	1%
Federalni zavod za javno zdravstvo	0	1	0	0	1	1%
Federalni zavod za programiranje razvoja	0	0	0	1	1	1%
Federalni zavod za statistiku	0	0	0	1	1	1%
Privredna komora Federacije BiH	1	0	0	0	1	1%
Ured Vlade FBiH za evropske integracije	0	0	0	1	1	1%
Vlada FBiH	0	0	1	0	1	1%
Ukupno	18	24	21	16	79	100%

*Jedna mjera je pod zajedničkom koordinacijom, te se broji dva puta, tj. stvarni broj mjera je 78.

Institucija sa najvećim udjelom odgovornosti za koordiniranje implementacije mjera cjelokupne Strategije je Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (10 mjera). Slijedi Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (8 mjera), Federalno ministarstvo finansija i Federalno ministarstvo okoliša i turizma (po 7 mjera), Federalno ministarstvo prometa i komunikacija i Federalno ministarstvo zdravstva (po 6 mjera), te Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (po 5 mjera). Ostala ministarstva i institucije koordiniraju implementaciju jedne do tri mjere.

Institucije sa najvećim udjelom odgovornosti za implementiranje mjera, po

pojedinačnim strateškim ciljevima su: Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (SC1), Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (SC2), Federalno ministarstvo okoliša i turizma (SC3) i Federalno ministarstvo finansija (SC4).

Sastavni dio izvještaja je prikaz implementacije Ciljeva održivog razvoja (SDG) kroz realizaciju Strategije razvoja FBiH 2021-2027. Svakoj mjeri dodijeljen je broj koji označava povezanost s odgovarajućim Ciljem održivog razvoja. Također, nakon analize strateških ciljeva, prioriteta i mjera, u sekciji „Implementacija ciljeva održivog razvoja u FBiH“ prikazan je pregled relevantnih aktivnosti koje su federalna ministarstva u 2024. godini realizovala po razvojnim pravcima i akceleratorima definisanim u Okviru za realizaciju Ciljeva održivog razvoja u BiH.

Ilustracija 1: Ciljevi održivog razvoja sa kojima su povezane mjere iz Strategije razvoja Federacije BiH 2021-2027. godine:

PROCES PRIKUPLJANJA INFORMACIJA

U izradi Izveštaja o razvoju FBiH korišteni su podaci zvaničnih izvora (domaće i međunarodne statističke institucije, relevantni izvještaji i sl.) kao i podaci kojima Federalni zavod za programiranje razvoja raspolaže i koje je prikupio u neposrednim kontaktima sa nadležnim institucijama. Poteškoće u izradi Izveštaja o razvoju FBiH predstavljalo je sporije objavljivanje statističkih podataka, kao i njihovo neistovremeno objavljivanje unutar statističkih agregata za određeni period, što onemogućava donošenje određenih

zaključaka i ocjena za Federaciju kao cjelinu. Glavni izazov u praćenju i izvještavanju o implementaciji Strategije je nedostatak podataka za određene indikatore. Identificiran je problem nepostojanja podataka u posmatranom razdoblju, prvenstveno podataka koji se dobijaju putem istraživanja. Pored toga, u nekim slučajevima zabilježene su promjene u početnim vrijednostima, što dovodi u pitanje postavljene ciljane vrijednosti, kao i nepravilnosti u nekim od zabilježenih podataka.

PREGLED PROVEDBE STRATEGIJE ZA 2024. GODINU

STRATEŠKI CILJ 1: UBRZAN EKONOMSKI RAZVOJ

Ubrzan ekonomski rast temelji se na povećanju produktivnosti i zaposlenosti. To će omogućiti svim dijelovima ekonomije i društva realizaciju razvojnih potencijala, ispoljavanje inovativnosti i kreativnosti, kao i otvaranje (visoko) kvalificiranih adekvatno plaćenih radnih mjesta, uz očuvanje okoliša i smanjenje nejednakosti, otklanjanje diskriminacije i rodne neravnopravnosti u društvu.

Pametani rast je inovacijama vođen rast, zasnovan na komparativnim prednostima. On osigurava povećanje konkurentnosti, uključivanje u globalne lance vrijednosti, povećanje izvoza, dohotka i životnog standarda. Potiče korištenje naprednih tehnologija u proizvodnji i potrošnji kulturnih i kreativnih proizvoda. Kreativnim razvojem osiguravat će se jači i brži prijelaz s tradicionalnog, opipljivog i fizičkog u moderno, virtualno i neopipljivo.

Snažan razvoj privatnog sektora temelji se na jačanju kvaliteta i kvantiteta poduzetništva te poboljšanju pristupa kapitalu. Povoljno poslovno okruženje zahtijeva smanjenje barijera za ulazak i izlazak iz poslovne aktivnosti.

Uvođenjem finansijskih institucija, instrumenata i mehanizama usmjerenih na dodatno privlačenje privatnog kapitala i štednje, suzbija se monopolna pozicija banaka.

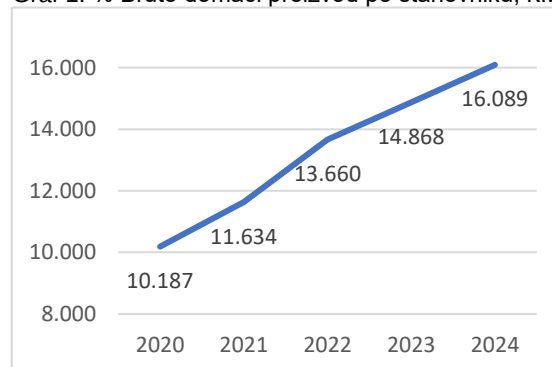
Za ocjenu razvijenosti privrede najčešće se koristi BDP⁶ kao makroekonomski

pokazatelj procjene uspješnosti. Iako se često pretpostavlja da je postizanje rasta BDP-a krajnji cilj ekonomske politike, radi usporedivosti i realnijeg opisa stanja ekonomije računa se i BDP po stanovniku.

Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama (nominalni BDP) u FBiH za 2024. godinu iznosi 34.507 mil. KM i veći je u odnosu na 2023. godinu, kada je iznosio 31.967 mil. KM.

Bruto domaći proizvod po stanovniku u FBiH za 2024. godinu iznosi 16.089 KM i veći je za 8,2%, u odnosu na 2023. godinu.

Graf 1. % Bruto domaći proizvod po stanovniku, KM

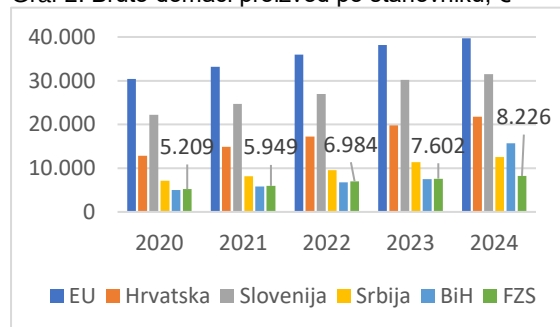

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

BDP po glavi stanovnika u FBiH rastao je sa 7.602 eura u 2023. godini na 8.226 eura u 2024. godini. U EU, BDP po glavi stanovnika povećan je sa 38.130 eura u 2023. na 39.710 eura u 2024. godini.

⁶ BDP je vrijednost svih dovršenih roba i usluga, koji su bili proizvedeni unutar određenog geografskog područja u određenom vremenskom razdoblju.

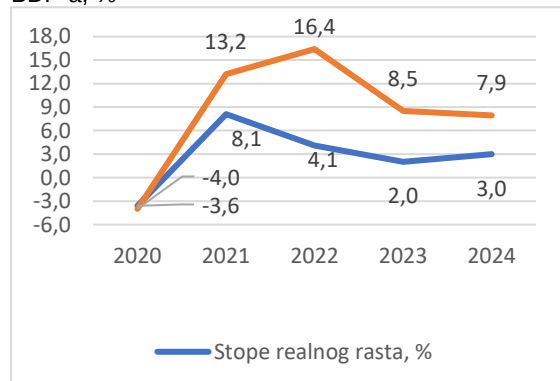
Graf 2. Bruto domaći proizvod po stanovniku, €

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Nominalni rast BDP-a iznosi 7,9%, dok realni rast BDP-a iznosi tek 3,0%, u odnosu na 2023. godinu.

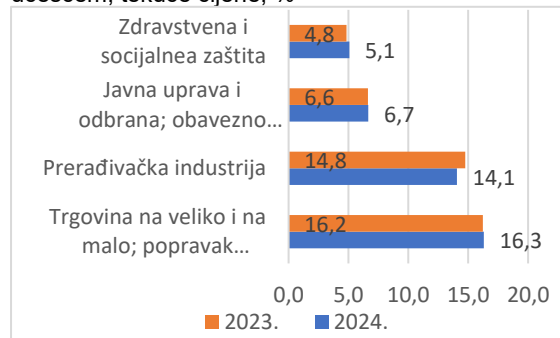
Graf 3. Godišnje stope realnog i nominalnog rasta BDP-a, %

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Struktura učešća područja djelatnosti (po KD BiH 2010), u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti FBiH, u 2024. godini, slična je prethodnim godinama. Najznačajnije učešće imaju područja trgovine i prerađivačke industrije u procentima od 16,3 %, odnosno 14,1%.

Graf 4. Struktura BDV-a, područja s najvećim učešćem, tekuće cijene, %

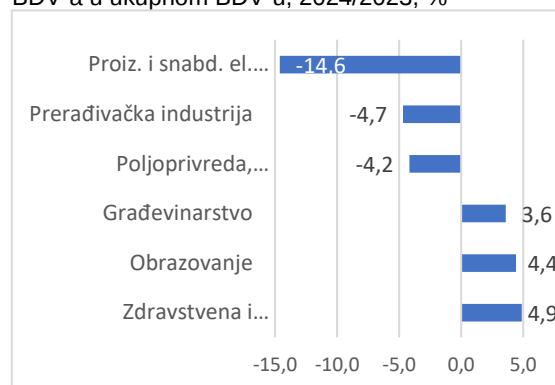

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Najveći rast u učešću u strukturi u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti FBiH u 2024.

godini, u odnosu na 2023. godinu, bilježi se u područjima Zdravstvena i socijalna zaštita (4,9%), Obrazovanje (4,4%) i Građevinarstvo (3,6%). S druge strane, najveći pad u učešću bilježi se u područjima Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, plinom, parom i klimatizacija (14,6%) i Prerađivačka industrija (4,7%), te području Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov (4,2%).

Graf 5. Stope promjena učešća područja djelatnosti BDV-a u ukupnom BDV-u, 2024/2023, %

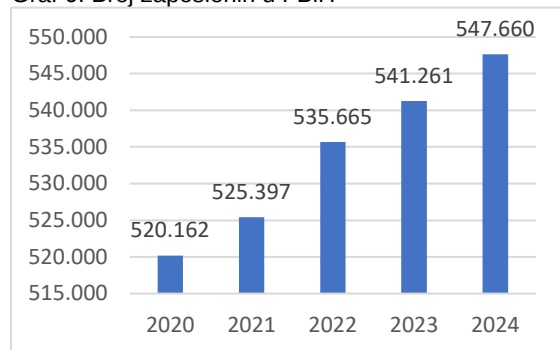
Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Za praćenje realizacije ovog strateškog cilja u Strategiji, jedan od indikatora je Prosječan broj zaposlenih (više o stanju na tržištu rada u strateškom cilju Društveni razvoj).

Zapošljavanje je jedan od bitnih elemenata makroekonomske stabilnosti FBiH. Dostizanje nivoa pune zaposlenosti predstavlja imperativ funkcionisanja privrede države koja teži blagostanju. Ostvarivanje ciljanog nivoa zaposlenosti je jedino moguće ako se uskladi politika zapošljavanja s ostalim instrumentima ekonomske politike.

Prosječan broj zaposlenih u FBiH u 2024. godini iznosio je rekordnih 547.660, što je u odnosu na 2023. godinu više za 6.399 zaposlenih osoba ili 1,2%.

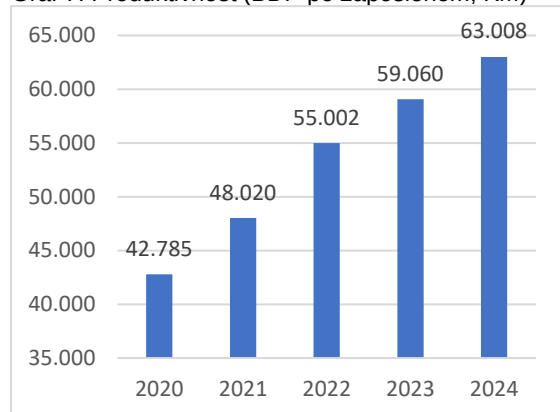
Graf 6. Broj zaposlenih u FBiH

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Produktivnost rada (mjerena BDP-om po zaposlenom) u FBiH, u 2024. godini, dostigla je rekordni nivo u iznosu od 63.008 KM, što je za 3.948 KM ili 6,7% više u odnosu na 2023. godinu

Graf 7. Produktivnost (BDP po zaposlenom, KM)

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Indeks fizičkog obima industrijske proizvodnje važan je kratkoročni pokazatelj poslovnog ciklusa, kojim se mjere mjesečni rezultati industrijskog sektora. Zbog svoje periodike i brzine dostupnosti, on je centralni pokazatelj razvoja industrijskog sektora, koji je jedna od najnestabilnijih sastavnica privrede.

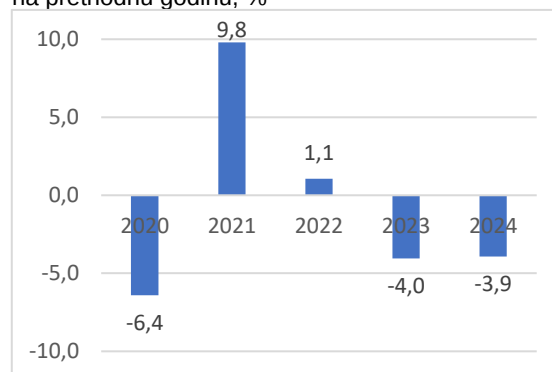
Indeks obima industrijske proizvodnje, odnosno industrija ukupno, obuhvata djelatnosti svrstane u B, C i D područja KD BiH 2010.

Za godišnju usporedbu, kretanje obima industrijske proizvodnje prikazuje se i tumači stopama promjena izračunatih na temelju kalendarski prilagođenih indeksa. Nakon naglog pada industrijske proizvodnje tokom pandemijske 2020. godine, industrijska proizvodnja je u 2021. ostvarila snažan oporavak od oko 9,8%,

što je ukazivalo na brz povratak aktivnosti i obnovu potražnje. Međutim, već 2022. rast se znatno usporio na svega 1,1 %, što je sugeriralo iscrpljivanje efekta odgođene potražnje i pojačane neizvjesnosti na globalnim tržištima. U narednim godinama trend se preokrenuo, zabilježen je pad proizvodnje od 4,0% (2023.), te dodatni pad od 3,9% u 2024., što ukazuje na strukturne probleme uključujući rast troškova energije i sirovina, usporavanje izvozne potražnje i investicijske zastoje.

Ovakva kretanja govore da je inicijalni post-COVID oporavak bio kratkotrajan, te da industrija u novijem periodu prolazi kroz fazu prilagodbe i smanjenja aktivnosti, umjesto stabilnog rasta.

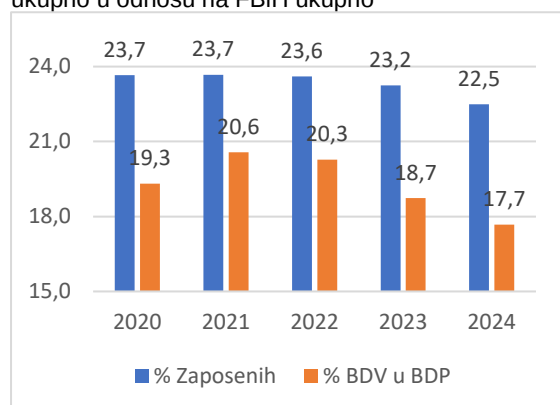
Graf 8. Stopa promjena industrijske proizvodnje, na temelju kalendarski prilagođenih indeksa, u odnosu na prethodnu godinu, %

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

U 2024. godini struktura zaposlenosti i bruto dodane vrijednosti (BDV) u industriji Federacije BiH ostala je gotovo nepromijenjena u odnosu na ukupne pokazatelje FBiH. Industrija i dalje čini značajan dio ekonomije, s udjelom od 17,7% u ukupnom BDV-u i 22,5 % u ukupnoj zaposlenosti. Ovakav odnos pokazuje da industrija zapošljava razmjerno više radne snage nego što doprinosi BDV-u, što upućuje na nižu produktivnost u poređenju s nekim drugim sektorima, ali i na njenu važnu socijalno-ekonomsku ulogu u zapošljavanju.

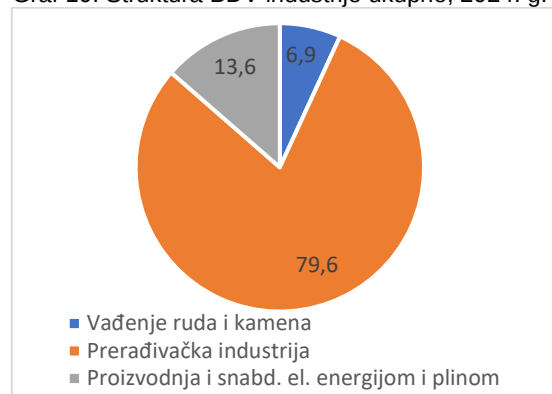
Graf 9. Udio zaposlenih i udio BDV-a u industriji ukupno u odnosu na FBiH ukupno

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

U strukturi bruto dodane vrijednosti u BDP-u, 79,6% industrije čini prerađivačka industrija, 6,9% dodane vrijednosti je iz područja Vađenje ruda i kamena i 13,6% dodane vrijednosti u BDP-u je iz Proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizaciji.

Graf 10. Struktura BDV industrije ukupno, 2024. g.

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Prema navedenim mjerama u Izveštaju o radu Vlade FBiH za 2024. godinu realizirano je ukupno 80 aktivnosti, za čiju je realizaciju utrošeno 53,8 mil. KM. U poređenju sa prethodnom godinom, bilo je pet aktivnosti više a sredstva realizirana uvećana su za 51,8%. (Prilog 5)

PRIORITET 1.1. POVEĆAVATI DIGITALIZIRANOST EKONOMIJE

Digitalizacija (inteligentno povezivanje ljudi, procesa, podataka i stvari) je ključna za održavanje produktivnosti i konkurentnosti ekonomije, razvoj inovacija i stvaranje radnih mjesta. Ona treba da osigura građanima lični razvoj, slobodu, sigurnost izbora, te učešće u društvu neovisno o spolu, životnoj dobi ili zanimanju. Digitalizacija također, preobražava način na koji ekonomija funkcioniše i stvara temelje za dugoročni rast.

Neophodno je da država osigura digitalnu infrastrukturu, kao i obrazovanje javnosti kako bi se unaprijedile digitalne vještine stanovništva te ohrabri firme da koriste nove tehnologije.

Potrebno je razvijati širokopojasnu povezanost. Dobra digitalna infrastruktura je neophodna za uvođenje širokopoasnog pristupa u FBiH kako bi se mobilizirale strateške investicije i podstakao socio-ekonomski rast.

Potrebno je ojačati sajber sigurnost, povjerenje i digitalizaciju industrije, kako bi svi sektori imali koristi od digitalnih inovacija.

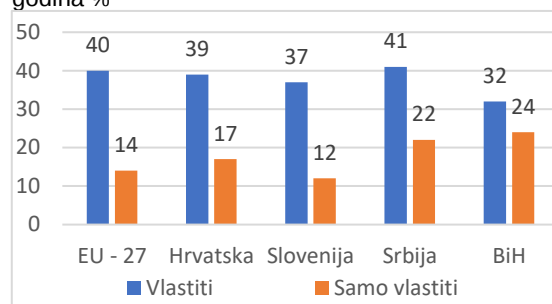
Također je važno razvijati digitalnu ekonomiju i društvo, podržati implementaciju alata e-uprave, e-nabavke i e-zdravstva i pomoći u povećanju digitalnih vještina među građanima.

Podsticanje istraživanja i inovacija, razvoj nove generacije istraživača i inženjera, te promocija interdisciplinarne saradnje ključni su za jačanje digitalnog kapaciteta zemlje.

Digitaliziranost ekonomije prati se kroz IKT kompetencije i potražnju za IKT vještinama u preduzećima, odnosno procenat preduzeća s uspostavljenim IKT⁷ funkcijama, zavisno od toga da li funkcije obavljaju vlastiti uposlenici ili vanjski dobavljači.

Prema EUROSTAT-u, u BiH u 2024. godini, 32% preduzeća na poslovima IKT-a je imalo angažovano vlastite uposlenike (uz podršku i vanjskih saradnika), dok je 24% preduzeća imalo samo vlastite uposlenike.

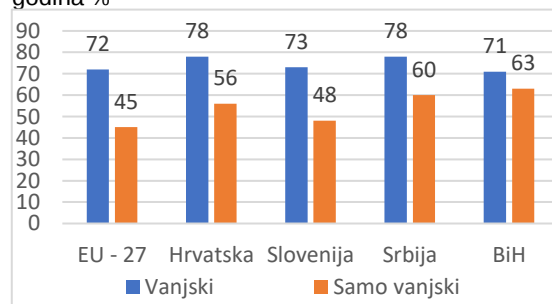
Graf 11. Preduzeća s uspostavljenim IKT funkcijama koje obavljaju vlastiti uposlenici, 2024. godina %

Izvor: EUROSTAT; Obrada: FZZPR

Prema EUROSTAT-u, u BiH u 2024. godini 71% preduzeća je koristilo usluge vanjskih dobavljača za IKT (uz podršku i vlastitih uposlenika), dok je 63% preduzeća imalo samo usluge vanjskih dobavljača za IKT.

Graf 12. Preduzeća s uspostavljenim IKT funkcijama koje obavljaju vanjski dobavljači, 2024. godina %

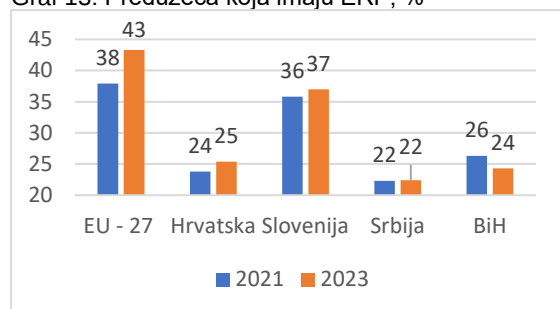
Izvor: EUROSTAT; Obrada: FZZPR

Procenat preduzeća koja imaju ERP sistem (Integracija unutrašnjih procesa) u 2023. godini (nije se radilo istraživanje za 2024. godinu, ali je urađen update za 2023. godinu) je bio 24,3% i za dva procentna

⁷ Informacijske i komunikacijske tehnologije - EUROSTAT je promijenio metodologiju izračuna u odnosu na 2018. (polaznu vrijednost u Strategiji).

poena je manji nego u 2021. godini (istraživanje nije rađeno za 2022. godinu). Po definiciji EUROSTAT-a to znači da 24% svih preduzeća u BiH (isključujući finansijski sektor), sa 10 ili više zaposlenih i samozaposlenih lica imaju ERP softverski paket koji omogućava razmjenu informacija između različitih funkcionalnih područja.

Graf 13. Preduzeća koja imaju ERP, %

Izvor: EUROSTAT; Obrada: FZZPR

Cilj je da pola preduzeća u FBiH do 2027. godine uspostave ERP. Postupak implementacije svakog ERP sistema je dugotrajan i zahtjevan, ali njihova implementacija i korištenje ima brojne prednosti za poduzeće (integriranje poslovanja, više internih informacija, organiziranje vođenja cjelokupnog preduzeća i njegovih odjela, bolje upravljanje i smanjenje papirologije), koje vode ka većoj profitabilnosti, uz niže troškove. To je poslovni sistem čije funkcije obuhvaćaju planiranje, razvoj, proizvodnju, prodaju i marketing. ERP informacijska rješenja pomažu preduzećima da opstanu na tržištu.

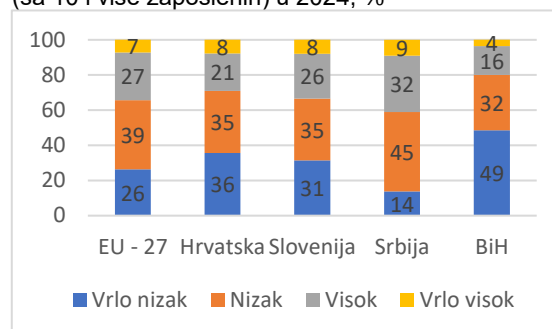
Europska komisija je čvrsto odlučila da ovo bude „digitalna decenija“ Europe. FBiH, kao i Europa, mora se usredotočiti na podatke, tehnologiju i infrastrukturu, kako bi ojačala svoju digitalnu suverenost i prihvatila europske standarde.

Indeks digitalnog intenziteta (DII)⁸ se koristi kao glavni alat za praćenje digitalne decenije, koji postavlja ciljeve za digitalnu transformaciju Evrope do 2030. godine.

Preuzimanje digitalnih tehnologija od strane preduzeća ima potencijal da poboljša usluge i proizvode, kao i da poveća konkurentnost. Podaci za 2024.

godinu pokazuju da je stepen digitalizacije preduzeća u BiH još uvijek nizak.

Graf 14. Indeks digitalne intenzivnosti preduzeća (sa 10 i više zaposlenih) u 2024. %

Izvor: EUROSTAT; Obrada: FZZPR

U 2024. godini samo 4% preduzeća sa najmanje 10 zaposlenih dostiglo je vrlo visok, a 16% visok nivo digitalnog intenziteta. Najveći dio preduzeća nalazi se na niskom (32%) ili vrlo niskom (44%) nivou digitalnog intenziteta. Ovakva struktura ukazuje na spor proces digitalne transformacije i značajan prostor za unapređenje, kako bi se povećala produktivnost i otpornost privrede.

Za potrebe praćenja napretka država članica u digitalnom području, Europska komisija od 2014. objavljuje godišnje izvještaje o indeksu ekonomske i društvene digitalizacije (DESI).

Zbog praćenja napretka u digitalizaciji ekonomije i društva, a po uzoru na EU, Bosna i Hercegovina, odnosno Federacija BiH, treba započeti izradu vlastitih DESI izvještaja.

Digitalna agenda za zapadni Balkan predstavlja inicijativu Europske unije i šest zemalja zapadnog Balkana. Nastala je s ciljem da se pomogne državama da digitaliziraju ekonomiju, da doprinese tranziciji regije u digitalnu ekonomiju i donese dodatnu vrijednost u procesu digitalne transformacije, poput ekonomskog rasta, otvaranja novih radnih mjesta i boljih digitalnih usluga.

Za realizaciju ovog prioriteta kroz budžet je utrošeno 5,6 mil. KM od planiranih 5,6 mil KM, tj. realizirano je 100% planiranog budžeta. U poređenju sa prethodnom godinom, bila je jedna manje aktivnost i 50% više realizovanih sredstava.

⁸ Digital Intensity Index (DII)

Mjera 1.1.1. Utemeljiti javnu digitalnu infrastrukturu

16

Digitalna infrastruktura je složeni, integrisani sistem koji se sastoji od velikog broja komponenti koje se temelje na IT tehnologiji. Digitalna infrastruktura će osigurati dostupnost relevantnih podataka istraživačko-razvojnim organizacijama, fakultetima te MSP-ima.

Potrebno je osigurati ulaganja u gigabitnu povezanost unutar i izvan FBiH, smanjiti troškove pristupa širokopojasnom internetu, te pripremiti planove za 5G i 6G mrežu, slijediti politiku radiofrekvencijskog spektra EU. U tom smislu, potrebno je donijeti strateški okvir za razvoj digitalne ekonomije FBiH, zatim osigurati interoperabilnost vlada u FBiH radi osiguravanja koordinacije i zajedničkih standarda za siguran protok podataka i usluga javnog sektora. Također, treba podržati učešće u programu ISA2 i promovisati upotrebu otvorenih standarda razvijenih u programu Connecting Europe Facility (CEF). Ovo podrazumijeva i uspostavljanje centra za pohranu podataka u oblaku.

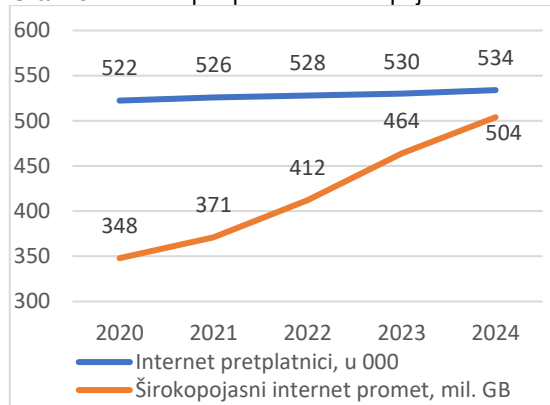
Ova mjera podrazumijeva i donošenje adekvatnog zakonskog okvira za siguran ultrabriz pristup širokopojasnom internetu, upravljanje podacima, kao i promicanje sigurnog digitalnog identiteta na nivou BiH/FBiH.

Dobra digitalna infrastruktura može mobilisati strateške investicije i potaknuti ekonomski rast.

Prateći realizaciju ove mjere, preko broja internet pretplatnika, može se zaključiti da je broj pretplatnika u blagom porastu već godinama. U 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu, taj broj je veći za 0,6%.

Posmatrajući period 2020–2024. godina, vidan je trend značajnog rasta širokopojasnog internet prometa. U 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu, internet promet je bio veći za 8,6%.

Graf 15. Internet pretplatnici i širokopojasni internet

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Za realizaciju ove mjere, prate se i aktivnosti vezane za uspostavljanje Cloud computing centra. Ovaj centar još uvijek nije uspostavljen.

Implementaciju ove mjere koordinira Federalno ministarstvo prometa i komunikacija. Za implementaciju ove mjere u 2024. godini utrošeno je 9.000. KM, što je 80% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.1.1.

Napredak u uspostavljanju javne digitalne infrastrukture u FBiH je nedovoljan. Nedostatak usvojene legislative i strateškog okvira za razvoj digitalne ekonomije otežava sistemski pristup digitalizaciji. **Ključne aktivnosti predviđene mjerama nisu provedene**, a institucionalni i tehnički kapaciteti još uvijek nisu na nivou potrebnom za suočavanje s izazovima digitalne transformacije.

Za ubrzanje procesa neophodno je staviti veći fokus na usklađivanje s EU zakonodavstvom, donošenje normativnog okvira za širokopojasni internet, usvajanje strategije razvoja digitalne ekonomije, te uspostavljanje infrastrukture poput centara za pohranu podataka u oblaku i laboratorija za sigurnost na internetu. Ovi koraci su preduslov za stvaranje funkcionalne i sigurne javne digitalne infrastrukture i povećanje konkurentnosti privrede.

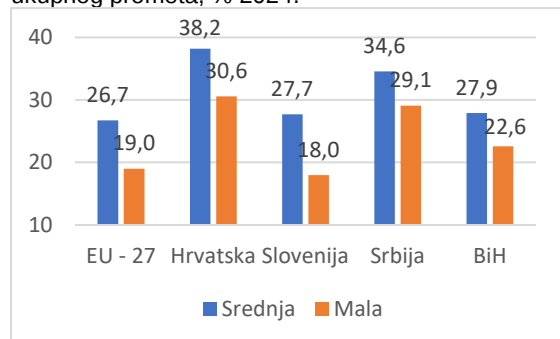
Mjera 1.1.2. Ubrzati digitalnu transformaciju malih i srednjih preduzeća

Digitalna transformacija ujedno je i šansa i prijetnja za preduzeća. Mala i srednja preduzeća moraju biti spremna za promjene. Ova mjera ima za cilj da pomogne MSP-ovima u prilagodbi tržištu, da odrede trenutni digitalni položaj, spremnost menadžmenta i radnika na digitalnu transformaciju.

Potrebno je dovršiti zakonodavni i strateški okvir za e-trgovinu, zaštititi online prava potrošača, promovisati i podržati prekograničnu prodaju. Također, važno je i olakšati pristup web portalima i stranicama e-trgovine.

Posmatrajući udio preduzeća koja su 2024. godini ostvarila najmanje 1% vlastitog prometa putem e-trgovine, može se zaključiti da je BiH po procentu srednjih preduzeća blago iznad prosjeka EU, dok se kod malih preduzeća bilježi još izraženija prednost u odnosu na prosjek EU.

Graf 16. Preduzeća sa e-trgovinom od najmanje 1% ukupnog prometa, % 2024.

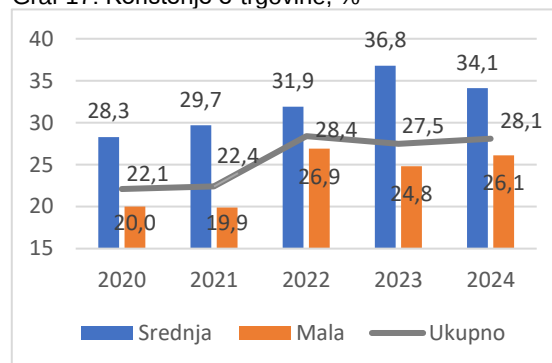

Izvor: EUROSTAT; Obrada: FZZPR

Obim e-trgovine u odnosu na konvencionalnu trgovinu i dalje je relativno nizak, ali se bilježe blage promjene u strukturi preduzeća. U 2024. godini 28,1% od ukupnog broja preduzeća koristi web poslovanje, odnosno e-trgovinu, što je blagi rast u odnosu na prethodnu godinu (27,5%). Kod malih preduzeća udio je porastao sa 24,8% na 26,1%, dok je kod srednjih preduzeća došlo do pada sa 36,8% na 34,1%. Ove promjene upućuju na postepeno širenje e-trgovine među

manjim preduzećima, uz istovremeno smanjenje učešća srednjih preduzeća.

Graf 17. Korištenje e-trgovine, %

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Rezultati istraživanja o upotrebi IKT u preduzećima u FBiH, za 2024. godinu, pokazuju da 100% preduzeća ima pristup internetu i da koristi fiksnu širokopolasnu internet konekciju. 78,5% preduzeća osigurava prenosive uređaje koji omogućavaju mobilnu internet konekciju, što je za 2,9 procentnih poena više nego prošle godine.

Implementaciju ove mjere koordinira Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta. U 2024. godini utrošeno je kroz budžet 3,5 mil. KM za implementaciju ove mjere, što je 100% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.1.2.

Iako su pojedini indikatori usklađeni s nivoom zemalja u okruženju i prosjekom Evropske unije, **stepen digitalizacije malih i srednjih preduzeća ostaje nedovoljno razvijen.**

Neophodno je ubrzati proces digitalne transformacije te uspostaviti trajne mehanizme podrške i odgovarajuću infrastrukturu koja će omogućiti da digitalna transformacija MSP-a bude kontinuirana i održiva.

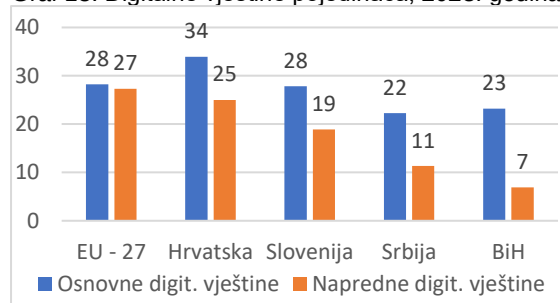
Mjera 1.1.3. Unaprjeđivati digitalne vještine stanovništva, posebno onih usklađenih sa potrebama tržišta rada

4 8

Ova mjera bi trebala da bude odgovor na nizak nivo digitalnih vještina stanovništva. Realizacijom mjere popularizirat će se digitalne vještine, obrazovanje i cjeloživotno učenje, što će u konačnici rezultirati i povećanjem nivoa digitalnih vještina radne snage. Potreban je uravnotežen napredak institucija javne uprave, preduzeća koja nude usluge, ali i građana.

U BiH, u 2023. godini, 23,2% pojedinaca je imalo osnovne digitalne vještine, dok 6,9% pojedinaca ima napredne digitalne vještine.

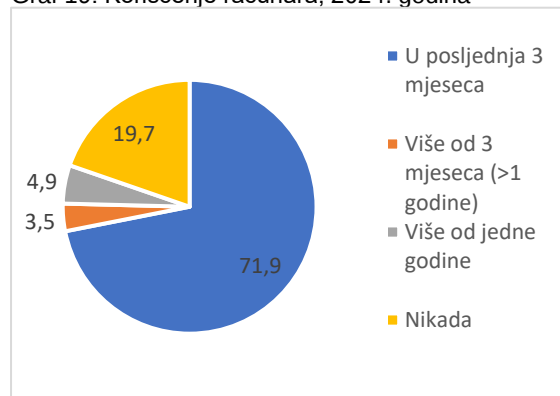
Graf 18. Digitalne vještine pojedinaca, 2023. godina

Izvor: EUROSTAT; Obrada: FZZPR

U FBiH, 71,9% pojedinaca u domaćinstvu je koristilo računar u referentnom kvartalu 2024. godine, 3,5% pojedinaca je koristilo računar prije više od 3 mjeseca, 4,9% pojedinaca je koristilo računar prije više od jedne godine. U referentnom kvartalu računar nikako nije koristilo 19,7% pojedinaca.

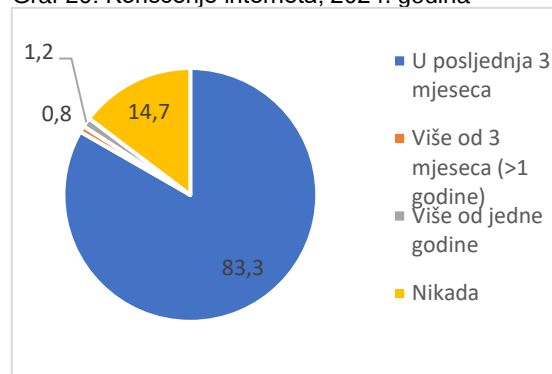
Graf 19. Korišćenje računara, 2024. godina

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

U FBiH, 83,3% pojedinaca u domaćinstvu je koristilo internet u referentnom kvartalu 2024. godine, 0,8% pojedinaca je koristilo internet prije više od 3 mjeseca, 1,2% pojedinaca je koristilo internet prije više od jedne godine. U referentnom kvartalu 2024. godine internet nikako nije koristilo 14,7% pojedinaca.

Graf 20. Korišćenje interneta, 2024. godina

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo prometa i komunikacija**. U 2024. godini nisu imali planirane aktivnosti, te stoga nisu imali ni utrošena sredstva za implementaciju ove mjere. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.1.3.

Napredak u realizaciji ove mjere i dalje je nedovoljan. Iako su trendovi korištenja interneta i računara pozitivni, razvoj digitalnih vještina ostaje nezadovoljavajući.

Potrebno je povećati ulaganja u jačanje digitalnih kompetencija, podizati svijest građana o značaju sticanja digitalnih vještina te budžetskim sredstvima podržati programe obuke. Također je važno donijeti jasne smjernice za unaprjeđenje digitalne pismenosti.

Mjera 1.1.4. Razvijati vještačku inteligenciju i njenu primjenu

9

Vještačka (umjetna) inteligencija (VI) može pomoći u rješavanju mnogih problema u društvu. To je moguće samo ako je tehnologija visokokvalitetna i ako se njenim razvojem i korištenjem stiče povjerenje građana.

Različiti su ciljevi razvoja VI, od pomicanja granica znanja da bi se stvorio bolji svijet, do prilika da se ojačaju temelji državne, vojne i kibernetičke sigurnosti, ili ukaže na potencijal VI da utiče na ekonomski rast.

Ova mjera podrazumijeva i donošenje strategije razvoja VI FBiH i uspostavu instituta za VI, zatim je potrebno odrediti oblasti u kojima postoji potencijal primjene VI i uspostaviti platformu za vještačku inteligenciju.

U 2024. godini nisu pokrenute aktivnosti na uspostavljanju instituta za VI, nije usvojena strategija razvoja VI FBiH, niti je uspostavljena platforma za VI.

U ovoj oblasti još uvijek nisu u potpunosti postavljeni principi mjerenja sistema VI. Od postojećih internacionalnih pokazatelja stanja vještačke inteligencije, Indeks spremnosti za vještačku inteligenciju⁹ prati i BiH. Oxford Insights¹⁰ mjeri učinak vlada u smislu koliko su spremne da implementiraju VI u javne usluge. Na rang listi je zanimljivo uporediti učinak naše zemlje sa susjednim zemljama. Lista je i dobar izvor informacija da se vidi koje zemlje sa sličnim profilom dobro napreduju.

Od ukupno 188 zemalja, u 2024. godini, BiH se nalazi na 128. mjestu. To je najlošija pozicija od svih zemalja Istočne Europe. Od ostalih zemalja komparatora Slovenija je na 37, Srbija je na 57, Hrvatska na 74, Crna Gora 79. i Sjeverna Makedonija na 86. mjestu. Prema autorima ovog indeksa, za ovakve pozicije zemalja koje ne pripadaju EU zaslužan je nedostatak adekvatnog inovacionog ekosistema za njegovanje VI vještina i tehnologija, kao i

stagnacija ekonomskog rasta i odliv mozgova. Ako BiH ne počne sustizati susjedne države, suočiće se s ranjivošću u raznim sektorima, što će uticati na rast, konkurentnost, održivost, uključenost, sigurnost i stratešku snagu.

Tabela 2: Regionalni pregled Indeksa spremnosti za vještačku inteligenciju

Država	Rang 2023	Rang 2024
Slovenija	39 (193)	37 (188)
Srbija	57 (193)	57 (188)
Hrvatska	70 (193)	74 (188)
Crna Gora	78 (193)	79 (188)
Sjeverna Makedonija	83 (193)	86 (188)
Bosna i Hercegovina	117 (193)	128 (188)

Izvor: Oxford Insights; Obrada: FZZPR

BiH (i FBiH) trenutno ne može da se globalno takmiči u VI. Nedostaje tržišna moć, investicioni i istraživački kapaciteti, i daleko smo iza razvijenih zemalja EU, SAD i Kine. Prema EU komitetu AIDA, čak se i EU trenutno nalazi daleko od ispunjenja svojih težnji da postane globalni lider u VI.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo prometa i komunikacija**. U 2024. godini nisu imali planirane aktivnosti, te stoga nisu imali ni utrošena sredstva za implementaciju ove mjere. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.1.4.

Nije zabilježen napredak u realizaciji ove mjere, a prema rang-listama indikatora i dalje se nalazimo na začelju. Neophodno je usvojiti Strategiju razvoja vještačke inteligencije (VI), uspostaviti odgovarajući institut, te donijeti platformu za VI na nivou Federacije BiH. Potrebno je intenzivirati napore, kako bi se u izgradnju i razvoj VI usmjerila značajnija finansijska sredstva.

⁹ Government Artificial Intelligence Readiness Index – koji se objavljuje svake godine, rangira zemlje na osnovu 42 indikatora u tri stuba: vlada, tehnološki sektor, i podaci i infrastruktura.

¹⁰ Ovaj indeks priprema Oxford Insights u saradnji sa International Development Research Centre (IDRC).

Mjera 1.1.5. Poticati razvoj inovativnih digitalnih rješenja i kompanija u softverskoj djelatnosti

9

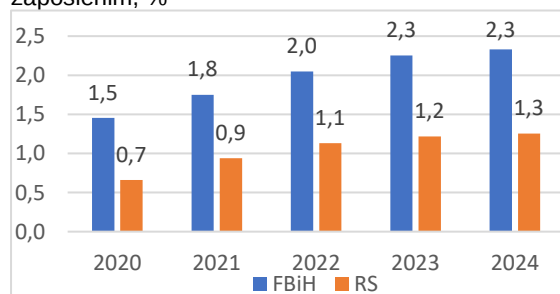
Implementacijom mjere će se potaknuti ubrzanje i komercijalizacija inovacija u IT sektoru, ali i ulaganja u razvojne kapacitete preduzeća za povećanje konkurentnosti na globalnom tržištu. Cilj je podići svijest o potrebi uvođenja digitalizacije u ovaj sektor. Isto tako, jednako važno je podizanje svijesti o saradnji i boljem povezivanju IT kompanija.

Prema Registru poslovnih subjekata (Administrativni registar) koji vodi Federalni zavod za statistiku u IT sektoru, odnosno u oblastima 62 - Računarsko programiranje, savjetovanje i djelatnosti u vezi s njima i 63 - Informacijske uslužne djelatnosti, u 2024. godini bilo je 2.781 preduzeća. Analizirajući podatke, zabilježen je rast broja preduzeća u IT sektoru u 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu, bio je 16,9%.

Rast broja zaposlenih u preduzećima IT u 2024. u odnosu na 2023. godinu, bio je 4,6%.

Posmatrajući učešće broja zaposlenih u IT sektoru, u odnosu na ukupno zaposlene, uočen je nastavak trenda povećanja i u 2024. godini, u FBiH je 2,3% zaposlenih u IT, dok je u RS-u 1,3%.

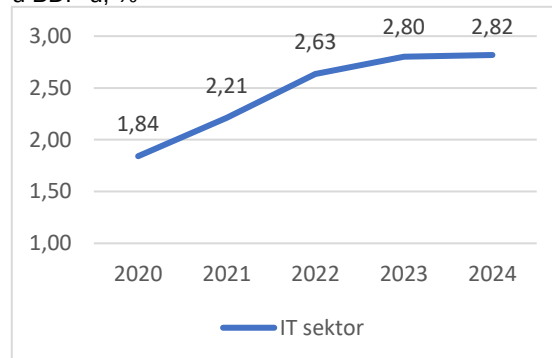
Graf 21. Učešće zaposlenih u IT sektoru u ukupno zaposlenim, %

Izvor: FZS, RZSRS; Obrada: FZZPR

U 2024. godini indikator % učešća bruto dodane vrijednosti IT sektora u BDP-u, je zabilježio napredak u odnosu na prošlu godinu. Učešće dodane vrijednosti je poraslo sa 2,80% na 2,82% BDP-a.

Graf 22. Učešće bruto dodane vrijednosti IT sektora u BDP-u, %

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta**. U 2024. godini iz budžeta je utrošeno 2,1 mil. KM (od toga iz budžeta 1,5 mil KM i iz ostalih sredstava 0,6 mil. KM) za implementaciju ove mjere, što je 100% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.1.5.

Bilježi se **ograničen napredak** u realizaciji ove mjere. Iako je jasno prepoznata potreba za razvojem digitalnih rješenja i jačanjem kompanija u IT sektoru, nedostaje adekvatna institucionalna podrška, koja bi značajno doprinijela većem zapošljavanju.

Provedba politika, strategija i akcionih planova za razvoj IT sektora odvija se **sporo i u ograničenom obimu**, što rezultira izostankom očekivane razvojne podrške softverskoj industriji i usporava ostvarenje njenog punog ekonomskog i razvojnog potencijala.

Neophodna je intenzivnija i ciljano usmjerena podrška start-upovima i poduzetništvu u softverskoj industriji, kako bi se ubrao njen rast i povećala konkurentnost.

PRIORITET 1.2. PODRŽAVATI TRANSFER I RAZVOJ TEHNOLOGIJA

Razvoj i rast podrazumijeva promjenu paradigme u pristupu nauci, univerzitetima i kompanijama. Potrebno je osnažiti primijenjena istraživanja i inovacije te stvaranje novih proizvoda sa većom dodanom vrijednošću. Istraživanje i razvoj (IR) i inovacije su u fokusu pružanja naučnih i tehničkih rješenja potrebnih za ispunjavanje globalnih društvenih izazova kao što je digitalizacija, promjene klime ili aktivno i zdravo starenje.

Prema rangu Globalnog indeksa inovacija (GII), u 2024. godini, BiH se nalazi na 80. mjestu, od 133 države uključene u ovaj indeks. Poredeći sa prošlom godinom, BiH je lošije pozicionirana.

Tabela 3: Globalni indeks inovacija, regionalni pregled

Država	Rang 2024	Rang 2024
Slovenija	34 (133)	34 (133)
Hrvatska	43 (133)	43 (133)
Srbija	52 (133)	52 (133)
Sjeverna Makedonija	58 (133)	58 (133)
Crna Gora	64 (133)	64 (133)
Bosna i Hercegovina	80 (133)	80 (133)

Izvor: WIPO; Obrada: FZZPR

BiH je u inputima od inovacija u 2024. rangirana na 74. mjestu, što je malo bolji učinak nego u 2023. kada je bila na 75. mjestu. U 2022. BiH je bila na 64. mjestu. Što se tiče inovacionih rezultata, BiH je na 84. mjestu. Ova pozicija je lošija od prethodne godine. U 2023. je bila na 80. mjestu, a u 2022. na 75. mjestu.

Tabela 4: GII rangiranje, BiH (2020-2024)

	GII	Inputi	Rezultati
2020	74	72	75
2021	75	70	80
2022	70	64	75
2023	77	75	80
2024	80	74	84

Izvor: WIPO; Obrada: FZZPR

Prema oblastima rangiranja u GII u 2024. BiH zauzima najviše mjesto u Tržišnoj

sofisticiranosti (29. mjesto), Infrastrukturi (69.), Rezultatima znanja i tehnologije (71.), i Ljudskom kapitalu i istraživanju (72.), dok je najniže rangirana u Institucijama (110.), Poslovnoj sofisticiranosti (104.) i Kreativnim rezultatima (94. mjesto).

Posmatrajući pojedinačne indikatore glavne inovacijske snage u 2024. godini u BiH su Državno finansiranje obrazovanja, srednja škola (4. mjesto), ISO 9001 certifikati kvaliteta (9.) i Odnos učenika i nastavnika, srednja škola (13. mjesto od 132 države uključene u GII).

Tabela 5: Snaga inovacija prema GII za 2024, BiH

Državno finansiranje obrazovanja, srednja škola
ISO 9001 certifikati kvaliteta
Odnos učenika i nastavnika, srednja škola
Diverzifikacija domaće industrije
Krediti iz mikrofinansijskih institucija, % BDP

Izvor: WIPO; Obrada: FZZPR

Najlošiji rezultati, posmatrajući pojedinačne indikatore, u 2024. u BiH su ostvareni u Učinkovitosti vlade (128. mjesto) i Saradnja u IR između univerziteta i industrije (127. mjesto od 133 države).

Tabela 6: Slabost inovacija prema GII za 2024, BiH

Učinkovitost vlade
Saradnja u IR između univerziteta i industrije
Politika poslovanja
Uvoz usluga iz oblasti IKT, u ukupnom uvozu
Izrade mobilnih aplikacija

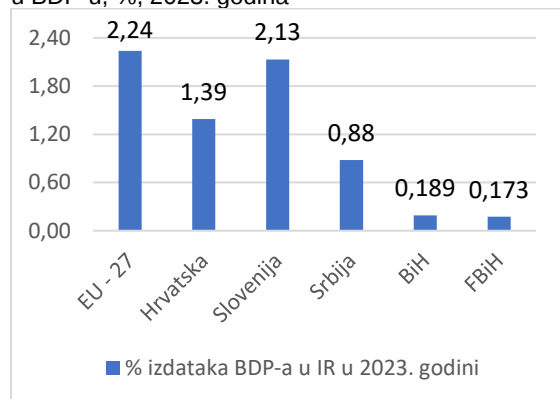
Izvor: WIPO; Obrada: FZZPR

Bruto domaći rashodi za istraživanje i razvoj se najčešće izražavaju u odnosu na BDP, što nazivamo i intenzitet istraživanja i razvoja. Intenzitet istraživanja i razvoja u EU u 2023. godini je iznosio 2,24%. Države sa najvećim intenzitetom istraživanja i razvoja, preko 3%, su Švedska, Belgija, Austrija, Njemačka i Finska.

Posmatrajući podatke iz 2023. godine, možemo konstatovati da BiH, odnosno

FBiH značajno zaostaju u ovoj oblasti. Slovenija ima više od deset puta veća ulaganja, Hrvatska osam puta, dok Srbija ima pet puta veće investicije za istraživanja.

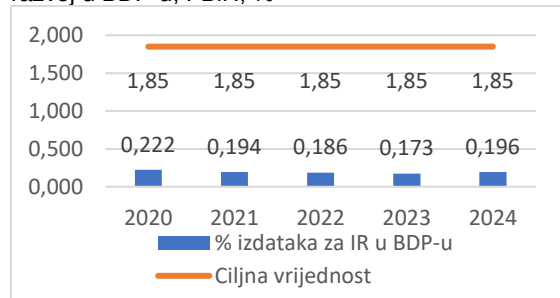
Graf 23. Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj u BDP-u, %, 2023. godina

Izvor: FZS, EUROSTAT; Obrada: FZZPR

Prema podacima FZS, u FBiH, intenzitet istraživanja i razvoja u 2023. godini, je iznosio 0,196%, i veći je u odnosu na prošlu godinu.

Graf 24. Bruto domaćih izdataka na istraživanje i razvoj u BDP-u, FBiH, %

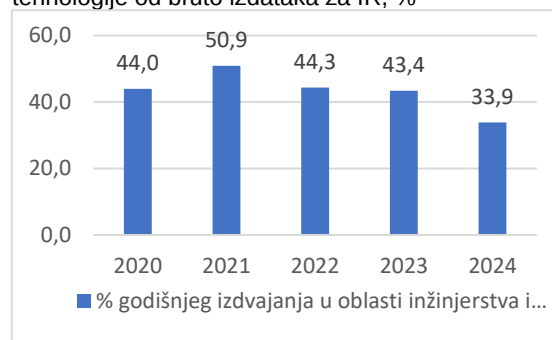

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Ukupna vrijednost bruto izdataka za istraživanje i razvoj u FBiH, u 2024. godini, iznosila je 67,5 mil. KM, od toga, gledajući po vrsti troškova, tekući troškovi su iznosili 60,3 mil. KM (89,3%), a investicioni izdaci 7,2 mil. KM (10,7%).

Bruto izdaci, prema sektorima, najveći su u oblasti Prirodnih nauka sa udjelom od 36,2% slijede Inženjerstvo i tehnologija 33,9%, zatim Humanističke nauke sa udjelom od 12,2%. U oblasti inženjerstva i tehnologije zabilježen je značajan pad, što ukazuje na potrebu za mjerama, koje bi omogućile povratak na prethodni nivo u narednom periodu.

Graf 25. Izdvajanja u oblasti inženjerstva i tehnologije od bruto izdataka za IR, %

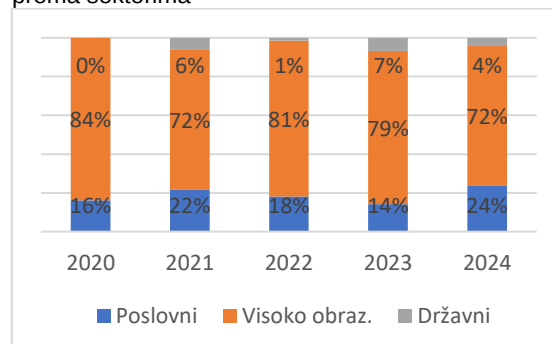
Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Imajući u vidu ciljnu vrijednost za intenzitet istraživanja i razvoja u FBiH, i komparirajući vrijednost sa državama u okruženju i EU, ulaganja u istraživanje i razvoj u FBiH su izrazito mala. Nastavak ovakvog trenda će dovesti do daljne degradacije konkurentne pozicije naših kompanija.

Potrebno je aktivno ostvariti ozbiljan napredak većim ulaganjem u IR, bilo javnih bilo privatnih sredstava.

Ukupan broj istraživačko-razvojnih radova u FBiH, u 2024. godini, je 632, od čega je iz poslovnog sektora bilo 149 radova (24%). Posmatrajući strukturu po sektorima vidimo da dominiraju naučnoistraživački radovi iz sektora visokog obrazovanja (72%).

Graf 26. Struktura istraživačko-razvojnih radova prema sektorima

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Naučno-istraživački rad karakteriše nizak nivo ulaganja u istraživanja, mali broj istraživača, mala ulaganja u poslovni sektor i nizak nivo sistemske podrške za istraživački angažman.

U izvještaju Vlade FBiH za 2024. godinu, za ovaj prioritet realizovan je cjelokupan planirani iznos od 250.000 KM.

Mjera 1.2.1. Podržavati istraživačko-razvojne i inovacijske aktivnosti

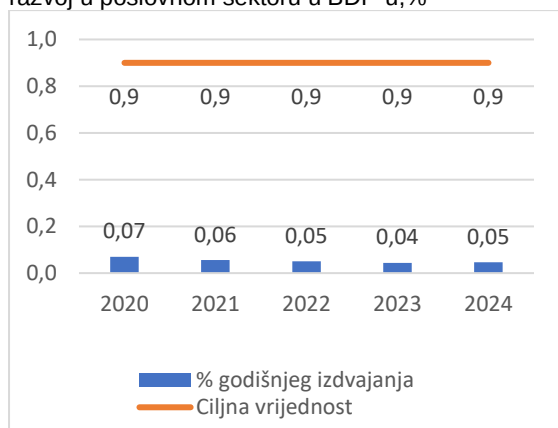
9

Sposobnost uspješnog inoviranja smatra se danas jednom od ključnih konkurentskih prednosti, jer su inovacije i nove tehnologije bitni faktori privrednog rasta. Novo znanje i inovacije mogu se razviti samo u okruženju s odgovarajućom istraživačkom infrastrukturom.

Strategija razvoja FBiH predviđa uspostavu federalnog fonda za razvoj tehnologija, istraživanja i inovacija, donošenje zakonskog i strateškog okvira o inovacijama, istraživanju i razvoju, bolju koordinaciju istraživanja i pametne specijalizacije, te osiguranje logističke podrške i pristupa kapitalu za nove tehnologije. Također, potrebno je poboljšati dostupnost podataka i omogućiti analitiku velike količine podataka koji se generišu kroz postojeće i nove informacione sisteme.

Za praćenje realizacije ove mjere koristimo procenat bruto domaćih izdataka za istraživanje i razvoj u poslovnom sektoru u BDP-u. Ovaj indikator je u 2024. godini imao vrijednost 0,05%, i veći je u odnosu na prošlu godinu. Ukupna vrijednost ovih izdataka u FBiH, u 2024. godini iznosila je 16,1 mil. KM, i bila je veća za 13,9% u odnosu na 2023. godinu, kada je bila 14,1 mil. KM.

Graf 27. Bruto domaćih izdataka za istraživanje i razvoj u poslovnom sektoru u BDP-u, %

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Zadnje podatke o inovativnim aktivnostima preduzeća u FBiH, FZS je objavio za period

2020-2022. Prema ovom istraživanju 34,7% preduzeća je provelo bar jednu od navedenih inovativnih aktivnosti u periodu izveštavanja 2020-2022. U istom periodu izveštavanja, 65,3% preduzeća nije provodilo inovativne aktivnosti.

Od ukupnog broja preduzeća koja su imala inovacije, 69,1% su mala preduzeća, 23,5% su srednja preduzeća, dok su 7,4% velika preduzeća.

Zakon o inovacijama, nije donesen u 2024. godini. Također, nije uspostavljen fond, niti donesen strateški okvir za istraživanje i inovacije.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije**. U 2024. godini utrošeno je kroz budžet 100 hilj. KM za implementaciju ove mjere, što je 100% od planiranog. U svoj program rada ovu mjeru uvrstilo je i **Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta**. Za implementaciju ove mjere utrošili su 50 hilj. KM, što je 100% od planiranog.

(Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.2.1.

Evidentiran je **nedovoljan napredak** u realizaciji ove mjere. Izostalo je povećanje ulaganja u istraživanje i razvoj (IR), kako iz javnih izvora, tako i iz privatnog sektora, a nije zabilježen ni rast broja poduzetnika koji investiraju u IR. Poticaji za saradnju poduzetnika s organizacijama za istraživanje ostali su ograničeni. Zakon o inovacijama nije donesen tokom 2024. godine, niti je uspostavljen fond ili definiran strateški okvir za pametnu specijalizaciju, izuzev dijela koji je predviđen Strategijom razvoja FBiH. Neophodno je hitno donijeti relevantne zakonske akte, uspostaviti fond, te osigurati pristup kapitalu kako bi se unaprijedio razvoj ovog sektora.

Mjera 1.2.2. Podržavati povezivanje privrede i naučno - istraživačkih institucija

Naučno-istraživačke institucije i univerziteti trebaju postati ključni faktori razvoja FBiH i kao takvi povesti ostale institucije u društvo znanja, kakvo želimo postati.

Potrebno je stvoriti ambijent koji potiče saradnju privrede i istraživačke zajednice, pravno regulisati status inovatora, zatim osnivati naučno-tehnološke parkove.

Potrebno je tehnološke parkove i institute koji su povezani s fakultetima približiti privrednim tokovima, zatim, nove tehnologije komercijalno prenijeti u odgovarajuće privredne subjekte

Da situacija nije dobra vidi se i iz godišnje Europske ljestvice (indeksa) uspjeha u inoviranju (European innovation scoreboard)¹¹, koja prikazuje komparativnu procjenu uspješnosti država članica EU-a i odabranih trećih zemalja (država susjeda EU) u istraživanjima i inovacijama, te relativne prednosti i nedostatke u njihovim sistemima istraživanja i inovacija. Prati se ukupno 39 zemalja.

Tabela 7: Europska ljestvica uspjeha u inoviranju, regionalni pregled

Država	Rang 2023	Rang 2024
Slovenija	17	17
Hrvatska	25	25
Srbija	31	31
Crna Gora	33	33
Sjeverna Makedonija	34	34
Bosna i Hercegovina	38	38

Izvor: Europska komisija; Obrada: FZZPR

BiH pripada grupi inovatora u nastajanju (Emerging innovator), s učinkom od 33,1% EU prosjeka u 2024. godini. Rezultati su ispod prosjeka zemalja u nastajanju (48%).

BiH je na samom začelju ljestvice. Lošija od BiH je samo Moldavija.

Relativne snage BiH su u dimenzijama: tehnologije povezane s okolišem, mala i srednja preduzeća inovatori proizvoda, zatim mala i srednja preduzeća inovatori poslovnih procesa.

Relativne slabosti BiH su u dimenzijama: ulaganje u rizični kapital i direktna i indirektna vladina podrška poslovnom istraživanju i razvoju.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije**. U 2024. godini utrošeno je kroz budžet 100 hilj. KM za implementaciju ove mjere, što je 100% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.2.2.

Još uvijek nije uspostavljen poticajan ambijent za saradnju između privrede i istraživačke zajednice. Privredni subjekti, univerziteti, zavodi, ministarstva i naučni instituti nisu realizirali značajnije zajedničke projekte, a evidentiran je i nedostatak kapaciteta za povezivanje i podršku naučno istraživačkih institucija s privredom.

Neophodno je intenzivirati aktivnosti koje će podsticati saradnju naučnog i poslovnog sektora, kako bi se povećala privatna i javna ulaganja u istraživanje i razvoj te omogućilo adekvatno širenje znanja.

¹¹<https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard/eis>

PRIORITET 1.3. PODRŽAVATI RAZVOJ POSLOVNOG PRIVATNOG SEKTORA

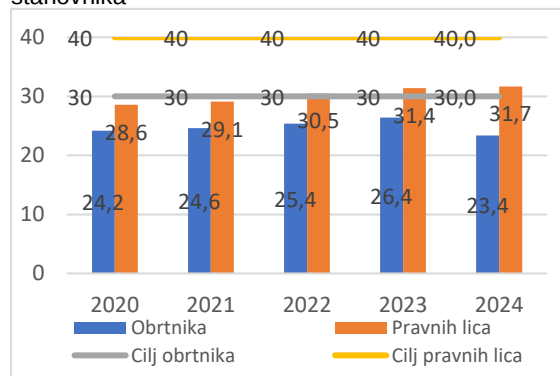
Privatni poslovni sektor je pokretač stvaranja bogatstva i ekonomskog rasta u svim tržišnim ekonomijama.

Zaslужan je za stvaranje radnih mjesta i dohotka, raspolaže kapacitetima za pružanje održive osnove za mobiliziranje domaćih sredstava, smanjuje ovisnost o vanjskoj pomoći, pod uslovom da je pravno propisno regulisan i da je u skladu s principima ljudskih prava i ekoloških standarda.

Potrebno je osigurati realokaciju resursa i restrukturiranje preduzeća, te osigurati mobilnosti rada i kapitala iz djelatnosti i preduzeća u kojima se ostvaruje niža dodana vrijednost u one u kojima se ostvaruje viša dodana vrijednost. Potrebno je ukloniti barijere ulasku u poslovnu aktivnost i izlasku iz nje, kako bi se povećao broj poduzetnika (naročito žena i mladih), tj. onih koji imaju poslovne ideje.

Broj obrtnika na 1.000 stanovnika, u 2024. godini je bio 23,4, u odnosu na 2023. godinu zabilježen je pad od 3 obrta na 1.000 stanovnika. Indikator broj pravnih lica na 1.000 stanovnika, u 2024. godini je blago rastao, i to za 0,3 pravnih lica na 1.000 stanovnika, sa 31,4 u 2023. na 31,7 u 2024. godini.

Graf 28. Registrirani poslovni subjekti, na 1.000 stanovnika

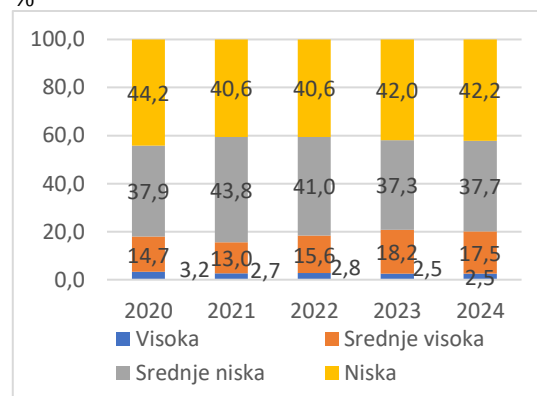
Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Značajna razlika u podacima o obrtima između 2023. i 2024. godine rezultat je primjene novog seta podataka koje je Federalni zavod za statistiku dobio od Porezne uprave FBiH. Ovi podaci, između ostalog, obuhvataju i poslovne subjekte koji su trajno ugašeni, a imaju dugovanja prema Poreznoj upravi FBiH. S obzirom na to da navedeni subjekti posjeduju rješenja nadležnog registarskog organa o trajnom prestanku djelatnosti, oni su isključeni iz evidencije aktivnih poslovnih subjekata.

Pad broja evidentiranih obrtnika nije rezultat nepovoljnih makroekonomskih okolnosti, već primarno posljedica administrativnih procedura i ažuriranja podataka u nadležnim evidencijama.

Na osnovu NACE Rev. 2 Eurostatove agregacije C - Prerađivačke industrije prema tehnološkom intenzitetu¹² kreiran je indikator Udio industrije srednje i visoke tehnologije u ukupnoj dodanoj vrijednosti u C - Prerađivačkoj industriji. Ovaj pokazatelj u 2024. godini, u odnosu na prethodnu godinu, pao je za 0,6 procentnih poena, sa 20,7% na 20,1%.

Graf 29. Dodana vrijednost C-Prerađivačke industrije prema tehnološkoj intenzivnosti, struktura, %

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Slijedeći sličan pristup kao i za proizvodnju (Prerađivačku industriju), Eurostat definiše (agregira) usluge u dvije grupe, i to kao

¹² Annex 3 – High-tech aggregation by NACE Rev.2.

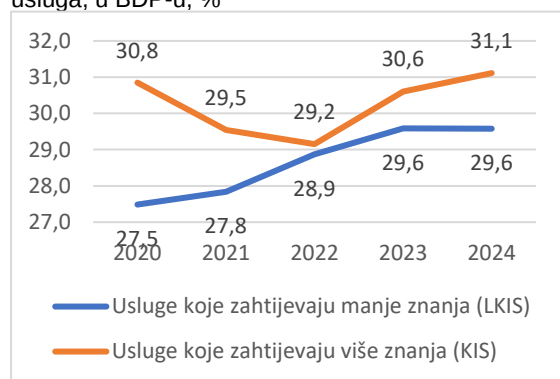
Aggregations of manufacturing based on NACE Rev. 2

znanjem intenzivne usluge (KIS-knowledge-intensive services) i usluge manjeg intenziteta znanja (LKIS-less knowledge-intensive services)¹³.

Dodana vrijednost usluga manjeg intenziteta znanja godinama stagnira oko 28-29%, to su usluge koje se odnose, prije svega na oblasti Trgovine, Transporta i Prometa nekretnina. U 2024. godini, u odnosu na prethodnu godinu, dodana vrijednost usluga manjeg intenziteta znanja ostala je na istom nivou, 29,6%.

U 2024. godini, u odnosu na prethodnu, dodana vrijednost znanjem intenzivnih usluga rasla je za 0,5 p.p., sa 30,6% na 31,1%. To su usluge koje se odnose, prije svega, na oblasti Javne uprave i odbrane, Obrazovanja i Zdravstvene zaštite.

Graf 30. Dodana vrijednost znanjem intenzivnih usluga, u BDP-u, %

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Struktura proizvedenih roba i usluga ne ide u korist proizvoda s visokom dodanom vrijednosti. U 2024. godini došlo je do blage promjene strukture u korist djelatnosti i firmi u kojima se ostvaruje srednja niska dodana vrijednost. Dodana vrijednost usluga, koje zahtijevaju više znanja, imala je veći rast u odnosu na usluge koje zahtijevaju manje znanja.

Ocjena sistemskog rizika uslova finansiranja biznisa u FBiH, rasta investicija i zaposlenosti vrši se i preko kreditnog

rejtanga. Centralna banka BiH, u svojstvu fiskalnog agenta Ministarstva financija i trezora BiH, koordinira izradu i praćenje suverenog kreditnog rejtinga BiH. Izradu i praćenje kreditnog rejtinga BiH obavljaju dvije međunarodne rejting agencije, Moody's Investors Service i Standard & Poor's.

Kao rezultat analiza u 2024, agencija Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“, i agencija Standard & Poor's je potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting na „B+ sa stabilnim izgledima“.

Tabela 8: Pregled dugoročnog rejtinga pojedinih zemalja iz šireg okruženja, 2024

Država	Moody's Investors Service	Standard & Poor's
Slovenija	A3 / pozitivan	AA / stabilan
Hrvatska	A3/ stabilan	A- / pozitivan
Srbija	Ba2 / pozitivan	BBB- /stabilan
Sjeverna Makedonija	-	BB- / stabilan
Crna Gora	Ba3 / stabilan	B+ / stabilan
Bosna i Hercegovina	B3 / stabilan	B+ / stabilan

Izvor: Bloomberg (link CBBIH); Obrada: FZZPR

Radi lakšeg poređenja i uočavanja naše pozicije u odnosu na zemlje šireg okruženja prikazali smo tabelarno regionalni kreditni rejting. Rangirani smo najslabije u okruženju.

Za realizaciju ovog prioriteta od planiranih 44,4 mil. KM (iz budžeta 42,7 mil KM i iz ostalih sredstava 1,6 mil. KM), utrošeno je ukupno 42,0 mil. KM, iz budžeta je utrošeno 41,0 mil. KM i iz ostalih sredstava 1,0 mil. KM. U poređenju sa prethodnom godinom, bilo je sedam aktivnosti više i realizovano je 62,9% više sredstava.

¹³ Annex 3 – High-tech aggregation by NACE Rev.2

Aggregations of services based on NACE Rev. 2

Mjera 1.3.1. Olakšati i ubrzati procese ulaska u poslovnu aktivnost i izlaska iz nje

8

Implementacijom ove mjere uklanjaju se prepreke kojima se novim preduzećima sprječava djelimično ili u potpunosti ulazak na tržište. Ovom mjerom se potiče konkurencija, štiti tržišno takmičenje i potiče učinkovitost tržišta. Također, mjerom se stimuliše ulazak u poduzetništvo, finansijski podržava, uklanjaju se kazne i strahovi za neuspjeh, pomaže u otklanjanju administrativnih prepreka, poboljšava pravni okvir, promovišu politike druge šanse.

Potrebno je dograditi zakonske propise usmjerene na smanjivanje troškova, procedura i vremena obavljanja tih aktivnosti, zatim ukloniti prepreke obavljanju poduzetničke aktivnosti i izlasku iz nje. Potrebno je osigurati finansijske resurse (grant sredstva za start-up MSP-ove, vaučer šeme, povoljni mikrokrediti, ko-investiranje, garancije itd.), kao i stručnu podršku kroz mentorstvo, te pomoć pri povezivanju i umrežavanju svih relevantnih učesnika (federalna upravna tijela, obrtnička i gospodarska komora, naučnoistraživačke institucije, nadležna ministarstva).

Tokom 2024. godine ostvaren je blagi napredak u nastojanjima da se kreiraju povoljni uslovi za razvoj poslovnog privatnog sektora u FBiH, kroz izradu odgovarajućih zakonskih rješenja. Vlada Federacije BiH usvojila je važne zakone (Zakon o poticanju razvoja male privrede i Zakona o poduzetničkoj infrastrukturi u Federaciji BiH). U 2024. godini Vlada FBiH je usvojila Strategiju razvoja male privrede FBiH 2022.-2027. i uputila na dalje procedure usvajanja. Također, i Zakon o društvenom poduzetništvu u FBiH je u procedurama usvajanja.

U Izvještaju o radu Vlade Federacije BiH za 2024. godinu prikazano je da je Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta kroz glavni program „Kreiranje uslova za razvoj i opstanak mikro, malih i srednjih preduzeća“ realizovalo 30,9 mil KM, 5,9 mil KM više nego prethodne godine.

Program poticaja za 2024. godinu je urađen na osnovu Strategije razvoja male privrede u FBiH ukupne vrijednost 27,2 mil. KM.

U 2024. godini aktivno se radilo i na realizaciji aktivnosti koje su imali su za cilj povećanje broja malih i srednjih preduzeća, kao i stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta za osnivanje i razvoj subjekata male privrede.

Realizovane su aktivnosti vezane za izgradnju poduzetničkih zona. Za podržavanje izgradnje novih i unapređenje postojećih poduzetničkih zona plasirano je ukupno 5,6 mil. KM.

Implementaciju ove mjere koordiniraju **Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije** i **Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta**. Pored ova dva ministarstva, u svoj program rada ovu mjeru uvrstilo je i **Federalno ministarstvo prostornog uređenja**.

U implementaciji ove mjere, u 2024. godini, iz budžeta je ukupno utrošeno 24,0 mil. KM, od toga FMERI 7,7 mil. KM, FMRPO je utrošilo 16,1 mil. KM i FMPU je utrošilo 100 hilj. KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.3.1.

Stvoren je povoljniji poslovni ambijent za razvoj poduzetništva u Federaciji BiH. Kroz programe poticaja malim i srednjim preduzećima, te poticaje za razvoj male privrede osigurana je finansijska podrška koja potiče ulaganja. Ipak, određeni zakonski propisi, koji bi u potpunosti uklonili prepreke za ulazak u poslovne aktivnosti i smanjili rizik njihovog prestanka, još uvijek nisu usvojeni.

Neophodno je donošenje navedenih propisa, kako bi se dodatno unaprijedilo poslovno okruženje i povećala sigurnost investitora.

Mjera 1.3.2. Rasteretiti privredu smanjenjem fiskalnog opterećenja rada

8

Ova mjera prati i ocjenjuje rasterećenje privrede kroz porezno smanjenje opterećenja rada na održiv način bez poremećaja u javnoj potrošnji. Realizacijom ove mjere doći će do privrednog rasta, rasta zaposlenosti i javnih prihoda, rasta izvoza, smanjenja sive ekonomije, smanjenja siromaštva i veće finansijske održivosti javnih fondova i budžeta.

Prosječni porezni klin¹⁴ mjeri u kojoj mjeri porez na dohodak od rada obeshrabruje zapošljavanje. Mjeri se u procentima cijene rada. Izračun podataka FZZPR-a je zasnovan na široko priznatom modelu koji je razvio OECD.

Porezni klin na minimalnu bruto platu u FBiH je u 2024. godini imao vrijednost 34,19%, što je niže za 0,53 procentna poena u odnosu na 2023. godinu, kada je bio 34,72%. Od 01. januara 2022. godine u Federaciji BiH stupila je na snagu Uredba o metodologiji izračuna i usklađivanja najniže plaće, kojom se propisuje metodologija utvrđivanja iznosa najniže plaće i usklađivanje najniže plaće. Odlukom Vlade FBiH iznos najniže plaće za 2024. godinu je 619,00 KM.

Porezni klin na prosječnu bruto platu u FBiH je u 2024. godini imao vrijednost 39,31%, što je niže za 0,10 procentnih poena u odnosu na 2023. godinu, kada je bio 39,41%.

Gledajući strukturu po korisnicima javnih prihoda, najviše se plaća općinama/ gradovima, 1.781 taksi i naknada, odnosno, 69% od ukupnih taksi i naknada. Gledajući prema kategoriji obveznika, privredna društva imaju 2.382 taksi i naknada, odnosno 92% od ukupnih taksi i naknada, dok fizička lica - samostalni

poduzetnici imaju 2.166 taksi i naknada, odnosno 84% od ukupnih taksi i naknada.

Nije se postiglo unapređenje sistema doprinosa i poreznih postupaka, jer se prijedlozi zakona o doprinosima i zakona o porezu na dohodak još uvijek nalaze u parlamentarnoj proceduri, što ima za posljedicu da se nisu mogli donijeti podzakonski akti vezani za usvajanje ovih zakona.

Nije se izjednačio način oporezivanja plata sa zemljama EU i OECD u smislu oporezovanja svih naknada po osnovu plata (topli obrok, regres, prevoz).

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo finansija**. U 2024. godini utrošene su 37 hilj. KM za implementaciju ove mjere, što je 80% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.3.2.

U Federaciji BiH **nije zabilježeno značajnije smanjenje poreznog opterećenja rada**, zbog čega privreda nije osjetila očekivano rasterećenje. Visok nivo administrativnih zahtjeva i dalje predstavlja jedan od ključnih faktora ograničene konkurentnosti domaće privrede. Važeći propisi u velikoj mjeri opterećuju poslovni sektor u procesu stvaranja nove vrijednosti i otežavaju slobodan pristup tržištu usluga. Cilj administrativnog rasterećenja privrede i uklanjanja fiskalnih prepreka koje koče rast i razvoj još uvijek nije dostignut. Neophodno je usvojiti odgovarajuća zakonska rješenja koja će omogućiti smanjenje opterećenja na rad.

¹⁴Poreski klin - odnos između iznosa poreza koji uprihoduje prosječan samac (samac sa 100% prosječne zarade) bez

djece i odgovarajućih ukupnih troškova rada za poslodavca.

Mjera 1.3.3. Podržavati razvoj poduzetništva kreativnog sektora

8

Realizacijom ove mjere kreativnost će se prepoznati kao pokretač inovativnosti, te ključni faktor razvoja raznih vještina, od ličnih i profesionalnih pa sve do poduzetničkih i društvenih. Većim ulaganjem u razvoj kreativnog sektora doprinijeti će se razvoju privrede. Kreativne industrije će se povezati s inovacijama, novim poduhvatima u poslovanju i novim tehnologijama, a generalno će pozitivno uticati na nauku, obrazovanje i razvoj cjelokupnog društva.

Potrebno je podržati razvoj kreativnog sektora kroz projekte podrške i poreske olakšice, osigurati finansijska sredstva, prostor, opremu i radionice za obrazovne institucije koje se bave kreativnim sektorom, te osigurati njihovo povezivanje sa poslovnim sektorom. Neophodno je povećati broj diplomanata u oblasti kreativne industrije, posebno industrijskog dizajna. Potrebno je promovisati vrijednosti i važnost razvoja novog dizajna za industriju i biznise kroz omogućavanje kompanijama testiranja novih praksi i razvoja proizvoda s većom dodanom vrijednošću.

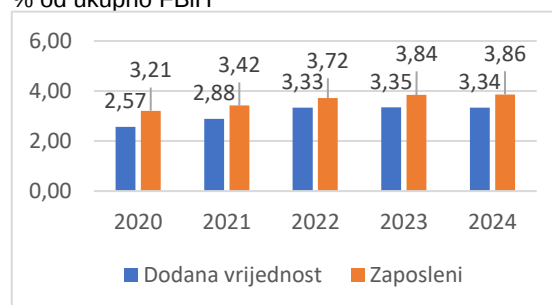
Značaj kreativnih industrija se mjeri putem udjela u ukupnoj zaposlenosti ili udjela u ukupnom bruto domaćem proizvodu (bruto dodanoj vrijednosti). Koristimo pristup zasnovan na djelatnostima koji kao osnovu uzima ISIC¹⁵.

U 2024. godini broj zaposlenih u kreativnoj i kulturnoj industriji (KKI) je bio 21.161 i rastao je za 371 uposlenika, u odnosu na 2023. godinu, kada je bio 20.790 uposlenika. Rast je bio 4,4% u 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu. Posmatrajući relativno učešće broja zaposlenih u KKI u ukupno zaposlenim u FBiH, vidimo da je došlo do porasta od 0,02 procentnih poena u 2024. godini, u odnosu na prethodnu godinu.

Rast bruto dodane vrijednosti od 7,4% zabilježen je u 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu. Bruto dodana vrijednost u

KKI u 2024. godini je bila 1.151 mil. KM, a prethodne godine je bila 1.072 mil. KM. Posmatrajući relativno učešće bruto dodane vrijednosti KKI u bruto domaćem proizvodu u tržišnim cijenama, u FBiH ukupno, vidimo da je došlo do blagog pada od 0,02 procentnih poena u 2024. godini, u odnosu na prethodnu.

Graf 31. Bruto dodana vrijednost i zaposleni u KKI, % od ukupno FBiH

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta**. U ovom ministarstvu u 2024. godini nisu imali planirane aktivnosti za ovu mjeru, te stoga nisu imali ni utrošena sredstva za implementaciju ove mjere. U svoj program rada ovu mjeru uvrstilo je **Federalno ministarstvo kulture i sporta**. Za implementaciju ove mjere iz budžeta je utrošeno 6,2 mil. KM. (Prilog 5).

KLJUČNI NALAZ 1.3.3.

Iako je u 2024. godini **zabilježen određeni napredak**, nužno je dodatno intenzivirati aktivnosti usmjerene na poticanje i razvoj novih poslovnih modela temeljenih na prepoznavanju i korištenju kreativnih kompetencija, kao i na poticanje zapošljavanja u tim područjima.

Potrebno je snažnije podržavati inicijative koje doprinose jačanju kapaciteta i konkurentnosti kulturnih i kreativnih industrija, povećavaju njihovu vidljivost te potiču daljnje umrežavanje i saradnju.

¹⁵Eng. International Standard Industrial Classification – Međunarodna standardna industrijska klasifikacija.

Mjera 1.3.4. Podržavati razvoj poduzetništva turističkog sektora

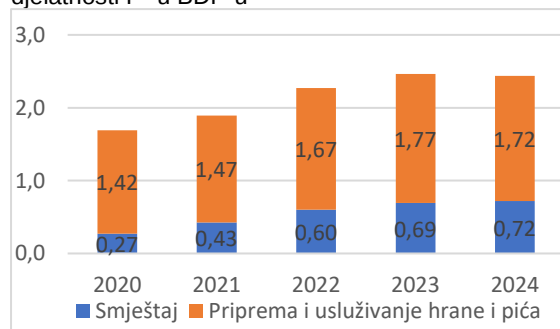
8

Realizacijom ove mjere osigurat će se razvoj inoviranih, specijaliziranih i uobičajenih turističkih proizvoda, kao i aktiviranje novih turističkih proizvoda veće dodane vrijednosti. Cilj je i da se pomogne destinacijama da postanu održive, jasnije komuniciraju svoj destinacijski brend i da digitaliziraju i distribuiraju ponudu, kako bi lakše došli do gostiju.

Potrebno je razvijati turističko poduzetništvo, uspostaviti sistem povoljnog kreditiranja, unaprjeđenje i izgradnja potrebne infrastrukture, raditi na podizanju svijesti stanovništva u ruralnim krajevima o mogućnostima bavljenja turizmom.

Procenat bruto dodane vrijednosti područja djelatnosti I-Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) u BDP-u je u 2024. godini opao za 0,03 p.p., u odnosu na 2023. godinu.

Graf 32. % bruto dodane vrijednosti područja djelatnosti I¹⁶ u BDP-u

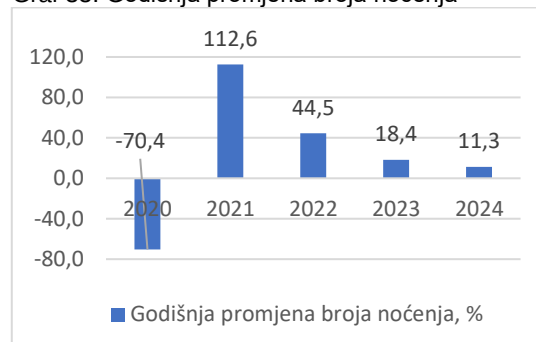
Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Procenat godišnje promjene broja noćenja u 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu, rastao je 11,3%.

Poslije potpunog oporavka od COVID-19 krize u 2022. godini, i rekordnih rezultata u 2023. godini i u 2024. godini se nastavilo sa rekordnim turističkim rezultatima, preko 1,4 mil. dolazaka i 2,8 mil. noćenja. U strukturi gostiju vidljivo je povećanje stranih

turista. Stranih dolazaka je bilo 72%, domaćih 28%, dok je stranih noćenja bilo 73%, a domaćih 27%.

Graf 33. Godišnja promjena broja noćenja

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo okoliša i turizma**. U 2024. godini iz budžeta je utrošeno 24,1 mil. KM za implementaciju ove mjere. U svoj program rada ovu mjeru uvrstilo je i **Federalno ministarstvo kulture i sporta**. U 2024. godini iz budžeta je utrošeno 5,3 mil. KM za implementaciju ove mjere. Ukupno za realizaciju ove mjere Vlada FBiH utrošila je 9,4 mil. KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.3.4.

Uprkos rekordnim rezultatima turističkog sektora, nije ostvaren vidljiv napredak u realizaciji ciljeva ove mjere. Iako je zabilježen rast broja dolazaka i noćenja gostiju, turistički potencijal još uvijek nije u potpunosti iskorišten, pri čemu je prosječan broj noćenja po dolasku i dalje nizak. Izostala je aktivnija podrška digitalizaciji pružatelja turističkih usluga i unapređenju sadržaja, dok nelojalna konkurencija i dalje predstavlja značajan izazov.

Neophodno je kontinuirano jačati podršku sektoru turizma kako bi se povećala konkurentnost i kvalitet ponude.

¹⁶ I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)

Mjera 1.3.5. Podržavati prostornu koncentraciju poduzetništva

8

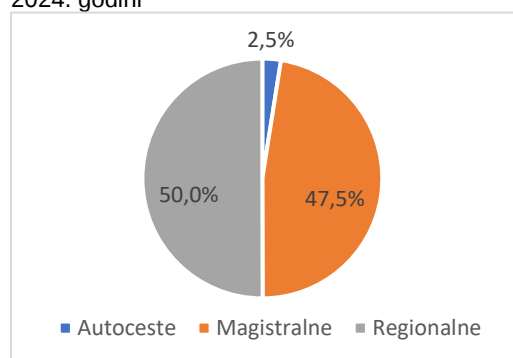
Ova mjera podržava prostornu koncentraciju poduzetništva uz aktivan rad na razvoju sadašnjih i formiranju novih poslovnih zona podržanih infrastrukturom, odgovarajućim projektima i uklonjenim administrativnim preprekama. Očekuje se povećanje efikasnosti poslovnih subjekata, jer prostorna koncentracija omogućava specijaliziranost dobavljača, koncentraciju vještina i transfer znanja.

Realizacijom mjere transformisati će se transportni koridor Vc u razvojni koridor Vc, razviti će se još koridora, uvesti i razvijati intermodalni transport.

Gustina mreže cestovne infrastrukture, u 2024. godini iznosila je 199,4 km na 1.000 km², što je za 1,4% više u odnosu na 2023. godinu. Odnosno, ukupna dužina cesta u 2024. godini iznosila je 5.206 km, što je za 72 km više u odnosu na 2023. godinu. U 2024. godini dužina autocesta povećana je za 11 km, dužina magistralnih cesta povećana je za 67 km, dok je dužina regionalnih cesta smanjena za 6 km.

Od ukupno 5.206 km cesta na autoceste se odnosi 2,5%, na magistralne ceste se odnosi 47,5%, dok se na regionalne ceste odnosi 50,0%.

Graf 34. Struktura mrežne cestovne infrastrukture u 2024. godini

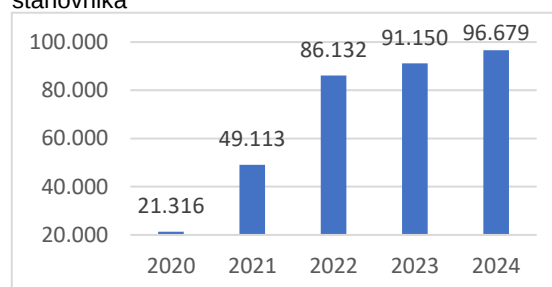
Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Gustina mreže željezničke infrastrukture je ista kao i prethodne godine, što znači da nije bilo izgradnje novih km pruge. Ukupna dužina iznosi 608,5 km (jednokolosječnih

pruga ima 540,0 km, a dvokolosječnih pruga 68,5 km), što je 23,3 km na 1.000 km².

Promet putnika na aerodromima u 2024. godini je veći za 5,8%, u odnosu na prošlu godinu. U istom periodu, promet aviona je veći za 6,9%, a promet tereta veći za 18,7%.

Graf 35. Broj putnika na aerodromima na 100.000 stanovnika

Izvor: FZS; Obrada: FZZPR

Nije donesen prostorni plan FBiH.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo prometa i komunikacija**. U 2024. godini nisu imali planirane aktivnosti, te stoga nisu imali ni utrošena sredstva za implementaciju ove mjere. U svoj program rada ovu mjeru uvrstilo je **Federalno ministarstvo prostornog uređenja**. U ovom ministarstvu, u 2024. godini, utrošeno je 2,3 mil. KM za implementaciju ove mjere, iz ostalih sredstava 1,0 mil KM, dok je iz budžeta utrošeno 1,3 mil KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.3.5.

Bilježi se **nedovoljan napredak** u realizaciji ove mjere. Spora izgradnja autocesta nastavlja usporavati razvoj, dok željeznički promet ostaje nedovoljno iskorišten – dominantno se zasniva na masovnom prijevozu roba, uz znatno manji udio putničkog saobraćaja. Potrebno iskoristiti prilike za racionalizaciju efikasnosti prometne infrastrukture kroz planski razvoj.

Mjera 1.3.6. Diverzificirati i unaprjeđivati finansijski sistem

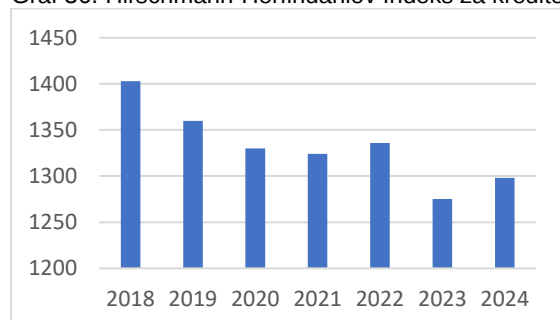
8

Diverzifikacija finansijskog sektora je od iznimne važnosti za razvoj ukupne ekonomije. Potrebno je osigurati veću konkurenciju na finansijskom tržištu uvođenjem nebankarskih depozitnih finansijskih institucija kao što su štedionice, štedno-kreditne zadruge i sl.

Realizacija ove mjere bi doprinijela povećanju domaće štednje, kreditiranja privrednih subjekata i smanjenje kamatne stope na kredite privrednom sektoru.

Herfindahlov indeks koncentracije bankarskog tržišta pokazuje umjerenu koncentraciju.¹⁷ Vrijednost indeksa je povećana u odnosu na prethodnu godinu za 23 jedinice i iznosi 1.298, što znači da se koncentracija blago povećala. Zabilježen je trend smanjenja koncentracije od 2018. godine, s iznimkom u 2022. i 2024. godini.

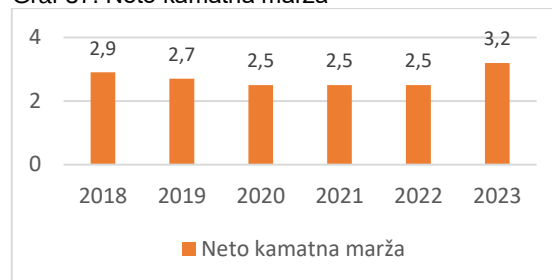
Graf 36. Hirschmann-Herfindahlov Indeks za kredite

Izvor: Federalna agencija za bankarstvo

Neto kamatna marža, odnosno razlika između kamatnih stopa na kredite i kamatnih stopa na depozite, iznosi 3,2% (2023). U periodu 2020-2022. godina bila je na istom nivou i iznosila je 2,5%.

Graf 37. Neto kamatna marža

Izvor: Federalna agencija za bankarstvo

Na Sarajevskoj berzi ostvaren je ukupan promet od 785,7 mil. KM (rast za 363.8 mil. KM ili 86.2% u odnosu na 2023. godinu), što čini 51,7% od ukupnog prometa koji je ostvaren na bh. berzama. Promet na berzi, u odnosu na kredite date pravnim licima, iznosi 8,2%, što predstavlja rast za 3,4 p.p. u odnosu na 2023. godinu. Učešće kredita pravnim licima u ukupno odobrenim kreditima iznosi 50,3%, što je na istom nivou kao i prethodne godine.

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo finansija**. Za realizaciju ove mjere u 2024. godini utrošeno je 144,2 hilj. KM, što predstavlja 78,6% planiranih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.3.6.

Zabilježen je određen napredak u diversifikaciji i unapređenju finansijskog sistema. Većina ključnih indikatora mjere ukazuje na poželjan trend.

Potrebno je uvesti nebankarske depozitne finansijske institucije, te staviti veći fokus na razvoj tržišta kapitala, što podrazumijeva daljnje usklađivanje sa EU legislativom.

¹⁷ Za vrijednost indeksa manjoj od 1000, na tržištu nije prisutna koncentracija. Vrijednost indeksa između 1000 i

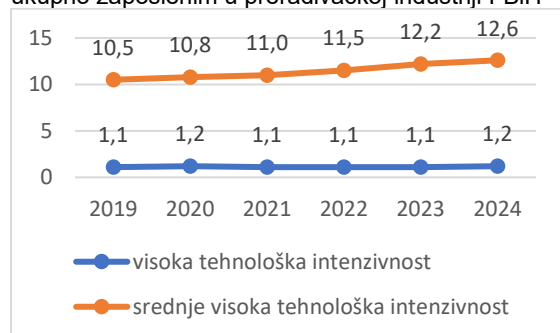
1800 ukazuje da je na tržištu prisutna umjerena koncentracija, a iznad 1800 da postoji visoka koncentracija.

PRIORITET 1.4. PODRŽAVATI IZVOZ I STVARANJE PROIZVODA VIŠE DODANE VRIJEDNOSTI

(F)BiH ima malu, ali otvorenu ekonomiju, čija dinamika uveliko zavisi od vanjskih tržišta i globalnih trendova. U kontekstu hiperglobalizacije, domaća privreda suočava se s rastućom konkurentnošću, brzim tehnološkim promjenama i potrebom za većom produktivnošću i inovacijama. Da bi (F)BiH prešla iz grupe zemalja višeg srednjeg dohotka u grupu zemalja višeg dohotka neophodno je povećati izdvajanja za istraživanje i razvoj, i povećati broj istraživača koji rade na poslovima istraživanja puno radno vrijeme. Time bi se stvorili uslovi za proizvodnju proizvoda visoke tehnološke intenzivnosti, te povezivanje u globalne lance vrijednosti.

Realizacija ovog prioriteta bi doprinijela povećanju izvoza roba i usluga, i smanjenju trgovinskog deficita, ali ujedno i uvođenju novih tehnologija, rastu konkurentnosti domaće privrede i smanjenju odliva radne snage.

Graf 38. Udio zaposlenih u industrijskim oblastima visoke i srednje visoke tehnološke intenzivnosti u ukupno zaposlenim u prerađivačkoj industriji FBiH

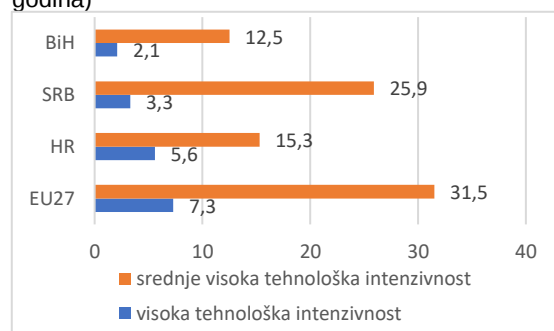
Izvor: Federalni zavod za statistiku

Udio zaposlenih u visokim i srednje visokim tehnološkim intenzivnim djelatnostima u ukupnom broju zaposlenih prerađivačke industrije FBiH se povećao u 2024. godini u odnosu na godinu ranije. U visokim tehnološkim intenzivnim djelatnostima, u koje spadaju proizvodnja farmaceutskih proizvoda i proizvodnja računara, elektroničkih i optičkih proizvoda, u 2024.

godini bilo je zaposleno 1.244 osobe, odnosno 1,2% od ukupnog broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji Federacije BiH. U srednje visokim tehnološkim intenzivnim djelatnostima, u koje spadaju proizvodnja hemikalija, električne opreme, mašina, motornih vozila i ostalih transportnih sredstava, u 2024. godini bilo je zaposleno 13.127 osoba, odnosno 12,6% od ukupnog broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji Federacije BiH.

Ipak, zabilježeno učešće u FBiH je ispod nivoa prosjeka EU, gdje se od ukupnog broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji na visoko-tehnološke intenzivne djelatnosti odnosi 7,3%, dok je u srednje visokim tehnološkim intenzivnim djelatnostima uposleno 31,5% od ukupnog broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji EU.

Graf 39. Udio zaposlenih u industrijskim oblastima visoke i srednje visoke tehnološke intenzivnosti u ukupno zaposlenim u prerađivačkoj industriji (2024. godina)

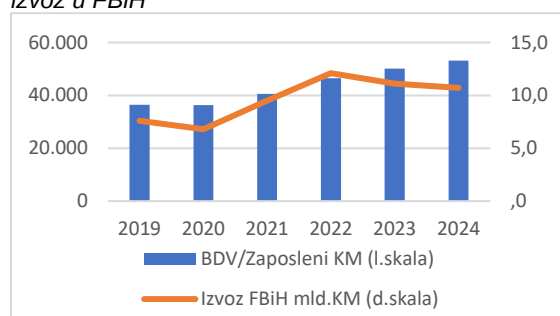

Izvor: EUROSTAT

Na osnovu podataka koje objavljuje EUROSTAT, može se uočiti da BiH zaostaje za zemljama sa kojima graniči (za Crnu Goru nema podataka) po pitanju zaposlenih u oblastima visoke i srednje visoke tehnološke intenzivnosti. Potrebno je udvostručiti broj zaposlenih u navedenim oblastima prerađivačke industrije, kako bi pratili susjedne zemlje u razvoju proizvoda visoke i srednje visoke tehnologije.

Još jedan pokazatelj koji ukazuje na tehnološki napredak, bolju organizaciju rada ili veća ulaganja u kapital i znanje, jeste bruto dodana vrijednost po zaposlenom. U 2024. godini u FBiH svaki zaposlenik je u prosjeku stvorio dodane vrijednosti u iznosu od 53.180 KM, što je za 6,7% više u odnosu na godinu ranije.

Graf 40. Bruto dodana vrijednost po zaposlenom i izvoz u FBiH

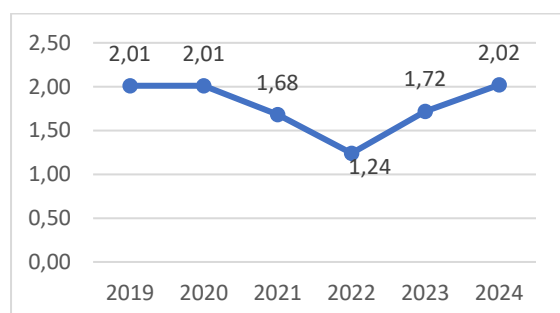

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Za stvaranje više dodane vrijednosti i poboljšanje životnog standarda, neophodno je podići produktivnost u djelatnostima u kojima je zabilježena ispodprosječna dodana vrijednost, kao što su turizam, javna uprava, ali i industrije poput vađenja ruda, prerađivačke i kreativne industrije.

Ukupan izvoz FBiH u 2024. godini iznosi 10.684 mil.KM, od čega se na prerađivačku industriju odnosi 90,7%. Od ukupnog izvoza prerađivačke industrije na izvoz visoko tehnoloških oblasti odnosi se 2% (196,2 mil.KM).

Graf 41. Udio izvoza visoko tehnoloških oblasti u ukupnom izvozu Prerađivačke industrije FBiH

Izvor: Federalni zavod za statistiku

I u 2024. godini nastavljen je rad na izradi Strategije pametne specijalizacije (S3) u Bosni i Hercegovini, čiju izradu koordinira Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, prema smjernicama koje je uspostavila Evropska unija (EU). Identifikovano je šest preliminarnih prioriteta oblasti na osnovu kvantitativnog mapiranja najčešće prisutnih podsektora (informacione tehnologije i digitalizacija, metalna i elektroindustrija, drvna industrija, proizvodnja i prerada plastike, proizvodnja i prerada hrane i pića i turizam).

U pogledu putne infrastrukture, koja unaprijeđuje unutarnje povezivanje između regija, kao i povezivanje sa susjednim zemljama, što otvara nove mogućnosti za privredni razvoj, nastavljen je izgradnja koridora 5C, ali i autocesta i brzih cesta izvan koridora. Do sada je izgrađeno 137,3 km autoceste na koridoru 5C u BiH, što je 43% od ukupne dužine koridora (320 km). Trenutno je u izgradnji 54,4 km autoceste (17%), dok izgradnja preostalih 128,3 km (40%) nije još započela. Također, aktivnosti se izvode i na autocestama izvan Koridora 5C ukupne dužine 140 km i na brzim cestama ukupne dužine 516 km. Izgradnja cestovne infrastrukture je od velikog značaja za izvoz roba, na što ukazuje podatak da je u 2024. godini cestovnim prijevozom ostvareno 93,6% vrijednosti izvoza Federacije BiH. Željezničkim prijevozom ostvareno je 3,3% vrijednosti izvoza FBiH, što je za 1,5 procentnih poena manje u odnosu na godinu ranije, a to se može pripisati zastoju u željezničkom saobraćaju koji je izazvan oktobarskim poplavama, koje su dovele do uništenja dijela pruge. Međutim, s obzirom da EU nastoji do 2030. godine preusmjeriti 30%¹⁸ cestovnog transporta na željeznički i vođeni (ekološki prihvatljiviji, ali i jeftiniji), a da istovremeno BiH trasira put ka ulasku u EU, neophodna je revitalizacija i elektrifikacija postojećih pruga u BiH, kao i uspostavljanje novih pravaca.

Za realizaciju ovog prioriteta u 2024. godini kroz budžet je utrošeno preko 6 miliona KM. (Prilog 5)

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=legissum:tr0054>

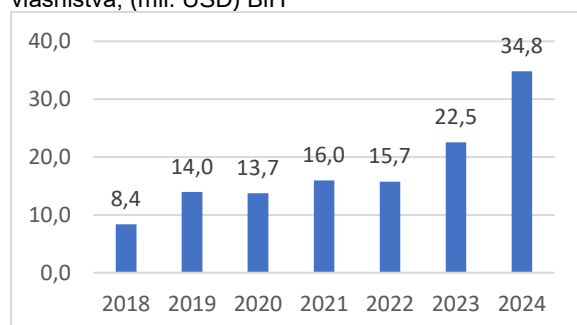
Mjera 1.4.1. Unaprijediti zaštitu intelektualnog vlasništva

8

Imajući u vidu potencijale koje FBiH ima u ovom području, ovom mjerom želi se podići svijest o značaju intelektualnog vlasništva, jačati inspekcije i druge institucije nadležne za provedbu prava intelektualnog vlasništva, te izmjenom poreskih zakona podstaći primjenu intelektualnog vlasništva u svrhu privrednog razvoja (ulaganja priznati kao rashod u dvostrukom iznosu od stvarnog, te prihode ostvarene po osnovu prava intelektualne svojine oporezivati po umanjenoj stopi).

Naknade za upotrebu intelektualnog vlasništva u BiH kontinuirano rastu pa je ciljna vrijednost ovog indikatora (20 mil.USD) dostignuta 2023. godine. Prema posljednjim podacima Svjetske banke, u 2024. godini, ukupan iznos naknada za upotrebu intelektualnog vlasništva iznosio je 34,8 mil.USD, što je za 54,5% više u odnosu na godinu ranije.

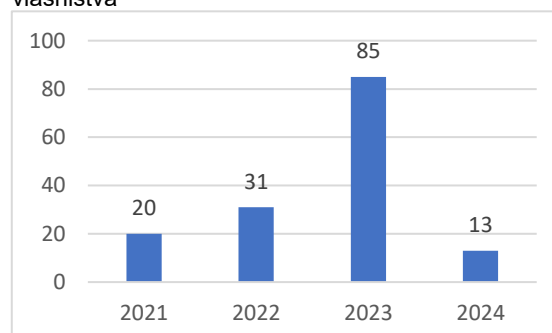
Graf 42. Naknade za upotrebu intelektualnog vlasništva, (mil. USD) BiH

Izvor: Svjetska banka

Federalna uprava za inspekcijske poslove (FUZIP) u 2024. godini izvršila je ukupno 13 inspekcijskih nadzora u oblasti intelektualnog vlasništva, što je najmanje u posljednje 4 godine. Nastavljeno je jačanje FUZIP-a kroz upošljavanje novih uposlenika (prvenstveno inspektora), provođenjem stručnih i specijalističkih edukacija inspektora, kao i uspostavljanjem informatičkih sistema koji će unaprijediti inspekcijski nadzor (e-inspektor, sistem za prekogranični promet roba BIMS i sl.). Najavljen je program preventivnog nadzora čime bi se dodatno ojačao pristup dijaloga i proaktivne komunikacije s poslovnim sektorom.

Graf 43. Broj inspekcijskih kontrola od strane nadležnih inspekcija u oblasti zaštite intelektualnog vlasništva

Izvor: Federalna uprava za inspekcijske poslove

U sklopu projekta „EU podrška pravima intelektualnog vlasništva u BiH“ pripremljeno je 9 zakona i 11 podzakonskih akata usklađenih sa EU standardima, obučeno preko 150 službenika te realizirana opsežna kampanja podizanja svijesti. Nije došlo do izmjena Zakona o porezu na dobit FBiH u pogledu intelektualnog vlasništva sa ciljem priznavanja rashoda u dvostrukom iznosu od stvarnog i oporezivanja prihoda od intelektualnog vlasništva po umanjenoj stopi.

Implementaciju mjere koordinira **Federalna uprava za inspekcijske poslove**. Iz Izveštaja rada Vlade FBiH za 2024. godinu vidljivo je da nisu provedene aktivnosti za realizaciju ove mjere. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.4.1.

Zabilježen je nedovoljan napredak u ostvarivanju ciljeva ove mjere. Zabilježen je rast kod ostvarenih naknada za upotrebu intelektualnog vlasništva, ali i znatan pad izvršenih inspekcijskih nadzora. Neophodno je ojačati tehničke i kadrovske kapacitete FUZIP-a, provoditi kampanje podizanja svijesti o značaju intelektualnog vlasništva, te izmjenom zakonskih odredbi omogućiti sticanje veće dobiti u oblasti intelektualnog vlasništva.

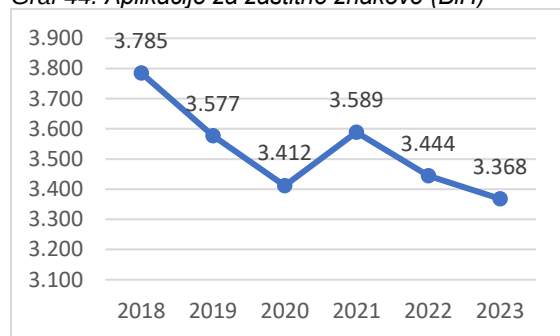
Mjera 1.4.2. Podržavati primjenu međunarodnih standarda, certificiranje i akreditaciju tijela za ocjenu usklađenosti

8

Ova mjera podrazumijeva davanje podrške tijelima za certificiranje i drugim tijelima za ocjenu usklađenosti sa međunarodnim standardima, kao i podršku njihovoj akreditaciji. Realizacija ove mjere podrazumijeva podršku primjene međunarodnih standarda, vodeći se potrebama tržišta i privrede FBiH, te rada na promociji primjene i ispunjavanja zahtjeva međunarodnih standarda.

Za praćenje realizacije ove mjere, indikator ukupnog broja aplikacija za zaštitne znakove bilježi pad u 2023. u odnosu na 2022. godinu za 2,2%.

Graf 44. Aplikacije za zaštitne znakove (BiH)

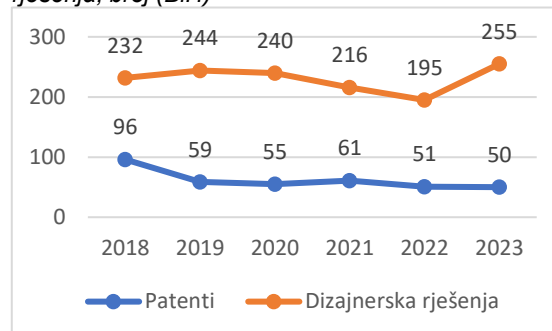

Izvor: Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO)

Broj važećih standarda Bosne i Hercegovine (BAS) povećan je u 2024. godini za 23,8% u odnosu na godinu ranije. Prodaja standarda i standardizacijskih dokumenata u BiH se povećala za 18,4% u 2024. godini u odnosu na godinu ranije, a broj realizovanih zahtjeva je veći za 2,2%. Rast prodaje standarda može se pripisati aktivnostima Instituta za standardizaciju BiH (ISBIH) koji preuzima međunarodne i evropske norme, prevodi ih i prilagođava domaćem kontekstu, promotivnim kampanjama i edukativnim programima koje provodi Institut, ali i ostali akteri na tržištu (PK FBiH i dr.). Također, donatori u BiH provode projekte koji pomažu privrednicima da ispune zahtjeve certifikacije.

U 2023. godini, u BiH broj prijava za patentska rješenja ostao je na istom nivou kao i godinu ranije, dok je broj prijava za dizajnerska rješenja povećan za 30,8%.

Graf 45. Prijavljivanja patenata i dizajnerskih rješenja, broj (BiH)

Izvor: Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO)

Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta je u 2024. godini u vidu poticaja izdvojilo 13 miliona KM za jačanje konkurentnosti i poticanje rasta inovativnih i izvozu usmjerenih MSP-a. Dio sredstava usmjeren je i na uvođenje standarda kvalitete u poslovanje firmi.

Implementaciju mjere koordinira **Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije**. U 2024. godini implementirane su aktivnosti ukupne vrijednosti 200 hiljada KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.4.2.

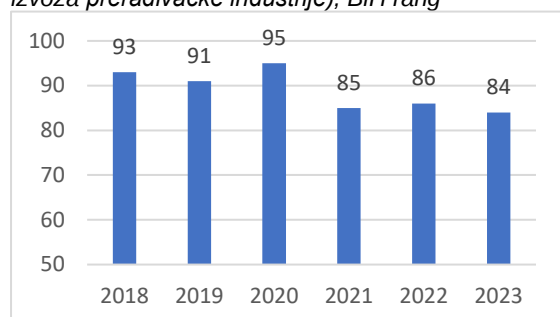
Zabilježen je nedovoljan napredak po pitanju realizacije ove mjere. Ključni indikatori ove mjere imaju negativne trendove. Izdvajanja za projekte kojima se subvencionira uvođenje standarda trebaju biti veća.

Potrebno je uložiti dodatne napore za podizanje svijesti privrednih subjekata o značaju međunarodnih standarda i olakšati im pristup certifikaciji proizvoda.

Mjera 1.4.3. Jačati internacionalizaciju i uključivanje u globalne lance vrijednosti

Putem ove mjere želi se omogućiti poslovnim subjektima iz FBiH lakše uključivanje u globalne lance vrijednosti, u smislu plasiranja njihovih proizvoda na inozemno tržište. Realizacija ove mjere podrazumjeva mapiranje postojećih lanaca vrijednosti sa stanovišta veličine dodane vrijednosti izvoza, definisanje privrednih oblasti koje će podržati pametnu specijalizaciju, te unapređenje informisanosti privrednih subjekata o tržišnim uslovima, zahtjevima i preferencijama potrošača na izvoznim tržištima.

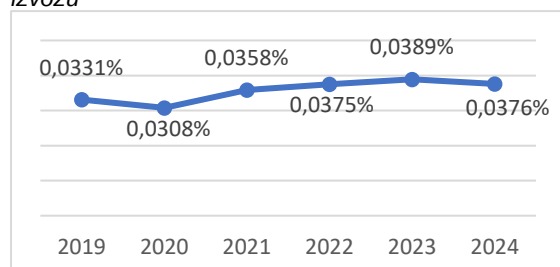
Graf 46. Izvoz visoke tehnologije (% od ukupnog izvoza prerađivačke industrije), BiH rang

Izvor: Svjetska banka

U 2023. godini, BiH je zauzela 84. mjesto od ukupno 218 zemalja prema udjelu izvoza visoko-tehnoloških proizvoda u ukupnom izvozu prerađivačke industrije (5%). U odnosu na početnu vrijednost iz 2018. godine, BiH je na rang listi napredovala za 9 mjesta.

Graf 47. Udio BH izvoza u ukupnom svjetskom izvozu

Izvor: Svjetska banka

Izvoz BiH u 2024. godini (16,0 mld.KM) manji je u odnosu na 2023. godinu (16,7 mld.KM), pa je tako i udio izvoza BiH u

ukupnom svjetskom izvozu smanjen na 0,0376%.

Prilikom izrade Strategije pametne specijalizacije (S3), definisane su strateške privredne oblasti koje će podržati pametnu specijalizaciju. U narednom periodu provodit će se program “Zelena tranzicija” (FMERi uz podršku UNDP-a) sa ciljem podizanja spremnosti barem 100 kompanija za zelene prakse i prilagođavanje normama EU poput CBAM-a. Postoje različite aktivnosti i okviri koji podržavaju prelazak na zelenu i kružnu ekonomiju — uključujući finansiranje, edukaciju, platforme za saradnju i pilot-projekte. Jačanje ključnih infrastrukturnih veza sa regionom nastavljeno je gradnjom koridora 5C, autocesta i brzih cesta izvan koridora, pripremanjem projekata modernizacije željezničkih veza, kao i pripremom za jačanje brzog i pouzdanog širokopojsnog interneta. Promocija mogućnosti ulaganja u BiH usmjerena je prema kreiranju digitalnih platformi, kao što su eStranac (za brži vizni proces), DiscoverBiH.com za promociju turizma, te online platformu “Ekonomska diplomatija MVP BiH” koja će olakšati komunikaciju i privlačenje investitora.

Implementaciju mjere koordinira **Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije**. U 2024. godini implementirane su aktivnosti ukupne vrijednosti 4,8 miliona KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 1.4.3.

Zabilježen je nedovoljan napredak po pitanju realizacije ove mjere. Ključni indikatori ukazuju na stagnaciju učešća izvoza BiH u ukupnom svjetskom izvozu, te napredak na rang listi po pitanju učešća izvoza visoko tehnoloških oblasti u ukupnom izvozu Prerađivačke industrije. Potrebno je povećati izdvajanja za istraživanje i razvoj sa ciljem proizvodnje visoko-tehnoloških proizvoda.

Mjera 1.4.4. Stimulisati povezivanje sa bh dijasporom

8 17

Mjera ima za cilj da ojača vezu bh. dijasporu sa BiH kroz saradnju domaćih kompanija sa istraživačima i kompanijama dijasporu, pružanje snažne podrške osnivanju i radu kompanija dijasporu, te obezbjeđenje finansijskih pogodnosti za ulaganja i pokretanje aktivnosti u BiH.

Da bi se pratila realizacija ove mjere, postavljena su tri indikatora: broj privrednih subjekata pokrenutih od strane dijasporu; uspostavljena baza bh. dijasporu (kompanija i naučnih radnika); uspostavljena kreditna linija za kompanije iz FBiH koje ostvaruju poslovnu saradnju sa bh. dijasporom. Ne postoji centralizovana, javno dostupna baza podataka o dijaspori u FBiH. Međutim, postoje platforme i inicijative (državne i nevladine), koje se bave povezivanjem s dijasporom. U izvještajnoj godini Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica napravilo je bazu sa preko 20 organizacija koje se bave bh. dijasporom, naučnim i istraživačkim aktivnostima te je urađena prva faza pripreme online mreže o investicijama bh. dijasporu. Postoje projekti usmjereni na povezivanje domaćih kompanija s istraživačima, stručnjacima i kompanijama iz bh. dijasporu koji su proizašli iz saradnje domaćih organizacija sa stranim donatorima poput Dijaspore invest platforme ili DiaLab akademije. Razvojna banka FBiH uspostavila je nekoliko kreditnih i ostalih proizvoda kao podršku implementaciji mjera iz Strategije, koji su razvojnog karaktera i svi oni se mogu odnositi i na kompanije vezane za dijasporu (niske kamatne stope, fiksne kamatne stope, kreditiranje do 15 godina, te s grace periodom do 36 mjeseci, subvencija kamata za određene djelatnosti, itd.).

Podrška osnivanju i radu kompanija dijasporu odvija se kroz inicijative poput Dijaspore invest, Dijaspore za razvoj, Investiraj u BiH i sl. Federalno ministarstvo

raseljenih osoba i izbjeglica je putem javnog poziva podržalo 8 investicijskih projekata od strane poduzetnika iz dijasporu u vrijednosti od 507.000 KM. U cilju promocije investiranja u BiH, navedeno ministarstvo je održalo nekoliko sastanaka sa predstavnicima dijasporu Austrije, Švedske, Švicarske, SAD-a, gdje su prisutnima predstavljeni potencijali ulaganja u BiH.

Ovim, ali i sličnim aktivnostima, stvaraju se mogućnosti povezivanja ključnih komponenti bh. javnog i privatnog sektora sa ekspertizama koje joj nedostaju, a koje bi mogla obezbijediti dijaspora, i na taj način kompenzirati odliv educirane radne snage.

Implementaciju mjere koordinira **Privredna komora FBiH**. U 2024. godini Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica implementiralo je aktivnosti ukupne vrijednosti preko 960 hiljada KM. (Prilog 5).

KLJUČNI NALAZ 1.4.4.

Zabilježen je nedovoljan napredak po pitanju realizacije ove mjere. Povezivanje dijasporu sa BiH odvija se kroz uspostavljanje različitih servisnih kanala poput potpisivanja memoranduma o saradnji između PK FBiH i udruženja u dijaspori, sufinansiranja investicijskih projekata bh. dijasporu od strane FMROI, web portala ili organizacije info sesija, odnosno susreta u BiH ili inostranstvu. Potrebno je osnažiti podršku osnivanju i radu kompanija dijasporu, formirati investicioni fond privatnim sredstvima dijasporu kojim će upravljati predstavnici dijasporu i krenuti sa izdavanjem obveznica za dijasporu, kojima bi se finansirali najvažniji razvojni projekti u Federaciji BiH.

STRATEŠKI CILJ 2: PROSPERITETAN I INKLUZIVAN DRUŠTVENI RAZVOJ

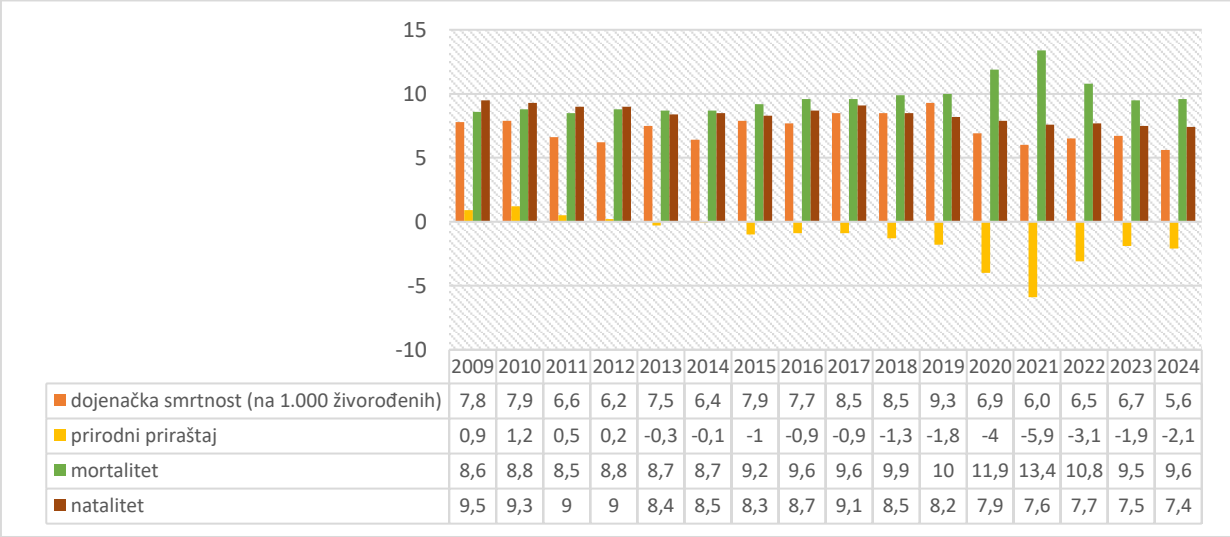
Strategijom razvoja Federacije BiH 2021-2027. je utemeljeno kako povjerenje u društvu, osobna i ekonomska sigurnost i dinamičnost, pravednija raspodjela dohotka, bolja socijalna i politička kohezija (naročito uključivanjem marginaliziranih skupina), tako i bolji pristup odgoju, obrazovanju, obuci i nauci, bolje prilike za sticanje znanja, vještina i kompetencija potrebnih za 21. vijek, kao i dobro mentalno i javno zdravlje. Sve ovo će voditi ka prosperitetnom i inkluzivnom društvenom razvoju. Strategija navodi da su za prosperitetno i inkluzivno društvo, pored obrazovanih i odgojenih, te zdravih i njegovanih ljudskih resursa, također potrebne i optimalne veličine investicija u obrazovanje i zdravstvo, te je neophodna i moralna obnova društva.

U FBiH, u izvještajnoj godini, prema podacima FZS, stopa prirodnog priraštaja na 1.000 stanovnika je i dalje negativna i iznosi -2,1‰, što je lošije u odnosu na prethodnu godinu (-1,9‰). Prosječna neto plata je iznosila 1.373 KM i veća je u odnosu na 2019. godinu za 47,95%. Prema posljednjim dostupnim podacima iz Nacionalnih zdravstvenih računa (National Health Account) bilježi se i dalje povećanje izdvajanja za zdravstvenu zaštitu po stanovniku, te su u 2023. godini iznosila

1.164 KM, što je veće u odnosu na 2018. godinu za 42,37%.

Okvir saradnje Bosne i Hercegovine i Ujedinjenih nacija za održivi razvoj Partnerstvo za održivi razvoj 2021-2025. naglašava da se poboljšani pristup i kvalitet obrazovanja smatraju presudnim za budući održivi razvoj. Postoji podjela pristupa u obrazovnim sistemima, uključujući pristup obrazovanju za marginalizovane grupe, te nedovoljno kvalitetno i pristupačno predškolsko obrazovanje, nedovoljne prilike za strukovno obrazovanje i razvoj vještina i poboljšanje znanja o održivom razvoju i upravljanju prirodnim resursima. Ne postoje mehanizmi za sistemski nadzor i mjerenje učinkovitosti izdvajanja u obrazovanju i ishodu učenja. Dalje se navodi kako će kvalitetna i pristupačna javna zdravstvena zaštita i socijalna zaštita i usluge socijalne pomoći doprinijeti poboljšanju stabilnije i sigurnije egzistencije i snažnijih ekonomskih performansi. Ishod saradnje je stvaranje uslova za učinkovitiji, pravedniji i inkluzivniji sistem i usluge zdravstva i socijalne zaštite, i socijalne pomoći.

Graf 48. Vitalni pokazatelji u FBiH (‰, 2009-2024. godina)

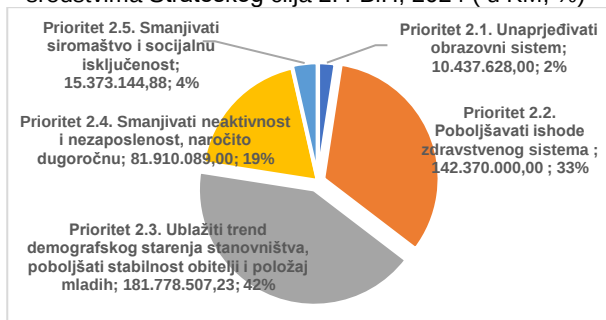

Izvor: (Institute for Public Health FB&H., 2024)

Obrazovanje je bitno da bi se postigli ciljevi održivog razvoja, koji su međuvršni, te će postizanje cilja SDG4 (Osigurati inkluzivno i jednako obrazovanje za sve) imati pozitivne efekte i na druge ciljeve. Da bi se ostvarila vizija Akcije okvira obrazovanja 2030. i SDG4, UNICEF Strategija obrazovanja 2019-2030. identifikovala je tri cilja: jednak pristup obrazovanju, poboljšano učenje i vještine za sve, poboljšano učenje i zaštita za djecu u kontekstu hitnih i osjetljivih slučajeva.

Prema Radnom dokumentu osoblja Evropske Komisije, Izvještaj o BiH za 2024. godinu¹⁹ ne postoji strategija razvoja zdravstva na državnom nivou ili u Brčko distriktu BiH i strategija informisanja o zdravlju i nema napretka u e-zdravstvu. Nije bilo napretka u usklađivanju s acquisem EU o lijekovima. Pacijenti imaju ograničen pristup određenim lijekovima. Propisi o ozbiljnim prekograničnim zdravstvenim prijetnjama, uključujući zarazne bolesti nisu usklađeni s acquisem EU. Učešće BiH u tehničkim aktivnostima Evropskog centra za kontrolu i prevenciju bolesti (ECDC) je i dalje ograničeno. Nije bilo napretka u oblasti mentalnog zdravlja, suzbijanja zloupotrebe droga i smanjenja njihovog štetnog dejstva, niti po pitanju pravilne ishrane i fizičke aktivnosti. Postoji nejednakost u zdravstvenoj zaštiti. Potrebno je poboljšati uslove u bolnicama i porodilištima i zabraniti nasilje nad porodicama, te podržati žrtve seksualnog nasilja širom zemlje. Tuzlanski kanton je prvi kanton koji je 2023. godine uveo romski jezik kao izborni predmet u školskoj nastavi. Oko dvije trećine Roma ima pristup zdravstvenoj zaštiti. Potrebna je transformacija i usklađivanje nastavnih planova i programa kako bi se osiguralo sistematsko reguliranje procesa učenja i podučavanja. Po pitanju inkluzivnosti, obrazovanje djece s posebnim potrebama i dalje predstavlja izazov. (Evropska Komisija, 2024)

Graf 49. Prioriteti i udio sredstava prioriteta u ukupnim sredstvima Strateškog cilja 2. FBiH, 2024 (u KM, %)

Izvor: (Vlada FBiH, 2025) ; Obrada: FZZPR

BiH je djelimično učestvovala u procjenama ICILS 2023 i TIMSS 2023.²⁰ Rezultati TIMSS 2023. i ICILS 2023. pokazuju da su postignuća učenika u BiH ispod međunarodnog prosjeka, te ukazuju na regionalne obrazovne disparitete i njihov uticaj na kvalitet obrazovanja.²¹ Prema ICILS²² rezultatima, potrebno je uvesti kurseve i aktivnosti koje podstiču razvoj kritičkog mišljenja i vještina rješavanja problema kod učenika, obezbijediti dodatnu podršku i resurse učenicima iz nižih socio-ekonomskih pozadina, kako bi se smanjio digitalni jaz, uključujući besplatne ili subvencionisane digitalne uređaje i pristup internetu. Potrebno je intenzivirati pripreme za pridruživanje PISA 2029. Vlasti moraju povećati svoje napore u pravcu efektivne, koherentne i inkluzivne digitalne transformacije obrazovanja i osposobljavanja, kao i u pravcu jačanja kapaciteta sistema za razvoj digitalnih vještina u skladu sa Akcionim planom EU za digitalno obrazovanje 2021. - 2027. godina. U periodu 2021. - 2025. godina, BiH učestvuje u svim radnim grupama Evropskog obrazovnog prostora.²³

Ovaj strateški cilj sadrži 5 prioriteta i 24 mjere, za čiju implementaciju je odgovorno 7 institucija (Prilog 1). Uvidom u izvještaje rada odgovornih institucija za 2024. godinu, ukupna aktiviranost mjera iznosila je 66,67%. U narednom periodu potrebno je da odgovorne institucije uključe preostale mjere za ovaj strateški cilj u svoje godišnje planove rada.

¹⁹ [izvjesce-o-bosni-i-hercegovini-za-2024-godinu_1730986501.pdf](#)

²⁰ Republika Srpska i Zapadno-Hercegovački kanton nisu učestvovali.

²¹ APOSO, Učenička postignuća iz matematike i prirodnih nauka [timss-bos-1.pdf](#)

²² [ICILS-2023-rezultati-za-BiH_APOSO.pptx](#)

²³ BiH se može javljati na pozive Evropske univerzitetne inicijative, četiri bosanskohercegovačka univerziteta su odabrana kao partneri u finansiranim savezima.

PRIORITET 2.1. UNAPRJEĐIVATI OBRAZOVNI SISTEM

U unapređenju obrazovnog sistema, fokus je na povećanju obuhvata predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja. Potrebno je sprovesti cjelovitu kurikularnu reformu predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja uvođenjem pozitivnog obrazovanja i učenja o zdravom ponašanju, u cilju poboljšanja fizičkog i mentalnog zdravlja. Neophodno je poboljšavati rad s talentima, djecom s razvojnim poteškoćama, djecom bez roditeljskog staranja i onoj iz socijalno ugroženih skupina, te poboljšavati obrazovnu infrastrukturu, ojačati pedagoške zavode, formalno pravno regulirati obrazovanje odraslih, povećavati pristup internacionalnim bazama podataka i opremljenost obrazovnih institucija, posebice informatičku. Visoko obrazovanje treba više temeljiti na naučno-istraživačkom radu. Izazov je povezati obrazovne i privredne institucije, kroz naučno-tehnološke parkove.

U FBiH, u 2024. godini, udio tercijarno obrazovanih u ukupnom radno sposobnom stanovništvu iznosio je 14,6% (žene 15,2%), a u ukupnoj radnoj snazi 23,3% (žene 31,6%). (Federalni zavod za statistiku, 2025) Poređenja radi, u EU-27 (od 2020) je bilo 28,1% stanovništva 15-64 starosne dobi sa tercijarnim obrazovanjem. U BiH i FBiH taj udio je ispod prosjeka zemalja EU-27, što smanjuje mogućnosti da se kroz obrazovanje jača konkurentnost zemlje i prosperitet društva, a time i poboljša kvalitet života.²⁴

Prema, Western Balkans Competitiveness Outlook 2024: Bosnia and Herzegovina²⁵, okvir obrazovne politike je esencijalan za razvijanje ljudskog kapitala, također bitno je i poznavanje potreba tržišta rada za kvalifikovanom i produktivnom radnom snagom. Outlook 2024 se sastoji od četiri sub-dimenzije i procjenjuje prisutnost i efikasnost strategija, zakonodavstva,

programa i institucija. Prva sub-dimenzija je o jednakom obrazovanju i inkluzivnom obrazovanju, istražuje sistem vladanja i kvalitet obrazovanja od predškolskog do univerziteta. Druga sub-dimenzija je o nastavnicima i selekciji, početnom obrazovanju i nastavku profesionalnog razvoja i o menadžmentu nastavnog kadra. Treća sub-dimenzija je o tranziciji od škole do zaposlenja i fokusira se na vladanje u VET-u i o relevantnosti tržišta rada ishodima visokog obrazovanja. Četvrta sub-dimenzija se odnosi na vještine za zelenu digitalnu tranziciju, istražuje okvire i inicijative za jačanje zelenih i digitalnih vještina u obrazovnoj kurikulumu. Ocjena BiH u politici obrazovanja je opadala od 2021 i značajno je ispod regionalnog prosjeka. (OECD, 2024, str. 118)

Graf 50. % stipendija i ostalih grantova učenicima/studentima u odnosu na ukupna budžetska izdvajanja za obrazovanje (2018-2023)

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2025)

U FBiH, u 2023. godini, udio izdataka na stipendije i druge grantove domaćinstvima i studentima/učenicima u budžetskim izdacima za obrazovanje je iznosio 30.393.455 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 22,75%. U periodu 2017-2023, stipendije i grantovi domaćinstvima i studentima/učenicima (budžet) su se povećavali po prosječnoj stopi od 23,7%. Međutim, udio stipendija i ostalih grantova učenicima/studentima u ukupnim budžetskim izdvajanjima za obrazovanje i dalje je daleko od ciljane vrijednosti.

Prema OECD (2024) u politici obrazovanja preporuka je da BiH treba učestovati u međunarodnim procjenama kao što je PISA

²⁴ Eurostat, **Population by educational attainment level, sex, age and citizenship (%)** [edat_lfs_9911] [Population by educational attainment level, sex, age and citizenship \(%\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1)

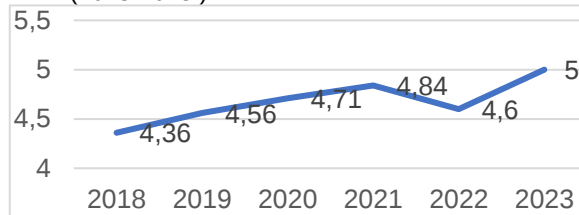
²⁵ OECD (2024), Western Balkans Competitiveness Outlook 2024: Bosnia and Herzegovina, Competitiveness and

Private Sector Development, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/82e0432e-en> [Western Balkans Competitiveness Outlook 2024: Bosnia and Herzegovina | OECD](https://www.oecd.org/publications/wb-co/competitiveness-outlook-2024-bosnia-and-herzegovina/)

i TALIS²⁶. Potrebno je razmotriti realokaciju finansiranja u najmanje usluženim sektorima obrazovanja, kao što je predškolsko kako bi se omogućilo kvalitetno obrazovanje na svim nivoima, te povećati monitoring i evaluaciju u svim oblastima politike obrazovanja. OECD preporuka je i da treba ohrabriti kompetentne nadležnosti obrazovanja na nivou entiteta i distrikta. Jedna od preporuka u politici obrazovanja je razvoj digitalnih kompetencija, kako bi veći broj studenata napredovao od osnovnih do naprednih digitalnih vještina. (OECD, 2024, str. 127)

Prema Programu rada Vlade FBiH za 2025.godinu, FMON se suočava sa problemima poput nedostatka kadra, kao i prethodne godine, a potreba Sektora za integralno obrazovanje i razvoj u narednom periodu se odnosi na potrebu za uspostavljanjem čvršće saradnje sa kantonalnim ministarstvima obrazovanja, radi uspješnije i djelotvornije realizacije planiranih aktivnosti, kao i ispunjavanja koordinirajuće uloge FMON. Nedostaci Sektora za visoko obrazovanje u narednom periodu su nedovoljna finansijska sredstva za podršku programima i projektima, nedostatak kadrovskih potencijala i potreba za zapošljavanjem u Sektoru za visoko obrazovanje. (Vlada FBiH, 2025, str. 238)

Graf 51. Udio izdataka na obrazovanje kao %BDP u FBiH (2018-2023.)

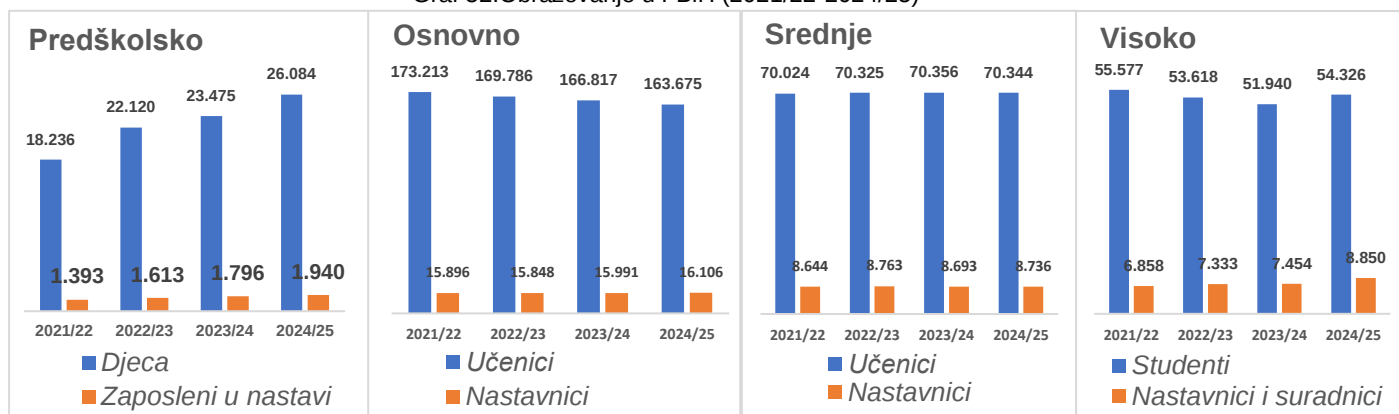

(Federalni zavod za statistiku, 2025)

U FBiH, prema posljednim dostupnim podacima finansijske statistike obrazovanja, u 2023. godini, ukupni izdaci za obrazovanje su iznosili 1.588.673.000 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 17,3%. U periodu 2017-2023. ukupni izdaci za obrazovanje su se prosječno godišnje povećavali za 9,9%. Ukupni izdaci na formalno obrazovanje su javni izdaci, odnosno budžetski (89%), privatni izdaci (10,2%) i međunarodni izdaci (0,8%). (Federalni zavod za statistiku, 2025)

U izvještajnoj godini, za realizaciju ovog prioriteta kroz budžet je utrošeno 10.437.628,00 KM (Prilog 5). Sve mjere unutar ovog prioriteta su aktivirane, osim Mjere 2.1.4. "Poticati obrazovne institucije na pružanje većeg stepena znanja i prakse u oblasti IKT".

Graf 52. Obrazovanje u FBiH (2021/22-2024/25)

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2025)

²⁶ TALIS | OECD (Teaching and Learning International Survey)

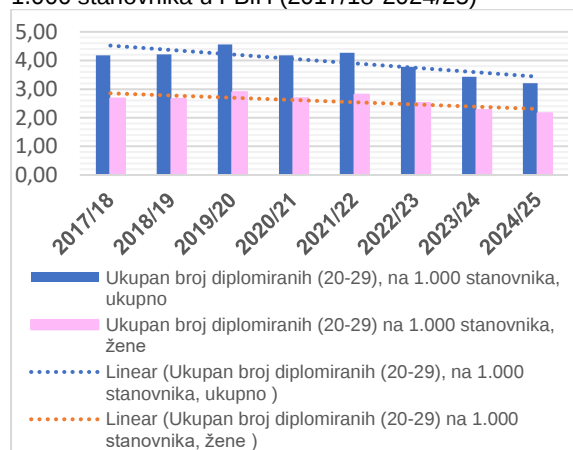
Mjera 2.1.1. Unaprijeđivati kvalitet visokog obrazovanja, naučnog rada i naučne baze

4

Važno je poticati razvoj naučnoistraživačkog rada. Realizacija ove mjere će unaprijediti studijske programe i njihovo usklađivanje s društvenim i privrednim potrebama. Realizacija zahtijeva aktivno angažovanje privrede u istraživačko-razvojnim aktivnostima univerziteta. Doprinit će razvoju višeg nivoa vještina za zapošljavanje i globalno konkurentne istraživačke baze i poboljšanju diseminacije znanja korisnog društvu. Potrebno je podržati osnivanje instituta i centara za napredne tehnologije pri fakultetima i finansiranje godišnjih obrazovnih samita i uvesti predmete i programe na engleskom.

Prema Webometrics, u 2024. godini, u FBiH i dalje je najbolje rangiran Univerzitet u Sarajevu na 1.439. mjestu, što je bolje u odnosu na prethodnu godinu (1.577), dok na Šangajskoj listi nisu zastupljeni univerziteti iz BiH.

Graf 53. Broj diplomiranih studenata (dob 20-29) na 1.000 stanovnika u FBiH (2017/18-2024/25)

(Federalni zavod za statistiku, 2025)

U akademskoj 2024/25 godini na visokoškolskim ustanovama u FBiH je upisano 54.326 studenta, što je više za 4,59%, u odnosu na prošlu godinu, i manje za 6,43% u odnosu na 2020/21. Na svim univerzitetima u FBiH je bilo zaposleno 7.446 nastavnika i saradnika, što je manje za 0,11%, u odnosu na prethodnu godinu,

i više za 7,6% u odnosu na 2020/21. (Federalni zavod za statistiku, 2025)

Sačinjeni su ugovori s univerzitetima za mobilnosti (stipendije) u okviru programa CEEPUS. Imenovan je Savjet za nauku FMON kao stalno radno tijelo, utvrđena Lista eksperata FMON, završene aktivnosti o javnim pozivima za realizaciju projekata iz oblasti nauke i tehnologija (naučno-istraživački i istraživačko-razvojni i bilateralni projekti, naučni skupovi i konferencije, popularizacija i promocija nauke, naučno usavršavanje, izdavanje naučne literature i referentnih časopisa). U saradnji s UNDP realizirani su i pozivi za finansiranje/sufinansiranje naučno-istraživačkih i istraživačko-razvojnih projekata s aplikativnom primjenom u privredi u FBiH, i pružena je podrška sufinansiranju programa i projekata institucija nauke i kulture od značaja za BiH. Također su izdvojena sredstva za finansiranje rada Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH.

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke**. Za realizaciju ove mjere, kroz budžet je utrošeno 7.686.028,00 KM, što predstavlja 97,56% planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.1.1.

Zabilježeno je blago smanjenje broja diplomiranih (dob 20-29) u odnosu na prethodnu godinu. Iako se bilježi napredak BiH kod rangiranja na Webometricsu, i dalje je samo jedan Univerzitet bolje rangiran od 1.500. mjesta. Potrebno je unaprijediti potencijale javnih visokoobrazovnih institucija, poput opremljenosti i ljudskih resursa, i uvesti standarde u skladu sa svjetskom praksom. Nužno je dodatno potaknuti znanstveno-istraživački rad kroz promociju i sistem nagrađivanja, uskladiti planove razvoja obrazovanja s planovima za razvoj zdravstva, te potrebama tržišta rada.

Mjera 2.1.2. Poboljšavati kvalitet predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja za potrebe razvoja i osigurati inkluzivno obrazovanje za sve

4 10

Usklađivanje upisne politike s potrebama tržišta rada, dualno obrazovanje i dokvalifikacija nastavnog kadra su neki od brojnih izazova u narednom periodu. Učenici će se pripremiti za prilagodbu neočekivanim promjenama u životu i radu te iskoristiti prilike koje donose napredak tehnologije, migracije, klimatske promjene i zdravstvene prijetnje.

U 2024. god. podržano je 27 projekata za programe razvijanja funkcionalnih znanja i vještina djece predškolskog uzrasta i učenika javnih osnovnih i srednjih škola, jednokratnim novčanim iznosom podržani su učenici romske nacionalnosti, podržano je 15 projekata poboljšanja inkluzivnosti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Graf 54.% obuhvata predškolskim obrazovanjem (0-6 god), ukupno i djevojčice

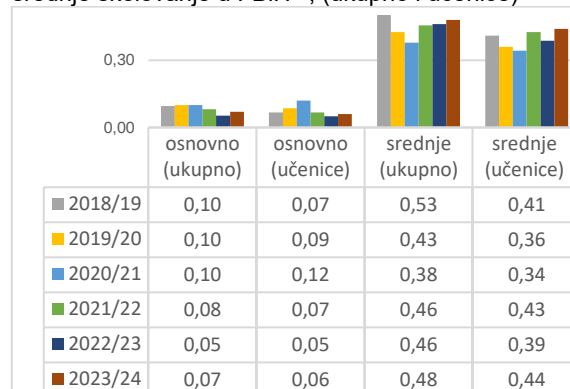

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2025)

U 2024. godini je 26,49% djece²⁷ obuhvaćeno predškolskim obrazovanjem (djevojčica 26,41%). 3.696 djece nije primljeno zbog nedovoljnog kapaciteta. (Federalni zavod za statistiku, 2025) U 2024/25 školskoj godini, u osnovnom obrazovanju je manje učenika za 1,9% u odnosu na prethodnu godinu (nastavnika je više za 0,72%), a u odnosu na 2011/12 je manje za 20,99% učenika (nastavnika je više za 4,33%). (Federalni zavod za statistiku, 2025) U srednjem obrazovanju u FBiH evidentirano je manje upisanih učenika za 0,02% u odnosu na prethodnu

godinu (nastavnika je više za 0,5%), a u odnosu na 2011/12 je manje učenika za 34,4% (nastavnika je više za 3,8%) (Federalni zavod za statistiku, 2024).

Graf 55.% učenika koji su prekinuli osnovno i srednje školovanje u FBiH²⁸, (ukupno i učenice)

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2025)

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke**. Za realizaciju ove mjere kroz budžet je utrošeno 1.380.000,00 KM, što je 72,25% planiranog budžeta. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.1.2.:

Bilježi se i dalje povećanje obuhvata predškolskim obrazovanjem i napuštanja školovanja u osnovnom i srednjem obrazovanju. Neophodno je dalje povećanje obuhvata predškolskim obrazovanjem. Potrebno je unaprijediti školski kurikulum, kako bi obuhvatio i pozitivno obrazovanje, te učenje o preventivnom zdravom ponašanju. Također, treba razviti strategiju za strukovno obrazovanje prema tržištu rada. Potrebno je osigurati učešće u međunarodnim procjenama, te omogućiti svoj djeci dostupnost obrazovanja, posebno djeci iz ranjivih kategorija.

²⁷ (0-5 starosne dobi)

²⁸ U 2024. u osnovnom obrazovanju u FBiH, od ukupnog broja učenika koji su napustili školovanje (115), iz ličnih

razloga napustilo je njih 60, a iz ekonomskih razloga 43 učenika. U srednjem obrazovanju, od ukupnog broja (336) učenika najveći razlog napuštanja školovanja je bio iz ličnih razloga (165) i lošeg uspjeha (125).

Mjera 2.1.3. Razviti funkcionalan sistem obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja

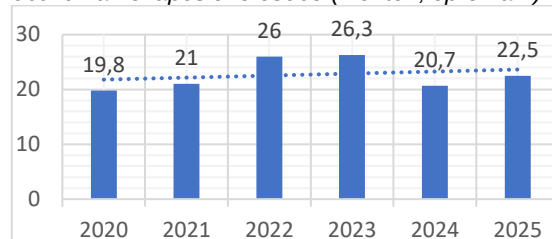
4

Ovom mjerom se promovišu aktivnosti osposobljavanja i usavršavanja odraslih kroz rad, te aktivnosti poboljšanja organiziranosti, finansiranja i upravljanja procesima obrazovanja odraslih. Potrebno je osigurati značajniju podršku ustanovama za obuku odraslih i njihovu certifikaciju, stimulirati izdvajanja za neformalno obrazovanje i osigurati poreske olakšice za troškove obrazovanja radnika i promociju programa učenja uz rad, te stažiranja. Uspostaviti će se saradnja privatnog i javnog sektora s visokoškolskim obrazovnim institucijama i za poduzetnike, i za one koji planiraju osnovati preduzeće. Ova mjera će povećati obuhvat obrazovanja odraslih.

U 2024. godini, u pravcu olakšanog pristupa programima obuke, stručnog osposobljavanja i usavršavanja odraslih osoba, s fokusom na žene radi lakše integracije na tržište rada, podržano je 8 projekata. Aktivnost "Podrška odgojno obrazovnim aktivnostima u bh. dijaspori" realizovana je 50%.

Među brojnim problemima prilikom pronalaska potrebnih radnika i zapošljavanja, 64,4% poslodavaca se izjasnilo da je radnicima nedostajala sposobnost učenja i prilagodljivosti, problem nedostatka kadra sa stručnim znanjem i vještinama identifikovalo je 35,4% anketiranih poslodavaca, nedostatak socijalnih kompetencija 23,8%, nedostatak poduzetništva i samoinicijativnosti 20,3% i nedostatak vještina komuniciranja na stranom jeziku 15,8%.²⁹

Graf 56.% poslodavaca koji su spremni pružiti obuku za nezaposlene osobe (mentori, oprema...)

Izvor: (Federalni zavod za zapošljavanje, 2025)

77,5% (1.046 poslodavca), od ukupno anketiranih, je izjavilo da nema mogućnosti za organizovanje obuke nezaposlenih osoba. 304 poslodavca ili 22,5%, od ukupno anketiranih, je izjavilo da su spremni i da imaju mogućnost organizovati obuke, stručno osposobljavanje i usavršavanje nezaposlenih osoba.³⁰

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke**. Za realizaciju je kroz budžet utrošeno 90.000,00 KM, što predstavlja 38,46% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.1.3.:

Zabilježen je nedovoljan napredak i nedostatak podataka o obrazovanju odraslih. Pored toga što postoje brojni Centri za cjeloživotno učenje³¹, javni i privatni nema raspoloživih podataka o broju centara i broju osoba koje su se obrazovale u navedenim centrima. Potrebno je osmisliti i intenzivirati nove obuke za napredne tehnologije i prekvalifikaciju u IT/STEM sektor i stimulirati izdvajanja za neformalno obrazovanje. Također, treba uvesti finansijske i nefinansijske poticaje privatnom sektoru, kako bi se aktivno uključili u VET i obrazovanje odraslih, te uveli obuke uz rad.

²⁹ [Izvještaj o istraživanju tržišta rada u FBiH 2024-2025\(1\).pdf](#)

³⁰ Pokazalo istraživanje: Ovo će biti najtraženija zanimanja u 2025. godini;

Primjer dobre prakse: [Besplatna obuka web dizajna i servisera računara za nezaposlene](#)

³¹ Npr. [Lista ustanova | ministarstvo za odgoj i obrazovanje](#)

Mjera 2.1.4. Poticati obrazovne institucije na pružanje većeg stepena znanja i prakse u oblasti IKT

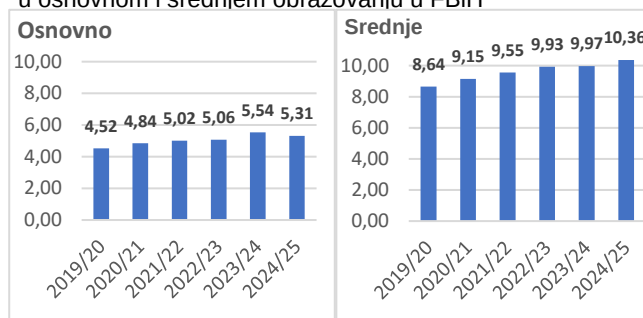
4

I dalje je potrebno podsticati škole i univerzitete na veći stepen znanja i prakse u IT oblasti, kao i postepeno uvoditi osnove programiranja na fakultete i kontinuirano usavršavati znanje i rad nastavnika. Razvoj digitalnih vještina treba biti dio školskih planova i programa nastave i učenja, od osnovnog do visokoškolskog obrazovanja. Mjera će u obrazovnim institucijama, uključujući i predškolske ustanove i institucije kulture, unaprijediti centralnu komunikacionu infrastrukturu, izgraditi lokalnu bežičnu komunikacionu infrastrukturu (WLAN) i obezbijediti digitalnu opremu neophodnu za učenje i sticanje znanja, te povećati kompetencije nastavnog osoblja u oblasti IKT.

Prema ICILS 2023 za BiH su doneseni zaključci kako učenici u BiH imaju osnovne CIL³² vještine, ispod ICILS 2023 prosjeka, te nemaju vještine za efikasno i samostalno korišćenje digitalnih informacija. Učenice su se pokazale bolje. Digitalni jaz među učenicima je veoma izražen zbog socio-ekonomskih razlika. Učenici su „samouki“ u IKT vještinama i u školama se koriste alati poput uređenja teksta. Nastavnici pokazuju manju sklonost ka upotrebi IKT-a. Zabilježen je nedostatak programiranja i složenije računarske aktivnosti predstavljaju izazov. ICILS rezultat je obezbijedio ključne preporuke poput toga da je potrebno osigurati internet konekciju i digitalne uređaje za sve škole, posebno u ruralnim područjima, i podržati učenike bez pristupa internetu kod kuće. Također, potreban je pristup naprednim digitalnim alatima, te evaluirati i prilagođavati Nastavni plan i program (NPP) prema trendovima i potrebama tržišta rada, te organizovati obuke i radionice za nastavnike o različitim digitalnim alatima u nastavi. Potrebno je uvesti AI u nastavne planove, uključujući kritičku evaluaciju

njihove upotrebe, te stvarati partnerstva između škola i tehnoloških kompanija, kako bi se obezbijedili resursi, obuke i praktične prilike za rad sa naprednim tehnologijama.

Graf 57. Broj kompjutera za učenike na 100 učenika u osnovnom i srednjem obrazovanju u FBiH

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2025) (Federalni zavod za statistiku, 2025)

Ovu mjeru koordinira Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke i nije planirana u Programu rada Vlade FBiH za 2024. i 2025. godinu.

KLJUČNI NALAZ 2.1.4.

Zabilježeno je da nije realizovana ova mjera i da je broj računara za učenike na 100 učenika u osnovnom obrazovanju manji, a u srednjem viši u odnosu na prethodnu godinu. I dalje postoji nedostatak programiranja u školama i složenije računarske aktivnosti su izazov.

Potrebna je dostupnost tehnologija i jačanje vještina, što se pokazalo za vrijeme pandemije bolesti COVID-19. Obrazovne politike trebaju podizati standarde obrazovnim institucijama. Potrebno je jačati kompetencije prosvjetnih radnika u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju. Potrebno je osigurati finansijska sredstva za realizaciju ove mjere kako bi se nove generacije pripremile za zelenu i digitalnu budućnost.

³² Computer and Information Literacy (Računarske i informatičke vještine)

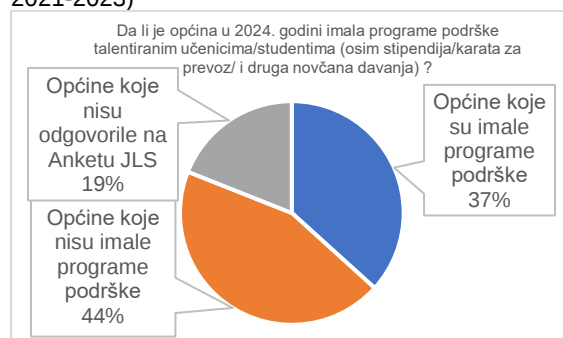
Mjera 2.1.5. Poboljšavati rad sa talentima i standard učenika i studenata

4

Poboljšavati rad sa talentima podrazumijeva potrebu da se uoče talenti i obezbijedi njihov daljnji razvoj, te kreiraju programi podrške da bi se privukli i motivirali, posebno sa osvrtom na djecu/učenike/studente iz ranjivih skupina. Potrebno je promovisanje i sufinansiranje stipendiranja talentovanih srednjoškolaca i studenata, sajмова zapošljavanja, kao i sufinansiranje specijalizacija, studiranja, projekata unutar i izvan BiH. Nužno je uspostaviti digitalnu platformu e-student. Ovom mjerom će se osigurati bolji uslovi školovanja talenata tako što će se kreirati posebni programi.

U 2024. godini, FMON je podržao rad i uspjehe mladih robotičara prema mogućnostima, poput finansijske podrške odlaska na Olimpijadu.³³

Graf 58. Programi podrške talentiranim učenicima u JLS FBiH, (% od ukupnog broja općina u FBiH, 2021-2023)

Izvor: (Federalni zavod za programiranje razvoja, 2025)

Vlada FBiH je donijela Rješenje o imenovanju Interresorne radne grupe za izradu Nacrta zakona o studentskom standardu FBiH.³⁴ Interresorna radna grupa za izradu Nacrta zakona o studentskom standardu FBiH nastavila je s

radom.³⁵ Prema Izveštaju o radu Vlade FBiH za 2024. godinu, završen je javni poziv za podršku studentskog standarda (nadareni studenti, studenti s invaliditetom, studenti romske nacionalnosti), te javni poziv za podršku reformi visokog obrazovanja kroz realizaciju projekata osiguranja kvaliteta studijskih programa. Dodijeljene su odluke o nagrađivanju najboljih učenika osnovnih i srednjih škola. Za podršku najboljim studentima, javni poziv je okončan i sačinjene su odluke o dodjeli sredstava i subvencioniran je smještaj i ishrana studenata. Školovanje Roma je podržano. Što se tiče podrške studentima s invaliditetom, javni poziv je okončan i sačinjene su Odluke o dodjeli sredstava. (Vlada FBiH, 2025)

Mjeru koordinira **Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke**. Za realizaciju je kroz budžet utrošeno 1.281.600,00 KM, što je 97,61% planiranog budžeta. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.1.5.

Iako su podržani brojni najbolji učenici i studenti, i pripremljen Prednacrt Zakona o studentskom standardu FBiH, nije postignut značajan napredak. Potrebno je razvijati nove modele finansiranja studija. Potrebno je obezbijediti sredstva za poboljšanje studentskog standarda (moderni univerzitetski kampusi, dostupne kvalitetne laboratorije, baze podataka, biblioteke, sportski tereni, dostojan studentski smještaj i dr.).

³³ [FMON - Vijest](#)

³⁴ [Vlada Federacije Bosne i Hercegovine | Formirana Radna grupa za izradu Nacrta zakona o studentskom standardu FBiH](#)

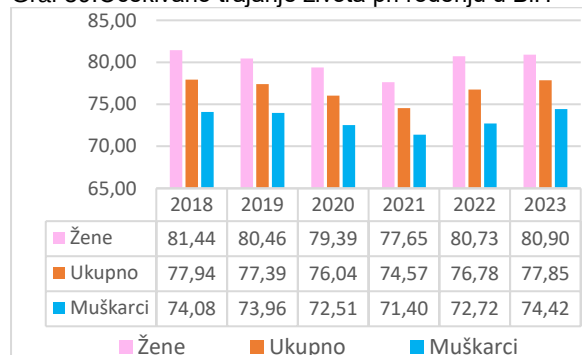
³⁵ [FMON - Pregled](#)

PRIORITET 2.2. POBOLJŠAVATI ISHODE ZDRAVSTVENOG SISTEMA

Okvir saradnje Bosne i Hercegovine i Ujedinjenih nacija za održivi razvoj Partnerstvo za održivi razvoj 2021-2025. navodi kako ekonomski rast ovisi o zdravoj i fizički sposobnoj populaciji. Reformska agenda navodi da je izazov sistema zdravstvene zaštite unaprjeđenje dostupnosti, kvalitete, učinkovitosti i održivosti, u kontekstu smanjenja starenja stanovništva, fragmentiranog sistema osiguranja i pružanja usluga, lošeg finansijskog upravljanja i egzodusa zdravstvenih radnika.

U BiH, prema uporedivim podacima Svjetske zdravstvene organizacije 2024³⁶, u 2021. godini očekivano trajanje zdravog života je 65 godina (za muškarce 63,9, žene 66,1), što je lošije u odnosu na prethodnu procjenu u 2019. godini. Poređenja radi, u Albaniji, u 2021. godini očekivano trajanje zdravog života iznosi 66,7 godina (za muškarce 65,7, žene 67,8), Bugarskoj 62,4 (muškarce 60,4, žene 64,6), Hrvatskoj 66,8 (muškarce 65,1, žene 68,5), Srbiji 63,9 (muškarce 62,4, žene 65,4) i u Sloveniji 69,4 (muškarce 67,9, žene 70,9). (WHO, 2025)

Graf 59. Očekivano trajanje života pri rođenju u BiH

Izvor: (World Bank Group, 2025)

Poređenja radi, prema podacima Svjetske banke (2025), očekivano trajanje života u EU je 2023. godine bilo 81,4 godine, za žene 84,2 i muškarce 78,8 godina.

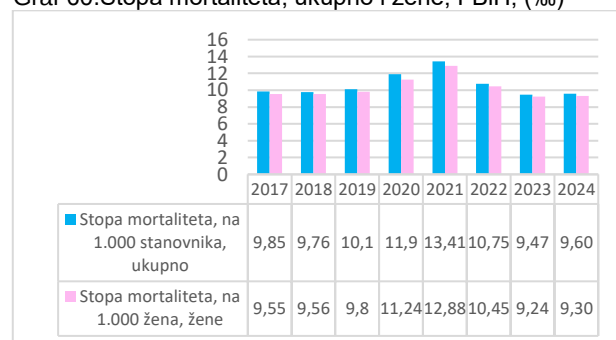
U FBiH, u 2024. godini, očekivano trajanje života pri rođenju iznosi 79,56 godina

(muškarci 77,44 i žene 81,61 godina), što je skoro isto kao prethodne godine. (Federalni zavod za statistiku, 2025)

Potrebno je omogućiti cjeloživotno učenje o zdravlju, zdravom životnom stilu i zdravim izborima, koji bi mogli prevenirati zarazne i nezarazne bolesti, koje su vodeći uzrok hroničnih bolesti i smrtnosti stanovništva.

Potrebno je štititi reproduktivno zdravlje mladih, kontinuirano osiguravati i poboljšavati kvalitet zdravstvenih usluga, teritorijalno ravnomjernije pružati zdravstvene usluge i jačati vertikalnu i horizontalnu koordiniranost i spremnost, posebice u kriznim javnozdravstvenim situacijama. Ovo će se osigurati adekvatnijim financiranjem usluga za poboljšanje javnoga zdravlja, kao i boljim ekonomisanjem alociranih sredstava u aktivnosti za poboljšanje zdravstvenog sistema, odnosno zdravstvenog stanja stanovništva. Neophodno je poboljšanje zdravstvenog stanja stanovništva kroz efikasan, dostupan i transparentan zdravstveni sistem, zasnovan na načelima solidarnosti i pravičnosti.

Graf 60. Stopa mortaliteta, ukupno i žene, FBiH, (%)

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2024)

U FBiH, u 2024. godini, umrlo je 20.484 ljudi, što je više za 0,6% u odnosu na 2023 godinu (20.361 umrlih). Od toga ukupno 10.162 su bile žene, što je više za 0,46% u odnosu na prethodnu godinu. (Federalni zavod za statistiku, 2025)

³⁶WHO, [World health statistics 2024](https://www.who.int/data/stories/world-health-statistics-2024)

Teorija promjene Focused cooperation for Bosnia and Herzegovina and WHO, 2024–2029 je dokument³⁷ koji će služiti kao osnova za saradnju između tijela zdravstvene zaštite u BiH i WHO sljedećih šest godina i indicira kako će četiri strateška prioriteta, sa odgovarajućim strateškim rezultatima, ključnim aktivnostima i indikatorima, doprinijeti ostvarivanju ciljeva zdravstvene zaštite. Strateški prioriteti ovog dokumenta su:

1. Smanjiti nejednakost i unaprijediti univerzalnu zdravstvenu pokrivenost,
2. Jačati kulturu promocije zdravlja i okoliša,
3. Digitalizovati i transformisati sistem zdravstvene zaštite,
4. Unaprijediti doprinos regionalnom i globalnom zdravlju. (WHO, 2025)

U 2024. godini Evropska izvršna agencija za zdravlje i digitalnu ekonomiju, objavila je poziv za grantove iz Programa EU4Health na temu karcinoma, promocije zdravlja i prevencije bolesti i digitalnog zdravlja.³⁸ Sporazum o pridruživanju Bosne i Hercegovine programu EU4Health potpisan je u Briselu 23. jula 2024.³⁹ Također je Europe House predstavio sveobuhvatni EU4Health program koji je vrijedan 4,4 milijarde eura i predstavlja nastavak podrške Europske unije jačanju zdravstvenog sektora posebno u razdoblju nakon pandemije.⁴⁰

U 2024. godini, u BiH počeo je program „Zdrave zajednice u BiH“⁴¹, koji bi trebao doprinijeti unapređenju i promociji zdravlja i prevenciji bolesti.⁴²

Prema Izveštaju o radu Vlade FBiH za 2024. jedna aktivnost je manje, a to je Izgradnja i opremanje zdravstvenih ustanova u FBiH. Nove aktivnosti su „Prevencija u ključnim populacijama u riziku od HIV-a: standardi usluga i edukacija” i „Dalji razvoj informatizacije i

digitalizacije sistema zdravstvene zaštite u FBiH”.

U Izveštaju o radu Vlade FBiH za 2024. godinu navode se brojne aktivnosti FMZ poput Transfera namijenjenih drugim nivoima vlasti i fondovima. U 2024. godini stupio je na snagu Zakon o dopunama zakona o transplantaciji organa i tkiva u svrhu liječenja. Realizirane su brojne transplantacije od kojih je i prva transplantacija srca u FBiH. Provodio se i program dodatne edukacije za sestre u ZE-DO i KS i ostale aktivnosti Projekta Jačanja sestrinstva u BiH. Kreditni aranžman od Svjetske banke je postao efektivan, te je FMZ započeo pripreme na implementaciji projekta Poboljšanja zdravstvenih sistema u FBiH (HSIP). U skladu s tim, održana je koordinacija svih kantonalnih resornih ministara s Federalnim ministrom i imenovan je Tim za implementaciju. Završena je analiza propisa i stanja zdravlja stanovništva u Federaciji BiH, a radi utvrđivanja potreba na nivou PZZ. Liječenje oboljelih od rijetkih bolesti (za pojedina oboljenja) se finansira kroz sredstva Fonda solidarnosti i omogućeno je liječenje pacijenata oboljelih od tri rijetka oboljenja (cistična fibroza, spinalna mišićna atrofija i intermitentna akutna porfirija). Donesena je Naredba o listi teških bolesti odnosno fizičkih povreda na osnovu kojih se ostvaruje naknada za slučaj teške invalidnosti ili teške bolesti. Doneseni su brojni pravilnici i odluke, te su realizovane i druge brojne aktivnosti. (Vlada FBiH, 2025, str. 236-238)

Prema preliminarnim podacima Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja, ukupna potrošnja u zdravstvu FBiH u 2024. godini iznosila je 3.365.473.888 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 13,01%. Za realizaciju Prioriteta 2.2 kroz budžet je utrošeno 142.370.000 KM. (Prilog 5)

³⁷ [Focused cooperation for Bosnia and Herzegovina and WHO, 2024–2029](#)

³⁸ [Novi pozivi u okviru EU4Health](#)
[Novi EU pozivi za projekte u oblasti zdravlja, vakcina i dijagnostike](#)

³⁹ <https://www.mcp.gov.ba/Content/Read/ceepus-pocetna>

⁴⁰ [Predstavljen sveobuhvatni EU4Health program: Iskustva i naučene lekcije ZZJZFBiH – ZZJZ FBiH](#)

⁴¹ [102 Project Factsheet BA.pdf](#)

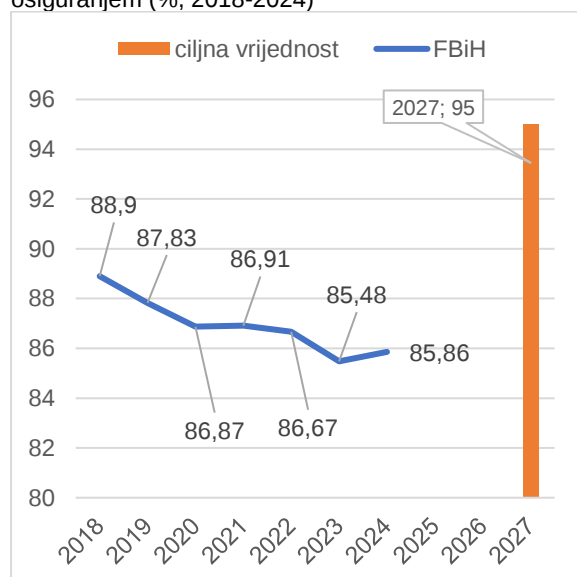
⁴² [Više od milijun građana bit će obuhvaćeno programom „Zdrave zajednice u BiH” - Federalno Ministarstvo Zdravstva](#)

Mjera 2.2.1. Unaprijeđivati pristup i smanjivati nejednakost u zdravstvenim uslugama

3 10

Ravnomjerna distribucija kadrova u urbanim i ruralnim sredinama i planiranje specijalizacija, povećanje stepena dostupnosti usluga i jednakosti u pristupu zdravstvenim uslugama, esencijalnim lijekovima i ortopedskim pomagalicama, predstavljaju aktivnosti u narednom periodu. Također, nadležni nivoi vlasti će osigurati povećanje stepena dostupnosti usluga i jednakosti u pristupu uslugama zdravstvene zaštite i njege, esencijalnim lijekovima i ortopedskim pomagalicama na prostoru cijele FBiH. Ova mjera će doprinijeti zaštiti prava, ne samo pacijenata, nego i zdravstvenih djelatnika i poboljšati pokrivenost zdravstvenim osiguranjem.

Graf 61. Obuhvat stanovništva zdravstvenim osiguranjem (%), 2018-2024)

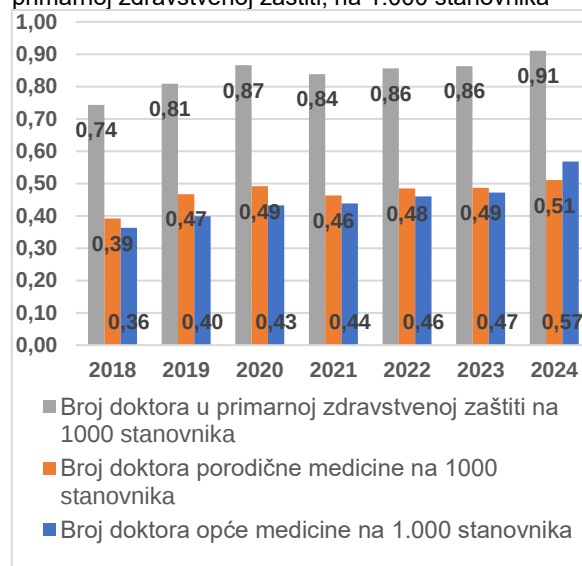

Izvor: (Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja, 2025)

U BiH, u 2021. godini, Indeks univerzalne zdravstvene pokrivenosti je iznosio 66, a u 2019. godini 67.⁴³ U periodu 2017-2021 prema ažuriranim podacima 12.04.2024. godine raspoloživost podataka za obračun indikatora pokrivenosti UHC za BiH je 55% što je bolje u odnosu na prethodnu godinu.⁴⁴ Ključni faktori uspješnog UHC-a

su jačanje zdravstvenih sistema i povećanje održivosti i pravednosti zdravstvenih usluga te modela finansiranja.⁴⁵

Graf 62. Broj doktora opće, porodične medicine i u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, na 1.000 stanovnika

(Institute for Public Health FB&H., 2024)

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo zdravstva**. Za realizaciju kroz budžet je utrošeno 66.120.000 KM, što je 129,85% planiranog budžeta. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.2.1.

Evidentirano je kako je obuhvat stanovništva zdravstvenim osiguranjem i broj doktora opće i porodične medicine, i doktora u primarnoj zdravstvenoj zaštiti na 1.000 stanovnika skoro isti kao prethodne godine. Potrebno je analizirati i utvrditi kategorije stanovništva koje nemaju zdravstveno osiguranje, te evidentirati i eventualne propuste kako bi se poboljšao kvalitet pruženih usluga. Tijela nadležna za zdravstvo moraju blisko sarađivati s tijelima nadležnim za obrazovanje kako bi zdravstveni radnici održivo pružali usluge.

⁴³ [UHC Service Coverage Index \(SDG 3.8.1\)](#)

⁴⁴ [UHC index of service coverage, data, availability](#)

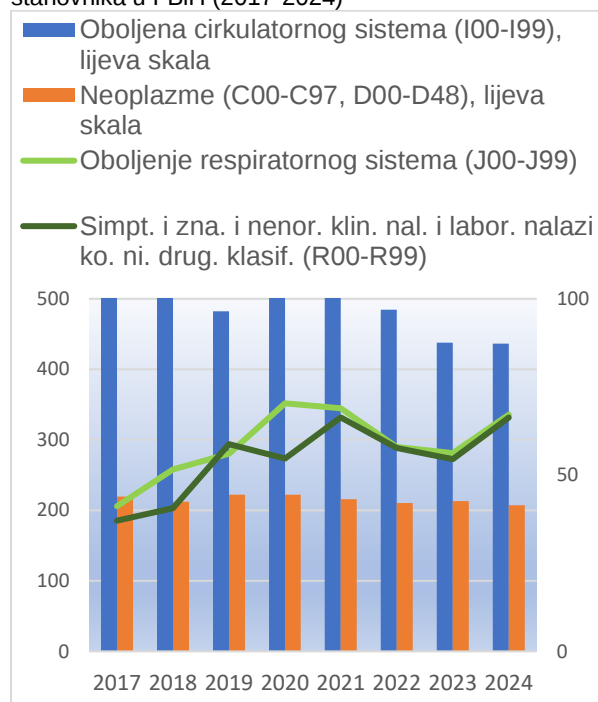
⁴⁵ [Međunarodni dan univerzalne zdravstvene pokrivenosti 2024 – ZZJZ FBiH](#)

Mjera 2.2.2. O snažiti potencijal preventivne medicine

3

Ova mjera implementira koncept novog javnog zdravstva kroz intersektorski pristup blagostanju društva, zdrave javne politike i uvođenje koncepta cjeloživotnog učenja o zdravlju, zdravom životnom stilu i zdravim izborima. Potrebno je donijeti programe promocije zdravlja, prevencije bolesti i unaprjeđenja kvaliteta života i unaprijediti razvoj i saradnju korisničkih udruženja i nevladinih organizacija sa ciljem bolje komunikacije usmjerene na unaprjeđivanje i poboljšanje zdravstvene pismenosti. Aktivnosti mjere će doprinijeti ranom otkrivanju i prevenciji masovnih nezaraznih bolesti (kardiovaskularne i maligne bolesti, dijabetes, mentalno i oralno zdravlje) i unaprijeđenju koncepta zdravog starenja.

Graf 63. Specifični mortalitet od bolesti, na 100.000 stanovnika u FBiH (2017-2024)

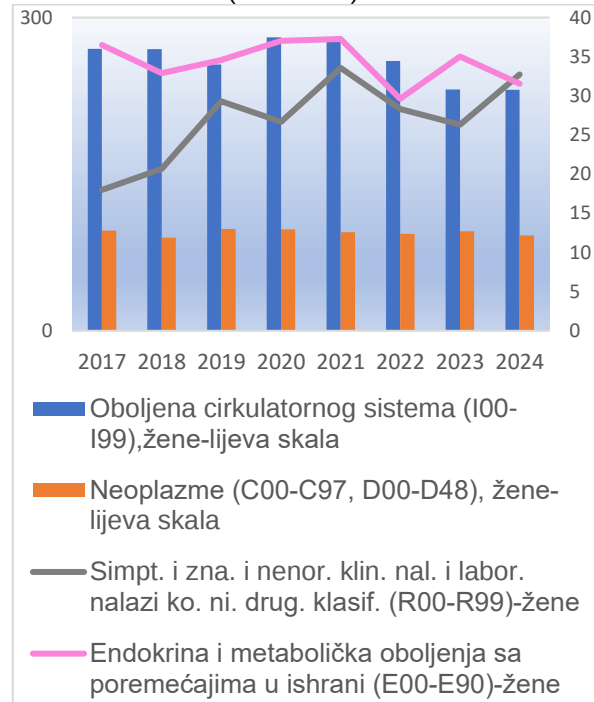

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2025)

Prema Programu rada Vlade FBiH za 2025. godinu, u 2024. godini završena je izrada Programa zaštite mentalnog zdravlja u FBiH (2025-2027). U oblasti kontrole duhana, organizovana je Konferencija za inspektore nadležnih uprava za inspeksijske poslove u FBiH, a

radi upoznavanja sa zakonskim obavezama, novim pravilnicima, i načinom primjene propisa. Provedeno istraživanje o dostupnosti zdravstvenih resursa i usluga u vezi s prevencijom raka grlića materice i raka dojke u FBiH u 2023. i 2024. Također, prednacrt zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti je nomotehnički obrađen, ali konsultacije nisu završene. Donošenje Naredbe o imunizaciji u saradnji sa FZZJZ obaveznih imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti u 2024. god.⁴⁶ Pokrenut je Program „Zdrave zajednice“ u 13 odabranih lokacija. Radi se na izradi Jedinostvene metodologije sveobuhvatnih zdravstvenih profila.

Graf 64. Specifični mortalitet od bolesti, žene na 100.000 stanovnika (2017-2024)

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2025)

U 2024. godini je realiziran projekat "PREP"⁴⁷ studija na 100 pacijenata". FMZ je nastavilo uspješnu saradnju s nevladinim sektorom, Globalnim fondom i UNAIDS-om.

⁴⁶ („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/24).

⁴⁷ [Predekspozicijska profilaksa u Bosni i Hercegovini - Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona](#)

Ovu mjeru koordinira FMZ u saradnji sa FZZJZ. Za realizaciju ove mjere utrošeno je 600.000 KM, tj. 52,17% planiranog budžeta. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.2.2.

Nije postignut vidljiv napredak u ovoj mjeri. Mortalitet od cirkulatornog sistema je skoro isti kao i prethodne godine, a od malignih je blago manji. Povećana je stopa smrtnosti od oboljenja respiratornog sistema. Stopa smrtnosti od endokrinih i metaboličkih oboljenja sa poremećajima u ishrani je blago manja u odnosu na prethodnu godinu i veća je od respiratornih oboljenja kod žena.

Potrebno je osnažiti pojedince i zajednicu u odabiru zdravog ponašanja koje smanjuje rizik od razvoja hroničnih oboljenja i drugih bolesti, posebno za djecu i omladinu, i ranjive grupe. Ključno multisektorsko pitanje je stimulisanje razvoja i saradnje udruženja i nevladinih organizacija i drugih, sa ciljem bolje komunikacije usmjerene na unaprjeđivanje i poboljšanje zdravstvene pismenosti i zdravstvenog statusa pojedinca i cijele populacije.

Mjera 2.2.3. Jačati informatizaciju i digitalizaciju sistema zdravstvene zaštite

3

Određuje sprovođenje digitalne transformacije zdravstvenog sistema sa korištenjem jedinstvenih standardiziranih protokola. Potrebno je osigurati preduslove za povezanost, te adekvatnu i blagovremenu razmjenu informacija na svim nivoima sistema. Omogućit će se kreiranje baze podataka na svim nivoima zdravstvenog sektora i analiza velikih količina podataka koji se generišu kroz postojeće informacione sisteme u zdravstvu.

Glavna ograničenja za brži razvoj digitalnog zdravstva odnose se na podijeljene institucionalne nadležnosti, nedovoljno razvijen pravni okvir i poteškoće s osiguranjem IT kadrova i finansiranjem. Zbog toga se u diskusiji prepoznalo da je predstavljeni hibridni model, sa odvojenim kantonalnim setovima podataka i mogućnošću razmjene odabranih zajedničkih setova podataka na nivou FBiH, izvjesniji od centralizovanog. Investiciono-kreditni projekat Unapređenja zdravstvenih sistema u FBiH (HSIP) u iznosu US\$21.3 miliona predviđa investicije u digitalizaciju.⁴⁸

Uz podršku Ureda Svjetske banke u BiH, predstavnici FMZ prisustvovali su na Global Digital Health Forum 2024. održanom u Nairobiju, Kenija, s ciljem unapređenja digitalnog zdravstva i potpore Univerzalnoj zdravstvenoj pokrivenosti. Ključne teme su primjena vještačke

inteligencije (AI) u zdravstvu, utjecaju klimatskih promjena na zdravlje, digitalizaciji zdravstvenih sustava i unapređenju sigurnosti podataka.⁴⁹

Pokrenute su aktivnosti sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom u vezi brze procjene stanja u oblasti IKT u FBiH. Usvojen kredit za Projekt HSIP⁵⁰ od strane Doma naroda Parlamenta FBiH. (Vlada FBiH, 2025)

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo zdravstva**. Za realizaciju kroz budžet je utrošeno 50.000,00 KM, što je 100% planiranog budžeta. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.2.3.

Bilježi se nastavak aktivnosti kod realizacije uspostave Integrisanog zdravstvenog informacionog sistema. Potrebna je izrada i usvajanje Programa integralnog zdravstveno informacionog sistema i e-zdravlja (ehealth) i potrebno je omogućiti analizu velike količine podataka koji se generišu postojećim informacionim sistemima u zdravstvu, kako bi se ostvarili novi uvidi u zdravstvene trendove, te omogućilo adekvatno strateško odlučivanje u ovoj oblasti. U ove aktivnosti potrebno je uključiti odgovarajuće univerzitetske ustanove i istraživačke centre.

⁴⁸ [Direktor Kosovac na sastanku Svjetske banke: Razvoj digitalnog zdravstva u FBiH - KZZO SA](#)

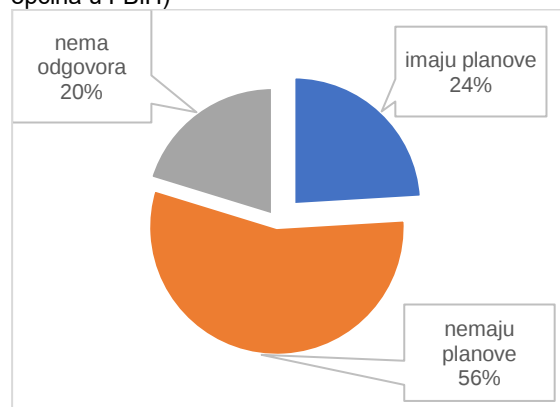
⁴⁹ <https://fmoh.gov.ba/post/422/global-digital-health-forum-2024-transformacija-zdravstvene-zastite-pomocu-digitalnih-alata>

⁵⁰ [Održan prvi sastanak Savjetodavne grupe za Projekt tehničke pomoći reformi zdravstva u Bosni i Hercegovini](#)

Mjera 2.2.4. Unaprjeđenje djelovanja u kriznim javnozdravstvenim situacijama

Neophodan je brzi odgovor na zdravstvene krize koje utiču na zdravlje zajednice, gubitak života i na ekonomiju. Razvoj jedinstvenih planova pripravnosti, unaprjeđenje sistema za prikupljanje podataka kao osnova za donošenje odluka, unaprjeđenje preventivnih mjera i usvajanje integrativnog i kooperativnog pristupa različitim sektorima i nivoa vlasti su neke od brojnih aktivnosti ove mjere. Objavljivat će se dostupne informacije, izdavati javna upozorenja, te planirati i realizirati intervencije, definisati krizne planove, mapirati i planirati resurse, te provoditi kontinuirane edukacije i vježbe u smislu podizanja spremnosti za brzi odgovor. Također, mjera će razviti procedure za procjenu ekoloških zdravstvenih rizika, uključujući rizike zbog sigurnosti hrane, te unaprijediti laboratorijske kapacitete za nadzor, dijagnosticiranje i izvještavanje o zdravstvenim rizicima.

Graf 65. Planovi pripravnosti za javno zdravstvene prijetnje po općinama u FBiH, (% od ukupnog broja općina u FBiH)

Izvor: (Federalni zavod za programiranje razvoja, 2025)

U Programu rada Vlade FBiH za 2025. godinu se navodi kako u 2024. godini je "Uz podršku Svjetske zdravstvene organizacije, su nastavljene aktivnosti na

jačanju kapaciteta zdravstvenih ustanova na pripremi i donošenju akcionih planova za brzi odgovor i djelovanje u kriznim javnozdravstvenim situacijama. Slijedom naprijed navedenog i Federalno ministarstvo zdravstva donijelo je Plan pripravnosti za djelovanje u kriznim situacijama u FBiH".⁵¹

U saradnji sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, Federalno ministarstvo zdravstva finaliziralo je Plan odgovora za pripravnost na incidentne situacije po zdravlje stanovništva. Također, provedena je Strateška procjena svih rizika po zdravlje, i otvoren dijalog s IPA CARE vezano za planove pripravnosti za vanredne situacije s fokusom na zemljotres i epidemije. (Vlada FBiH, 2025, str. 258)

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo zdravstva**. Za realizaciju mjere, kroz budžet je utrošeno 500.000.KM, što predstavlja 100% planiranog budžeta. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.2.4.

Nije zabilježen veći napredak u realizaciji ove mjere osim što je veći broj opština (za 18,75%) koje imaju Planove pripravnosti za javno zdravstvene prijetnje u odnosu na 2021. godinu, te su nastavljene aktivnosti na jačanju kapaciteta. Potrebno je razviti procedure za procjenu ekoloških zdravstvenih rizika, poput sigurnosti hrane, te unaprijediti laboratorijske kapacitete za nadzor, dijagnosticiranje i izvještavanje o zdravstvenim rizicima. Svaki kanton treba imati multisektorski štab zaštite za krizne situacije.

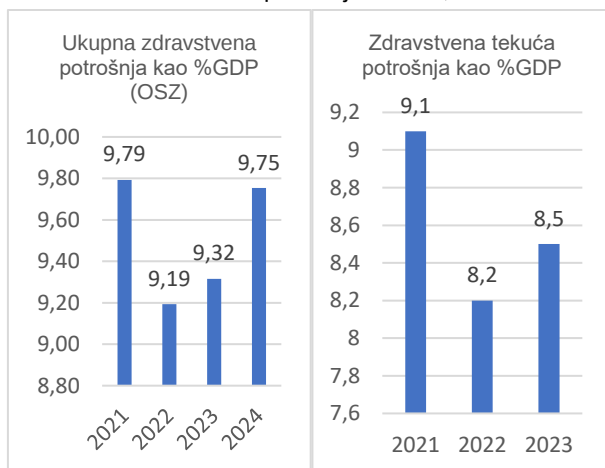
⁵¹ Vlada FBiH (2025) Program rada Vlade FBiH za 2025 god. [program-rada-vfbih-za-2025-bos_1740403269.docx](#)
Accessed date [02.04.2025.] pg. 211

Mjera 2.2.5. Jačanje finansijske održivosti zdravstvenog sistema i unaprjeđivanje pravičnosti u finansiranju zdravstvene zaštite

Ovom mjerom će se doprinijeti ujednačavanju liste lijekova po kantonima, zatim će se uspostaviti disciplina naplate doprinosa, implementirati i finansirati osnovni paket zdravstvenih prava u svim kantonima, izvršiti finansijska konsolidacija i redizajniranje sadržaja federalnog fonda solidarnosti, te će se uspostaviti modeli ugovaranja zdravstvenih usluga, tako da plaćanje zdravstvenih radnika ima mehanizam motivacije za uspješan rad.

Realizirani su transferi kliničkim centrima u FBiH u skladu s namjenom definiranom na godišnjem nivou. Provedene su mjere koordinacije u skladu s ovlaštenjima Ministarstva, koje su utvrđene Zakonom o restrukturiranju i finansijskoj konsolidaciji javnih zdravstvenih ustanova u FBiH i propisima donesenim na osnovu tog Zakona. (Vlada FBiH, 2025)

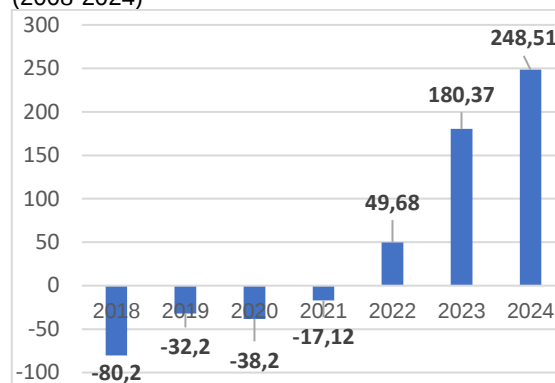
Graf 66. Zdravstvena potrošnja u FBiH, % BDP-a

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2025) (Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja, 2025)

Zabilježen je blagi rast ukupne zdravstvene potrošnje kao %BDP-a u FBiH u 2024. u odnosu na prethodnu godinu.

Graf 67. Akumulirani dobitak/gubitak javnog zdravstvenog sektora od 2008. godine, mil. KM (2008-2024)⁵²

Izvor: (Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja, 2025) Obrada: FZZPR

U poslovanju zdravstvenog sektora u FBiH bilježi se dobitak u zadnjih osam godina. U periodu od 2008. do 2024. godine, ukupni akumulirani dobitak zdravstvenog sektora u FBiH iznosi 974,1 mil. KM. Ukupan akumulirani dobitak javnih zdravstvenih ustanova i zavoda zdravstvenog osiguranja, u istom periodu iznosi 248,51 mil. KM.

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo zdravstva**. Za realizaciju kroz budžet je utrošeno 75.100.000 KM od planiranih 77.339.000 KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.2.5.

Bilježi se blago povećanje ukupne zdravstvene potrošnje kao % BDP-a. Zabilježen je akumulirani dobitak javnog zdravstvenog sektora. Potrebna je racionalna potrošnja u zdravstvenoj zaštiti, ali bez smanjenja kvaliteta zdravstvenih usluga, kako bi se unaprijedilo zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita.

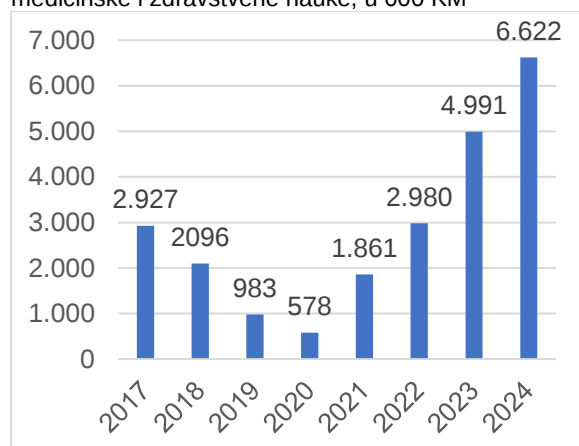
⁵² Akumulirani podaci od 2008. godine; Preliminarni podaci od FZZOIR

Mjera 2.2.6. Stvaranje okruženja za naučno-istraživački rad i bio-medicinska istraživanja

3

Biomedicinsko istraživanje je široka oblast nauke koja traži načine prevencije i liječenja bolesti koje uzrokuju hronične bolesti ili smrt. Ova mjera promovise unapređenje i inoviranje liječenja i medicinskih proizvoda, poboljšanje upravljanja poslovnim procesima u zdravstvenom sektoru i razvijanje sistema upravljanja i održavanja zdravstvenih tehnologija, te jačanje partnerstva sa istraživačkim centrima i akademskim institucijama. Na osnovu ove mjere proširit će se baza znanja koja je neophodna za donošenje politika, inovativne tehnologije i rješavanje javnozdravstvenih i medicinsko-kliničkih problema, radi postizanja poboljšanih ishoda zdravstvenog sistema, odnosno zdravstvenog stanja stanovništva i zdravstvene zaštite.

Graf 68. Bruto domaći izdaci u istraživanje i razvoj u medicinske i zdravstvene nauke, u 000 KM

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2025)

U 2021.-2024. godini, povećana su ukupna ulaganja u medicinske i zdravstvene nauke. U 2024. godini ulaganja su iznosila 6,6 mil. KM i u odnosu na prethodnu godinu su veća za 32,68 % KM.

Prema budžetskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj, u 2024. godini izdvajanja iz budžetskih sredstava FBiH i kantona za I&R u oblasti zdravstva su

iznosila 1.764.000 KM⁵³ što je više u odnosu na prethodnu godinu (150.000 KM) za 1.076%. (Federalni zavod za statistiku, 2024, str. 3)

Pristupanje programu „EU4Health“⁵⁴ omogućava dalje učešće u EU programu u oblasti zdravlja.

Ovu mjeru koordinira Federalno ministarstvo zdravstva. Mjera nije bila planirana u Programu rada Vlade FBiH za 2024. godinu, te je izostala realizacija iste.

Prema Programu rada Vlade FBiH za 2022. godinu je bilo planirano da se obezbijede sredstva i transfer kao potpora provedbi naučno-istraživačkom radu i bio-medicinskim istraživanjima. Ministarstvo nije dobilo sredstva za ovu namjenu. Ova mjera nije planirana u Programu rada Vlade FBiH za 2025. godinu.

KLJUČNI NALAZ 2.2.6.

Iako nije realizovana ova mjera, postoji povećanje bruto domaćih izdataka u istraživanje i razvoj u medicinskim i zdravstvenim naukama. Izdaci su primarno u poslovnom sektoru, ali u izvještajnoj godini izdaci se bilježe pored visokog obrazovanja i u državnom sektoru. Potrebno je investiranje u inovativne i kreativne programe kroz međunarodnu saradnju i sudjelovanje u zdravstvenim programima EU, i kontinuiranu edukaciju i nagrađivanje istraživačkog kadra. Potrebno je uskladiti planove razvoja obrazovanja s državnim strategijama za razvoj zdravstva i planovima i potrebama tržišta rada na državnom nivou. Obrazovanje unutar zdravstvenog sektora mora biti adekvatno i učinkovito isplanirano, kako bi se poboljšao kvalitet obrazovnih programa, posebno onih za prekvalifikaciju. Potrebno je uvrstiti ovu mjeru u Program rada Ministarstva.

⁵³ Budžetska sredstva FBiH i kantona za istraživanje i razvoj prema društveno ekonomskim ciljevima, 2024 (Usvojeni budžeti za 2024. godinu)

⁵⁴ [Projekti](#)

PRIORITET 2.3. UBLAŽITI TREND DEMOGRAFSKOG STARENJA STANOVNIŠTVA, POBOLJŠATI STABILNOST OBITELJI I POLOŽAJ MLADIH

Pružanje finansijske i stambene podrške, te usklađivanje porodištva s radnim i drugim obavezama, pružalo bi sigurnost i poticalo na rađanje i rast stanovništva, dok bi razvijanje tolerancije i kulture dijaloga doprinijelo stabilnosti obitelji. Posebnu pažnju treba posvetiti ranjivim porodicama, čemu može znatno doprinijeti jačanje institucija i kapaciteta na lokalnom nivou.

Broj stanovnika u FBiH konstantno opada, pa je tako 2024. godine procijenjeni broj stanovnika bio manji za 0,25% u odnosu na prethodnu godinu. Stopa promjene stanovništva⁵⁵ na hiljadu stanovnika je negativna iz godine u godinu, i u 2024. godini⁵⁶ je iznosila -2,9%. Istovremeno, bilježi se i demografsko starenje stanovništva. Indeks starosti, koji u odnos stavlja stanovništvo 60+ i stanovništvo starosti 0-19 godina, 2024. godine iznosio je 138,8 (2023. 132,5; 2022. 126,6; 2021. 121,6) (Prilog 3). Kritična vrijednost ovog indeksa je 40%, a indeks 100 ukazuje na to da na svakog mladog stanovnika dolazi po jedan stari. S obzirom na to da je indeks mnogo veći od ove granične vrijednosti, može se reći da je stanovništvo FBiH uveliko ušlo u proces starenja. Takođe, i većina drugih demografskih pokazatelja ukazuje na pogoršano stanje u ovoj oblasti.

Pružanje finansijske i stambene podrške, te stvaranje boljih uslova za usklađivanje

porodiljstva s radnim i drugim obavezama, još uvijek je nedovoljno.

Aдекватna podrška i politike za mlade, koje bi olakšale njihovo obrazovanje, zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje, te zasnivanje vlastite porodice i njihov ostanak u državi, još uvijek je nedovoljna. U 2024. godini, u dva kantona (ZDK i HNK), završen je pilot proces Garancije za mlade u FBiH, koji bi u budućem periodu trebao da omogući da svi mladi dobiju kvalitetnu ponudu zaposlenja, nastavak obrazovanja, učenje kroz rad ili stažiranje u roku od četiri mjeseca od ulaska u status nezaposlenosti ili napuštanja, odnosno završetka formalnog obrazovanja.

Donošenjem zakonskog propisa kojim se realizuje materijalna podrška porodicama sa djecom, učinjeni su pozitivni pomaci, ali briga o porodicama sa djecom još uvijek zahtijeva dodatnu pažnju. I dalje je potrebno posebnu pažnju posvetiti ranjivim porodicama, porodicama koje su socijalno isključene, siromašne ili postoji rizik od ovakvog stanja, čemu može znatno doprinijeti jačanje institucija i kapaciteta na lokalnom nivou.

U toku 2024. godine, za realizaciju mjera u okviru ovog prioriteta, iz Budžeta FBiH, od ukupno planiranih 229,7 mil. KM, realizovano je 181,8 mil. KM.

⁵⁵ Procjena ukupnog broja stanovnika u FBiH, stanje sredina godine. Napomena: Federalni zavod za statistiku od 2021. godine objavljuje podatke o stopi promjene

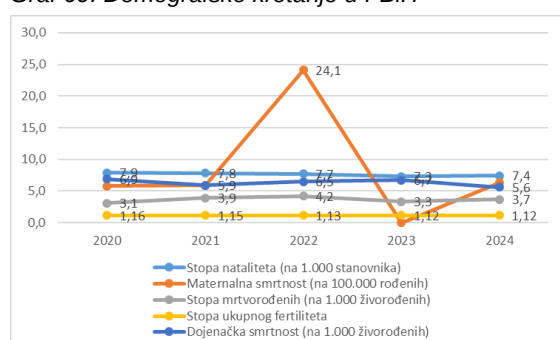
stanovništva na hiljadu stanovnika počevši od 2014. godine.

⁵⁶ FZS, Posljednji dostupni podaci.

Mjera 2.3.1. Poticati natalitet i zaštitu porodica s djecom

U cilju ublažavanja demografskog starenja i poticanja nataliteta potrebno je poduzeti niz aktivnosti koje će poboljšati stabilnost i zaštitu porodice. S tim u vezi, potrebno je osigurati optimalne porodijske naknade za sve porodilje u FBiH i pri tome ujednačavati porodijske naknade za zaposlene i nezaposlene majke, ujednačiti prava djece, unaprijediti položaj i afirmaciju mladih, te osigurati kreiranje programa i jačanje kadra za populacionu edukaciju.

Graf 69. Demografsko kretanje u FBiH

Izvor: FZS, obrada FZZPR

Demografska slika stanovništva u FBiH je sve nepovoljnija. U periodu 2020-2024. godine bilježi se konstantan pad broja živorođene djece. U istom periodu, zabilježena je promjenljiva stopa mrtvorodenih na hiljadu živorođene djece, s tim da je, u odnosu na prethodnu godinu, u 2024. godini ova stopa nešto veća i iznosi 3,7‰ (3,3‰ 2023. godine). Stopa ukupnog fertiliteta i dalje je niska, 1,12⁵⁷, a poznato je, da bi obezbijedila stopa proste reprodukcije stanovništva, stopa ukupnog fertiliteta treba biti na nivou 2,1 djeteta po ženi. Stopa maternalne smrtnosti u FBiH je veoma niska, kao i u većini evropskih zemalja. Prema podacima FZS, u 2024. zabilježen je jedan smrtni slučaj žena u periodu trudnoće, porođaja i purperijuma⁵⁸. U cilju suzbijanja negativnih demografskih trendova u FBiH s posebnim fokusom na

pitanga iseljavanja stanovništva u druge zemlje, niske stope nataliteta i starenja stanovništva, u toku 2024. pripremljen je nacrt Strategije demografskog razvoja i obnove FBiH 2024–2031.⁵⁹ Ova strategija usmjerena je na dugoročni održivi socio-ekonomski razvoj sa naglaskom na kvalitet ljudskog kapitala, a ne samo na broj stanovnika.

U toku 2024. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o materijalnoj podršci porodicama sa djecom u FBiH⁶⁰ kako bi se otklonile prepreke u njegovoj praktičnoj primjeni. Tim izmjenama omogućeno je da djeca s malignim oboljenjima i djeca sa 100% invaliditetom prve i druge grupe tuđe njege imaju pravo na dječji dodatak bez obzira na prihode porodice. Također, ukinuto je ograničenje prema kojem su naknade po osnovu lične invalidnine, tuđe njege i stalne socijalne pomoći ulazile u cenzus, čime su porodice s ovim primanjima dodatno rasterećene. Istovremeno, u 2024. godini, izrađen je elaborat o opravdanosti osnivanja Porodičnog fonda, kao i elaborat o opravdanosti osnivanja Zavoda socijalne zaštite FBiH, analitičko-stručne, razvojne i koordinacione institucije koja će značajno unaprijediti usklađenost, praćenje i efikasnost sistema socijalne i dječije zaštite u FBiH. Pored stručne i razvojne funkcije, Zavod će imati i administrativnu ulogu u implementaciji prava koja se finansiraju i regulišu sa federalnog nivoa.

Pravo na naknadu plaće porodilji u radnom odnosu se nastavilo isplaćivati u skladu s kantonalnim propisima iz oblasti socijalne i dječije zaštite do donošenja posebnog propisa u skladu s odredbama Zakona o radu, kojim će se ovo pravo reintegrirati u sistem prava iz radnog odnosa i socijalnog osiguranja. U 2024. godini nisu donesene nove odredbe kojima se regulišu ova prava. Finansijska izdvajanja u oblasti zaštite porodice, prava djece i afirmacije mladih,

⁵⁷FZS, Statistički godišnjak za period 2020-2023. Podatak za 2024, izračun FZZPR.

⁵⁸FZS, Umrli prema uzroku smrti - Trudnoća, porođaj i purperijum (babinje).

⁵⁹Odluka o izradi Strategije demografskog razvoja i oporavka Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 89/23). Nacrt Strategije predstavljen je široj javnosti 25.02.2025.

⁶⁰"Službene novine FBiH" broj 58/24.

neujednačena su na teritoriji FBiH. Isplate subvencija u obliku vaučer šema za predškolsko osiguranje koje se isplaćuju direktno korisnicima usluga, odnosno ustanovama po izboru korisnika, isplaćivane su u pojedinim JLS u FBiH. Prema podacima prikupljenim anketom,⁶¹ od ukupnog broja anketiranih JLS, 20 je odgovorilo da imaju izdvajanja za implementacije vaučer šema direktno korisnicima usluga predškolskog obrazovanja, dok je 43 odgovorilo da nemaju takav plan. Izdvajanja za implementaciju su se kretala od 8.000 KM u općini Visoko do 2 mil. KM (Grad Tuzla) s tim da Grad Tuzla ne realizuje putem vaučer šeme nego kroz budžet transferom JU za predškolski odgoj i obrazovanje. Implementacija vaučer šema veća je za 15 p.p. u odnosu na prethodnu godinu.

Poduzete su aktivnosti za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u FBiH, u cilju promocije prava djeteta, poboljšanja društvene brige za djecu i jačanja odgovornosti u poštivanju dječjih prava. U ove svrhe, iz Budžeta FBiH izdvojena su novčana sredstva u iznosu od 150.000 KM. Također, urađena je i evaluacija efekata provedbe ovih aktivnosti.

U cilju unapređenja položaja i afirmiranja mladih, iz federalnog budžeta su izdvojena sredstva u iznosu od 400.000 KM. Sredstva su utrošena za pružanje podrške i jačanje omladinskih organizacija, aktivnu inkluziju mladih, podršku lokalnim inicijativama usmjerenim ka mladima i politikama za mlade u FBiH, podršku i osnaživanje rada Vijeća mladih u FBiH, te za izradu i usvajanje strateških dokumenata za mlade. U okviru toga urađena je Analiza položaja mladih u FBiH, izrađen tekst Strategije prema mladima Federacije BiH 2025-2034. i izrađen radni tekst Akcijskog plana. Pripremljena je i Uredba o osnivanju Savjeta za mlade FBiH.

Nakon što je proces Garancije za mlade u FBiH⁶² pilotiran u ZDK i HNK, pristupilo se analizi podataka koji će biti korišteni za

izradu konačnog Akcionog plana za sve kantone. Cilj je da se finalni plan temelji na stvarnim potrebama mladih iz FBiH, te da postavi temelje za implementaciju Garancije za mlade u cijeloj Federaciji, što će omogućiti mladima brži pristup zaposlenju ili daljnjem obrazovanju. Prvi Akcioni plan za provedbu Garancije za mlade pokriva period 2024–2027. godina. Planirane su i izmjene zakonodavnog okvira, izrada podzakonskih akata, te reforme politika za upravljanje sistemom Garancije, kao i uspostavljanje mehanizama za praćenje i evaluaciju kroz EMCO indikatore.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike**. U okviru ove mjere, u toku 2024. godine, implementirane su aktivnosti u iznosu većem od 148,5 mil. KM. Dio aktivnosti koji se odnosi na pitanja mladih implementiran je u okviru godišnjeg plana **Federalnog ministarstva kulture i sporta** u iznosu od 400.000 KM. (Prilog 5)

KLJUČNINALAZ 2.3.1.

Konstantan pad nataliteta se nepovoljno odražava na već pogoršanu demografsku sliku u FBiH. Indikatori za praćenje rezultata ove mjere uglavnom ukazuju na negativnu sliku u ovoj oblasti.

Obzirom da uspješna populacijska politika traži djelovanje i u lokalnoj upravi, potrebno je uspostaviti tijela za porodicu, djecu i mlade, kao i izdvajanje sredstava iz budžeta za poticanje nataliteta i zapošljavanje mladih.

Negativan trend indikatora ukazuje na potrebu dodatnog djelovanja u okviru provođenja ove mjere.

Obzirom da je FMRSP koordinatorski, potrebno je da mjeru preuzme u svoj buduću godišnji plan rada.

⁶¹Anketa JLS 2025, obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2024.

⁶²Cilj Garancije za mlade je smanjenje nezaposlenosti i neaktivnosti mladih, odnosno smanjenje broja mladih koji

ne rade, nisu u sistemu obrazovanja, niti u sistemu obuke (NEET).

Mjera 2.3.2. Unaprjeđivati reproduktivno zdravlje i oblast ranog rasta i razvoja djeteta

3

Biološka sposobnost roditelja za reprodukciju od izuzetnog je značaja za svako društvo. Promovisanje važnosti reproduktivnog zdravlja među mladima, jačanje kapaciteta zdravstvenih ustanova i resursa koji će omogućiti kontinuirano savjetovanje u ovoj oblasti, od posebnog je značaja. Međutim ništa manji značaj nije na aktivnostima koje treba poduzeti za poboljšanje kvaliteta zdravstvenih usluga vezanih za planiranje porodice, usluge prije i tokom trudnoće, te usluga novorođenim bebama do 12 mjeseci i djeci do tri, odnosno šest godina starosti.

U toku 2024. godine, FMZ kao koordinator ove mjere, u saradnji sa zavodima za javno zdravstvo, vršio je koordinirane aktivnosti u vezi edukacije zdravstvenih radnika FBiH za uvođenje HPV vakcinacije. U koordinaciji sa UNFP pripremljen je Vodič za intrapartalnu zaštitu tokom trudnoće.

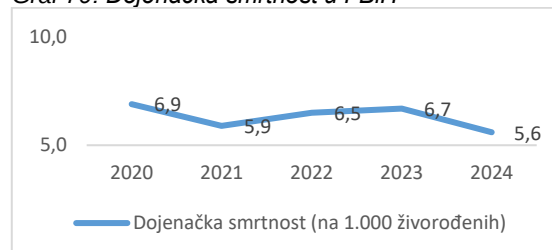
Donesen je Program imunizacije protiv HPV infekcije u 2023./2024. godini u Federaciji BiH. Ciljna grupa programa su djevojčice i dječaci dobi od 13 do 18 godina. Program se implementira u ambulantama školske medicine, porodične medicine i pedijatrije, te epidemiološkim službama. Do dana zaključivanja ovog Izvještaja vakcinisano je ukupno 3.334 djevojčica i dječaka (iz navedene ciljne grupe), i 996 djevojčica i dječaka iz drugih ciljnih (dobnih) grupa.

Na Svjetski dan spolnog zdravlja, Zavod za javno zdravstvo FBiH i Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo sa svojim partnerima su realizirali kampanju promocije kulture zaštite od spolno prenosivih bolesti. Građanima su podijeljeni informativno-edukativni i promotivni materijali o humanom papiloma virusu (HPV) i imunizaciji protiv ovog virusa u Federaciji BiH.

Nakon što je u periodu 2021-2023. godine zabilježen rast stope dojenačke smrtnosti

(na hiljadu živorođenih), u 2024. godini broj umrle djece do 1 godine (dojenčadi) je opao.

Graf 70. Dojenačka smrtnost u FBiH

Izvor: FZS, obrada FZZPR

Prema zadnjim dostupnim podacima FMZ, u FBiH u funkciji su bila tri centra za rani rast i razvoj. U 2024. godini, u cilju edukacije u oblasti ranog rasta i razvoja provedene su pripremne aktivnosti u vezi prvih polaznika iz oblasti rane detekcije i osnova intervencije. Ove edukacije provedene su u saradnji sa ZZJZ FBiH i UNICEF-om.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo zdravstva**. U toku 2024. godine, u okviru godišnjeg plana implementirane su dvije aktivnosti u iznosu od 200.000 KM. (Prilog 5)

KLJUČNINALAZ 2.3.2.

Zabilježen je pozitivan pomak u pripremi programa o važnosti očuvanja reproduktivnog zdravlja i započeta implementacija Programa imunizacije protiv HPV u FBiH.

Stopa dojenačke smrtnosti niža je u odnosu na prethodnu godinu.

Potrebno je uspostaviti intersektorsku saradnju u oblasti promocije seksualnog, reproduktivnog zdravlja i prava.

Potrebno je nastaviti rad na uspostavi centara za rani rast i razvoj djece, te razvijati indikator o postotku djece sa poteškoćama u razvoju, uzrokovanim lošom prehranom.

Mjera 2.3.3. Unaprijeđivati stambenu politiku

Rješavanje stambenog pitanja, visoke cijene stanova i zakupnina, uz visoku stopu nezaposlenosti mladih, predstavljaju ozbiljnu prepreku za ostanak mladih ljudi u zemlji, stupanje u brak i zasnivanje, odnosno proširenje porodice. Donošenje programa subvencioniranja, podrška stambenim fondovima i saradnja sa bankama, osnovne su aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se olakšalo rješavanje stambenog pitanja za bračne parove koji prvi put rješavaju stambeno pitanje, kao i za ranjive grupe (raseljene osobe, porodice u stanju socijalne potrebe itd.) sa stambenim problemima.

U cilju stvaranja boljih uslova za život mladih i zadržavanje radno aktivnog stanovništva, Vlada FBiH je u 2024. godini izdvojila finansijska sredstva u iznosu od 20 mil. KM za kreditnu liniju, koja su udružena sa sredstvima Union banke i namijenjena za stambeno zbrinjavanje mladih. U okviru ove povoljne stambene kreditne linije za mlade, u 2024. godini odobrena su 233 kreditna zahtjeva ukupnog iznosa preko 41 mil. KM, a prosječan iznos kredita iznosio je 175.039 KM. Prosječna starosna dob korisnika kredita je 30,8 godina.

U svrhu pružanja pomoći u rješavanju stambenih pitanja pripadnika boračke populacije, na osnovu Javnog poziva za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja pripadnika boračkih populacija u 2024. godini izdvojeno je 2,33 mil. KM, koja su dodijeljena kao kreditna sredstva za izgradnju i sanaciju stambenih objekata i stanova.

U cilju podrške i stambenog zbrinjavanja povratnika, pomoć u obnovi i rekonstrukciji stambenih objekata je pružena za 425 korisnika, dodjelom građevinskog materijala, novčanih sredstava za ugradnju građevinskog materijala i izgradnju stambenih objekata po sistemu "ključ u

ruke". U te svrhe utrošeno je 5,25 miliona KM. Putem zajedničkih projekata s međunarodnim partnerima i Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, a kroz realizaciju CEB II Projekta "Zatvaranje kolektivnih centara i alternativnih smještaja putem javnih stambenih rješenja" osigurana je izgradnja 118 stambenih jedinica po modelu neprofitno-socijalnog stanovanja. Na navedeni način omogućen je povratak i minimalni stambeni uslovi za preko 846 raseljenih osoba i izbjeglica.

Poslovi stambene politike koji su ciljani za specifične kategorije stanovništva (kakve su mladi, boračka populacija, socijalno ugroženi), uglavnom se odvijaju kroz rad kantonalnih ministarstava (za boračka pitanja, prostorno uređenje), kao i kroz rad pojedinih službi u okviru općinske uprave. Jedino u KS, USK i BPK postoje fondovi za stambena pitanja.

Na osnovu dostupnih podataka⁶³, izdvajanje sredstava za subvencioniranje stambene politike, sa posebnim osvrtom na stambeno zbrinjavanje mladih, vršilo se u 22 JLS (34% anketiranih). Od ovog broja, u 20 JLS su se vršila novčana izdvajanja koja su se kretala od 3.000 KM (Općina Neum), do 500.000 KM (Općina Travnik).

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo prostornog uređenja** koje zbog nedostatka sredstava u Budžetu, u toku 2024. godine nije realiziralo planirane aktivnosti. (Prilog 5)

KLJUČNI NAZAZ 2.3.3.

Zabilježeni su pozitivni pomaci u oblasti stambene politike, posebno stambenog zbrinjavanja mladih.

Potrebno je i dalje razvijati koncepte stambene politike te raditi na zbrinjavanju stanovništva.

Potrebno je upotpuniti indikatore i podatke o izdvajanjima za stambenu politiku na nivou kantona i općina.

⁶³Anketa JLS 2025. Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2024.

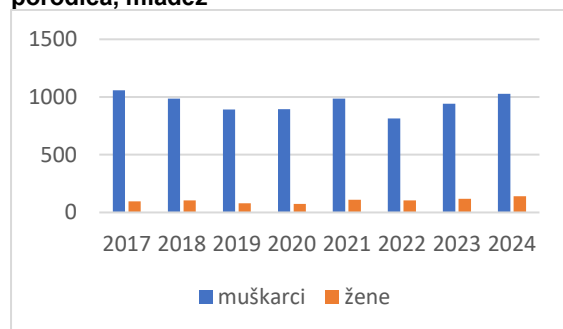
Mjera 2.3.4. Promovisati toleranciju, nenasilje i rodnu ravnopravnost u porodici i društvu

5

U društvu je potrebno prevenirati nasilno rješavanje problema. Obrazovni programi trebaju sadržavati teme o faktorima koji utiču na nasilje u porodici i društvu. U zakonski okvir je potrebno uvesti oštrije kazne i obavezan psihosocijalni tretman počinitelja nasilja i žrtve. Posebnu pažnju treba posvetiti sprječavanju i sankcionisanju govora mržnje. Ove aktivnosti doprinose i jačanju porodice kao gradivnog elementa društva.

Iako se broj poznatih prijavljenih lica-muškaraca za krivična djela iz oblasti brak, porodica, mladež u posmatranom periodu blago smanjivao, u 2024. opet raste i veći je za 9,11 %, u odnosu na 2023. Broj počinioca žena i dalje raste, i veći je za 47,3%, u odnosu na polaznu vrijednost. Postotak razvedenih brakova, u odnosu na zaključene, je u 2019. bio 13,6% (polazna vrijednost), u 2024. je 17,6 %, a cilj je da se smanji na 10% u 2027.

Graf 71: Počinioci krivičnih djela iz oblasti brak, porodica, mladež

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Žene se ravnopravno obrazuju, ali ih je i dalje više nezaposlenih od muškaraca. U školskoj 2024/2025 je od ukupnog broja studenata 60,48% upisanih žena. U 2024. godini je 65,24% žena od ukupnog broja diplomiranih, dok je 72,13% žena od ukupno nezaposlene VSS radne snage.

Socijalne institucije i rodni indeks (SIGI) u 2023. godini iznosi 27,1, veći je od polazne vrijednosti 21,8 (2019), a ciljna je 15,4.

Od 1843 izabrana vijećnika na lokalnim izborima ove godine, 454 su žene, dok ih je samo 5 načelnica.

Ove vrijednosti ukazuju na konstantu diskriminacije žena u društvu, uključujući podatke o nasilju.

96,3% incidenata počinjenih iz mržnje u Bosni i Hercegovini u toku 2024. godine se vezuje za etničku pripadnost/vjeru⁶⁴.

Koordinator implementacije je **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike** u čijem izvještaju o radu za 2024. godinu nema programa za ovu mjeru. **Gender centar**, jedan od nosilaca implementacije, je planirao 12 aktivnosti sa sredstvima od oko 332.300 KM, od čega je realizovano oko 305. 400. **Federalno ministarstvo obrazovanja planiralo je** 8 aktivnosti sa 96,29% realizovanih sredstava, tj. 1.531.000 KM. **Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova** je realizovalo 7 aktivnosti sa 23.000 KM utrošenih od 29.000 KM planiranih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.3.4.

Ponovni rast krivičnih djela iz oblasti brak, porodica i mladež, uz kontinuitet nivoa incidenata iz mržnje prema etničkoj pripadnosti i religiji, ukazuju na potrebu za sveobuhvatnim radom na prevenciji, sprječavanju i kažnjavanju nasilja u porodici i društvu.

Treba intenzivno raditi na izgradnji društva koje percipira i tretira ženu kao ravnopravnog člana. Potrebno je mjeru uvrstiti u program rada Federalnog ministarstva rada i socijalne politike.

⁶⁴ [Hate Monitor](#)

Mjera 2.3.5. Unaprijediti uslove za bavljenje sportom

3

Da bi se potaknuo aktivan život stanovnika, potrebna je stalna promocija bavljenja sportom, kao i izgradnja i održavanje sportskih i rekreativnih objekata. Zatim je veoma važan stručni rad sa osobama koje se profesionalno i rekreativno bave sportom, uz poticaje za postignute rezultate na međunarodnim takmičenjima. Digitalizacija sporta na federalnom nivou će omogućiti praćenje aktualnih prilika u svim segmentima sporta i rekreacije.

Uz razvoj takmičarskog duha, definicija sporta danas u potpunosti uključuje motoričke i tjelesne aktivnosti, koje ne samo da potiču takmičarsko bavljenje sportom nego promoviraju zdravlje, usvajanje zdravih životnih navika i sprječavanje pojave hroničnih bolesti kod stanovništva, kao što su pretilost, dijabetes tipa 2, kardiovaskularna oboljenja, mentalne bolesti itd.

Prekomjernu tjelesnu masu, uključujući pretilost, ima 73% muškaraca i 66% žena u Federaciji BiH, dok 23% muškaraca i 33% žena nema dovoljan nivo fizičke aktivnosti. 36% ispitanika su se izjasnili kao pušači, dok 43% muškaraca i 11% žena konzumira alkohol. Povišen krvni pritisak ima 57% muškaraca i 51% žena, dijabetes 7%, a kardiovaskularna oboljenja 22% ispitanika (Anketa o prehranbenim navikama, FZS, 2017).

Prema anketi o potrošnji stanovništva iz 2021/2022 godine, prosječno domaćinstvo u Federaciji BiH mjesečno izdvoji 1,6% primanja za rekreaciju i kulturu, što je manje u odnosu na 2015. kada je to bilo 2,1% (FZS).

Učenici u osnovnim i srednjim školama imaju u prosjeku dva školska časa tjelesnog i zdravstvenog odgoja sedmično.

U toku 2024. godine, Federalno ministarstvo kulture i sporta podržalo je rad 32 sportska saveza u FBiH i BiH, kao i 19 sportskih saveza i klubova osoba sa invaliditetom.

Za ostvarene vrhunske rezultate na međunarodnim takmičenjima nagrađeno je 160 sportista.

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo kulture i sporta** koje je u godišnjem planu rada za 2024. godinu planiralo sredstva od 14.550.000 KM, a u toku godine utrošilo 7.291.000 KM za njenu implementaciju. (Prilog 5)

Institucije koje su nosioci mjere nemaju ovu mjeru u izvještaju o radu za 2022.

KLJUČNI NALAZ 2.3.5.

Kontinuirano se radi na unaprjeđenju uslova za ravnomjernu zastupljenost bavljenja sportom u cijeloj Federaciji.

Međutim, potrebno je pratiti indikatore koji pokazuju koliko vremena stanovništvo Federacije BiH provodi u sportskim aktivnostima.

PRIORITET 2.4. SMANJIVATI NEAKTIVNOST I NEZAPOSLENOST, NAROČITO DUGOROČNU

Nužno je u politici zapošljavanja staviti fokus na neaktivne i nezaposlene, koristeći aktivacijske i aktivne politike kojima se povećava ponuda radne snage, a time i zaposlenost. Pri tome pažnju treba posvetiti ranjivim skupinama koje u tržišnim uvjetima ne mogu biti lako uključene u radnu snagu i zaposlenost, te na integriranju imigracijske politike u politiku zaposlenosti.

Nužno je jačati ulogu i funkcije javnih službi zapošljavanja s naglaskom na razvoj mehanizama osiguranja kvalitete, adekvatan monitoring politika i programa s ciljem provjere učinaka i isplativosti projekata, unaprjeđenje znanja i vještina zaposlenika JSZZ (posebno savjetodavaca), unaprjeđenje sistema evidencija nezaposlenih i kontrole utrošenih sredstava na ime poticaja za zapošljavanje i naknada za nezaposlenost.

Stopa anketne nezaposlenosti⁶⁵ u 2024. godini iznosila je 14,3%, dok je udio

neaktivnih osoba u ukupnom radno sposobnom stanovništvu iznosio 50,2% i nešto je niži u odnosu na prethodne godine (2023. 51,5%, 2022. 52,1%)⁶⁶ (Prilog 3).

Evaluacija pojedinih provedenih mjera Aktivne politike zapošljavanja ukazala je na pozitivne pomake u oblasti zapošljavanja. Poseban fokus i dalje je na zapošljavanju mladih, dugotrajno nezaposlenih osoba, žena i drugih kategorija teško zapošljivih nezaposlenih osoba. I dalje je potrebno provoditi procjenu efikasnosti implementiranih aktivnih i aktivacijskih mjera zapošljavanja, te je potrebno uložiti dodatni napor i kreirati programe za dualno obrazovanje, umrežavanje i promociju industrija sa deficitarnom radnom snagom.

U toku 2024. godine, za realizaciju mjera u okviru ovog prioriteta, iz Budžeta FBiH, od ukupno planiranih 91,3 mil. KM, realizovano je 81,9 mil. KM.

⁶⁵ Anketa o radnoj snazi za 2024.

⁶⁶ Zbog promjene metodologije Ankete o radnoj snazi, koja je od 2021. godine prilagođena EU metodologiji, ovi podaci su neuporedivi sa pokazateljima iz ranijih anketa.

Mjera 2.4.1. Razvijati i provoditi učinkovitu aktivacijsku i aktivnu politiku zapošljavanja

8

U cilju stvaranja uslova za bolje zapošljavanje, odnosno smanjenje nezaposlenosti, neophodno je u politici zapošljavanja staviti fokus na neaktivne i nezaposlene, posebno dugoročne, koristeći aktivacijske i aktivne politike kojima se povećava radna snaga, a time i zaposlenost. Pri tome pažnju treba posvetiti ranjivim grupama koje u tržišnim uslovima ne mogu biti lako uključene u radnu snagu i zaposlenost, kao i integriranju imigracijske politike u politiku zaposlenosti. Također, potrebno je poduzimati nezavisne evaluacije učinaka koji bi pokazali koji su projekti djelotvorni i troškovno efektivni, te osigurati okvir za veće uključivanje privatnog sektora u pružanje tržišnih usluga, čije djelovanje treba biti integralni dio unapređenja rada JSZZ-a.

U izvještajnoj, kao i ranijih godina, u okviru Aktivne politike zapošljavanja, aktivnosti su bile usmjerene na podsticanje zapošljavanja kod poslodavaca, podsticanje samozapošljavanja nezaposlenih, obuku nezaposlenih osoba uz rad kod poznatog poslodavca kao i obuku za potrebe tržišta rada. Poseban fokus stavljen je na mlade, žene, osobe starije dobi, dugotrajno nezaposlene osobe i druge kategorije teško zapošljivih nezaposlenih osoba. Za programe sufinansiranja zapošljavanja, samozapošljavanja i obuke, realizovano je 81,83 mil. KM, čime je obuhvaćeno 12.152 osobe.⁶⁷

Prema Anketi o radnoj snazi 2024. stopa aktivnosti (ukupno) iznosila je 49,8% i za 1,3 p.p. je viša u odnosu na prethodnu godinu. Zabilježen je i rast stope zaposlenosti (15+) sa 41,3% u 2023. godini, na 42,7% u 2024. godini.

Nastavljene su aktivnosti unapređenja monitoringa i evaluacije programa aktivne politike zapošljavanja s ciljem dobijanja adekvatnih podataka o realizaciji i ocjeni učinkovitosti ovih programa.⁶⁸ 12 mjeseci nakon završetka realizacije Programa sufinansiranja zapošljavanja 2021, status zaposlenosti je zadržalo 65% korisnika.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalni zavod za zapošljavanje** koji je u svrhu provođenja aktivne politike zapošljavanja izdvojio nešto više od 81,8 mil. KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.4.1.

Zabilježeni su pozitivni efekti poduzetih mjera zapošljavanja.

I dalje je potrebno kontinuirano provoditi procjenu efikasnosti implementiranih aktivnih i aktivacijskih mjera zapošljavanja.

Potrebno je uspostaviti indikator o izdvajanjima (troškovima) za aktivne mjere zapošljavanja po novozaposlenom, kao i prosječno vrijeme nezaposlenosti razvrstano po spolovima.

⁶⁷ Izvještaj o radu FZZZ za 2024. godinu.

⁶⁸ ibid

Mjera 2.4.2. Stvarati uslove za dostupnost radne snage na tržištu rada

8

Da bi se osigurala bolja dostupnost radne snage na tržištu rada, potrebno je osigurati uslove za zadržavanje i jačanje kapaciteta postojećih kadrova i nezaposlenih kroz obezbjeđenje programa prekvalifikacije za deficitarna zanimanja, dualno obrazovanje, umrežavanje i promocija industrija sa deficitarnom radnom snagom, kao i unapređenje pravnog okvira za volontiranje i samozapošljavanje. Potrebno je definirati imigracijsku politiku, koja bi osigurala kompetentnu radnu snagu (primarno u sektorima IT, medicini, inženjerstvu i sl.) kako za sezonske, tako i za godišnje i višegodišnje zapošljavanje u industrijama gdje nedostaje adekvatna radna snaga.

Prema anketi⁶⁹ provedenoj u svrhu sagledavanja problema u zapošljavanju i pronalasku potrebnih radnika u 2024. godini, od 1.350 anketiranih poslodavaca, 571 poslodavac je imao problem s popunjavanjem radnih mjesta (3.620 radnika). Kao i prethodnih godina, ovaj podatak ukazuje na problem neusklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada.

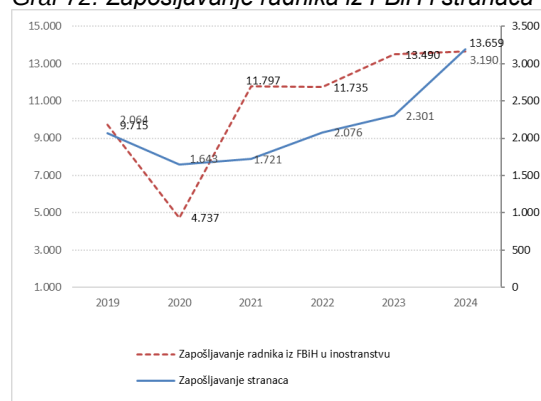
U izvještajnoj godini, proveden je program „Obuka i rad kod poznatog poslodavca 2024“, s ciljem povećanja konkurentnosti nezaposlenih osoba kroz obuku kod poznatog poslodavca. Putem ovog programa 309 nezaposlenih osoba uključeno je u tromjesečnu obuku, od kojih je 117 zaključilo ugovor o radu nakon završene obuke. Također, proveden je i program „Obuka za tržište rada 2024“, s ciljem sticanja dodatnih znanja i vještina i povećanja zapošljivosti uz dodjelu vaučera. Dodijeljeno je 1.383 vaučera od čega je realizovano 958.⁷⁰

Nije bilo većih pomaka u procesu uspostavljanja dualnog obrazovanja čijom uspostavom bi poslodavci dobili osposobljene kadrove, a mladi mogućnost zapošljavanja odmah nakon završenog

školovanja. Obzirom da je oblast obrazovanja u podijeljenoj nadležnosti između Federacije BiH i kantona, različit je pristup ovom pitanju. Pozitivan iskorak zabilježen je u Kantonu Sarajevo gdje je u 2024. godini pripremljen Nacrt zakona o dualnom obrazovanju.

Izdato je 3.190 radnih dozvola stranim državljanima, što je za 889 dozvola više u odnosu na prethodnu godinu. Dozvole su uglavnom izdate stranim državljanima koji su osnivači firmi u FBiH, ili licima koji su ovlašteni za zastupanje subjekata upisa (direktori ili izvršni direktori). Od ovog broja, njih 912 je sa VSS i VŠS. Istovremeno, na osnovu dogovora i sporazuma o zapošljavanju državljana BiH u SR Njemačkoj i Republici Sloveniji, približno 13,7 hiljada radnika je zaposleno u ove dvije države.

Graf 72. Zapošljavanje radnika iz FBiH i stranaca

Izvor: FZZZ, obrada FZZPR

Uspostavljanje dobrih veza sa dijasporom, odnosno korištenje njenog ekonomskog potencijala, može predstavljati veoma bitnu snagu u razvoju cjelokupnog društva. Prema anketi koja je obavljena u svrhu izrade dokumenta Socioekonomski pokazatelji FBiH 2024, od ukupnog broja anketiranih JLS, 35 je odgovorilo da su imali, 27 da nisu imali uspostavljene veze s organizacijama u dijaspori.

⁶⁹ Izveštaj o istraživanju tržišta rada u Federaciji BiH 2024/2025

⁷⁰ Izveštaj o radu FZZZ za 2024. godinu.

Koordinator implementacije ove mjere je Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, koje je u toku 2024. godine implementiralo dvije aktivnosti i u te svrhe izdvojilo 30.000 KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NAČEZ 2.4.2.

Provođenje pojedinih programa aktivne politike zapošljavanja, dalo je pozitivne pomake u ovoj oblasti.

I dalje je potrebno kreirati programe za dualno obrazovanje, umrežavanje i promociju industrija sa deficitarnom radnom snagom, kao i programe koji bi privukli kvalifikovan kadar iz dijasfore.

Potrebno je uspostaviti detaljnije evidencije za potrebnom radnom snagom i brojem poslodavaca koji imaju problem sa popunjavanjem radnih mjesta.

Mjera 2.4.3. Jačati funkciju posredovanja javnih službi zapošljavanja

8

U cilju jačanja javnih službi zapošljavanja potrebno je unaprijediti znanje i vještine zaposlenih u JSZZ-u (posebno savjetodavaca), kao i evidencije nezaposlenih u skladu sa zahtjevima poslodavaca. Također, potrebno je uspostaviti integralni sistem informatičke podrške za funkciju posredovanja i uvezati sistem sa poreznom upravom kako bi se osigurala precizna evidencija o prelasku radne snage iz nezaposlenih u zaposlene i obratno. Neophodno je i osigurati brzo ostvarivanje prava koja proističu iz statusa nezaposlenosti. Pored toga, neophodno je na evidencijama javnih službi za zapošljavanje odvojiti nezaposlene osobe od osoba bez zaposlenja koje ne traže aktivno posao. Optimalno bi bilo izmještanje administriranja i finansiranja zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba iz javnih službi za zapošljavanje.

Od ukupnog broja evidentiranih na zavodima za zapošljavanje, 70,4% je korisnika zdravstvene zaštite. Ovaj procenat raste iz godine u godinu, što ukazuje na nužnu potrebu da se iz javnih službi zapošljavanja izmjesti administriranje i finansiranje zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba koji aktivno ne traže zaposlenje.

S ciljem unapređenja institucionalnog kapaciteta, te povećanja nivoa stručnog znanja i kompetencija svojih zaposlenika Federalni zavod za zapošljavanje je i u 2024. godini vršio edukaciju u obliku seminara, radionica, radno-edukativnih sastanaka i dr. Također je izvršena nadogradnja jedinstvenog informacionog sistema u oblasti zapošljavanja što će još više unaprijediti proces provođenja i

finansiranja mjera Aktivne politike zapošljavanja.

Prema podacima FZZZ za 2024. godinu, 42,9% poslodavaca je tražilo nove radnike putem biroa za zapošljavanje.⁷¹ Službe za zapošljavanje su poslodavcima upućivale 45.638 nezaposlenih osoba, a prema prikupljenim povratnim informacijama za 13.014 osoba izvršeno je uspješno posredovanje u zapošljavanju. Kada je u pitanju modalitet – način traženja novih radnika i posredovanje u zapošljavanju, anketirani poslodavci, uz mogućnost višestrukog izbora ponuđenih opcija, odgovorili su da radnike najčešće traže putem ličnih kontakata 81,8% (2023. 81,1%). S tim u vezi potrebno je i dalje unaprjeđivati sistem informatičke podrške za funkciju posredovanja.

Koordinator ove mjere je **Federalni zavod za zapošljavanje**, s tim da je **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike** u toku 2024. godine provodilo aktivnosti koje se odnose na implementaciju Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, kao i Strategije zapošljavanja u Federaciji BiH (2023-2030).⁷² (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 2.4.3.

Postoje pozitivni pomoci u funkcionisanju jedinstvenog informacionog sistema u oblasti zapošljavanja.

Potrebna je dalja nadogradnja i uređenje ovog sistema koji će unaprijediti funkciju posredovanja u zapošljavanju.

⁷¹ FZZZ, Istraživanje tržišta rada u FBiH 2024/2025

⁷² Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

PRIORITET 2.5. SMANJIVATI SIROMAŠTVO I SOCIJALNU ISKLJUČENOST

Donošenje novih zakona o socijalnom osiguranju i socijalnom radu, razvoj socijalnih karata i registara, praćenje smjernica za usklađivanje izvještavanja o socijalnim indikatorima sa praksom EU, bolje targetiranje porodica i osoba u potrebi, transformacija ustanova socijalne zaštite i bolja educiranost stručnog osoblja, znatno bi doprinijelo poboljšanju socijalne zaštite i smanjenju siromaštva, uključujući i energetska siromaštvo.

Smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti treba vršiti kroz uključivanje ranjivih skupina u tržište rada, posebice invalidnih osoba i mladih koji napuštaju javnu brigu, uklanjanjem barijera njihovom uključivanju u poduzetništvo, posebice socijalno, i zapošljavanje i samozapošljavanje, što se može postići aktivnijom suradnjom javnog, privatnog i civilnog sektora, te aktivnijim djelovanjem na lokalnom nivou.

Učešće socijalne zaštite u bruto domaćem proizvodu u 2023. godini iznosilo je 20,05%

i više je u odnosu na 2022. godinu za 2,75 p.p.⁷³ Od ukupnih izdataka za socijalnu zaštitu u 2023. godini, 97,35% je izdvojeno za naknade u socijalnoj zaštiti, od čega je najveći dio izdvojen za olakšavanje finansijskog opterećenja od rizika starosti 36,74%, zatim za naknade zdravstvene zaštite 30,44%, a najmanje je izdvojeno za funkciju stanovanja 0,08% (smanjenje u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosilo 0,15%). (Prilog 3)

Praćenje siromaštva i izdvajanja socijalnih transfera u svrhu smanjenja siromaštva uveliko je otežano nepostojanjem jedinstvene baze i pokazatelja o socijalnom stanju stanovništva u FBiH, kao i nedostatka indikatora koji bi ukazali na rizik od siromaštva i nakon socijalnih transfera.

U toku 2024. godine, za realizaciju mjera u okviru ovog prioriteta, iz Budžeta FBiH, od ukupno planiranih 17,95 mil. KM, realizovano

⁷³ FZS, Integrirani sistem socijalne zaštite 2023, 15.05.2025. zadnji raspoloživ podaci

Mjera 2.5.1. Poboljšati socijalnu uključenost marginaliziranih grupa

1

U cilju poboljšanja položaja stanovništva, koje je socijalno isključeno ili su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, potrebno je donijeti posebne politike i programe ciljane za takve grupe stanovništva, te osigurati adekvatnije pristupanje problemu socijalne isključenosti kroz stalno razvijanje javne svijesti o značaju socijalnog uključivanja.

Radi lakšeg praćenja socijalne isključenosti i kvalitetnijeg donošenja politika koje su ciljane na marginalizirane grupe stanovništva, potrebno je unaprijediti statističku osnovu za praćenje indikatora socijalne uključenosti, harmonizirati postojeće indikatore i statističke pokazatelje, te razviti nove indikatore za praćenje socijalne uključenosti.

U 2024. godini usvojena je Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite u FBiH 2024-2030. Jedan od ključnih strateških fokusa za FBiH stavljen je na ublažavanje posljedica siromaštva i smanjenje socijalne isključenosti. U cilju osnaživanja i ubrzavanja inkluzije marginaliziranih pojedinaca i grupa, definisan je niz mjera koji se odnosi na preveniranje institucionalizacije, razvoja socijalnih usluga u zajednici, mjera koje treba poduzeti u procesu deinstitucionalizacije kako bi se olakšao povratak u zajednicu ranijim korisnicima ustanova za smještaj djece, starih osoba i osoba s invaliditetom, te razvili i unaprijedili programi podrške za resocijalizaciju i reintegraciju korisnika u lokalnim zajednicama.

U cilju bolje uključenosti i upošljivosti osoba sa invaliditetom, s posebnim akcentom na ravnopravno učešće na tržištu rada, u 2024. godini pristupilo se izradi novog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom u FBiH⁷⁴. Ovim zakonom, regulisaće se uslov i postupci za priznavanje statusa privrednih društava za zapošljavanje OSI i zaštitnih radionica, rad Fonda za profesionalnu

rehabilitaciju i zapošljavanje OSI, te druga pitanja od značaja za poboljšanje uslova za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom.

U skladu sa metodologijom Eurostata, u 2022. i 2023. godini provedena je Anketa o prihodima i uslovima života. Ovo istraživanje provedeno je s ciljem prikupljanja podataka o prihodima, siromaštvu, socijalnoj isključenosti, materijalnoj deprivaciji, socio-ekonomskim karakteristikama pojedinaca i uslovima života. Podaci će se koristiti za dobijanje glavnih socijalnih indikatora na nivou BiH i entiteta i biće u potpunosti uporedivi sa zemljama EU i zemljama iz okruženja. Trenutno, indikatori siromaštva računaju se na osnovu metodologije Eurostata, tzv. relativnog siromaštva, prema kojoj je siromaštvo definisano ekvivalentnim izdacima za potrošnju domaćinstava. Prema Anketi o potrošnji domaćinstva 2021/2022, u FBiH je bilo 13,9% siromašnih domaćinstava, dok je stopa siromaštva pojedinaca 14,8%⁷⁵. Gini koeficijent iznosio je 26,8 %

Nosilac implementacije mjere je **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike**. U 2024. godini utrošeno je 6,8 mil. KM. (Prilog 5)

KLJUČNINALAZ 2.5.1.

U cilju razvoja sistema socijalne i dječje zaštite te zaštite OSI u FBiH, potrebno je u punom obimu započeti implementaciju donešenih strateških dokumenata.

Potrebno je vršiti redovnije analize i ankete koje bi omogućile serije podataka, na osnovu kojih bi se zasnivalo donošenje posebnih politika i programa za socijalno uključivanje marginaliziranih grupa stanovništva u FBiH.

⁷⁴ Dom naroda Parlamenta FBiH usvojio Nacrt Zakona Javna raspava od 01.04. do 29.06.2025. godine.

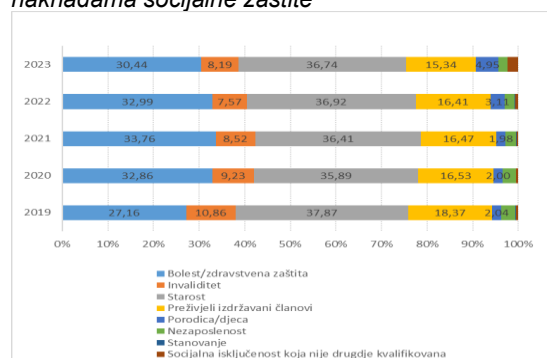
⁷⁵ FZS, Anketa o potrošnji domaćinstva 2021/2022, Statistički bilten 414, Sarajevo, 2025.

Mjera 2.5.2. Podržavati bolju ciljanost socijalne zaštite

1

Aktuelno uređenje socijalne zaštite nije adekvatno i slabo dopire do populacije kojoj je najviše potrebno. Takvi uslovi otvaraju mogućnost za povećanje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti stanovništva. U cilju poboljšanja stanja u ovoj oblasti potrebno je uspostaviti socijalne karte i registre koji će osigurati informaciju o stanju i potrebama društva, osigurati različite socijalne servise u lokalnim zajednicama i pristup socijalnim uslugama i naknadama socijalne sigurnosti na pravičan, fer i jednak način, unaprijediti sistem novčanih davanja i bolje ih usmjeriti prema siromašnima, kao i osigurati materijalna izdvajanja za grupe u riziku od siromaštva.

Graf 73. Udio pojedinih funkcija u ukupnim naknadama socijalne zaštite⁷⁶

Izvor: FZS, Saopćenje, Integrirani sistem socijalne zaštite 2023⁷⁷, obrada FZZPR

U FBiH ne postoji jedinstveni registar – Socijalna karta kao ni pravna regulativa kojom se uređuje uspostavljanje i vođenje ovog registra. Također, registri ove vrste nisu uspostavljeni ni u kantonima. Jedna od mjera usvojene Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u FBiH⁷⁸ fokusirana je na unaprijeđenje sistema praćenja i procjene potreba stanovništva u riziku od siromaštva, a posebno djece. To podrazumijeva uspostavu mehanizama za identificiranje ključnih rizičnih faktora i

negativnih socio-ekonomskih trendova koji pojedince ili zajednice u kojima žive mogu odvesti u siromaštvo, kao i osiguranje pravovremenih mjera s ciljem umanjivanja rizika od siromaštva. U te svrhe, neophodno je povećanje kvantiteta i kvaliteta ulaznih podataka, propisivanje jedinstvene metodologije za izradu socijalnih karti u lokalnim zajednicama, te uspostavljanje i vođenje odgovarajućih evidencija, registara ili socijalnih kartona u centrima za socijalni rad i općinskim službama socijalne zaštite, koji bi u sebi sadržavali sve relevantne podatke i informacije o posebno ranjivim kategorijama stanovništva, kao što su djeca, stare i nemoćne osobe, osobe s invaliditetom itd.

Podaci koji su do sada prikupljeni kroz SOTAC bazu, kao i Jedinstveni registar korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi, stvorio bi polaznu osnovu za kreiranje socijalne karte pojedinaca koji koriste budžetska i vanbudžetska sredstva u Federaciji BiH. Također, kroz provođenje i realizaciju programa pomoći energetske siromašnim domaćinstvima, prikupljeni su podaci o oko 460.000 pojedinaca i 250.000 domaćinstava⁷⁹. Ovi podaci su integrirani u jedinstveni registar FMRSP. Istovremeno, putem aplikacije za porodicu (uspostavljena 2024. godine), prikupljaju se podaci o domaćinstvima sa novorođenom djecom u FBiH, uključujući informacije o drugim članovima porodice, što ubrzava proces prikupljanja podataka potrebnih za socijalnu kartu⁸⁰. U julu 2024. godine održan je prvi zajednički sastanak svih relevantnih aktera u izradi socijalne karte Federacije BiH.

Indikatori rizika od siromaštva nakon socijalnih transfera nisu dostupni. Također,

⁷⁶ Od 2020. godine u šemi Bolest/zdravstvena zaštita uključena primarna zdravstvena zaštita, napomena FZS.

⁷⁷ Zadnji raspoloživi podaci, FZS 15.05.2025.

⁷⁸ Strategija usvojena u septembru 2024. godine, "Službene novine Federacije BiH", broj: 72/24

⁷⁹ Program podrške Europske unije Bosni i Hercegovini⁷⁹ u cilju ublažavanja negativnog socio-ekonomskog utjecaja energetske krize

⁸⁰ [Vlada Federacije Bosne i Hercegovine | FMRSP: Održan sastanak s ciljem izrade socijalne karte Federacije BiH \(fbihvlada.gov.ba\)](https://vlada.gov.ba/vlada-federacije-bosne-i-hercegovine/fmrsp-odrzan-sastanak-s-ciljem-izrade-socijalne-karte-federacije-bih)

još uvijek nisu dostupni podaci o prihodima, siromaštvu, socijalnoj isključenosti, materijalnoj deprivaciji, socio-ekonomskim karakteristikama pojedinaca i uslovima života, koji su prikupljeni 2022. i 2023. godine u okviru provedene Ankete o prihodima i uslovima života građana u FBiH.

Koordinator implementacije mjere je **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike**. Mjera nije bila preuzeta kao program u Planu rada za 2024. godinu.

KLJUČNI NAČAZ 2.5.2.

Nepostojanje jedinstvene baze i pokazatelja o socijalnom stanju stanovništva u FBiH otežava praćenje siromaštva i ciljano izdvajanje socijalnih transfera u te svrhe. Istovremeno, nedostaju indikatori koji bi ukazali na rizik od siromaštva i nakon socijalnih transfera.

S tim u vezi potrebno je dodatno djelovanje u okviru provođenja ove mjere.

Obzirom da FMRSP dio aktivnosti koje su definisane za implementaciju ove mjere redovno planira i provodi, potrebno je da mjeru preuzme u svoj budući godišnji plan rada.

Mjera 2.5.3. Unaprjeđivati međusektorsku saradnju, infrastrukturu i kompetencije pružalaca usluga socijalne zaštite

Jačanje sistema socijalne zaštite iziskuje razvoj institucionalnih mehanizama koji će omogućiti intersektorsku i profesionalnu saradnju u formulaciji planiranja, implementacije, koordinacije provođenja, monitoringa, evaluacije i izvještavanja u različitim područjima socijalne politike. U vezi s tim, potrebno je uspostaviti sistem koordinacije između pružalaca socijalnih usluga i izgraditi resurse za pružanje odgovarajućih usluga podrške u zajednici, osigurati profesionalnu edukaciju i usmjerenje stručnog kadra koji se bavi socijalnom zaštitom, te povećati kapacitete socijalnih radnika u CSR.

U Federaciji BiH, 80 institucija direktno provodi socijalnu i dječju zaštitu. (59 općinskih i 2 kantonalna CSR i 22 službe socijalne zaštite u okviru općinskih organa uprave)., Podaci o prosječnom broju predmeta po socijalnom radniku i prosječnom vremenu socijalnih radnika provedenom na obukama u 2024. godini nisu dostupni.⁸¹

Postoji niz nedostataka u radu i organizaciji posla u institucijama socijalne zaštite, kao i neadekvatna međuinstitucionalna i međusektorska saradnja na različitim nivoima vlasti. Također, mreža usluga u sistemu socijalne i dječje zaštite nije dovoljno razvijena. S ciljem jačanja sektora socijalne podrške i zaštite, kao i ujednačavanja socijalnih usluga na području čitave FBiH, Ministarska koordinacija u oblasti socijalne politike u FBiH od svog uspostavljenja 2023. godine, intenzivirala je svoj rad i u 2024. godini. Kroz kontinuirane sastanke vrši razmjenu mišljenja i ideja o strateški važnim pravcima u oblasti socijalne zaštite, poljima zajedničkih djelovanja, slabostima sistema socijalne zaštite i slično.

U izvještajnoj godini, pripremljen je Nacrt zakona o socijalnim uslugama u FBiH, te je nakon zaključaka oba doma Parlamenta

FBiH upućen na javnu raspravu.⁸² Ovim zakonom, pored definisanja korisnika i pružaoca socijalnih usluga, preciziran je način pružanja socijalnih usluga prema hitnosti intervencije, stanju socijalne potrebe, prioritetu usluga i mjerama utvrđenim individualnim planom. S ciljem poboljšanja kvaliteta života i uključenosti u zajednicu, socijalne usluge će se korisniku primarno pružati u njegovom domu ili u lokalnoj zajednici kroz vaninstitucionalno socijalno zbrinjavanje i socijalnu podršku. U odnosu na postojeći obezbjeđuje se dodatni modalitet finansiranja.

U cilju unapređenja pojedinih zakonskih odredbi koje se tiču hraniteljstva, u 2024. godini donesena su dva programa obuke, Program osnovnih i dodatnih edukacija hranitelja u FBiH za tekuću godinu i Program obuke stručnih radnika u sistemu socijalne i dječje zaštite u oblasti zaštite od nasilja u porodici i rodnozasnovanog nasilja. Također, u 2024. godini provedene su edukacije stručnog i drugog kadra u ustanovama socijalne zaštite kao i kontinuirane edukacije hranitelja, te podizanje kvalitete pružanja socijalnih usluga, kao i osiguranje porodično-pravne i dječje zaštite.

Koordinator implementacije ove mjere je **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike** koje je u toku 2024. godine implementiralo niz aktivnosti u od 8,46 mil. KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NAČIN 2.5.3.

Pozitivni pomaci zabilježeni su u provođenju procesa zaštite i zbrinjavanja socijalno osjetljivih kategorija stanovništva koji se tiču hraniteljstva.

Potrebno je donijeti zakonsku regulativu iz oblasti pružanja socijalnih usluga.

⁸¹ Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

⁸² Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, oktobar 2024.
<https://fmrsp.gov.ba/zakon-o-socijalnim-uslugama>

Mjera 2.5.4. Poboljšavati poziciju ranjivih skupina na tržištu rada

1 8

Obzirom da aktuelno tržište rada u FBiH karakteriziraju negativni trendovi i visoke stope radno neaktivnih i nezaposlenih, posebno među pripadnicima ranjivih društvenih grupa⁸³. Potrebno je omogućiti posebne programe za ove grupe, te promovirati preduzetništvo formalnim obrazovanjem i cjeloživotnim učenjem i podrškom.

Također, potrebno je pružiti podršku razvoju socijalnog poduzetništva kao modela koji istovremeno doprinosi zapošljavanju i podršci ugroženim grupama, kreirati programe obuke zaposlenih u državnoj upravi vezane za socijalno poduzetništvo i raditi na aktivnostima promocije socijalnog poduzetništva u javnosti.

Prema podacima FZZZ⁸⁴ vezano za zapošljavanje teže zapošljivih ili specifičnih kategorija, većina poslodavaca (1.150 anketiranih) iskazala je spremnost za zapošljavanje mladih bez radnog iskustva (856), starijih od 50 godina (434), demobilisanih boraca (373), žena iz ruralnih područja (400), te osoba s invaliditetom (239), a najmanje su spremni zaposliti migrante kao potencijalnu novu radnu snagu na tržištu rada u Federaciji BiH.

U 2024. godini zabilježen je blagi rast stope zaposlenosti žena (15+), 30,6% u odnosu na prethodnu godinu 29,2%. Stopa aktivnosti žena je porasla za 1,7 p.p. na 37,8%. Zabilježen je neznatan pad stope nezaposlenosti žena u starosnoj dobi 25-49 godina na 19,1%⁸⁵, za 0,2 p.p. u odnosu na prethodnu godinu. Kroz programe zapošljavanja i samozapošljavanja, zaposleno je 5,5 hiljada žena.

Prema Anketi o radnoj snazi 2024. godine, stopa aktivnosti mladih (15-24) je nešto

niža u odnosu na prethodnu i iznosila je 26,1% (2023. 27,8%). Stopa zaposlenosti mladih, niža je u odnosu na prethodnu godinu i iznosila je 18% (2023.19,1%).⁸⁶ U toku 2024. godine kroz programe Aktivne politike zapošljavanja, data je mogućnost za zapošljavanje mladih osoba, a jedan program je kreiran isključivo za mlade osobe sa iskustvom, putem kojeg se zaposlilo 125 osoba.

U okviru programa zapošljavanja demobilisanih boraca u 2024. godini zaposleno je 14 osoba, dok su 33 nezaposlene osobe podržane kroz Program sufinansiranja obavljanja stručnog osposobljavanja/volonterskog staža boraca i članova njihovih porodica, koje je finansirala služba zapošljavanja Tuzlanskog kantona.

Izdvajanje sredstava za osposobljavanje osoba s invaliditetom za zapošljavanje vrši se s ciljem jačanja kapaciteta kroz procese edukacije, profesionalnog osposobljavanja, prekvalifikacije, te njihovog samostalnog i uspješnog uključivanja u svijet rada i ostale sfere društvenog života. U toku 2024. godine za finansiranje Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, FZZZ je izvršio planiranu uplatu sredstava u iznosu od 5.014.249 KM, što je za 67,4% više u odnosu na prethodnu godinu. Prema Anketi JLS⁸⁷, od 63 anketiranih, 14 JLS je vršilo izdvajanje sredstava za osposobljavanje i zapošljavanje osoba sa invaliditetom. Izdvajanja se kreću se od 8.000 KM (Kiseljak i Doboju-Jug) do 200.000 KM (Travnik). Prosječna izdvajanja po JLS iznose 35.600 KM. 49 JLS je odgovorilo da nisu izdvajali sredstva za osposobljavanje osoba sa invaliditetom.

⁸³ Dugotrajno nezaposleni, osobe s invaliditetom, žene, mladi, mladi bez roditeljskog staranja koji napuštaju javnu brigu, Romi i sl.

⁸⁴ Izvještaj o istraživanju tržišta rada u FBiH 2024/2025

⁸⁵ **Napomena:** Zbog prelaska na kontinuirano provođenje Ankete o radnoj snazi 2021. godine došlo je do prekida dotadašnje serije podataka. Rezultati iz kontinuirane

Ankete o radnoj snazi 2024. nisu uporedivi sa rezultatima godišnjih anketa provedenih u prethodnim godinama (2006-2019).

⁸⁶ ibid

⁸⁷ Anketa JLS 2025. Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2024.

U 2024. godini raspisan je Javni poziv za učešće u Programu sufinansiranja zapošljavanja Roma. Za realizaciju Programa⁸⁸, predviđena su sredstva u iznosu od 282.830 KM s ciljem zapošljavanja i samozapošljavanja 22 nezaposlene osobe - Roma u FBiH. Realizacija ovog Programa očekuje se u 2025. godini.

Nacrt zakona o društvenom poduzetništvu u FBiH, u ovom izvještajnom periodu je prihvaćen od oba doma Parlamenta FBiH, te upućen u javnu raspravu. Ovim zakonom propisuje se oblast društvenog poduzetništva, osnivanje i sticanje statusa društvenih preduzeća, koja će kroz svoj rad i funkcionisanje omogućiti bolje zapošljavanje marginaliziranih grupa stanovništva, te doprinijeti smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti.

Na osnovu dostupnih podataka Ankete JLS,⁸⁹ od 64 JLS koje su dale odgovor, njih 16 je odgovorilo da izdvaja sredstva za razvoj socijalnog poduzetništva. Izdvajanja za ovu namjenu kretala su se od 5.000 KM (Grad Srebrenik), do 621.470 KM (Grad Tuzla), sa prosječnim izdvajanjem od

117.200 KM po JLS. 48 JLS je odgovorilo da nisu izdvajali sredstva za socijalno poduzetništvo.

Koordinator implementacije ove mjere je **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike**. Jedan od nosilaca implementacije je **Federalno ministarstvo razvoja poduzetništva i obrta** koje je u toku 2024. godine implementiralo aktivnosti u okviru ove mjere, za šta je izdvojilo sredstva u iznosu od 100 hilj. KM. (Prilog 5)

KLJUČNINALAZ 2.5.4.

Zabilježeni su pozitivni efekti pojedinih mjera Aktivne politike zapošljavanja ciljanih za zapošljavanje teže zapošljivih osoba.

Potrebno je nastaviti provedbu postojećih i kreiranje novih mjera za zapošljavanje ranjivih grupa na tržištu rada.

Potrebno je urediti pravni okvir i donijeti strateški dokument iz oblasti socijalnog poduzetništva.

⁸⁸<https://www.fzzz.ba/archive?cnt=893&csrt=8964947102934397944>

⁸⁹Anketa JLS 2025. Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2024.

Mjera 2.5.5. Osigurati socijalne programe za smanjivanje energetske siromaštva

1 10

Energetsko siromaštvo pojedinaca i domaćinstava označava nemogućnost osiguranja minimalnog, finansijski pristupačnog i pouzdanog snabdijevanja energijom nužnog za život u prihvatljivim uslovima. Potrebno je identificirati domaćinstva ili kategorije stanovništva koje su u riziku od energetske siromaštva i osmisliti i provoditi programe socijalne zaštite ugroženih kupaca električne energije. Potrebno je povećati dio finansijskih sredstava u budžetima iz kojih bi se vršilo sufinansiranje u ovoj oblasti, te kreirati programe i projekte energetske efikasnosti.

Podaci o broju domaćinstava koja su u stanju ili riziku od energetske siromaštva su teško dostupni. U FBiH nije uspostavljen sistem i način za utvrđivanje i praćenje energetske siromaštva, te ne postoji regulatorni okvir za njegovo suzbijanje.

Prema Izvještaju o realizaciji Programa podrške energetski siromašnim domaćinstvima⁹⁰ od 216.517 domaćinstava koja su se prijavila na Javni poziv, njih 154.779 kvalificirano je za dodjelu pomoći. U okviru ovih kvalificiranih domaćinstava živjele su 304.533 osobe (126.629 muškog, a 177.904 osobe ženskog spola). Prema broju članova, najveći obuhvat zabilježen je u kategoriji jednočlanih domaćinstava. U ovu svrhu isplaćena su sredstva u iznosu od 64.534.442,21 KM.

Za implementaciju Odluke Vlade FBiH o provedbi mjera za smanjenje troškova električne energije kućanstvima i stimulaciji energetske efikasnosti u 2024. godini bila su planirana sredstva u iznosu od 5,65 mil. KM, ali zbog neodobravanja sredstava u Budžetu FBiH za 2024. godinu do realizacije ove Odluke nije došlo. Također, nije realizovan ni Program utroška sredstava s kriterijima raspodjele sredstava“ Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Podrška Evropske unije

Bosni i Hercegovini u cilju ublažavanja negativnog socio-ekonomskog uticaja energetske krize" koji je bio planiran u planu Federalnog ministarstva prostornog uređenja za 2024. godinu.⁹¹

Prema anketi⁹² od ukupnog broja anketiranih JLS, 18 je odgovorilo da su imali programe podrške energetske efikasnosti domaćinstava, dok je 46 odgovorilo da nisu. U odnosu na anketu za 2023. godinu, smanjio se broj JLS koje su podržavale programe energetske efikasnosti. Obzirom da je tokom 2024. godine Fond za zaštitu okoliša Federacije BiH dodijeljivao sredstva iz budžetske podrške EU za provođenje mjera energijske efikasnosti u stambenim objektima, mnoge JLS su se oslonile na više nivoe vlasti u rješavanju ovog pitanja. Od ukupnog broja anketiranih JLS, 21 je odgovorilo da imaju razvijen sistem javnog grijanja. U 18 JLS prosječan obuhvat domaćinstava sistemom javnog grijanja iznosi 16%.

Koordinator implementacije mjere je **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike** koje, zbog neodobravanja sredstava iz Budžeta za 2024. godinu, nije implementiralo planirane aktivnosti u iznosu od 5,65 mil. KM. (Prilog 5)

KLJUČNINALAZ 2.5.5.

Smanjen je broj JLS koje su podržavale programe energetske efikasnosti.

Potrebno je uspostaviti sistem i način za utvrđivanje i praćenje energetske siromaštva kao i regulatorni okvir za njegovo suzbijanje.

Potrebno je osigurati veći nivo informiranja lokalnih aktera o ciljevima i planovima energetske tranzicije.

⁹⁰ Federalno ministarstvo rada i socijalne politike

⁹¹ Izvješta o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

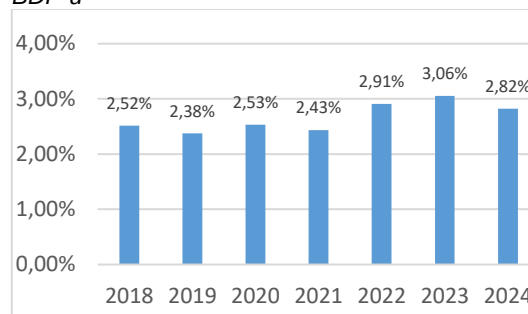
⁹² Anketa JLS 2025. Obrada: FZZPR, Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2024.

STRATEŠKI CILJ 3: RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV RAZVOJ

Federacija BiH, kao globalno odgovoran politički entitet, u središte svoje razvojne strategije stavlja okolišno i socijalno prihvatljivu proizvodnju i potrošnju, kao i cirkularnu ekonomiju, kroz očuvanje i održivo korištenje svih prirodnih resursa. Posebna pažnja je posvećena poboljšanju kvalitete zraka i vode kroz revitalizaciju devastiranih šumskih područja, smanjenje emisija iz transporta, industrije, povećanje energetske efikasnosti, povećanje udjela obnovljivih izvora energije u potrošnji energije i povećanje energetske efikasnosti kroz proces energetske tranzicije, unaprjeđenje vodne infrastrukture, te kroz savremeno zbrinjavanje otpada i otpadnih voda. Fokus je i na jačanju održivosti i otpornosti poljoprivrednih proizvođača, kao i sposobnosti sprječavanja, zaštite i ublažavanja posljedica i oporavka od globalnih i regionalnih kriza.

Tokom perioda od 2018. do 2024. godine udio bruto dodane vrijednosti industrije srednje i visoke tehnologije u BDP-u pokazuje niske vrijednosti. U 2024. godini udio bruto dodane vrijednosti srednje-visoke i visoke tehnologije u BDP-u FBiH iznosi 2,82%, što je za 0,24 p.p. niže u odnosu na prethodnu godinu. Primjerice, prema posljednje dostupnim podacima, u Srbiji taj udio u 2023. godini iznosi 3,32%, a u Sloveniji 8,47%.

Graf 74. Udio BDV-a srednje i visoke tehnologije u BDP-u

Izvor: FZS, obrada: FZZPR

Ovaj strateški cilj sadrži 6 prioriteta i 21 mjeru, za čiju implementaciju je odgovorno 7 federalnih institucija, dok je za implementaciju 1 mjere odgovorna Vlada FBiH (Prilog 1). Uvidom u planove rada odgovornih institucija za 2024. godinu uključeno je ukupno 18 od 21 mjere, odnosno 86%. Za preostale 3 mjere nije poznato da li su aktivirane od strane FUCZ i Vlade FBiH.

U okviru navedenih mjera, u Izvještaju o radu Vlade FBiH za 2024. godinu, ukupno je planirano 108 aktivnosti, za čiju je realizaciju utrošeno ukupno 208.425.379 KM (Prilog 5).

PRIORITET 3.1. UNAPRJEĐIVATI ZAŠTITU I KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA

Radi boljeg prilagođavanja klimatskim promjenama, zaštite prostora, zemljišta, voda, šuma, bio i geo raznovrsnosti, adekvatnijeg tretiranja otpada, doprinosa unaprjeđenju javnog zdravlja, potrebno je provoditi monitoring stanja okoliša i prirodnih resursa, jačati relevantne institucije, usaglašavati zakonodavstvo o okolišu sa zakonodavstvom EU, unaprijediti ekonomske instrumente poštivanjem načela „zagađivač plaća“ i „korisnik plaća“, obezbijediti usklađenost interesa zaštite životne sredine i interesa ekonomskog razvoja u skladu sa načelima održivog razvoja, te provoditi sistemski geološka istraživanja.

U cilju smanjenja onečišćenja i održivog upravljanja prirodnim resursima, u okviru ovog prioriteta definisano je osam mjera u kojima je, u 2024. godini, proveden značajan broj aktivnosti.

Kontinuirano se provode aktivnosti podizanja svijesti o zaštiti okoliša kroz veliki broj projekata implementiranih od strane institucija vlada na svim nivoima vlasti, obrazovnih institucija, a posebno putem projekata nevladinog sektora.

Međutim, implementacija navedenih mjera je dala ograničen rezultat kada je u pitanju unaprjeđenje zakonodavstva i usklađivanje sa zakonodavstvom EU, kao što je slučaj u oblasti šumarstva i geoloških istraživanja.

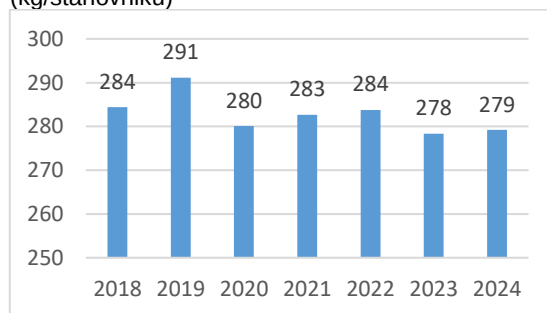
Nije zabilježen značajniji napredak kod uspostave informacionih sistema za prikupljanje podataka u pojedinim oblastima, što ograničava monitoring i praćenje razvoja, naročito kod upravljanja prirodnim resursima, biodiverzitetom, te praćenja kvaliteta tla. Malo je urađeno na inventuri ekosistema, staništa i ugroženih vrsta flore i faune.

Investicije u razvoj komunalnih djelatnosti i komunalne infrastrukture, naročito kod odvojenog prikupljanja otpada i reciklaže, su takođe ograničene. Potrebno je donijeti okvirni zakon o komunalnim djelatnostima na nivou FBiH, te unaprijediti lokalne

propise koji će omogućiti općinama u FBiH efikasnije planiranje upravljanja otpadom na svom području.

Količina prikupljenog komunalnog otpada tokom perioda 2017-2024. godine bilježi promjenjivo kretanje, ali bez velikih oscilacija. U 2024. godini prikupljeno je 279 kg komunalnog otpada po stanovniku, što je neznatno više u odnosu na prethodnu godinu.

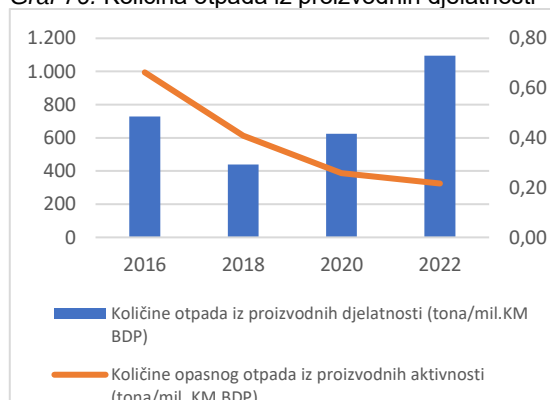
Graf 75. Prikupljeni komunalni otpad (kg/stanovniku)

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Podaci o prikupljenom otpadu i opasnom otpadu iz proizvodnih djelatnosti prikupljaju se na dvogodišnjoj periodici, te je posljednji objavljeni podatak iz 2022. godine. Količina opasnog otpada iz proizvodnih djelatnosti pokazuje trend opadanja u posljednja četiri dvogodišnja ciklusa i u 2022. godini je iznosila 0,22 tona/mil. KM BDP-a, što je u odnosu na 2020. godinu niže za 15,4%.

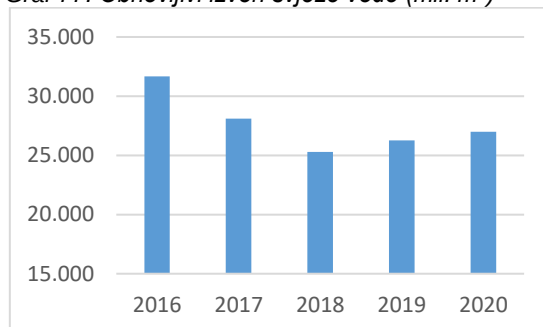
Graf 76. Količina otpada iz proizvodnih djelatnosti

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Obnovljivi izvori svježe vode u BiH od 2018. godine pokazuju stabilnije vrijednosti. U 2020. godini (zadnje dostupan podatak), obnovljivi izvori svježe vode iznosili su 26.984 mil. m³.

Graf 77. Obnovljivi izvori svježe vode (mil. m³)

Izvor: EUROSTAT

Mjera 3.1.1. Podizati svijest o zaštiti okoliša, klimatskim promjenama i nužnosti razvoja zelenih vještina

13 15

Jačanje svijesti o zaštiti okoliša provodi se kroz realizaciju niza različitih mjera od strane međunarodnih, vladinih i nevladinih organizacija, koje se odnose na aktivnosti provođenja festivala i tematskih radionica, izrade promotivnog materijala (knjiga, monografija, letaka, postera, spotova i sl.) i emisija, te organiziranja manifestacija i okruglih stolova na temu zaštite prirode (povodom Svjetskog dana zaštite okoliša, Svjetskog dana zaštite biodiverziteta i sl.). Međutim, ne postoji sistematsko praćenje realizacije ovih aktivnosti, što otežava analizu njihovih efekata. Ove aktivnosti obuhvatale su objavljivanje većeg broja informacija o okolišu s ciljem podizanja svijesti i informisanja o okolišu, te realizaciju niza projekata, s osnovnim i srednjim školama, na podizanju svijesti o selektivnom odvajanju otpada i reciklaži, u saradnji s operaterima sistema za ambalažni i elektronički otpad.

Veliku ulogu u finansiranju i provođenju aktivnosti unaprjeđenja ekološke svijesti stanovništva ima Fond za zaštitu okoliša FBiH (FZO). Putem javnih poziva FZO svake godine dodjeljuje sredstva nevladinim organizacijama, preduzećima, obrazovnim institucijama, kojima je glavni zadatak očuvanje, unapređenje i promocija

prirode i okoliša. Prema Analitičkom izvještaju o radu FZO za 2024. godinu, za projekte ove namjene izdvojeno je 272.309 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 31,1%.

Ovu mjeru koordinira Federalno ministarstvo okoliša i turizma. U izvještaju o radu ovog ministarstva za 2024. godinu definirane su dvije aktivnosti za čiju realizaciju je utrošeno 150.000 KM, odnosno 75% planiranih budžetskih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.1.1.

Unapređenje javne svijesti nije na odgovarajućem nivou. Iako je proveden veći broj kampanja, manifestacija i projekata koji za cilj imaju unapređenje javne svijesti, rezultati su slabo vidljivi. Iako sve prisutniji, problemi unapređenja stanja prirode još uvijek nisu prepoznati kao prioritetni u društvu. Nedovoljno se radilo na provođenju aktivnosti unaprjeđenja kurikuluma osnovnih i srednjih škola u oblasti zaštite okoliša, te je u narednom periodu potrebno posvetiti posebnu pažnju ovom segmentu.

Mjera 3.1.2. Unaprjeđivati pravni i institucionalni okvir regulacije okoliša i razvoj komunalne infrastrukture

13 15

Ova mjera ima za cilj unaprjeđenje pravnog okvira zaštite okoliša i dobijanja okolišnih dozvola u skladu sa EU zakonodavstvom, podržavanje institucionalnog jačanja sektora okoliša u FBiH, osiguravanje uspostave unutarsektorske i međusektorske saradnje resornih ministarstava svih nivoa vlasti, te unaprjeđenje komunalne infrastrukture i restrukturiranje komunalnih preduzeća.

Za praćenje implementacije ove mjere definisan je indikator stopa usklađenosti zakonodavstva o okolišu sa zakonodavstvom EU.

Konkretni podaci u vezi definisanog indikatora ne postoje za 2024. godinu.

U 2024. godini usvojena su tri propisa, na prijedlog FMOiT, koji su usklađivani s EU propisima: Uredba o upravljanju muljem sa postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda („Službene novine Federacije BiH”, broj 28/24), Pravilnik o izdavanju dozvola za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH”, broj 58/24), Zakon o zaštiti zraka („Sl. novine Federacije BiH”, broj: 72/24).

Zaključno sa 31.12.2024. godine FMOiT je ukupno donio 54 propisa, koji su bili predmet usklađivanja s EU legislativom.

Međutim, prema Izvještaju o Bosni i Hercegovini za 2024. godinu, koji izrađuje Evropska komisija, usklađivanje propisa sa *acquisem* EU je i dalje ograničeno naročito kada je u pitanju horizontalno zakonodavstvo.

Okončan je proces izrade Uredbe o strateškoj procjeni uticaja na okoliš, kojom se detaljnije uređuje postupak procjene mogućih znatnih uticaja na okoliš koji bi mogli nastati provođenjem strategija, planova i programa. Do kraja 2024. godine, ista nije usvojena, te se čeka mišljenje Federalnog ministarstva finansija.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma, kao koordinirajuća institucija, je za njenu realizaciju utrošilo ukupno 628 hiljada KM budžetskih sredstava, što iznosi 79% planiranih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.1.2.

Zabilježen je određeni napredak kod usklađivanja zakonodavstva sa zakonodavstvom EU u oblasti okoliša, ali proces teče vrlo sporo. Usaglašenost propisa sa EU *acquisem* je i dalje ograničena. Potrebno je donijeti Uredbu o strateškoj procjeni uticaja na okoliš.

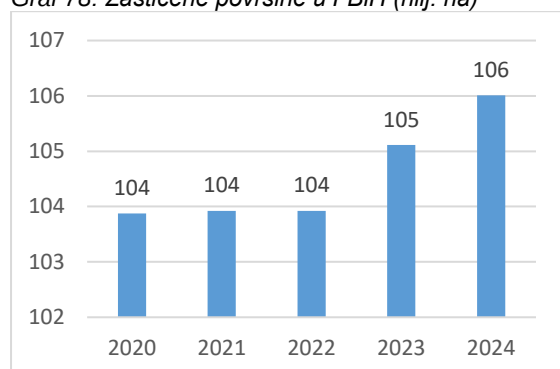
Mjera 3.1.3. Unaprjeđivati zaštitu i korištenje prirodnih resursa i biološku raznolikost biodiverziteta

15

Ovom mjerom nastoje se povećati površine zaštićenih područja i obezbijediti održivo upravljanje zaštićenim područjima, te podizati opću svijest o vrijednostima biološke raznolikosti i koracima koji se mogu poduzeti da se ista očuva i održivo koristi. Potrebno je stalno unaprjeđivati postojeće baze podataka i istraživanja u oblasti biodiverziteta, minimizirati rizik po ljudsko zdravlje, biodiverzitet, prirodno i graditeljsko naslijeđe, te osigurati i unaprijediti održivi sistem upravljanja i racionalnog korištenja prostora.

U 2024. godini proglašena su dva nova zaštićena područja: Zaštićeni pejzaž Bara Tišina i Bara Starača, tako da je ukupna površina zaštićenih područja na kraju 2024. godine iznosila 106.007 ha.

Graf 78. Zaštićene površine u FBiH (hilj. ha)

Izvor: FMOiT, <http://e-prirodafbih.ba/en/protectedsites/>

U 2024. godini, nastavljene su aktivnosti na uspostavi novih zaštićenih područja u Federaciji BiH. Na osnovu Odluke Vlade FBiH o usvajanju programa utroška sredstava kriterijima raspodjele "Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Akcioniplan strategije okoliša" za 2024. godinu i potpisanih ugovora, sredstva su

dodijeljena korisnicima za izradu stručnih obrazloženja za zaštitu područja Prenj, pećine Mokra Megara i Plivska jezera. Izrada stručnih obrazloženja u toku. Također, završnoj fazi je i procedura proglašenja zaštićenog područja sa održivim korištenjem prirodnih resursa Planine Zvijezda.

Nastavljene su aktivnosti na razvoju informacionog sistema zaštite prirode Federacije Bosne i Hercegovine (ISZP-FBiH) kojeg čine informacije o prirodnom (biološkom i geološkom) naslijeđu Federacije Bosne i Hercegovine u formi baza podataka.

Aktivnosti na realizaciji revizije Crvene liste flore i faune u FBiH nisu realizirane, jer se aktivnost bazirana novom popisu/inventarizaciji vrsta po pojedinim taksonomskim grupama. Izrada planova upravljanja za pojedine invazivne vrste, te kategorizaciji i identifikaciji staništa i ekosistema u FBiH nisu do kraja sprovedene.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma, kao koordinator implementacije ove mjere, je za njenu realizaciju utrošilo 2.160.000 KM, odnosno 76% planiranih budžetskih sredstava, dok iz drugih izvora nije bilo planiranih ni utrošenih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.1.3.

Zabilježen je određeni napredak na uspostavi novih zaštićenih područja u FBiH, međutim malo je urađeno na inventuri ekosistema, staništa i ugroženih vrsta flore i faune, te je ove aktivnosti potrebno intenzivirati.

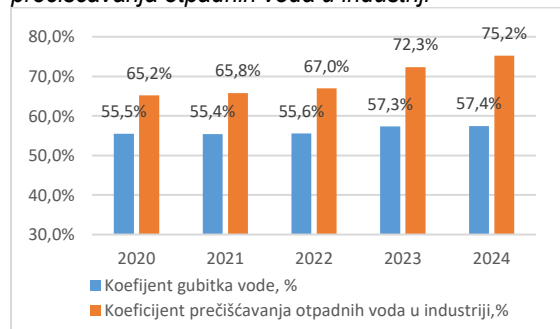
Mjera 3.1.4. Osiguravati održivo korištenje vodnih resursa

6

Ova mjera podrazumijeva poboljšanje i održavanje dobrog stanja površinskih i podzemnih voda kroz uvođenje praksi i tehnologija koje u najmanjoj mogućoj mjeri imaju negativan uticaj na kvalitet podzemnih voda. Nužno je jačanje kontrole ispuštanja otpadnih voda u vodotoke te realiziranje aktivnosti na smanjenju tereta zagađenja od urbanih/sanitarnih otpadnih voda, te smanjenju emisije štetnih i toksičnih materija koje stvaraju pojedini industrijski zagađivači.

Koeficijent gubitka vode, mjerjen odnosom ukupnih gubitaka vode i ukupne zahvaćene količine vode, u posljednje dvije godine pokazuje stabilne vrijednosti. U 2024. godini, ovaj koeficijent iznosio je vrijednost 57,4%, za 0,1 pp više u odnosu na 2023. godinu.

Graf 79. Koeficijent gubitka vode i koeficijent prečišćavanja otpadnih voda u industriji

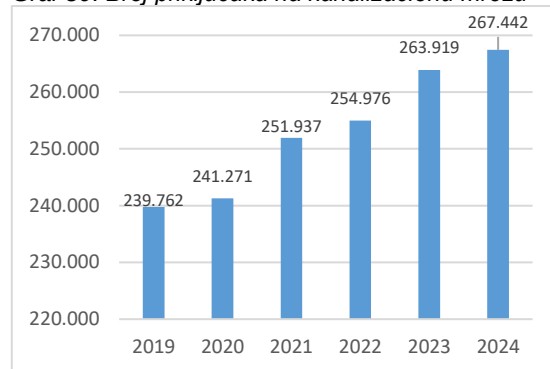
Izvor: Federalni zavod za statistiku

Koeficijent prečišćavanja otpadnih voda u industriji bilježi porast u posljednje 3 godine. U 2024. godini, ukupno je pročišćeno 75,2% ukupne količine otpadnih voda iz industrije, što je za 2,9 p.p. više u odnosu na 2023. godinu i na najvišem je nivou u posmatranom periodu od 2020. do 2024. godine.

U 2024. godini, broj priključaka na kanalizacionu mrežu iznosio je 267.442,

što je u odnosu na 2023. godinu više za 3.523 priključaka ili 1,3%.

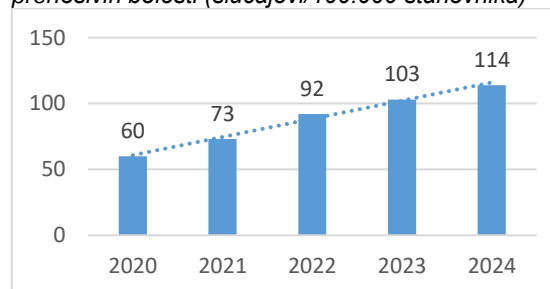
Graf 80. Broj priključaka na kanalizacionu mrežu

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Broj oboljelih od bolesti koje se prenose vodom i hranom te uzrokovane okolišem u posljednjih pet godina pokazuje negativan trend rasta.

Graf 81. Broj oboljelih od vodom i hranom prenosivih bolesti (slučajevi/100.000 stanovnika)

Izvor: Zavod za javno zdravstvo FBiH

U odnosu na period 2020-2022. godina, kada je vrijednost ovog indikatora bila ispod utvrđenog cilja do 2027. godine (100), u 2023. i 2024. godini je zabilježena vrijednost iznad utvrđenog cilja, odnosno 103 i 114 slučajeva na 100.000 stanovnika, respektivno. Potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se zaustavio negativan trend rasta broja oboljelih ovim uzrokom.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (FMPVŠ), kao koordinator implementacije ove mjere, učestvovalo je u pripremi Programa integrisanja BiH u EU za oblast voda u okviru poglavlja 27 EU Acquis-a, te je sprovedo određene aktivnosti iz svoje nadležnosti u saradnji sa FMOiT.

Doneseni su i objavljeni slijedeći akti: Izmjena i dopuna Pravilnika o incidentima, Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije, Uredbu o upravljanju muljem sa postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda. Pripremljen je prijedlog izmjena i dopuna Zakona o vodama, provedene javne konsultacije, te je u toku proces pribavljanja potrebnih mišljenja prije upućivanja na usvajanje. Pripremljen je nacrt Odluke o izmjeni i dopuni Odluke o visini PVN.

Implementacija WATSAN projekta – Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda u Federaciji BiH u 2024. godini je tekla nešto manjom dinamikom, pri čemu je realizirano tek 20,1% ukupnih planiranih sredstava.

Ministarstvo je u 2024. godini utrošilo ukupno 3,5 mil. KM (20% od ukupno planiranih sredstava), od čega je iz budžeta

utrošeno 287 hiljada KM (84,2% planiranih budžetskih sredstava). (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.1.4.

Zabilježen je ograničen napredak u realizaciji mjere, izostala je adekvatna dinamika realizacije infrastrukturnih projekata i aktivnosti unaprjeđenja regulatornog okvira iz oblasti upravljanja vodnim resursima. Pojedini ključni indikatori pokazuju negativne promjene, dok se pozitivan trend bilježi jedino kod koeficijenta prečišćavanja otpadnih voda iz industrije. Kako bi se osigurala održivost korištenja vodnog resursa, potrebno je sprovesti više aktivnosti s ciljem značajnijeg smanjenja gubitaka vode i povećanja kapaciteta za pročišćavanje otpadnih voda iz domaćinstava i industrije.

Mjera 3.1.5. Osiguravati održivo korištenje zemljišnog resursa

15

U cilju zaštite i rekultivacije devastiranog zemljišta potrebno je izgraditi i osnažiti regulatorno-institucionalni okvir i jačati intersektorsku saradnju koja treba doprinijeti racionalnijem korištenju i zaštiti zemljišta. U tom smislu, potrebno je donijeti okvirni zakon o zaštiti zemljišta, te ojačati institucije u FBiH koje se bave sistematskim nadzorom, praćenjem stanja i kvalitete zemljišta, izvještavanjem i predlaganjem mjera za unaprjeđenje ovog zakona.

Ova mjera doprinosi racionalnijem korištenju i zaštiti zemljišta, povećanju svijesti čitave zajednice o potrebi očuvanja i zaštite zemljišta, kao neobnovljivog resursa.

Za praćenje implementacije ove mjere, u Strategiji su definisana 3 indikatora, čije vrijednosti je izračunao EU - Ipsra Joint Research Center, na osnovu podataka od CORINE Land Cover (CLC) koji su nastali satelitskim snimanjem područja Europe.

Međutim, od 2014. godine, podaci za ova 3 indikatora nisu se prikupljali ni publikovali.

U FBiH još uvijek nije uspostavljeno sistemsko prikupljanje podataka o stanju tla i načinu korištenja zemljišta. Federalni zavod za agropedologiju ima mandat i kapacitete za praćenje svih tipova tla, ali zbog nepostojanja stalno osiguranih sredstava za ove namjene, praćenje se vrši u ograničenom obimu.

U FBiH ne postoji jedinstveni Zakon o zaštiti zemljišta bez obzira na način korištenja. Zemljište se štiti različitim propisima u ovisnosti o vrsti zemljišta, kroz zakone iz oblasti poljoprivrede, šumarstva, prostornog uređenja, zaštite prirode, zaštite zraka, upravljanje otpadom, građenja, voda i rudarstva. Nedostatak zakonskog okvira za upravljanje zemljištem glavni je uzrok nedostatka konkretnih preventivnih mjera zaštite tla.

Federalno ministarstvo je izradilo nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Pribavljena su mišljenja Federalnog ministarstva pravde i Ureda Vlade Federacije za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU, dok se još čeka mišljenje Federalnog ministarstva finansija.

Prema izvještaju o radu za 2024. godinu, FMPVŠ je u sklopu ove mjere definisalo četiri aktivnosti za čiju realizaciju je utrošeno 151.250 KM (40%) budžetskih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.1.5.:

Nedostatak razvijenog sistema za praćenje podataka o stanju svih vrsta tla u FBiH predstavlja jedan od glavnih razloga za nepostojanje adekvatnih preventivnih mjera zaštite tla. Potrebno je obezbijediti kontinuiran izvor finansiranja aktivnosti monitoringa tla, te uspostaviti integralan informacioni sistem monitoringa tla.

Mjera 3.1.6. Osigurati održivo upravljanje i gospodarenje šumama i divljači

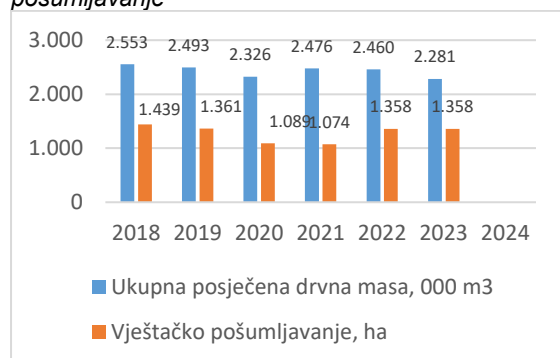
15

Ovom mjerom nastoji se zakonski urediti oblast šumarstva kako bi se osiguralo održivo upravljanje i gospodarenje šumskim resursima. Potrebno je usmjeriti šumske resurse u proizvodnju proizvoda visoke dodane vrijednosti u domaćim kompanijama. Važno je poticati ulaganja u opremu za iskorištavanje šuma, opremu za šumsko-uzgojne radove i proizvodnju šumske biomase, za zaštitu šuma od požara, biljnih bolesti i štetočina, ulaganja u šumsku transportnu infrastrukturu, skladišne kapacitete šumskih drvnih sortimenata, ulaganje u lovni i turizam u šumarstvu, jačanje informatizacije i digitalizacije poslovnih procesa u šumarstvu i dr.

Ova mjera doprinosi ublažavanju posljedica klimatskih promjena, poboljšanju hidrologije vodotokova i zaštiti biodiverziteta od poplava i klizišta, smanjenju rizika od požara, te omogućava korištenje potencijala za diverzifikaciju ekonomskih ruralnih aktivnosti.

Ukupna posječena drvena masa u 2023. godini (zadnji dostupan podatak) iznosila je 2.281 hiljada m³, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 7,3%.

Graf 82. Posječena drvena masa, vještačko pošumljavanje

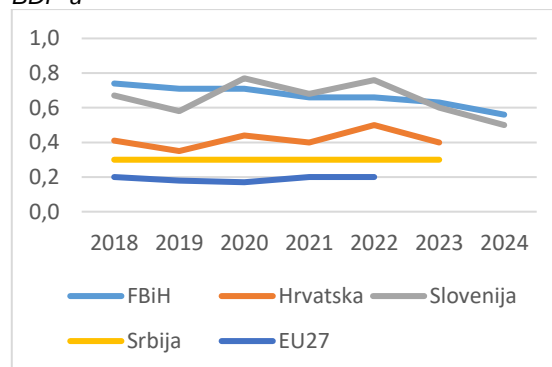
Izvor: Federalni zavod za statistiku

S druge strane, u 2023. godini, pošumljeno je ukupno 1.358 ha, identična pošumljena površina kao i prethodne godine.

Poredeći ova dva podatka, evidentno je da se tokom godine posiječe u prosjeku oko

80% više površine nego se izvrši vještačkog pošumljavanja, što dugoročno ne doprinosi održivosti šumskog resursa.

Graf 83. % dodane vrijednosti oblasti šumarstva u BDP-u

Izvor: Federalni zavod za statistiku, EUROSTAT

Udio dodane vrijednosti oblasti šumarstva, u BDP-u, u Federaciji BiH, u periodu od 2017. do 2024. godine, bilježi blagi trend smanjenja. U 2024. godini, zabilježen je udio od 0,56%. U poređenju sa prosjekom EU i zemalja okruženja, FBiH bilježi najviše učešće.

Prema podacima FMPVŠ, prosječna otvorenost šuma u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2021. godine iznosi 11,8 m/ha (zadnje raspoloživ podatak), što je nešto više u odnosu na prethodnu godinu (11,4 m/ha).

Regulatorni okvir na nivou Federacije BiH i dalje nije uspostavljen. Nije usvojen Zakon o šumama, nije usvojen Šumarski program, čije je usvajanje prolongirano do donošenja Zakona o šumama.

U 2024. godini, planirane su aktivnosti na razvoju ISŠ-a, ali u Planu javnih nabavki za 2024. godinu ove aktivnosti nisu bile uključene.

Prema izvještaju o radu FMPVŠ za 2024, za ovu mjeru utrošeno je ukupno 366.870 KM, što čini 23,7% planiranih budžetskih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.1.6.:

Indikatori pokazuju promjenjiva kretanja bez vidljivog pozitivnog trenda u posmatranom periodu. Potrebno je donijeti relevantan zakonski i strateški okvir upravljanja šumama,

uložiti više napora na unaprjeđenju šumske transportne infrastrukture, informacionog sistema šumarstva, te značajnije povećati obim vještačkog pošumljavanja.

Mjera 3.1.7. Unaprijeđivati integralno upravljanje otpadom i sistem cirkularne ekonomije

12

Ova mjera ima za cilj omogućiti održivo upravljanje otpadom uz uvođenje ekonomske cijene usluga i adekvatnog sistema naplate. U tu svrhu, potrebno je unaprijediti sistem odvojenog sakupljanja, reciklaže i ponovne upotrebe komunalnog otpada u cijeloj FBiH, zaustaviti odlaganje otpada na nesanitarnim deponijama, dosljedno i sveobuhvatno primjeniti načela „zagađivač plaća“ i „korisnik plaća“, osigurati reviziju postojećih i uvođenje novih propisa kojima će se regulirati pitanje naknada za odlaganje otpada.

Razvojni doprinos ove mjere ogleda se kroz povećanje obuhvata stanovništva organizovanim prikupljanjem i odvozom otpada, te jačanje stručnih kapaciteta u sektoru okoliša u FBiH.

Zbog nepostojanja okvirnog federalnog zakona o komunalnim djelatnostima prisutni su neujednačen pristup, načela i način pružanja komunalnih usluga na kantonalnom i općinskom nivou u FBiH. Ne postoje podzakonski akti kojima se definira metodologija i način obračuna naknade za odlaganje komunalnog otpada. Dakle, u općinama nisu uspostavljeni finansijski održivi sistemi upravljanja otpadom.

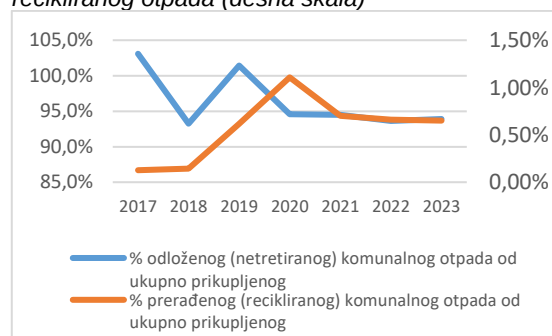
Koncept kružne ekonomije koji je uveden u Strategiju zaštite okoliša FBiH 2022-2032. definisan je Zakonom o izmjeni i dopuni zakona o upravljanju otpadom („Službene novine FBiH br. 72/24“). Izrađen je nacrt Pravilnika o načinima i uslovima odlaganja otpada i kategorijama odlagališta otpada, Ovim Pravilnikom posebno se uređuju opći i posebni uslovi koje je privredni subjekat koji se bavi upravljanjem otpadom u obavezi da ispuni, tehnološki proces prikupljanja, prihvata i skladištenja otpada, prateći list i njegov sadržaj, procedura podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole i način izdavanja dozvole od strane nadležnog organa, obaveze vođenja podataka o nastanku i kretanju otpada u Informacionom sistemu upravljanja otpadom, sadržaj i obrazac Elaborata upravljanja otpadom, formiranje Komisije

nadležne za utvrđivanje općih i posebnih uvjeta upravljanja otpadom, izuzete aktivnosti male privrede od pribavljanja dozvole, te obaveze vršitelja aktivnosti koja podliježe izuzimanju od obaveze posjedovanja dozvole. Usvojen je i Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda kojim se uređuje način, postupak i pravila za stavljanje u promet električnih i elektronskih proizvoda, uspostava sistema upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda i to preuzimanja, sakupljanja, obrade/reciklaže, izvoza, privremenog skladištenja i drugih aktivnosti upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda i njegovih dijelova, a sve sa ciljem postizanja elemenata cirkularne ekonomije.

Projektom „Efikasan sistem upravljanja otpadom u Kantonu Sarajevo“ realizovana je nabavka velike količine kontejnera za sortiranje i reciklažu otpada, 700 kontejnera i 5000 kanti, 2000 kompostera i oprema za jedno reciklažno dvorište.

U 2023. godini, odloženo je 93,9% prikupljenog otpada. Podaci ukazuju na porast udjela recikliranog otpada u ukupno prikupljenom otpadu u 2019. i 2020. godini, dok se u posljednje tri godine taj udio smanjuje. U 2023. godini, udio recikliranog otpada iznosio je 0,65%, što je na vrlo niskom nivou.

Graf 84. Udio netretiranog otpada (lijeva skala) i recikliranog otpada (desna skala)

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Pouzdani i ažurirani podaci o stepenu recikliranja posebnih kategorija otpada na teritoriji FBiH trenutno nisu raspoloživi.

Kada je u pitanju uklanjanje nelegalnih odlagališta i saniranje postojeće površine pod neadekvatno odloženim otpadom (opasni i neopasni otpad), dodijeljena su sredstva Vladi TK za sanaciju i uklanjanje opasnog otpada kruksa iz industrijske zone HAK Grada Tuzle u iznosu od 2.000.000 KM, i u toku je implementacija ovog projekta.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je za implementaciju ove mjere, u 2024. godini, utrošilo 2.850.000 KM, što je 100% planiranih budžetskih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.1.7.:

Zabilježen je ograničen napredak u realizaciji ove mjere, naročito u pogledu unaprijeđenja regulatornog okvira. U posmatranom periodu nije zabilježen značajniji porast udjela recikliranog otpada. Potrebno je osnažiti ulaganja u infrastrukturu i postrojenja za upravljanje i preradu komunalnog otpada. Potrebno je donijeti okvirni zakon o komunalnim djelatnostima na nivou FBiH, te unaprijediti lokalne propise koji će omogućiti općinama u FBiH efikasnije planiranje upravljanja otpadom na svom području.

Mjera 3.1.8. Uspostaviti sistem održivog i odgovornog istraživanja, eksploatacije i upravljanja mineralnim sirovinama

15

Ovom mjerom nastoji se osigurati stabilno i održivo snabdijevanje energetske i industrijske kapaciteta Federacije BiH mineralnim sirovinama (energetskim, metalnim, nemetalnim, rijetkim, termalnim i mineralnim podzemnim vodama i dr.), te stvoriti uslove za njihov razvoj donošenjem programa provođenja osnovnih i primijenjenih geoloških istraživanja, programa podrške uvođenju novih tehnologija, uvođenju principa cirkularne ekonomije u oblasti mineralnih sirovina, te razvoja naučnoistraživačkih institucija u oblasti mineralnih sirovina.

Razvoj industrije bazirane na mineralnim sirovinama treba posmatrati dugoročno i planirati donošenjem kvalitetnog strateškog dokumenta.

Finansijskim sporazum za provedbu strateškog programa "Zelena tranzicija", potpisanim između Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH 28.12.2023. godine, predviđena je izrada Strateške studije o procjeni uticaja na okoliš programa regionalnih geoloških istraživanja nafte, kondenzata i prirodnog plina na prostoru Federacije BiH, Studije o procjeni geoloških rezervi i kvaliteta uglja u Federaciji BiH, Studije o Procjeni geotermalne energije na prostoru Federacije BiH i Strategije upravljanja mineralnim sirovinama u Federaciji BiH do 2030. s projekcijom do 2050. godine.

Na prijedlog FMERI, Vlada FBiH je na svojoj 33. sjednici, održanoj 30.04.2024. godine donijela Odluku V. broj 695/2024 kojom se pokreće proces izrade Strategije upravljanja mineralnim sirovinama Federacije Bosne i Hercegovine do 2030. godine s projekcijom do 2050. godine („Službene novine Federacije BiH“ broj 33/24). Tokom 2024. godine, započeta je priprema projektnog zadatka za izradu iste.

Pripremljen je tekst prednacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima Federacije BiH od strane Komisije za izradu, te je isti u procesu javne rasprave.

Još uvijek nije donesen Zakon o rudarstvu, baziran na nacrtu istog usvojenog u 2021. godini. Nakon provedene javne rasprave proces utvrđivanja konačnog prijedloga zakona nije doveden do kraja.

Određeni napredak je zabilježen u realizaciji Projekta istraživanja nafte i plina u Federaciji BiH. Pripremljen je Projektni zadatak i objavljen javni poziv za izbor konsultanta za izradu Strateške procjene. Potpisan ugovor za izradu Studije Strateške procjene uticaja na okoliš Programa regionalnih geoloških istraživanja, nafte, kondenzata i prirodnog plina na prostoru FBiH. Utvrđeni blokovi za istraživanje nafte i plina, te se radi na promociji prostora Federacije BiH.

Za koordinaciju implementacije ove mjere odgovorno je Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije. Prema Izvještaju o radu za 2024. godinu, za implementaciju ove mjere, ministarstvo je utrošilo 535.523 KM, u koje su uključeni i izdaci za projekat istraživanja nafte i plina u FBiH. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.1.8.:

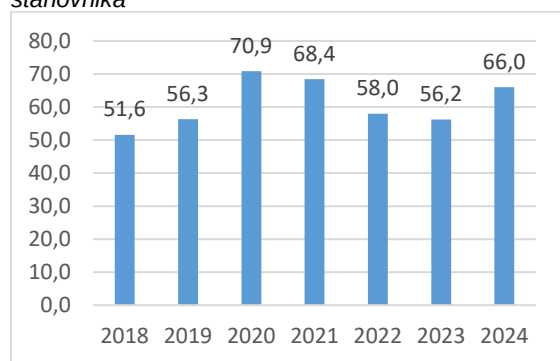
Zabilježen je određeni napredak u realizaciji ove mjere, ali je proces potrebno ubrzati, naročito u pogledu unaprjeđenja i razvoja regulatornog i strateškog okvira, odnosno donošenja Zakona o rudarstvu FBiH, pratećih podzakonskih akata, te Strategije upravljanja mineralnim sirovinama u FBiH.

PRIORITET 3.2. UNAPRJEĐIVATI KVALITET ZRAKA

U cilju unaprjeđenja kvaliteta zraka, potrebno je poduzimati mjere smanjenja emisija preusmjeravanjem na adekvatne izvore mehaničke i toplinske energije, povećanjem energijske efikasnosti, ograničavanjem uvoza transportnih vozila koji imaju velike emisije zagađujućih materija i promoviranjem transportnih sredstava na električni pogon. Nužno je pripremiti i implementirati Strategiju unaprjeđenja kvaliteta zraka i pripremiti studiju procjene uticaja ranijeg ulaska u Emission Trading Scheme.

Praćenje realizacije ovog prioriteta vrši se pomoću definisanog indikatora uticaja „Specifični mortalitet – smrtnost oboljelih od respiratornih bolesti“. U 2024. godini vrijednost ovog indikatora iznosila 66 umrlih na 100.000 stanovnika, odnosno 4,8% općeg mortaliteta, što je više u odnosu na godinu ranije (56/100.000 stanovnika).

Graf 85. Smrtnost oboljelih od respiratornih oboljenja sa smrtnim ishodom, na 100.000 stanovnika

Izvor: ZZJZ FBiH

Za realizaciju ovog prioriteta definisane su dvije mjere, u okviru kojih je realiziran određeni broj aktivnosti, ali sa vrlo ograničenim efektom na unaprjeđenje kvaliteta zraka.

Vrijednosti indikatora smanjenja CO₂ se uglavnom zasnivaju na procjenama međunarodnih institucija i istraživačkih centara, dok u FBiH još uvijek nije donesen Zakon o zaštiti zraka koji bi stvorio pretpostavke za uspostavu informacionog sistema kvaliteta zraka, kao osnove za planiranje konkretnih aktivnosti na smanjenju zagađenja.

Nedovoljno se radilo na realizaciji mjere smanjenja negativnog uticaja sektora transporta na okoliš. Na nivou Federacije BiH, u 2024. godini, nisu uspostavljene adekvatne šeme poticaja nabavke električnih i hibridnih motornih vozila. Nije bilo pomaka kada je u pitanju zakonodavni okvir za oblast biogoriva. Takođe, zabilježen je neznatan napredak u razvoju infrastrukture elektromobilnosti.

Obje definisane mjere su preuzete u programe rada resornih ministarstava, kao koordinirajućih institucija za njihovu implementaciju, za 2025. godinu, te se u narednom periodu očekuje intenziviranje njihove provedbe.

U okviru ovog prioriteta u 2024. godini definisano je 7 aktivnosti za čiju realizaciju je utrošeno ukupno 219.652 KM, što je 83,6% planiranih sredstava.

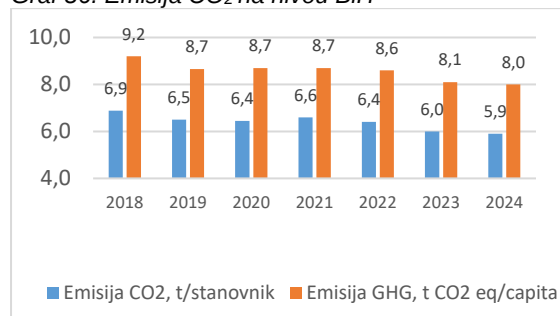
Mjera 3.2.1. Smanjivati emisiju zagađujućih materija i stakleničkih plinova

13

Nužno je stimulirati korištenje ekološki prihvatljivijeg goriva, jačati inspekcijski nadzor na svim nivoima, posebno masovnih zagađivača. Potrebno je razmotriti uvođenje modela IoT senzora (e-zrak), kako bi se omogućilo detaljno i kontinuirano praćenje i prezentacija kvaliteta zraka u skladu sa EU direktivom. Neophodno je uspostavljanje federalne mreže za automatski monitoring kvaliteta zraka, izraditi katastar zagađivača zraka, uvesti ovlaštene nezavisne laboratorije ili formirati referentne laboratorije za emisije u zrak za FBiH.

Od 2018. do 2024. godine, prema podacima EDGAR-a, bilježen je pozitivan trend smanjenja emisija GHG po glavi stanovnika, koja u 2024. godini iznosi 8,0 t CO₂ eq (za 0,1 t manje u odnosu na prethodnu godinu), dok je emisija CO₂ po stanovniku, u 2024. godini niža za 0,1 t i iznosi 5,9 tona po stanovniku.

Graf 86. Emisija CO₂ na nivou BiH

Izvor: EDGAR – Emissions Database for Global Atmospheric Research

Razvijen je sistem za praćenje indikatora/pokazatelja za klimatske promjene kao i sistema vođenja inventara GHG emisija za FBiH, ali zbog neophodnih dorada, ove komponente Informacionog sistema zaštite okoliša nisu puštene u funkciju u 2024. godini.

U skladu s Pravilnikom o registru zagađivača i zagađenjima okoliša

(„Službene novine Federacije BiH“, broj 11/23), a u okviru realizovanog projekta „Poboljšanje registara ispuštanja i prijenosa zagađujućih materija u zemljama zapadnog Balkana i Republici Moldaviji“, uspostavljena i zvanično puštena u rad elektronska aplikacija za vođenje Registra ispuštanja i prenosa zagađujućih materija (PRTR), počevši od 01.12.2024. godine. Obzirom na početak rada ove platforme, zvanični izvještaji za 2024. godinu nisu dostupni.

Provedeno je jačanje kapaciteta FHMZ za poslove referentne laboratorije za kvalitet zraka čija je uspostava definirana Zakonom o zaštiti zraka („Službene novine FBiH“ broj ; 72/24). U decembru 2024. godine počela je sa radom i fiksna automatska mjerna stanica Kakanj Općina. Mjerni program se sastoji od analizatora: SO₂, NO₂, O₃, CO i PM₁₀.

Ukupan broj mjernih stanica za kvalitet zraka u 2024. godini iznosi 33 (za jednu više u odnosu na prethodnu godinu).

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je za realizaciju ove mjere, u 2024. godini, utrošilo 205.000 KM, odnosno 82% planiranih sredstava iz budžeta. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.2.1.:

Međunarodni izvori podataka ukazuju na trend smanjenja emisija CO₂ na nivou BiH, dok sveobuhvatni podaci o emisijama zagađenja na nivou FBiH još uvijek ne postoje. Pozitivan napredak zabilježen je donošenjem novog Zakona o zaštiti zraka, i uspostavom PRTR Registra. Potrebno ubrzati konačnu uspostavu sistema za praćenje GHG emisija.

Mjera 3.2.2. Smanjivati negativan uticaj sektora transporta na okoliš

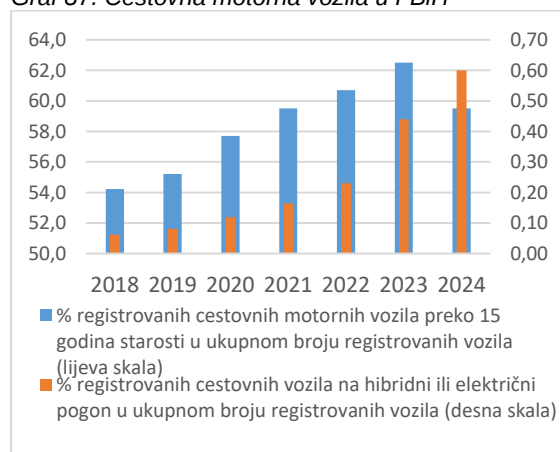
13

U cilju smanjenja lokalnog zagađenja koje prouzrokuje transport, potrebno je zabraniti uvoz transportnih vozila sa velikim emisijama zagađujućih materija, kreirati adekvatne šeme poticaja nabavke i upotrebe električnih vozila, modernizirati vozne parkove javnih gradskih prevoznih kompanija, uvodeći energetske efikasne vozila s niskim ili nultim emisijama, donijeti nedostajući zakonodavni okvir za biogorivo, te promovirati zdrave vidove transporta (pješačenje, biciklizam i sl.).

Udio registriranih cestovnih motornih vozila u FBiH, starosti iznad 15 godina u 2024. godini iznosio je 59,5%, što je za 3 pp niže u odnosu na prethodnu godinu, čime je prekinut višegodišnji negativni trend povećanja ovog udjela.

Udio cestovnih motornih vozila na hibridni i električni pogon u ukupnom broju cestovnih motornih vozila nastavio je rasti, ali je još uvijek vrlo nizak (0,60% u 2024. godini).

Graf 87. Cestovna motorna vozila u FBiH

Izvor: FZS

U 2024. godini nastavlja se podrška Vlade FBiH za dodjelu finansijskih sredstava pojedincima, privatnim preduzećima i poduzetnicima za kupovinu novih

električnih ili hibridnih „plug-in“ automobila. Donesene su odluke o usvajanju dva programa ukupne vrijednosti od 1.000.000,00 KM.

Aktivnosti u procesu izrade studije pod nazivom „Instrumenti politike za upravljanje emisijama iz cestovnih vozila na Zapadnom Balkanu“, pokrenute u 2022. godini, ne realiziraju se adekvatnom dinamikom. Cilj ove studije je identificirati mjere za poboljšanje ekološkog voznog parka cestovnih vozila, analiza institucionalnih, regulatornih, društvenih i ekonomskih izazova i mogućnosti reforme upravljanja emisijama iz cestovnih vozila u regionu. Međutim, u 2024. godini održana je tek jedna radionica, te je ovaj proces potrebno ubrzati.

U 2024. godini, nisu realizirane aktivnosti na izradi posebnog propisa o biogorivu. Nije izrađena studija e-mobilnosti.

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija je za implementaciju ove mjere, u 2024. godini, utrošilo 14.652 KM, 116% planiranih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.2.2.:

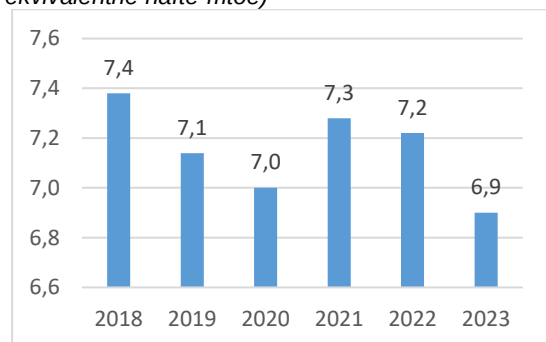
Iako je zabilježen pozitivan pomak u smanjenju udjela starijih i ekološki neefikasnih vozila, mali je procenat putničkih motornih vozila koji koriste električni ili plug-in hibridni pogon.. Na nivou Federacije BiH ne postoje adekvatne šeme poticaja nabavke električnih i hibridnih motornih vozila, nema pomaka kada je u pitanju zakonodavni okvir za oblast biogoriva, te je potrebno ubrzati provedbu ovih aktivnosti u narednom periodu.

PRIORITET 3.3. POVEĆATI ENERGIJSKU EFIKASNOST

Povećanje energetske efikasnosti (EnE), posebno u segmentu potrošnje energije, ima najveći efekat na dekarbonizaciju energetskog sektora, smanjenje troškova energije, kao i na povećanje produktivnosti i konkurentnosti privrednih subjekata. Fokus je usmjeren na poboljšanje energetske karakteristika zgrada, tehničku i finansijsku podršku malim i srednjim preduzećima (MSP) i javnim komunalnim preduzećima za projekte EnE, provođenje energetske audita i uvođenje sistema upravljanja energijom, te osiguranje održivih modela finansiranja realizacije planova EnE.

Za praćenje implementacije ovog prioriteta definisana su tri indikatora koja se odnose na nivo Bosne i Hercegovine, dok podaci za Federaciju BiH ne postoje i potrebno ih je razvijati.

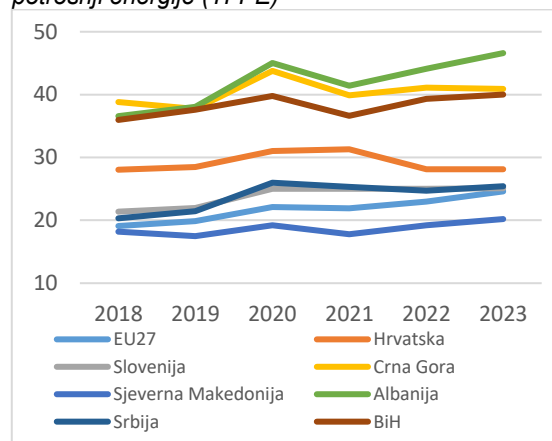
Graf 88. Primarna potrošnja energije (mil. tona ekvivalentne nafte-mtoe)

Izvor: EUROSTAT

Prema podacima EUROSTAT-a, ukupna primarna potrošnja energije u 2023. godini, za koju je zadnje dostupan ovaj podatak, iznosila je 6,9 mtoe, što je u odnosu na godinu ranije manje za 4,2%.

Graf 89. Udio potrošnje OIE u ukupnoj finalnoj potrošnji energije (TFPE)

Izvor: EUROSTAT

Prema EUROSTAT-u, udio potrošnje OIE u ukupnoj finalnoj potrošnji energije BiH iznosi 40,0% (2023. godina zadnje dostupan podatak) i značajno je iznad prosjeka EU27 (24,6% u 2026. godini). Od zemalja regiona, visok udio OIE u TFPE bilježe jedino Albanija (46,6%) i Crna Gora (40,9%).

Ključne aktivnosti odnose se na uspostavu Revolving fonda za energetske efikasnost javnih zgrada u FBiH, koji je postao operativan, dok je ograničen napredak zabilježen kod realizacije aktivnosti na uspostavi efikasnog sistema obligacionih šema. U 2024. godini nije usvojena Strategija dugoročne obnove zgrada u FBiH.

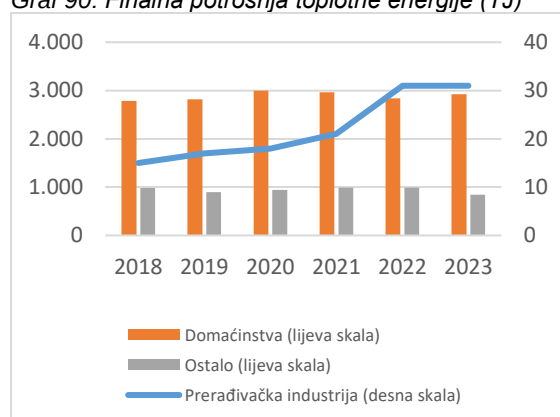
U okviru ovog prioriteta, definisano je 14 aktivnosti uz alokaciju 23,2 mil. KM za 2024. godinu, dok je za realizaciju utrošeno ukupno 9,7 mil. KM, odnosno 42%.

Mjera 3.3.1. Poboljšati energijsku efikasnost zgrada

7 12

U cilju poboljšanja EnE, poseban fokus treba staviti na energijsku obnovu zgrada koje koristi javni sektor i uvođenje sistema za upravljanje korištenjem energije u tim zgradama, uključujući i implementaciju ISO 50001 standarda. Vlada FBiH treba usvojiti model kontinuiranog osiguranja sredstava za realizaciju planova energijske efikasnosti uspostavom održivog fonda, efikasnog sistema obligacionih šema, te formiranjem ECSO kompanija.

Graf 90. Finalna potrošnja toplotne energije (TJ)

Izvor: FZS

Ukupna finalna potrošnja toplotne energije u Federaciji BiH u 2023. godini (zadnje raspoloživ podatak) iznosila je 3.800 TJ, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 3,0%.

Najveći udio u potrošnji toplotne energije imaju domaćinstva, koji u 2023. godini iznosi 76,9%. U 2023. godini potrošnja toplotne energije u domaćinstvima iznosila je 2.924 TJ, što je za 3,1% više u odnosu na prethodnu godinu.

Podaci za indikator specifične potrošnje toplotne energije u stambenim objektima nisu dostupni za posmatrani period.

Provedbu ove mjere koordinira Federalno ministarstvo prostornog uređenja, koje je u 2024. godini nastavilo implementaciju aktivnosti na poboljšanju EnE putem tekućih transfera drugim nivoima vlasti za projekat utopljanja zgrada, te drugih instrumenata kao što su Revolving fond za energijsku efikasnost Federacije Bosne i Hercegovine (RF EE F BiH) za javne

objekte kod UNION BANKE, Projekat "Energetska efikasnost u javnim objektima" finansiran sredstvima Njemačke Razvojne Banke KfW, te Projekat "Energetska efikasnost u BiH" AF BEEP.

Vlada Federacije BiH je usvojila Zaključak i uputila Strategiju dugoročne obnove zgrada za period do 2050. godine u parlamentarnu proceduru usvajanja.

Vlada FBiH je na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava za 2024. godinu "Kapitalni transferi javnim preduzećima – realizacija Projekta rekonstrukcije magistralnog vrelovoda – grad Tuzla", V.broj: 1057/2024 od 09.07.2024. godine, te donijela Odluku o davanju prethodne saglasnosti za zaključivanje ugovora o dodjeli grant sredstava, V.broj: 1059/2024 od 09.07.2024. godine. Formirana je komisija za kontrolu namjenskog utroška sredstava.

U 2024. godini nisu uspostavljene obligacione šeme za finansiranje projekata EnE.

Federalno ministarstvo prostornog uređenja je za ovu mjeru definisalo 8 aktivnosti za čiju implementaciju je utrošeno ukupno 9.184.000 KM, od čega su sredstva budžeta 5.661.000 KM. (Prilog 5)

KLJUČNINALAZ 3.3.1.

Zabilježen je napredak u unaprjeđenju regulatornog okvira u oblasti energetske efikasnosti zgrada, dok je strateški okvir u fazi usvajanja. Ključni indikatori pokazuju povećanje potrošnje toplotne energije.

Potrebno je intenzivirati implementaciju aktivnosti na poboljšanju EnE, kroz implementaciju Strategije dugoročne obnove zgrada 2050. godine, te donošenje efikasnog sistema obligacionih šema.

Mjera 3.3.2. Pružati podršku malim i srednjim preduzećima na poboljšanju energijske efikasnosti i principa „zelene ekonomije“ i „ekologizacije“

7 12

Cilj ove mjere je razviti namjenske programe finansijske i tehničke podrške finansiranju energijske efikasnosti iz javnih i privatnih sredstava, povećati iskoristivost energije, te smanjiti emitiranje štetnih materija. Ova mjera poseban fokus stavlja na poboljšanje energijske efikasnosti malih i srednjih preduzeća, čime bi se stvorile pretpostavke za značajne uštede i osnaživanje potencijala za reinvestiranje i povećanje produktivnosti.

U okviru Razvojne banke FBiH pod povoljnijim uslovima nastavljeno je finansiranje nabavke stalnih sredstava MSP-ima za poboljšanje energetske efikasnosti, putem nabavke efikasnije opreme i/ili kroz energijsku obnovu poslovnih zgrada, proizvodnih pogona, uvođenja sistema upravljanja energijom, proizvodnjom energije za vlastite proizvodne potrebe (proizvođač-potrošač), izmjene instalacija i postojećih postrojenja, u cilju povećanja iskoristivosti energije, kao i smanjenja štetnih materija.

Usvojen i realiziran program za subvencioniranje energetskih audita i uvođenje standarda kvalitete u MSP.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je, u 2023. godini, donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava „Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Podrška evropske unije Bosni i Hercegovini u cilju ublažavanja negativnog socio-ekonomskog uticaja energetske krize“ utvrđen budžetom Federacije BiH za 2023. godinu Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta (u daljem

tekstu: Program utroška sredstava) i jasno definisala kriterije za njihovu raspodjelu.

Predviđeni način dodjele sredstava je putem javnog poziva za čiju je provedbu nadležan Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Fond).

Fond za zaštitu okoliša je objavio ukupno četiri javna poziva od kraja 2023. i tokom 2024. godine, sa ukupnim planiranim sredstvima za 2024. godinu u iznosu su 12,9 miliona KM. Od toga, tokom 2024. godine realizirano je 12,4 miliona KM (96%) za ukupno 391 subjekata male privrede (MMSP) koji su sklopili ugovore o sufinansiranju mjera EE u 2024. godini.

Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta za ovu mjeru definisalo četiri aktivnosti u 2024. godini, za čiju realizaciju je utrošeno 550.000,00 KM (100% iznosa budžeta). (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.3.2.

Zabilježen je značajan iskorak u finansiranju i implementaciji projekata energetske efikasnosti u MMSP. Potrebno je nastaviti sa aktivnostima uspostave posebnog fonda za energijsku efikasnost MSP-a, uspostavljanjem šema finansiranja energetske efikasnosti, korištenjem mehanizama energijskih zadruga, javno-privatnog partnerstva i uspostavljanjem kompanija za pružanje energijskih servisa (prema ESCO modelu).

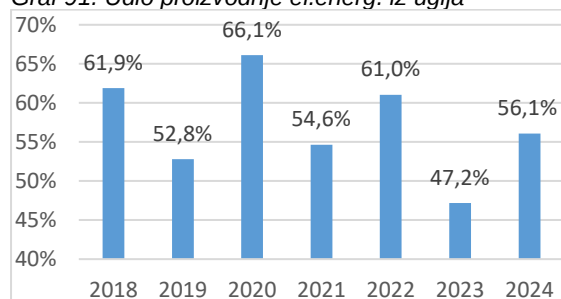
PRIORITET 3.4. ZAPOČETI REALIZACIJU ENERGIJSKE TRANZICIJE

Nužno je promijeniti paradigmu energijskog razvoja FBiH, prebacivanjem fokusa s termoelektrana (TE) na ugalj i izvoza električne energije na razvoj obnovljivih izvora energije (OIE), odnosno započeti dekarbonizaciju energijskog sektora.

Posebno je važno otklanjati prepreke investiranju u sektor energije i uvoditi nove šeme i mehanizme podsticanja OIE, usklađene s EU regulativom, naročito poticati proizvodnju za vlastitu potrošnju, pri čemu je potrebno provesti restrukturiranje rudnika uglja i strukturnu transformaciju ekonomije rudarskih regiona.

Kretanje udjela termoelektrana u proizvodnom miks tokom perioda od 2018. do 2024. godine bilo je promjenjivo, a u 2024. godini iznosilo je 56,1%.

Graf 91. Udio proizvodnje el.energ. iz uglja

Izvor: FZS

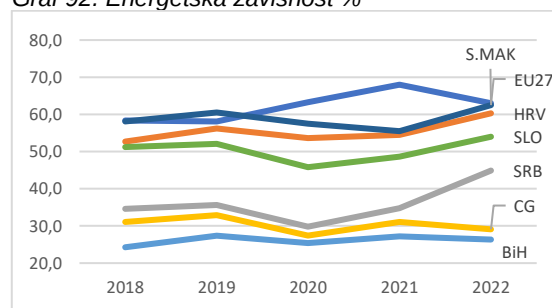
Promjenjivost ovog indikatora uslovljena je promjenama u potražnji za električnom energijom, ali i vremenskim prilikama koje diktiraju mogućnosti proizvodnje električne energije iz hidroelektrana i drugih obnovljivih izvora.

Za razliku od zemalja regije i prosjeka EU27, Bosna i Hercegovina ima znatno povoljnije vrijednosti indikatora energetske zavisnosti koji pokazuje u kojoj mjeri su

zemlje ovisne o uvozu kako bi zadovoljile domaće energetske potrebe.

Posljednje dostupni podaci (2022) pokazuju da BiH 26,3% svojih energetskih potreba zadovoljava iz uvoza, dok ovaj indikator za Srbiju iznosi 44,9% (2022.), Hrvatska 55,7% (2023.), te prosjek za EU27 58,3% (2023.).

Graf 92. Energetska zavisnost %

Izvor: EUROSTAT

U decembru 2024. godine, od strane Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH usvojen je Prijedlog zakona o gasovodu „Južna interkonekcija Bosna i Hercegovine i Republika Hrvatska“, sa zaključkom da Vlada Federacije BiH i BH GAS pokrenu aktivnosti na reorganizaciji BH Gasa sa ciljem uspješne implementacije ovog projekta.

Zabilježen je određeni napredak na uspostavi novih kapaciteta za skladištenje ND i LPG-a, ali je i dalje daleko od potrebnih za obezbjeđenje sigurnosti snabdijevanja energijom i energentima. Takođe, realizacija programa prestrukturiranja rudnika uglja u FBiH još uvijek nije započela.

Za realizaciju ovog prioriteta u 2024. godini definisano je 23 aktivnosti za koje je utrošeno ukupno 8,1 mil. KM, što je 94% planiranih sredstava.

Mjera 3.4.1. Povećavati sigurnost snabdijevanja energentima

7

Cilj ove mjere je obezbjeđenje pouzdanog dugoročnog snabdijevanja potrebnim energentima, a naročito tokom realizacije procesa dekarbonizacije.

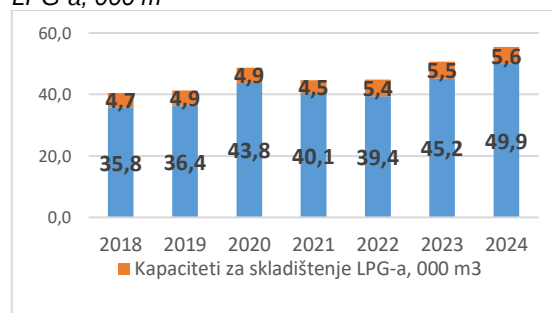
Potrebno je provesti funkcionalno razdvajanje proizvodnje, trgovine, prenosa, distribucije i snabdijevanja energentima. Raditi na širenju transportne i distributivne plinske mreže u FBiH. Poduzimati aktivne mjere za učešće FBiH u regionalnim projektima (gasovod IAP) s ciljem diverzifikacije izvora i pravaca snabdijevanja, te povećanja cjenovne konkurentnosti ovog energenta na tržištu FBiH.

Nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta "Južna interkonekcija BiH i Hrvatska (gasovod Zagvozd – Posušje – Novi Travnik/Travnik sa odvojkom za Mostar)". U decembru 2024. godine, od strane Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH usvojen je Prijedlog zakona o gasovodu „Južna interkonekcija Bosna i Hercegovine i Republika Hrvatska“, sa zaključkom da Vlada Federacije BiH i BH GAS pokrenu aktivnosti na reorganizaciji BH Gasa sa ciljem uspješne implementacije ovog projekta. Dom naroda Parlamenta FBiH u 2024. godini nije razmatro ovaj Zakon. Ovim Zakonom bi se stvorile pretpostavke za ubrzanje ovog infrastrukturnog projekta sa ciljem obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja prirodnim gasom FBiH/BiH, diversifikacije pravaca i novih izvora snabdijevanja, te daljnjeg razvoja tržišta prirodnog gasa.

Snabdijevanje gasom FBiH (BiH) vrši se iz jednog pravca koji u BiH ulazi iz Srbije u Zvorniku. Dužina ukupne gasovodne mreže u Federaciji se nije mijenjala tokom perioda od 2017. do 2024. godine i iznosi 189 km. Planirane investicije u proširenje gasovodne mreže, u nizu prethodnih godina, su izostale i sve je ostalo na izrađenim studijama izvodljivosti ili planovima za izradu istih.

Ukupni kapaciteti za skladištenje naftnih derivata i LPG-a u FBiH (uključujući i one u privatnom vlasništvu), za koje su izdate dozvole FERK-a, u 2024. godini iznose 55,5 hilj. m³, što je u odnosu na 2023. godinu više za 4,8 hilj. m³ ili za 9,5%. Od ukupnog skladišnog kapaciteta, na skladišta naftnih derivata (osim LPG-a) se odnosi 49,9 hilj. m³, odnosno 89,9%.

Graf 93. Kapaciteti za skladištenje naftnih derivata i LPG-a, 000 m³

Izvor: FERK

Upotrebnii kapaciteti operatora rezervi ND u FBiH "Operator-Terminali Federacije" d.o.o. Sarajevo iznose svega 5,9 hilj. m³, bez povećanja u odnosu na prethodnu godinu.

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je za realizaciju ove mjere u 2024. godini utrošilo ukupno 2.000.000 KM, što iznosi 40% planiranih budžetskih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.4.1.

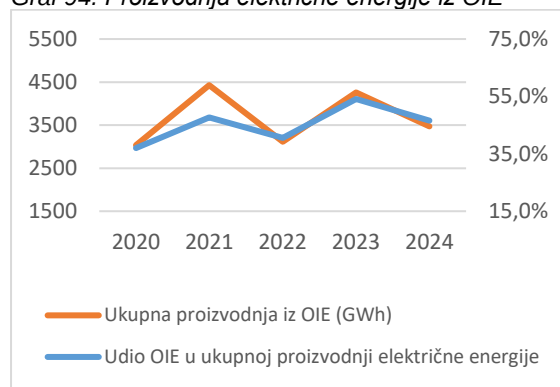
Zabilježen je pomak u uspostavi regulatornog okvira projekta Južne interkonekcije, ali se nakon potvrđivanja istog na Domu naroda FBiH, očekuje i odobravanje na nivou Vijeća ministara. Nedovoljno se radilo na uspostavi adekvatnih kapaciteta za skladištenje ND i LPG-a s ciljem obezbjeđenja sigurnosti snabdijevanja energentima, te je potrebno intenzivnije raditi na revitalizaciji skladišnih kapaciteta Operator-Terminali FBiH.

Mjera 3.4.2. Povećavati udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije

7

U cilju korištenja punog potencijala obnovljivih izvora, potrebno je unaprijediti postojeće zakonodavstvo u oblasti OIE, uvesti nove poticajne šeme, poticati proizvodnju za vlastitu potrošnju (tzv. kategorija proizvođači – potrošači ili prosumeri) ili proizvodnju organizovanu unutar lokalnih energijskih zadruga (tzv. kategorija građanska energija), uspostaviti institucionalni okvir za istraživanje i inovacije u oblasti energetske tranzicije, poticati projekte digitalizacije i pametnih energetskih mreža i dati podršku kreiranju energijskih lanaca vrijednosti i klastera MSP u sektoru „čiste energije“ i obnovljivih izvora energije u FBiH.

Graf 94. Proizvodnja električne energije iz OIE

Izvor: FERK

Ukupna proizvodnja električne energije iz OIE, tokom perioda 2020. – 2024. godina, bilježi promjenjivo kretanje, uglavnom uslovljeno promjenjivim hidrološkim prilikama i posljedično promjenjivom proizvodnjom u velikim HE. U 2024. godini, ukupna proizvodnja el. energije iz OIE iznosila je 3.471 GWh, sa udjelom od 46,6% u ukupnoj proizvodnji. U odnosu na prethodnu godinu, proizvodnja je smanjena za 18,5%, dok je udio u ukupnoj proizvodnji smanjen za 7,5 pp.

Izuzimajući HE, bilježi se rastući trend proizvodnje el. energije iz objekata SE i VE, koja je u 2024. godini veća za 34,4%, u odnosu na 2023. godinu, sa udjelom od 8,8% u ukupnoj proizvodnji električne energije (za 2,6 pp više u odnosu na prethodnu godinu).

Na osnovu Zakona o korištenju OIEiEK u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 82/23), u 2024. godini u toku su aktivnosti na donošenju niza provedbenih propisa. Uredba o kvotama za OIE upućena je prema Vladi FBiH na razmatranje i usvajanje. U završnoj fazi izrade su Uredba o podsticanju proizvodnje električne energije iz OIEiEK i određivanju naknada za podsticanje, Pravilnik o zajednicama obnovljive energije, Pravilnik o efikasnoj kogeneraciji, te Metodologija za izračunavanje udjela OIE u ukupnoj potrošnji energije u Federaciji BiH. U toku je javna rasprava u vezi uspostave Registra zajednica obnovljive energije.

FMERI je prema Izveštaju o radu za 2024. godinu, za realizaciju ove mjere utrošilo 100.000,00 KM, odnosno 100% budžetskih sredstava. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.4.2.

Usvajanjem ključnih zakona iz oblasti obnovljivih izvora energije stvorene su pretpostavke za dalji razvoj tržišta energije i značajnije povećanje udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije. Potrebno je ubrzati proces donošenja svih provedbenih propisa u skladu sa ovim Zakonom, te uložiti dodatne napore na uspostavi organizovanog tržišta električne energije.

Mjera 3.4.3. Provesti restrukturiranje rudnika uglja i strukturnu transformaciju ekonomije rudarskih regiona

7

Restrukturiranje rudnika uglja važan je proces s ciljem povećanja njihove produktivnosti i povećanja konkurentnosti termoenergetskog sektora u EPBiH i preduslov je za ubrzanje procesa dekarbonizacije proizvodnje električne energije iz uglja, kojeg treba da prate programi ekonomske i socijalne transformacije rudarskih regiona. (tzv. programi pravične tranzicije).

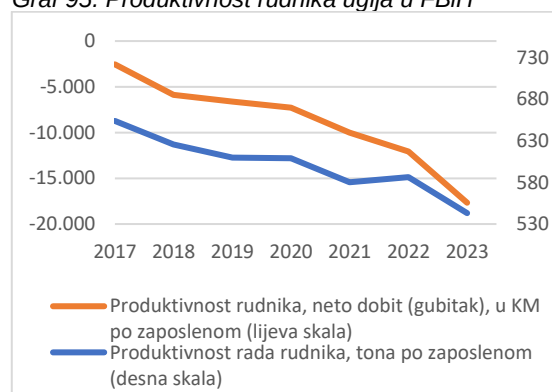
Parlament Federacije BiH još uvijek nije odobrio Program o prestrukturiranju elektroenergetskog sektora u FBiH, i nisu se stekli uslovi za otpočinjanje procesa modernizacije i restrukturiranja rudnika uglja u FBiH, a što podrazumijeva pripremu pojedinačnih planova za prestrukturiranje svakog rudnika u sastavu Koncerna JP EPBiH, s ciljem modernizacije, sigurne i stabilne proizvodnje za dostizanje produktivnosti potrebne za održivo poslovanje. Planovi prestrukturiranja rudnika uključuju i izradu planova za socijalno zbrinjavanje eventualnog viška radnika. Vremenski okvir za realizaciju ovih aktivnosti je 15 mjeseci od dana dobijanja saglasnosti Parlamenta FBiH na Program o prestrukturiranju elektroenergetskog sektora u Federaciji BiH.

Donesena Odluka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine V. broj 693/2024 od 30.04.2024. o pokretanju procesa izrade Strategije pravedne tranzicije energetskog sektora, kao instrumenta za pravedno upravljanje tranzicijom energetskog sektora kroz multisektorsko iznalaženje optimalnih rješenja za otvaranje novih radnih mjesta i mogućnosti zbrinjavanja radnika u djelatnostima pogođenih procesom tranzicije, kao i utvrđivanje ciljeva i mjera za razvoj lokalnih zajednica i regiona bogatih ugljem kroz razvijanje novih i jačanjem već postojećih privrednih djelatnosti sa niskom emisijom stakleničkih plinova.

Dakle, konkretne aktivnosti na strukturnoj transformaciji rudarskih regiona, sanaciji i prenamjeni iskorištenih rudarskih kopova nisu započete, te će se Strategijom iste definisati.

Produktivnost rudnika je na veoma niskom nivou. Od 2017. godine, bilježi se negativan trend rasta neto gubitka po zaposlenom, koji je u 2023. godini (zadnje raspoloživ podatak) dostigao iznos -17.671 KM po zaposlenom. Produktivnost, izražena u tonama po zaposlenom je u posmatranom periodu dostigla najnižu vrijednost i u 2023. godini iznosi 543 t/zap, što je u odnosu na 2022. godinu niže za 7,3%.

Graf 95. Produktivnost rudnika uglja u FBiH

Izvor: FMERI, FZS, FIA

Apsolutni iznos ukupnog neto gubitka, u 2023. godini iznosio je -141,3 mil. KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 33,2%, uz najniži broj zaposlenih u posmatranom periodu (7.996).

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je, prema Izvještaju o radu, u 2024. godini za ovu mjeru utrošilo ukupno 6.020.000 KM, odnosno 169,6% planiranih sredstava iz budžeta. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.4.3.

Proces restrukturiranja rudnika uglja u Federaciji BiH i dalje čeka na konkretne aktivnosti. Ključni propisi

nisu doneseni. Kretanje vrijednosti indikatora ukazuje na neefikasno i nerentabilno poslovanje rudnika, te je potrebno što prije započeti

restrukturiranje i modernizaciju rudnika sa ciljem obezbjeđenja isplative i stabilne proizvodnje za zadovoljenje energetske potreba u procesu dekarbonizacije.

PRIORITET 3.5. POTICATI RAZVOJ RURALNIH PROSTORA

Ruralna ekonomija razvija se po znatno nižoj stopi rasta nego urbana ekonomija, unatoč tome što izvjesni poljoprivredni sektori (prerada mlijeka, uzgoj ranog voća i povrća) imaju internacionalnu konkurentnu prednost, kao i niz nepoljoprivrednih ruralnih aktivnosti. Realizacija ovog prioriteta bi doprinijela stvaranju preduvjeta za razvoj novih privrednih aktivnosti u ruralnim i slabije razvijenim područjima.

Za praćenje realizacije ovog prioriteta definisana su tri indikatora, od kojih dva indikatora nemaju polazne vrijednosti jer još nisu uspostavljeni (broj certifikovanih ekoloških i/ili organskih poljoprivrednih proizvođača i/ili poljoprivrednih proizvoda i stopa promjene dohotka ruralnog stanovništva).

Graf 96. Organski proizvođači i % organske površine u ukupnom poljoprivrednom zemljištu, BiH

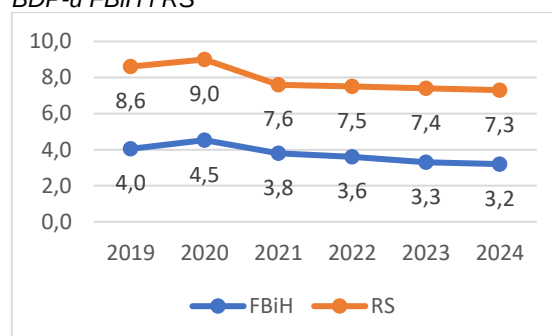
Izvor: Istraživački institut za organsku poljoprivredu (FiBL)

Iako podaci za nivo Federacije BiH nisu dostupni, vrijedi navesti podatke za nivo cjelokupne BiH koje objavljuje Istraživački institut za organsku poljoprivredu (FiBL)⁹³. Prema podacima navedenog instituta, udio organske površine u ukupnom poljoprivrednom zemljištu u BiH u 2023. godini iznosio je 0,14% odnosno 2.495,4 ha. Udio organske površine znatno se

povećao u odnosu na 2018. godinu kada je iznosio svega 0,05% odnosno 896,4 ha. Kada su u pitanju organski proizvođači, prema podacima navedenog instituta, njihov broj se znatno smanjio u odnosu na 2018. godinu, te je u 2023. godini registrovano 90 organskih proizvođača u BiH.

Dinamika trećeg indikatora prikazana je na narednom grafikonu.

Graf 96. % bruto dodane vrijednosti područja djelatnosti A-Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov u BDP-u FBiH i RS

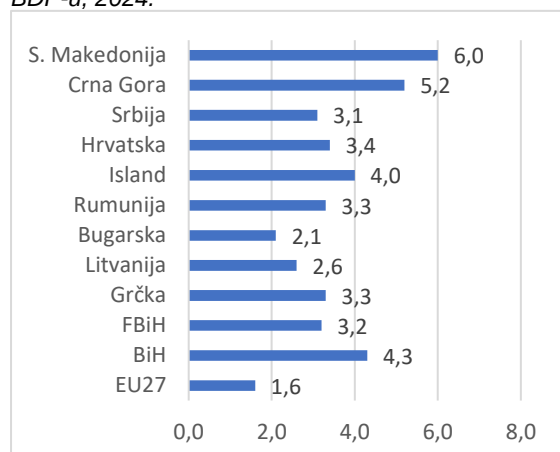
Izvor: Federalni zavod za statistiku i Republički zavod za statistiku

Ukupan iznos bruto dodane vrijednosti područja A-Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov u 2024. godini bio je 1.104 mil.KM, što je u odnosu na godinu ranije više za 3,4%. Međutim, učešće navedenog područja u BDP-u FBiH u 2024. godini je najniže u proteklih 6 godina (3,2%). Poređenje učešća područja poljoprivrede, šumarstva i ribolova u BDP-u u entitetima ukazuje na niži nivo u FBiH u odnosu na RS (7,3% u 2024. godini).

Ipak, zabilježeno učešće u FBiH (3,2%) ali i BiH (4,3%) je iznad nivoa prosjeka EU 27 (1,6%). Učešće poljoprivrede, šumarstva i ribolova u BDP-u FBiH je manje u odnosu na S.Makedoniju (6,0%), Crnu Goru (5,2%) i Hrvatsku (3,4%), a više u odnosu na Srbiju (3,1%).

⁹³ <https://www.organic-world.net/yearbook/yearbook-2025/online-database.html>

Graf 97. % bruto dodane vrijednosti područja djelatnosti A-Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov u BDP-u, 2024.

Izvor: EUROSTAT, Federalni zavod za statistiku

Za ruralni razvoj u 2024. godini izdvojeno je ukupno 45,5 mil. KM u vidu novčanih podrški, što čini 26% od ukupnog iznosa odobrenih novčanih podrški (175 mil. KM). U odnosu na prethodnu godinu, za ruralni razvoj je u 2024. godini izdvojeno približno 1,4 miliona KM više.

Izrađene su radne verzije zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju i zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju koji će unaprijediti ovu oblast. Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja za period 2021-2027. godina usvojena je u 2024. godini. Srednjoročna strategija pružanja savjetodavnih usluga u poljoprivredi 2023-2030. godina je u doradi nakon čega će biti dostavljena Vladi FBiH. Izrađen je Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu te se trenutno prikupljaju mišljenja relevantnih institucija.

Putem projekta razvoja ruralnih preduzeća i poljoprivrede (READP) aktivno se finansiraju poslovni planovi i zapošljavanja, a centralne aktivnosti se sprovode kroz javne pozive i lokalne inicijative. Ovaj projekat uključuje i infrastrukturna ulaganja poput izgradnje puteva i mostova, skladišnih prostora, pijaca, rješavanja problema navodnjavanja i snabdijevanja vodom i sl. Podrška razvoja ruralnih aktivnosti s visokom dodanom vrijednosti vrši se kroz sufinansiranje investicija, certifikaciju, diverzifikaciju, ekološke tehnologije. Postoje snažni institucionalni i

pravni temelji za agropedološku zaštitu zemljišta (Institut, zakonodavstvo, zabrana GMO-a) ali je organska proizvodnja još uvijek u povojima, te je potrebna dodatna edukacija, veća pokrivenost održivim praksama i institucionalna podrška da bi se ostvarile EU-standardne oznake kao što su "bio" i "organic". Stimulirajuće mjere za mlade i žene u ruralnim područjima odnose se na dodatnu podršku do 10% iznosa prihvatljivih troškova investicije u vlasništvu poljoprivrednika sa troje i više djece (podrška natalitetnoj politici), te za mlade poljoprivrednike i žene nositelje poljoprivrednog gazdinstva. Nakon završenog procesa ratifikacije na svim nivoima u BiH u 2024. godini, slijedi implementacija projekta otpornosti i konkurentnosti u poljoprivredi (ARCP) putem objava javnih poziva, odabira lokalnih projekata i podrške poljoprivrednicima kroz konkretne aktivnosti (npr. navodnjavanje, podizanje kapaciteta, standardi kvaliteta i sigurnosti hrane).

Promocija održive proizvodnje visokokvalitetnih poljoprivrednih proizvoda veće dodane vrijednosti vrši se uvođenjem dodataka kroz program novčanih poticaja (npr. dodatak za gorivo i organsku proizvodnju) te sufinansiranjem standarda kvaliteta (EU i međunarodni), promociju i brendiranje certificiranih proizvoda, kao i podršku preradi i plasmanu primarnih proizvoda. Kroz Twinning projekt, obučeni su svi relevantni akteri u fitosanitarnoj oblasti, a EU je obezbijedila i 25 terenskih vozila, 180 računara i ostale informatičke opreme za jačanje fitosanitarnih inspekcija.

Razvojna banka FBiH je uspostavila dvije kreditne linije za pravna i fizička lica koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom: (1) putem granta Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva koje sufinansira 35% troškova i (2) posebne kreditne linije sa povoljnim uslovima otplate i niskim kamatnim stopama.

Za realizaciju ovog prioriteta utrošeno je blizu 180 miliona KM, od čega se na sredstva iz budžeta odnosi 97%. (Prilog 5)

Mjera 3.5.1. Razvijati ruralnu infrastrukturu i dostupnost usluga u ruralnim područjima

2

Mjera promovira uravnoteženi ruralni teritorijalni razvoj usmjeren na poboljšanje uslova života i rada ruralnog stanovništva, unaprjeđenje cjelokupne povezanosti i pristup infrastrukturi. Realizacija ove mjere podrazumijeva podršku koja će se pružati kroz sufinansiranje, bespovratna sredstva (grantove) i kreditna sredstva za ulaganja u fizičku infrastrukturu u ruralnim područjima, i unaprjeđenje dostupnosti usluga koje su potrebne ruralnom stanovništvu.

Ključni indikatori koji omogućavaju provjeru da li su ostvareni ciljevi ove mjere, već niz godina stagniraju. Tako od ukupnog broja stanovnika u Federaciji BiH (procjena sredinom godine) u 2024. godini, 56,1% živi u ruralnim područjima. Struktura stanovništva prema spolu ukazuje na to da se 54,8% od ukupnog broja stanovnika u Federaciji BiH odnosi na žene u ruralnim područjima.

Projekte strateške ruralne infrastrukture realiziraju jedinice lokalne samouprave u saradnji s Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i drugim nadležnim institucijama, a finansiraju se iz kreditnih sredstava.

Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja FBiH za period 2021-2027. godine usvojena je u 2024. godini. Strategijom se predviđaju ulaganja u izgradnju i opremanje objekata kanalizacije i pročišćavanja otpadnih voda, izgradnja i opremanje toplana i izgradnja lokalne cestovne infrastrukture (nekatégorizovane ceste, sa pripadajućim mostovima). Vlada FBiH je 30. decembra 2024. utvrdila Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi, koji je upućen u Parlament FBiH skraćenom procedurom. Također, izrađena je radna verzija Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju koji će biti upućen Parlamentu FBiH na usvajanje.

Usvajanjem ovih zakona utvrdit će se ciljevi, načela i mehanizmi razvojnih politika u sektoru poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja.

Započete su aktivnosti na izradi programa revitalizacije i oživljavanja planina kao i starih tradicijskih kuća napuštenih sela u turističke svrhe i programa turističke usluge u ruralnim područjima radi povećanja dohotka iz turističke djelatnosti.

Zbog prethodno navedenog, nužno je osigurati mehanizme implementacije strateških dokumenata kroz njihovo uključivanje u relevantne implementacione dokumente, kako bi se u narednom periodu unaprijedili infrastruktura i usluge u ruralnim područjima FBiH.

Implementaciju mjere koordinira **Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva**. U 2024. godini implementirane su aktivnosti ukupne vrijednosti od 128 hiljada KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.5.1.

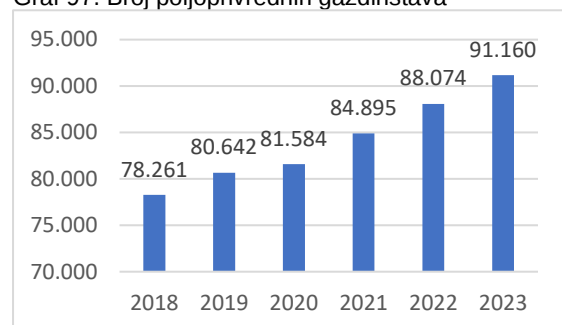
Iako se provode aktivnosti na unaprijeđenju infrastrukture i usluga u ruralnim područjima, nedovoljan je napredak u postizanju ciljeva ove mjere. Potrebno je u što kraćem roku usvojiti i početi implementirati Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju i Zakon o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju. Također, neophodno je kroz implementacione dokumente aktivirati mjere iz Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja FBiH 2021-2027. godine. Potrebno je osigurati uslove za povratak stanovništva u ruralna područja, te posebno obezbjediti poticaje za pokretanje poduzetništva u sektorima poljoprivrede, uslužnih djelatnosti i turizma.

Mjera 3.5.2. Uspostaviti funkcionalne kapacitete za poljoprivredu i ruralni razvoj

Ova mjera ima za cilj razvoj inovativnih tehnologija i metoda poslovnog upravljanja u skladu sa potrebama i mogućnostima poljoprivrednog sektora. Realizacija ove mjere doprinosi stvaranju uslova za proizvodnju visokokvalitetnih poljoprivrednih proizvoda veće dodane vrijednosti.

Broj poljoprivrednih gazdinstava iz godine u godinu raste, a 2023. godine je registrovano 91.160 gazdinstava, od čega se 95% odnosi na porodična gazdinstva, a 5% na pravne subjekte i obrte⁹⁴.

Graf 97. Broj poljoprivrednih gazdinstava

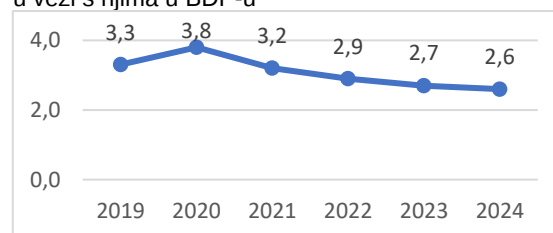

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

Nije osnovan naučno-tehnološki park (NTP) u oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije. Unaprijeđen je rad savjetodavnih službi uspostavljanjem centralizirane digitalne platforme za širenje savjeta, zakonskih informacija i stručnih preporuka poljoprivrednicima u FBiH, te nabavkom informatičke opreme kantonalnim savjetodavnim službama. Usvojen je Akcioni plan za pripremu, provođenje i diseminaciju rezultata popisa poljoprivrede u BiH koji će biti proveden u zadnjem kvartalu 2025. godine. Proces definiranja statističkih regija prema NUTS klasifikaciji Evropske Unije nije započet. Nije uspostavljen napredni registar knjigovodstvenog prikupljanja podataka (FADN) niti sistem za identifikaciju

zemljišnih parcela (LPIS). Izrađen je Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Pripremljen je Nacrt zakona o veterinarstvu koji je potrebno uskladiti sa državnim Zakonom o veterinarstvu i standardima EU. Uspostavljen je Federalni veterinarski informacijski sistem⁹⁵ koji je u fazi pilot-implementacije od 2024. godine. Bruto dodana vrijednost oblasti biljne i stočarske proizvodnje, lovstva i uslužne djelatnosti u vezi s njima, u 2024. godini, iznosila je 901 mil.KM, što čini 2,6% od BDP-a Federacije BiH.

Graf 98. % bruto dodane vrijednosti biljne i stočarske proizvodnje, lovstva i uslužne djelatnosti u vezi s njima u BDP-u

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Implementaciju mjere koordinira **Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva**. U 2024. godini, implementirane su aktivnosti ukupne vrijednosti od 6,6 mil. KM, od čega se na sredstva iz budžeta odnosi 23,5%. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.5.2.

Kapaciteti za poljoprivredni i ruralni razvoj su i dalje nedovoljno razvijeni. Ključni indikatori pokazuju trend rasta broja poljoprivrednih gazdinstava, ali i smanjenje učešća biljne i stočarske proizvodnje, lovstva i uslužne djelatnosti u BDP-u FBiH. Potrebno je unaprijediti prenos znanja i iskustava između privatnog sektora i akademske zajednice.

⁹⁴ Podaci za 2024. godinu nisu dostupni.

⁹⁵ Sistem treba da omogući transparentno praćenje rada i statističko izvještavanje

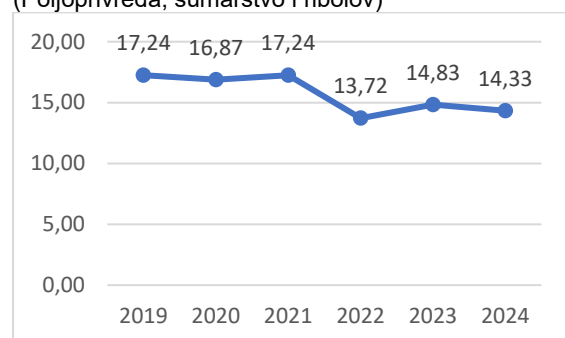
veterinarske službe na entitetskom nivou, apelirajući na usklađivanje s EU standardima

Mjera 3.5.3. Unaprijediti kvalitet i konkurentnost poljoprivredno – prehrambene proizvodnje, i otpornost poljoprivrednih proizvođača

Kvalitet i konkurentnost poljoprivredno-prehrambene proizvodnje potrebno je unaprijediti kroz niz aktivnosti usmjerenih na unaprjeđenje sistema poticaja, jačanje sanitarnih kontrola hrane, sufinansiranje saradnje između naučne zajednice i proizvođača i prerađivača, integriranje EU sistema kontrole, te obezbjeđenje dugoročne stabilnosti finansijskih izvora za podršku poljoprivredi.

U 2024. godini pokrivenost uvoza izvozom u području Poljoprivrede, šumarstva i ribolova je iznosila 14,33%, što je za 0,5 procentnih poena manje u odnosu na godinu ranije.

Graf 99. Pokrivenost uvoza izvozom (%) (Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov)

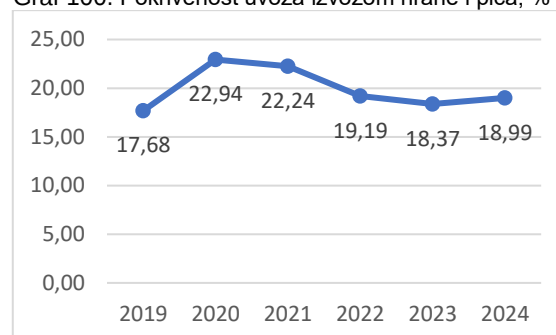
Izvor: Federalni zavod za statistiku

U 2024. godini ukupno je odobreno 175 mil. KM u vidu poticaja poljoprivrednim proizvođačima. Uvedena je mjera podrške mladim poljoprivrednicima u okviru koje je dodjeljeno blizu milion KM za nabavku mehanizacije ili rasplodne stoke. Postignut je značajan napredak u harmonizaciji zakonodavstva BiH sa pravnim stečevinama EU u fitosanitarnom sektoru. Uspostavljen je fito-registar, uvedeni su fitosanitarni pasoši, sistemi nadzora štetnih organizama i obuke inspektora za fitosanitarne kontrole. Sistem brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF) je uspostavljen u BiH, a Agencija za sigurnost hrane BiH koordinira sistemom na državnom i entitetskom nivou. Osigurano je 12 miliona KM za investicije u poljoprivredu i prehrambenu industriju kroz

model finansiranja: 35 % grant (FMPVŠ), 15 % vlastita sredstva korisnika, 50 % kredit od RB FBiH, uz fiksne kamatne stope i duže rokove otplate. Podrška ulaganjima u prehrambenu industriju po prvi put je uvjetovana udjelom domaćih sirovina u proizvodnji što će povećati potražnju i olakšati plasman domaćih poljoprivrednih proizvoda na tržištu BiH.

Pokrivenost uvoza izvozom hrane i pića, u 2024. godini, iznosila je 19%, što je više za 0,6 procentna poena u odnosu na godinu ranije.

Graf 100. Pokrivenost uvoza izvozom hrane i pića, %

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Implementaciju mjere koordinira **Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva**. U 2024. godini, implementirane su aktivnosti ukupne vrijednosti od 173,2 miliona KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 3.5.3.

Vidljiv je napredak u realizaciji ove mjere. Ključni indikatori pokazuju pad pokrivenosti uvoza izvozom u sektoru poljoprivrede, šumarstva i ribolova, te blagi rast pokrivenosti uvoza izvozom hrane i pića, u odnosu na godinu ranije. Potrebno je dodatno ojačati sanitarnu kontrolu, povećati broj inspektora za hranu, usvojiti nove direktive EU o službenim kontrolama, uspostaviti adekvatan okvir za upravljanje rizicima izazvanim uticajem prirodnih ili tržišnih uslova.

PRIORITET 3.6. POVEĆATI OTPORNOST NA KRIZE

Svako društvo, pa tako i FBiH, susreće se s prijetnjama, rizicima i nesrećama koje predstavljaju rizik po nju. Stoga je nužno razvijati sposobnosti njihovog sprečavanja, zaštite, ublažavanja, reagiranja na njih i oporavljanja od njih. Zbog toga treba donijeti odgovarajuće strategije, kao i razviti planove za upravljanje krizama, rizicima i nesrećama.

Upravljanje krizama ostaje i dalje na dosadašnjem nivou. Ključni indikatori pokazuju da nema napretka u izvještajnoj godini. Nije zabilježen napredak u zaštiti

kritične infrastrukture kao ni u sistemu zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća. Potrebno je u narednom periodu uvrstiti mjere u programe rada relevantnih institucija kako bi se zabilježio razvojni efekat.

Mjere koje se odnose na ovaj prioritet nisu bile uvrštene u godišnjem planu rada za 2024. godinu, tako da nisu ni utrošena nikakva sredstva za realizaciju ovog prioriteta.

Mjera 3.6.1. Unaprjeđivati upravljanje krizama

11

U doba kriza nužno je da javno upravljanje krizama bude učinkovito, uz transparentan i neovisan nadzor nad utroškom sredstava.

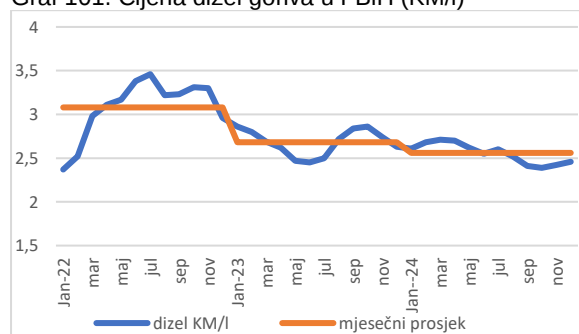
Potrebno je definisati nadležnost i zadatke tijela, koje će uspostaviti baze podataka i sistem praćenja i ranog upozoravanja na dolazak kriza. Tijelo bi trebalo kontinuirano modelirati krize i procjene uticaja na stanovništvo, kao što su rodno osjetljivi, zdravstveni, fiskalni i socioekonomski efekti. Potrebno je donijeti plan podrške stanovništvu, te utemeljiti finansijski mehanizam pomoći onima koji ne mogu izmiriti svoje obaveze. Također, potrebno je usmjeriti proizvodne kapacitete na prevladavanje nestašica opreme i usluga nužnih za efikasan odgovor na krizu.

Realizacija ove mjere će osigurati bolji odgovor na krize, kao i stabilnost finansijskog plana podrške stanovništvu.

U izvještajnoj godini prosječan rast potrošačkih cijena je usporio, a prosječna cijena goriva se smanjila.

Nastavljen je opadajući trend cijena goriva u 2024. godini. Prosječna cijena iznosila je 2,56 KM/l, a u 2023. godini iznosila je 2,68 KM/l.

Graf 101. Cijena dizel goriva u FBiH (KM/l)

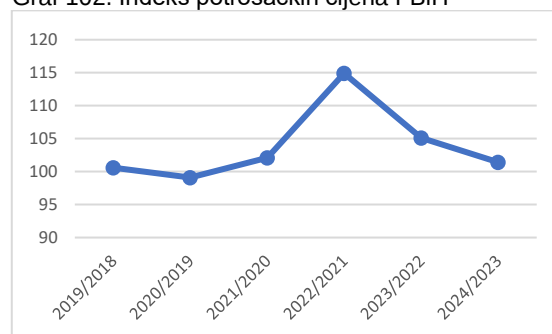

Izvor: Federalno ministarstvo trgovine

Prosječna godišnja inflacija u FBiH, u 2024. godini, iznosila je 1,4% u odnosu na

prethodnu godinu.⁹⁶ Rast cijena u odjeljku Hrana i bezalkoholna pića iznosio je 1,8%. Kretanja potrošačkih cijena u periodu 2019-2024. godine pokazuju da su cijene svake godine rasle, osim 2020. godine, kada je zabilježena deflacija.

Graf 102. Indeks potrošačkih cijena FBiH

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Trenutno ne postoji tijelo koje se bavi upravljanjem krizama. Pojedinačna ministarstva vrše praćenja i izrađuju smjernice u sklopu svojih resora, međutim nema koordinacije i objedinjenja u cjelovito djelovanje.

Implementaciju ove mjere koordinira **Vlada Federacije BiH**. U godišnjem planu rada za 2024. godinu ova mjera nije bila uvrštena.

KLJUČNI NALAZ 3.6.1.

Upravljanje krizama ostaje na dosadašnjem nivou.

Nema napretka u realizaciji ove mjere, jer nisu planirane aktivnosti koje bi doprinijele realizaciji. Potrebno ih je uvrstiti u programe rada relevantnih institucija u narednom periodu. Također, potrebno je definisati tijelo nadležno za uspostavljanje baze podataka i razvoj sistema praćenja i ranog upozoravanja na dolazak kriza, te kontinuirano modelirati krize i procjene uticaja na stanovništvo.

⁹⁶ Prosječno kretanje indeksa potrošačkih cijena u FBiH u 2024. godini u odnosu na prosjek 2023. godine.

Mjera 3.6.2. Osigurati zaštitu i funkcioniranje kritične infrastrukture

9

Federacija BiH je izložena brojnim rizicima i prijetnjama. To se odnosi na prirodne (poplave, požari, zemljotresi, epidemije), tehničke (pad sistema) i oružane rizike i prijetnje (terorizam, sabotaža, građanski nemiri, rat).

Zaštita kritične infrastrukture i ključne imovine pomoći će, ne samo u odbrani od terorističkih i drugih napada, nego će i smanjiti ranjivost na prirodne nesreće, organizirani kriminal i kompjuterske napade.

Pod kritičnom tehničkom bazičnom infrastrukturom podrazumijeva se opskrba energijom, transport, opskrba (pitkom) vodom i odlaganje otpada, a pod infrastrukturom socio-ekonomskih usluga podrazumijeva se javno zdravlje, hrana za ljude i životinje, usluge spašavanja, kontrola upravljanja nesrećama, finansijske i osiguravajuće usluge, sredstva informiranja, kulturni objekti (kulturno-istorijsko nasljeđe) i dr.

Realizacija ove mjere će unaprijediti zaštitu kritične infrastrukture i ključne imovine u uslovima kriza, te smanjiti ranjivosti na prirodne nesreće, organizirani kriminal i kompjuterske napade.

Donošenje dokumenata, koji su ključni u postizanju zaštite i funkcionisanju kritične infrastrukture, još uvijek nije realizovano. To se odnosi na dokumente „Zaštita kritične infrastrukture-koncept temeljne zaštite” i „Zaštita kritične infrastrukture-upravljanje rizicima i krizama”.

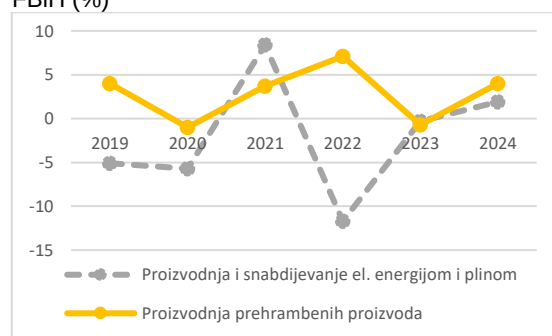
U izvještajnoj godini radilo se na daljnjem usklađivanju teksta Prednacrta zakona o sistemu zaštite i spašavanja i civilnoj zaštiti Federacije BiH sa Mehanizmom civilne zaštite EU. Prednacrt zakona još uvijek nije upućen u javnu raspravu.

Strategija kibernetičke sigurnosti FBiH još uvijek nije izrađena, koja je u nadležnosti

Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova.

Proizvodnja prehrambenih proizvoda bilježi blagi pad za 0,7% u 2023. godini, a Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom pad za 0,37%, u odnosu na prethodnu godinu. Tokom protekle godine hidrološka situacija je bila značajno lošija u odnosu na 2021., te je proizvodnja u hidroelektranama smanjena za oko 30%, a proizvodnja u termoelektranama za 2% (podaci DERK-a). Snabdijevanje plinom je zavisilo od političkih odluka u Rusiji.

Graf 103. Stope rasta industrijske proizvodnje u FBiH (%)

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalna uprava civilne zaštite**. U godišnjem planu rada za 2024. godinu ova mjera nije bila uvrštena.

KLJUČNI NALAZ 3.6.2.

Zaštita kritične infrastrukture ostaje na dosadašnjem nivou. Ključni indikatori pokazuju da nema napretka u izvještajnoj godini. Nije ostvaren napredak u planiranju izrade ključnih dokumenata u zaštiti infrastrukture. Indikatori kritične tehničke i socio-ekonomske infrastrukture pokazuju osjetljivost u periodima kriza. Potrebno je donijeti strategiju kibernetičke sigurnosti FBiH.

Mjera 3.6.3. Poboljšati funkcioniranje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

11

Uspostava efikasnog sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća podrazumijeva poboljšanje infrastrukture, posebice transportne i zemljišne infrastrukture (sistemi ranog upozoravanja, protivgradna zaštita, zaštita od poplava i sl.), unaprjeđenje tehničkih i ljudskih kapaciteta, te uspostavu efikasnog sistema koordinacije na svim nivoima vlasti u cilju osiguranja većeg stepena pripravnosti i mogućnosti brzog i efektivnog odgovora za potrebe spašavanja, sanacije i obnove područja.

Realizacija ove mjere će osigurati veći stepen pripravnosti i mogućnost brzog i efektivnog odgovora za potrebe spašavanja, sanacije i obnove područja u uslovima kriza.

Analiza stanja spremnosti sistema za odgovor na krize u FBiH još uvijek nije izrađena.

Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća postoji za nivo FBiH i za sve kantone.

Parlament Federacije BiH usvojio je, u 2021. godini, Program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u FBiH za period 2021-2028. godina.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalna uprava civilne zaštite**. U godišnjem planu rada za 2024. godinu ova mjera nije uvrštena, tako da nije bilo ni realizovanih aktivnosti niti sredstava.

KLJUČNI NALAZ 3.6.3.

Funkcioniranje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća ostaje na dosadašnjem nivou. Plan zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća postoji za nivo FBiH, kao i za sve kantone. Analiza stanja spremnosti sistema za odgovor na krize u FBiH još uvijek nije izrađena.

Potrebno je uvrstiti ovu mjeru u programe rada relevantnih institucija u narednom periodu.

STRATEŠKI CILJ 4: TRANSPARENTAN, EFIKASAN I ODGOVORAN JAVNI SEKTOR

Kako bi se omogućio ubrzan društveni i ekonomski razvoj uz istodobno postizanje ekološke održivosti, potrebne su efikasne, transparentne, inkluzivne i responzivne javne institucije, utemeljene na vladavini prava i primjerene potrebama zemlje višeg srednjeg dohotka, u funkciji građana, poslovnih subjekata i drugih društvenih i ekonomskih aktera.

Javne institucije moraju imati razvijen sistem koordinacije i biti orijentirane prema inovacijama, koje se ogledaju u uvođenju i primjeni novih, posebice digitaliziranih tehnologija i usluga, kao i efikasnom upravljanju javnim resursima. Vladavina prava se ogleda kroz smanjivanje institucionalne prezasićenosti i ujednačenu primjenu propisa na svim administrativnim nivoima, uz precizno propisanu nadležnost i ulogu svake od javnih institucija.

Smanjivanje korupcije će se postizati smanjivanjem monopolne moći, ako je opravdano, javnih institucija putem uvođenja privatnih institucija kao i ukidanjem dualnog karaktera ekonomije, odnosno izjednačavanjem statusa javnog i privatnog sektora. Smanjivanje korupcije će se postizati i sužavanjem diskrecionog odlučivanja javnih službenika, pooštavanjem političke kontrole nad njihovim radom i prepoznavanjem dobre i loše prakse djelovanja javnih institucija i javnih službenika, uz široku podršku javnog mnijenja, uključujući i djelovanje nezavisnih medija.

U izvještajnoj godini nema podataka za indikatore koji su navedeni u Strategiji za praćenje ovog cilja. Razlog tome je izostanak publikacije OECD-a. U izvještaju za prethodnu godinu korišteni su odgovarajući zamjenski indikatori iz publikacije SIGME i OECD-a, The Principles of Public Administration. Međutim, za 2024. godinu nije rađena navedena publikacija.

Tabela 9: Indikatori

Indikator	2021	2022	2023	2024
Odgovornost i organizacija vlade	17/40	n/d	n/d	n/d
Dostupnost javnih informacija	11/30	n/d	n/d	n/d
Ispunjavanje kritičnih funkcija od strane institucija centra vlasti	10/16	n/d	n/d	n/d

Izvor: OECD/SIGMA, Monitoring Report, The Principles of Public Administration BiH

Ured koordinatora za reformu javne uprave u BiH (PARCO) je u saradnji sa projektom "EU za reformu javne uprave" (EU4PAR) i koordinatorima za reformu javne uprave izradio nacrt Revidiranog akcijskog plana Strateškog okvira za reformu javne uprave 2018–2027.godine kojim se finaliziraju suštinski koraci za poboljšanje cjelokupnog funkcionisanja javne uprave uspostavom profesionalne i depolitizirane državne službe i koordinisanog pristupa izradi politika na nivou cijele zemlje.

Neophodno je institucionalizirati razmjenu podataka, povećati implementaciju zakonodavnih akata i intenzivirati saradnju sa Direkcijom za evropske integracije.

Ovaj strateški cilj sadrži 3 prioriteta i 15 mjera, za čiju implementaciju je odgovorno 7 institucija (Prilog 1). Uvidom u izvještaje o radu odgovornih institucija za 2024. godinu, uključeno je ukupno 12 od 15 mjera, odnosno 80%. Odgovorne institucije (koordinatori implementacije mjera) trebaju uticati na nosioce mjera kako bi se preostale mjere za ovaj strateški cilj uključile u narednim planovima rada.

U 2024. godini, za ovaj strateški cilj utrošeno je oko 1,495 miliona KM.

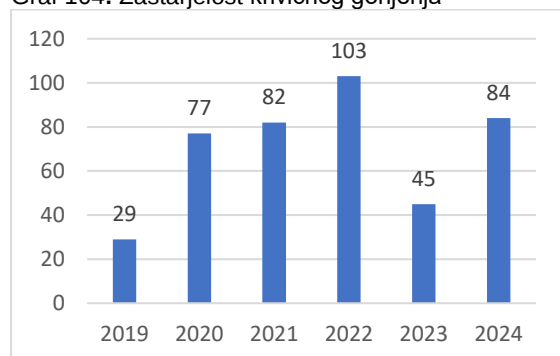
PRIORITET 4.1. UNAPRJEĐIVATI VLADAVINU PRAVA

Dinamičan i održiv ekonomski razvoj zahtijeva efikasan, djelotvoran i transparentan javni sektor uz vladavinu prava i uvažavanje ljudskih sloboda.

Realizacijom prioriteta čiji je fokus na efikasnom i sveobuhvatnom sistemu upravljanja integralnim razvojem podržati će se cjelokupni razvoj Federacije Bosne i Hercegovine i doprinijeti unapređenju kvalitete života građana.

Zastarjelost krivičnog gonjenja u odnosu na prošlu godinu bilježi snažan porast, a u periodu 2019-2024. godina bilježi rast što ukazuje na negativan trend tj. pogoršano stanje u efikasnosti rada pravosudnog sistema.

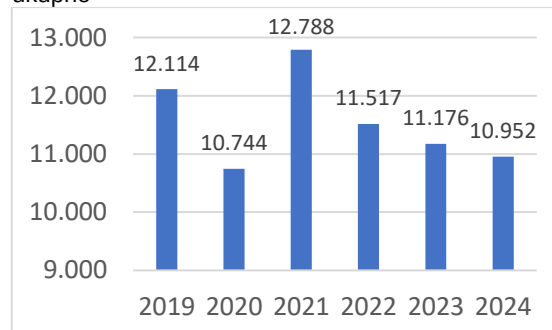
Graf 104: Zastarjelost krivičnog gonjenja

Izvor: Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH

Broj prijavljenih punoljetnih učinitelja kaznenih djela je manji u odnosu na prethodne godine što ukazuje na poželjan trend tj. pad broja učinitelja kaznenih djela.

Graf 105: Punoljetni učinitelji kaznenih djela, ukupno

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Zaštita pravosudnog sistema od neprimjerenih uticaja je ključna za njegovo funkcionisanje. Pojednostavljivanje postupaka i procedura, pristup pravnim mehanizmima, jačanje mehanizama odgovornosti institucija i sprečavanje sukoba interesa će olakšati pristup pravdi za sve građane.

Za zaštitu ljudskih prava važno je naglasiti usklađivanje propisa sa pravnom stečevinom Evropske unije i postupanje po preporukama Institucije ombudsmena za ljudska prava u Bosni i Hercegovini.

Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine je 2024.godine stupio na snagu.

Za unaprjeđenje borbe protiv kriminala, govora mržnje i terorizma, potrebno je preventivno i pravovremeno djelovanje nadležnih institucija.

Za efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije bitno je jačanje pravosudnog sistema, promocija integriteta, proširenje odgovornosti u slučajevima visoke korupcije i uvođenje mehanizama nadzora.

Za realizaciju ovog prioriteta kroz budžet je utrošeno 5,08 miliona KM od planiranih 7.02 miliona KM, tj. realizirano je 72% planiranog budžeta.

Mjera 4.1.1. Povećavati efikasnost pravosudnog sistema

16

Pravosudni sistem u (F)BiH mora pokazati nepristrasnost, neovisnost, efikasnost, djelotvornost i transparentnost u svom radu, kako bi se podržao ekonomski razvoj.

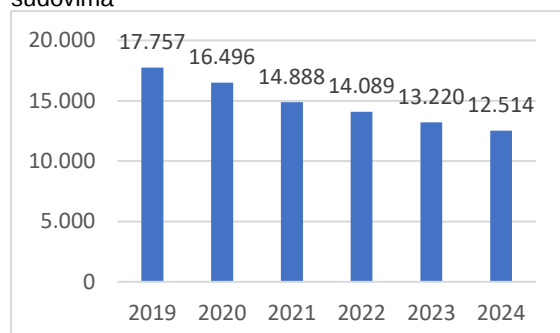
Realizacija ove mjere će doprinijeti većoj funkcionalnosti i efikasnosti pravosudnog sistema što je ključni uslov za napredak BiH u pretpristupnom procesu.

Potrebno je uspostavljanje integriteta, nepristrasnosti i odgovornosti u okviru pravosuđa za efektivniji odgovor pravosudnog sistema na korupciju.

Da bi se osigurala transparentnost rada pravosudnih institucija u Federaciji BiH potrebno je realizirati aktivnosti usmjerenih ka unapređenju digitalne infrastrukture i poboljšanju organizacijskih i institucionalnih kapaciteta.

Broj neriješenih privrednih predmeta u sudovima kontinuirano bilježi pad, što ukazuje na pozitivan trend, tj. veći broj riješenih privrednih predmeta, u odnosu na prethodne godine.

Graf 106: Broj neriješenih privrednih predmeta u sudovima

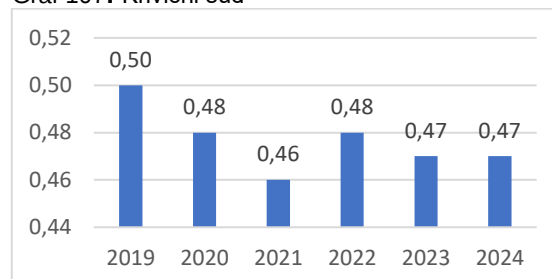

Izvor: Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH

Prema faktoru 8 Indeksa vladavine prava – Krivični sud, Bosna i Hercegovina je 2024. godine od ukupno 142 zemlje rangirana na 61. mjesto. Vrijednost indeksa je ista kao

prethodne godine i iznosi 0.47. Indeks za BiH odgovara globalnom prosjeku.

Graf 107: Krivični sud

Izvor: Svjetski projekat pravde

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona i vanparničnom postupku, kao i Nacrt zakona o izmjeni i dopuni Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, koji se odnose na provođenje Presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić su u završnoj fazi.

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo pravde**. U godišnjem planu rada za 2024. godinu definisane su dvije aktivnosti. Utrošeno je oko 129.736,00 KM za implementaciju ove mjere, što je 54% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNINALAZ 4.1.1.

Zabilježen je ograničeni napredak u brzini rada i digitalizaciji pravosudnog sistema. Ključni indikator mjere pokazuje smanjenje broja neriješenih privrednih predmeta i ima pozitivan trend. U isto vrijeme, indikator Krivični sud je ostao nepromijenjen.

Potrebno je staviti veći fokus na nezavisnost rada sudija i tužilaca, te nastaviti digitalizaciju rada pravosudnog sistema.

Mjera 4.1.2. Jačati zaštitu ljudskih prava

16

(F)BiH treba da ima strateške, pravne, institucionalne okvire i okvire politika za zaštitu ljudskih prava koji su u potpunosti provedeni.

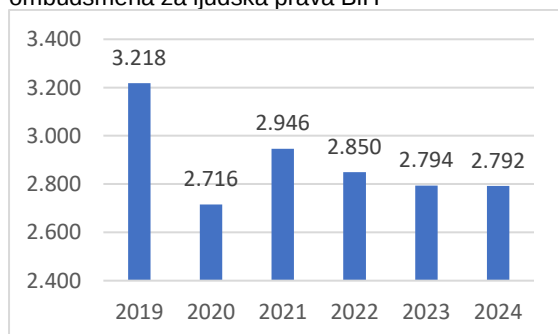
Realizacija ove mjere doprinosi većoj zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda u Bosni i Hercegovini.

Potrebno je povećati kapacitete, kvalitet i učinkovitost sistema besplatne pravne pomoći. Potrebno je pružiti besplatnu pravnu pomoć žrtvama rodno zasnovanog nasilja i seksualnog nasilja u ratu u krivičnim i parničnim postupcima, kao i svim ostalim ranjivim kategorijama stanovništva.

Potrebno je posvetiti posebnu pažnju osiguravanju odgovarajuće zaštite i podrške za svjedoke ratnih zločina i svjedoke u drugim krivičnim predmetima, uključujući psihološku pomoć prije, tokom i nakon krivičnih postupaka. Također, neophodno je i ojačati kapacitete odjela za podršku svjedocima pri sudovima i tužilaštvima, te sistemski i institucionalno zaštititi novinare od prijetnji i nasilja.

Broj zaprimljenih žalbi Instituciji ombudsmena za ljudska prava je na istom nivou kao i prethodnih godina.

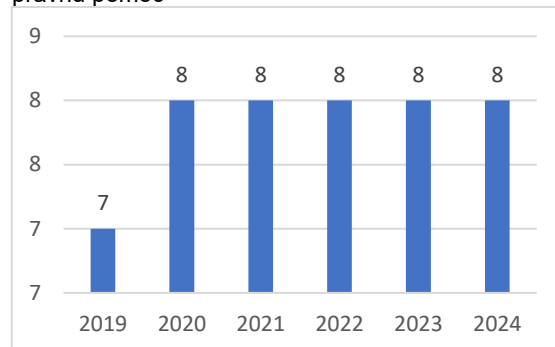
Graf 108: Broj zaprimljenih žalbi Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH

Izvor: Institucija ombudsmena za ljudska prava

U proteklom periodu, nije bilo novouspostavljenih centara za besplatnu pravnu pomoć.

Graf 109: Broj uspostavljenih centara za besplatnu pravnu pomoć

Izvor: Kantonalni centri za besplatnu pravnu pomoć

Na osnovu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, započeta je uspostava Preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka i kazni u Bosni i Hercegovini.

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo pravde**. U godišnjem planu rada za 2024. godinu definisano je sedam aktivnosti. Utrošeno je oko 751.000 hiljada KM za implementaciju ove mjere, što je 97% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.1.2.

Nije zabilježen napredak u jačanju zaštite ljudskih prava.

Ključni indikatori mjere stagniraju. Potrebno je staviti veći fokus na razvoj i uspostavljanje centara za besplatnu pravnu pomoć u svim kantonima.

Potrebno je podizanje svijesti javnosti o tome kako pravosudni sistem u (F)BiH treba funkcionirati i kako se može pristupiti informacijama.

Mjera 4.1.3. Unaprijeđivati borbu protiv kriminala, govora mržnje i terorizma

Savremeni izazovi u borbi protiv kriminala, govora mržnje i terorizma, zahtijevaju nove sigurnosne politike i sisteme koji moraju pružiti sposobnosti ranog upozorenja i preventivnog odgovora.

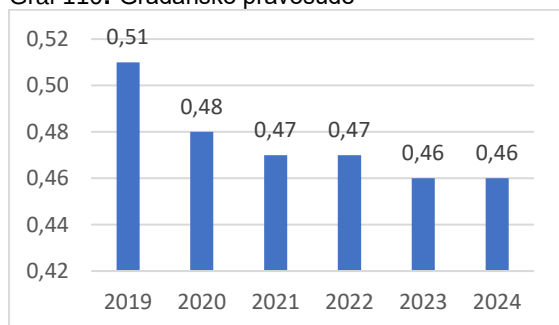
Realizacija ove mjere doprinosi većoj sigurnosti građana kao osnovnog preduslova za ostvarivanje prava i sloboda, koje vladavina prava nastoji unaprijediti.

Potrebna je kvalitetnija evidencija o istragama, krivičnim gonjenjima, osuđujućim presudama, zapljeni i oduzimanju imovine stečene krivičnim djelom. Nužno je uspostaviti kontakt tačku za relevantne pojavne oblike kriminala u svakom posebnom odjelu tužilaštava.

Neophodno je intenzivirati prevenciju, praćenje i sankcionisanje djela i govora mržnje pravovremenim djelovanjem nadležnih institucija.

Vrijednost faktora 7 Indeksa vladavine prava – Građansko pravosuđe je ista kao prethodne godine i iznosi 0.46. Globalni prosjek za 2024. godinu iznosi 0.54 što ukazuje na slabu efikasnost sistema građanskog pravosuđa.

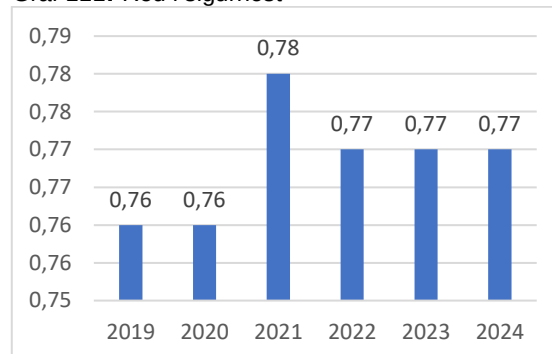
Graf 110: Građansko pravosuđe

Izvor: Svjetski ekonomski forum

Vrijednost faktora 5 Indeksa vladavine prava – Red i sigurnost je ista kao i prethodne dvije godine. Globalni prosjek za 2024. godinu iznosi 0.72. Indeks za BiH je iznad globalnog prosjeka.

Graf 111: Red i sigurnost

Izvor: Svjetski ekonomski forum

Ovu mjeru koordinira **Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova**. U godišnjem planu rada za 2024. godinu definisano je petnaest aktivnosti. Utrošeno je 4,2 miliona KM za implementaciju ove mjere, što je 70% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.1.3.

U borbi protiv kriminala, govora mržnje i terorizma nije zabilježen napredak. Ključni indikatori mjere ukazuju na stagnaciju.

Potrebna je jača i kvalitetnija saradnja institucija svih nivoa vlasti uz usklađivanje propisa sa pravnom stečevinom Evropske unije posebno u oblasti kibernetičkog kriminala, civilnog posjedovanja oružja, eksploziva za civilnu upotrebu i prijevoza opasnih materija.

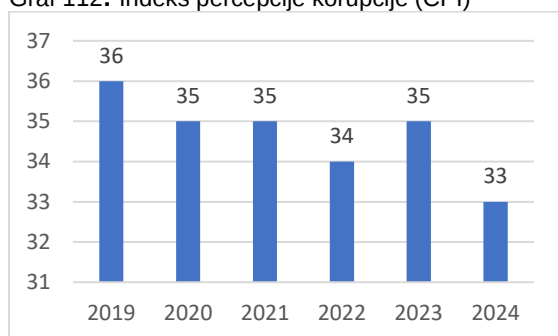
Mjera 4.1.4. Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije

Realizacija ove mjere doprinosi efikasnijem i funkcionalnijem sistemu prevencije i borbe protiv korupcije.

Potrebno je ojačati koordinaciju s ciljem razmjene informacija i uzajamnog izvještavanja između svih nivoa vlasti, organizacija civilnog društva, privatnog sektora, akademske zajednice i medija. To se postiže uspostavljanjem sistema permanentnih kontakata tačaka u institucijama s javnim ovlaštenjima u FBiH za borbu protiv korupcije, te uspostavljanjem direktnih kanala komunikacije.

Indeks percepcije korupcije je manji u odnosu na prošlu godinu, a u zadnjih šest godina bilježi smanjenje vrijednosti što ukazuje na negativan trend, tj. prisustvo korupcije.

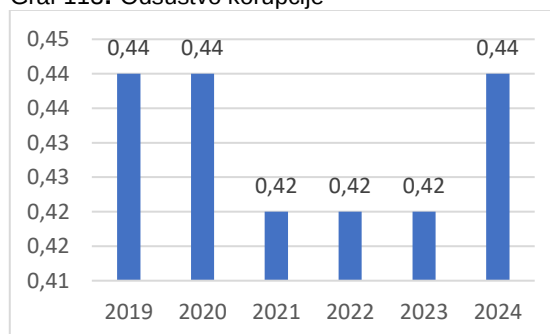
Graf 112: Indeks percepcije korupcije (CPI)

Izvor: Transparency International BiH

Prema faktoru 2 Indeksa vladavine prava – Odsustvo korupcije, vrijednost indeksa se povećala u odnosu na prethodne godine. Globalni prosjek za 2024. godinu iznosi 0.51. Indeks za BiH je ispod globalnog prosjeka.

Graf 113: Odsustvo korupcije

Izvor: Svjetski projekat pravde

Dokument pod nazivom „Preporuke za usklađivanje antikorupcijskih politika u BiH sa općim principima Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028“ je izradila Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije s ciljem da svi nivoi vlasti u BiH pravovremeno ispune zakonske obaveze i preuzmu odgovornost za borbu protiv korupcije na odgovarajućem nivou vlasti u BiH.

Ovu mjeru koordinira **Zavod za javnu upravu FBiH** koje je u nadležnosti **Federalnog ministarstva pravde**. U godišnjem planu rada za 2024. godinu nisu definisane aktivnosti za implementaciju ove mjere.

KLJUČNINALAZ 4.1.4.

U sistemu prevencije i borbe protiv korupcije nije zabilježen napredak. Ključni indikator mjere Indeks percepcije korupcije pokazuje negativan trend, dok indikator Odsustvo korupcije je na istom nivou kao prije šest godina. Potreban je sistemski razvoj prevencije korupcije, te koordinirana i kontinuirana saradnja organa svih nivoa vlasti.

PRIORITET 4.2. STAVITI JAVNU UPRAVU U SLUŽBU GRAĐANA

U 2024. godini nastavljen je proces reforme i modernizacije javne uprave u Federaciji BiH s ciljem jačanja institucionalnih kapaciteta, veće transparentnosti i uspostavljanja efikasnijih servisa za građane. U okviru mjera koje čine ovaj prioritet zabilježeni su pojedinačni pomaci, ali i dalje postoji niz izazova koji usporavaju sveobuhvatnu transformaciju uprave.

U oblasti političkog i institucionalnog vođenja reforme javne uprave nije ostvaren značajniji napredak – provedeno je tek 16% planiranih aktivnosti iz Akcionog plana, a vodeća institucija i okvir za modernizaciju uprave nisu uspostavljeni. Reforma javne uprave se i dalje suočava sa nedostatkom profesionalizacije i depolitizacije državne službe, što naglašava i Evropska komisija.

Kada je riječ o racionalizaciji javnog sektora, funkcionisanje registara organa uprave i zaposlenih te uspostava novih digitalnih platformi doprinijeli su većoj transparentnosti procesa. Međutim, funkcionalna analiza javne uprave nije provedena, a napredak u depolitizaciji zapošljavanja izostaje.

U segmentu jačanja sistema razvojnog planiranja, Federalni zavod za programiranje razvoja nastavio je koordinaciju procesa, osigurao usklađenost federalnih, kantonalnih i općinskih strategija sa integralnom Strategijom razvoja FBiH te pripremio nacрте podzakonskih akata za programsko budžetiranje. Mehanizam godišnjeg izvještavanja o razvoju na kantonalnom i federalnom nivou dodatno je osnažen, iako Vijeće za razvojno planiranje Federacije BiH i dalje nije uspostavljeno, niti je saradnja s civilnim društvom institucionalizovana.

Mjera jačanja apsorpcije EU fondova bilježi rezultate kroz uspostavljanje zakonskog okvira za selekciju kapitalnih projekata, jačanje lokalnih razvojnih timova i odluku o prihvatanju IPA II granta za projekte vodosnabdijevanja i sanitacije. Sva sredstva iz IPA III instrumenta isprogramirana su odobrena i dio sredstava je operativan, ali spor proces usvajanja Reformske agende i dalje otežava njihovu punu implementaciju i korištenje.

Federalni zavod za statistiku nastavio je unapređivati statističku osnovu kroz redovno provođenje istraživanja, jačanje informacionih sistema i pripreme za usklađivanje metodologija sa Eurostatom. Dostupnost i pravovremenost podataka su poboljšani, ali i dalje su prisutni izazovi u pogledu kadrovskih kapaciteta, održivog finansiranja i dalje harmonizacije sa evropskim standardima.

Digitalna transformacija javne uprave zabilježila je određene pomake kroz uvođenje e-dozvola u oblasti građenja, unapređenje prostorne infrastrukture podataka i razvoj interoperabilnih platformi u pojedinim institucijama. Realizirani su brojni treninzi i edukacije za javne službenike, a indeks e-učešća BiH je blago porastao. Ipak, fragmentacija nadležnosti, slaba razmjena podataka i nedostatak koordinacije ostaju ključne prepreke za ubranu digitalizaciju javnog sektora.

Sveukupno posmatrano, iako su u okviru pojedinih mjera ostvareni konkretni rezultati, reforma javne uprave u Federaciji BiH u 2024. godini i dalje se suočava s izazovima u pogledu depolitizacije, koordinacije i harmonizacije procesa, što usporava punu implementaciju ovog prioriteta.

Za realizaciju ovog prioriteta kroz budžet je utrošeno oko 3,9 miliona KM.

Mjera 4.2.1. Jačati političko i institucionalno vođenje i koordinaciju reforme javne uprave i ekonomskih reformi

Aktivnosti usmjerene na reformu javne uprave će dovesti do funkcionalne koordinacione strukture federalnih organa i mehanizama saradnje u kreiranju, provedbi i izvještavanju o napretku u procesu reforme javne uprave i unapređenju javnih usluga. Zatim je potrebno sudjelovanje socioekonomskih partnera u kreiranju i praćenju ekonomskih reformskih mjera, uz kontinuiranu saradnju sa drugim nivoima izvršne vlasti u BiH, a sve u cilju uspostave efikasnog i odgovornog javnog sektora.

U 2024. godini institucije Federacije BiH u cjelosti su provele 22 aktivnosti (16%) iz Akcionog plana Strateškog okvira za reformu javne uprave u Bosni i Hercegovini 2018-2027., djelimično je provedeno 6% aktivnosti, dok je ostalo neispunjeno 78 % aktivnosti iz Akcionog plana (134 planirane aktivnosti). U ovom izvještajnom periodu nije bilo pomaka u odnosu na prethodni izvještajni period.

Nije uspostavljena funkcionalna vodeća institucija za reformu javne uprave u FBiH, niti je donijet okvir za modernizaciju uprave.

Ocjena Evropske komisije je da reforma javne uprave u Bosni i Hercegovini nije više u ranoj fazi, te je postignut određen nivo pripremljenosti za ulazak u Evropsku uniju.

Reformski proces se kreće u smjeru ispunjavanja uslova procesa pristupanja, no uslov prema kojem je potrebno da zemlja privede kraju suštinske korake za unapređenje cjelokupnog funkcionisanja svoje javne uprave, tako što će osigurati profesionalnu i depolitiziranu državnu službu, te koordinisan sveobuhvatni pristup izradi politika (Ključni prioritet 14), još nije ispunjen.

Ovu mjeru koordinira **Zavod za javnu upravu FBiH, a nosici su i Federalno ministarstvo pravde i Agencija za državnu službu.**

U toku 2024. godine Federalno ministarstvo pravde/Zavod za javnu upravu je implementirao 3 aktivnosti sa utrošenih oko 71.300 KM, a planirali su 43.700. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.2.1.

Nema napretka u uspostavljanju standarda organizacije javne uprave, razvoja ljudskih resursa i e-uprave.

Ključni indikatori mjere stagniraju.

Mjera 4.2.2. Uspostaviti funkcionalnu i racionalnu organizaciju javnog sektora

Rad u ovom području će rezultirati uspostavljenim funkcionalnim registrima organa uprave i upravnih organizacija u Federaciji, kantonima i jedinicama lokalne samouprave sa informacijama o djelokrug i organizaciji, te broju sistematiziranih i popunjenih radnih mjesta. Planirana je promocija projektno-orijentiranih ostvarivanja ciljeva u javnoj upravi i poticanje transparentnosti u pružanju javnih usluga, stimulacija inovativnih ideja zaposlenika. Sve ovo će doprinijeti vraćanju povjerenja građana u rad institucija Federacije BiH.

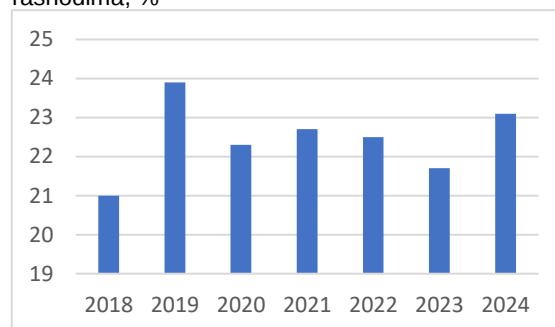
ADS FBiH transparentno vodi statistički prikaz stanja kadrova sa prikazom broja zaposlenih po spolu, starosnoj grupi i kategoriji, kao i načinu zapošljavanja. Registar organa uprave i upravnih organizacija je uspostavljen i operativan. Uspostavljena je nova web platforma za stručno usavršavanje, čime se postigla operabilnost sa Registrom zaposlenih. Uspostavljena je i nova platforma za administraciju konkursnih procedura čime se postigla veća transparentnost podataka za krajnje korisnike usluga Agencije. Strategija stručnog usavršavanja zaposlenih koja se implementira obuhvata program edukacije rukovodećih službenika fokusiran na njihovu percepciju značaja edukacije i razvoja kompetencija državnih službenika.

Prema Izvještaju Evropske komisije za BiH, nije bilo napretka u osiguranju depolitizovane i profesionalne državne službe. Entitetski zakoni ne zahtijevaju imenovanje najboljeg kandidata, što dozvoljava politički imenovanim licima da utiču na proces zapošljavanja, posebno na višim pozicijama. Konačan izbor na

kantonalnom nivou i dalje prije zavisi od nacionalne pripadnosti nego od zasluga.

Udio plata zaposlenih u javnoj upravi u ukupnim rashodima, na nivou FBiH, iznosi 23,1%. Dakle porastao je u odnosu na prethodnu godinu (21,7%), kada je bio najbliže polaznoj vrijednosti iz 2018., dok je očekivano kretanje smanjenje ove vrijednosti.

Graf 114. Izdaci za bruto plate i naknade u ukupnim rashodima, %

Izvor: FMF; Obrada: FZZPR

Ovu mjeru koordinira **Zavod za javnu upravu FBiH, a nosici su i Federalno ministarstvo pravde i Agencija za državnu službu.**

U toku 2024. Federalno ministarstvo pravde/Zavod za javnu upravu je implementirao dvije aktivnosti sa utrošenih oko 47.500, dok je planirano bilo 43.700 KM. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.2.2.

Ponovno povećanje udjela plata javne uprave u ukupnim rashodima nije pokazatelj uspostavljanja racionalne i funkcionalne organizacije javne uprave, bez nepotrebnog trošenja resursa. Funkcionalna analiza javne uprave nije provedena.

Mjera 4.2.3. Jačati sistem i koordinaciju izrade, implementacije i izvještavanja o razvojnim politikama

Realizacijom ove mjere uspostaviti će se saradnja i koordinacija različitih nivoa vlasti, horizontalno i vertikalno, uz kreiranje podvijeća za različite sektore, uključujući industriju, poljoprivredu, socijalnu politiku i turizam u okviru Vijeća za razvojno planiranje FBiH. Radit će se na razvoju lokalnih partnerstava kao i javno privatnog partnerstva između vladinih i nevladinih struktura s ciljem donošenja javnih razvojnih politika.

Konstruktivna saradnja unutar uspostavljenog funkcionalnog sistema otvorene koordinacije multiplicirat će efekte ulaganja sredstava u razvoj Federacije.

Vijeće za razvojno planiranje FBiH nije uspostavljeno, dok je uspostavljeno 10 vijeća za razvojno planiranje kantona.

Federalni zavod za programiranje razvoja koordinira rad Mreže praktičara razvojnog planiranja u kojoj učestvuju svi kantoni, primjenjujući zakonski okvir koji se ujedno razmatra i prilagođava u svrhu dalje izgradnje funkcionalnog sistema razvojnog planiranja u cijeloj Federaciji BiH. Ove godine nije organizovan sastanak Mreže.

Prema Mišljenju Evropske komisije na svim institucionalnim nivoima je potrebno bolje povezivanje procesa godišnjeg strateškog planiranja i budžetiranja za godišnji i srednjeročni period. Zavod je u toku 2023. godine uspostavio radnu grupu, a zatim organizovao konsultacije o izmjeni i dopuni uredbi koje proizilaze iz Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH, u svrhu uspostavljanja efikasnog programskog budžetiranja. Uredbe su u 2024. godini pripremljene u formi nacrtu.

Integralna Strategija razvoja FBiH je rađena uz učešće svih nivoa vlasti Bosne i Hercegovine i usklađena je sa državnim razvojnim dokumentima i međunarodnim

obavezama. Sektorske razvojne strategije na nivou Federacije BiH se usklađuju sa integralnom. Sve kantonalne integralne strategije razvoja su usklađene sa federalnom. Također, veliki broj općina FBiH ima strategije razvoja. Uspostavljen je mehanizam godišnjeg izvještavanja o razvoju na kantonalnom i federalnom nivou.

Dok je na entitetskom nivou uspostavljen sistem dugoročnog/sektorskog planiranja, praćenja i izvještavanja, na nivou institucija Bosne i Hercegovine nije.

Vijeće ministara je usvojilo odluku o proceduri za srednjeročno planiranje, praćenje i izvještavanje u institucijama Bosne i Hercegovine. Međutim, ova odluka ne obezbjeđuje koordinisano postavljanje prioriteta na svim nivoima uprave, iako je sistem srednjeročnog planiranja prethodno već uspostavljen u entitetima.

Strateški okvir saradnje javnog sektora i civilnog društva nije formaliziran sporazumom.

Ovu mjeru koordinira **Federalni zavod za programiranje razvoja**. U izvještaju o radu za 2024. godinu, realizirano je 12 od planiranih 13 aktivnosti sa utrošenih 620.000, od planiranih 675.000 KM.

(Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.2.3.

Kontinuirano se radi na jačanju saradnje i koordinacije svih nivoa vlasti u Federaciji, horizontalno i vertikalno.

Potrebno je uspostaviti vijeće za razvojno planiranje FBiH, kao i saradnju sa civilnim društvom.

Mjera 4.2.4. Osigurati preduslove za veću apsorpciju EU fondova

16

Federacija Bosne i Hercegovine je u 2024. godini nastavila aktivnosti na jačanju institucionalnih i administrativnih kapaciteta za programiranje, provedbu, monitoring i evaluaciju sredstava EU, u skladu s prioritetima Strategije razvoja FBiH. Ovom mjerom se i dalje osiguravaju uslovi za korištenje raspoloživih, a neiskorištenih instrumenata finansijske podrške IPA III i drugih EU fondova.

Tokom 2024. godine Vlada FBiH je usvojila odluku o prihvatanju investicijskog IPA II granta za Projekat vodosnabdijevanja i sanitacije, čime je omogućeno povlačenje i implementacija ovih sredstava na teritoriji FBiH.

Uspostavljen je zakonski okvir u FBiH za pripremu i selekciju kapitalnih projekata u skladu s mehanizmom finansiranja lokalnih projekata uspostavljenim 2023. godine, što predstavlja ključnu sistemsku pretpostavku za bolje programiranje i apsorpciju EU sredstava.

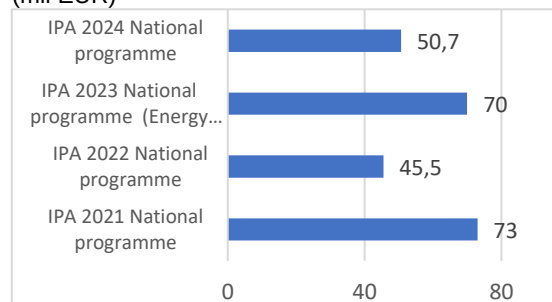
Nastavljeno je jačanje razvojnih timova na nivou kantona i jedinica lokalne samouprave za kreiranje i implementaciju projekata IPA fondova kroz kontinuirane treninge. U Budžetu Federacije planirana su dodatna sredstva za sufinansiranje IPA projekata u nerazvijenim općinama koje imaju poteškoća u obezbjeđivanju učešća u finansiranju.

Proces usvajanja Reformske agende obilježen je usporenim dinamikom i nedostatkom političkog konsenzusa, iako njeno provođenje ostaje ključno za usklađivanje politika sa evropskim standardima i efikasnije korištenje IPA III sredstava.

U okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć IPA III (2021–2027) za Bosnu i Hercegovinu isprogramirana su i odobrena sva sredstva predviđena ovim instrumentom od strane EK. Sredstva za

period 2021–2024 su operativna, dok sredstva planirana za 2025–2027 su odobrena ali još uvijek nisu operativna. Najveći iznosi u okviru IPA III do sada su usmjereni na sektore konkurentnosti i inkluzivnog rasta, zelene agende i održivog razvoja, dobrog upravljanja i usklađivanja s pravnom stečevinom EU te na jačanje vladavine prava i osnovnih prava, čime se osigurava finansijska podrška za realizaciju ključnih reformskih prioriteta Bosne i Hercegovine u okviru procesa evropskih integracija.

Graf 115: IPA III (2021-2027) Operativna sredstva (mil EUR)

Izvor: Delegacija EU BiH

Ovu mjeru koordinira **Ured Vlade Federacije BiH za evropske integracije**. Za definirane aktivnosti u 2024. godini, informacije o utrošku sredstava nisu dostupne. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.2.4:

Ojačani su kapaciteti za programiranje i provedbu EU sredstava kroz zakonski okvir za kapitalne projekte, jačanje lokalnih razvojnih timova i podršku nerazvijenim općinama, te je usvojen IPA II grant za vodosnabdijevanje i sanitaciju. Izazovi ostaju u sporom usvajanju Reformske agende, slaboj koordinaciji i potrebi za održivim finansiranjem projekata.

Mjera 4.2.5. Jačati statističku osnovu kao podlogu za utvrđivanje politika

U toku 2024. godine Federalni zavod za statistiku je nastavio aktivnosti usmjerene na jačanje statističke osnove u Federaciji BiH, s ciljem osiguravanja kvalitetnijih i pravovremenih podataka za kreiranje javnih politika. Poseban fokus stavljen je na unapređenje efikasnosti statističkog sistema kroz unapređenje metodologija, digitalizaciju procesa i jačanje kapaciteta u prikupljanju, obradi i diseminaciji statističkih podataka.

Među ključnim ostvarenim rezultatima ističe se redovno provođenje statističkih istraživanja iz oblasti industrije, trgovine, građevinarstva, poljoprivrede, demografije i društvenih statistika, te pravovremena objava podataka u skladu sa godišnjim planom rada. Posebna pažnja posvećena je pripremama za implementaciju novih metodologija u skladu sa zahtjevima Eurostata, čime se dodatno unapređuje proces harmonizacije domaćih statistika sa statističkim sistemom Evropske unije.

U 2024. godini realizirane su aktivnosti na jačanju kvaliteta i dostupnosti podataka kroz unapređenje informacionih sistema i portala Zavoda, kao i kroz izdavanje publikacija i saopćenja za javnost. Time je omogućeno korisnicima, institucijama, akademskoj zajednici, poslovnom sektoru i građanima da u većoj mjeri koriste zvanične statistike kao podlogu za donošenje odluka i planiranje politika.

Uprkos ostvarenim rezultatima, izazovi ostaju vezani za ograničene kadrovske i tehničke kapacitete, kao i za potrebu daljnje harmonizacije statističkog sistema

sa evropskim standardima. Također, prisutni su izazovi u osiguranju održivog finansiranja određenih istraživanja i jačanja saradnje sa drugim institucijama u procesu razmjene podataka.

Tabela 10: Broj pokazatelja harmonizovanih sa EU i broj rodni indikatora

	2023	2024
Broj statističkih pokazatelja harmonizovanih sa EU	552	545
Broj rodni indikatora	172	148
Broj indikatora	718	713

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Ovu mjeru koordinira i implementira **Federalni zavod za statistiku**. U godišnjem izvještaju o radu za 2024. koordinator nije imao preuzetih aktivnosti iz Strategije razvoja FBiH za definisanu mjeru (Prilog 5).

KLJUČNI NALAZ 4.2.5:

Unaprijeđena je dostupnost i pravovremenost statističkih podataka, te nastavljene pripreme za harmonizaciju sa standardima Eurostata.

Uprkos ostvarenim rezultatima, i dalje su prisutni izazovi vezani za ograničene kadrovske i tehničke kapacitete, potrebu daljnje harmonizacije sa evropskim standardima, osiguranje održivog finansiranja istraživanja i jačanje institucionalne saradnje u razmjeni podataka.

Mjera 4.2.6. Provesti digitalnu transformaciju javne uprave

16

Federacija Bosne i Hercegovine je u 2024. godini nastavila s provođenjem mjere digitalne transformacije javne uprave kroz jačanje institucionalnih kapaciteta, uspostavu ključnih digitalnih servisa i interoperabilnosti, te sistematsko podizanje kapaciteta zaposlenih.

Ostvaren je napredak uvođenjem elektronskih dozvola u oblasti građenja, što predstavlja važan korak u široj digitalizaciji javnih postupaka u FBiH.

U oblasti prostorne infrastrukture podataka (IPP FBiH) postignut je napredak, do kraja 2024. godine evidentirano je 49 subjekata i 110 prijavljenih izvora prostornih podataka, u katalogu metapodataka se nalazi 326 zapisa iz nadležnosti 22 subjekta, a Geoportal pruža uvid u više od 90 slojeva podataka raspoređenih u 19 INSPIRE tema. Koordinaciono tijelo IPP je unaprijedilo registre i održavalo Geoportal, te pokrenulo instalaciju INSPIRE validatora kao zasebne web-aplikacije za provjeru usklađenosti metapodataka i skupova podataka.

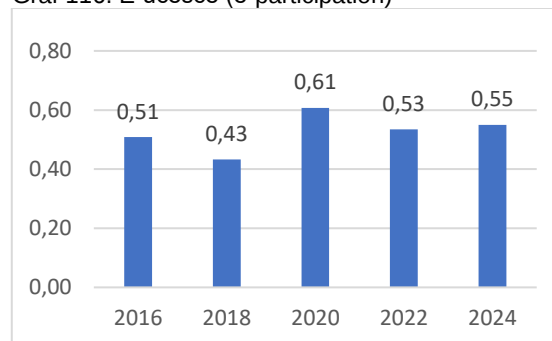
Realiziran je sveobuhvatan program edukacija za javne službenike, održano je 21 radionica i trening, 7 međunarodnih i regionalnih konferencija, jedna studijska posjeta i pet pojedinačnih sastanaka sa subjektima IPP.

Federalna uprava za inspekcijske poslove nastavila je digitalnu transformaciju svojih procesa kroz razvoj interoperabilne platforme s kantonalnim inspekcijama, uvođenje chat-bota i unapređenje sistema BIMS 2 za prekograničnu kontrolu roba.

Uprkos ostvarenim rezultatima, provođenje digitalne transformacije u Federaciji BiH i dalje je otežano fragmentacijom nadležnosti između entitetskog, kantonalnog i lokalnog nivoa vlasti,

ograničenom razmjenom podataka među institucijama i neujednačenom koordinacijom i budžetskim planiranjem za digitalne projekte; ovi problemi potvrđeni su i u izvještajima EK/SIGMA i direktno se reflektiraju na Federaciju zbog složene unutrašnje raspodjele nadležnosti.

Graf 116. E-učešće (e-participation)

Izvor: UN E-Government

E-Participation indeks BiH porastao je sa 0,53 u 2022. na 0,55 u 2024., iako je rang zemlje pao sa 72. na 78. mjesto, što ukazuje na napredak, ali slabiji relativni položaj u odnosu na druge države.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo prometa i komunikacija**. Za definisane aktivnosti u 2024. godini, utrošen je 3.192.532,90 KM. (Prilog 5).

KLJUČNI NALAZ 4.2.6:

Ostvaren je napredak u jačanju institucionalnog i normativnog okvira digitalne transformacije javne uprave u FBiH, ali fragmentirane nadležnosti i ograničena razmjena podataka i dalje usporavaju puni učinak mjere. Neophodno je uspostaviti centralizirano tijelo za upravljanje i kordinaciju procesa e-uprave i donošenje Zakona o elektronskom potpisu na državnom nivou.

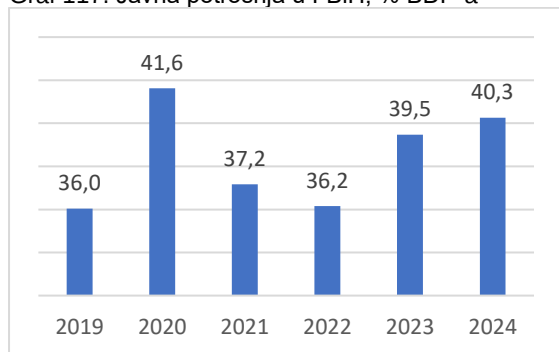
PRIORITET 4.3. UNAPRJEĐIVATI ODGOVORNOST U OBLASTI JAVNIH FINANSIJA

U cilju boljeg prikupljanja javnih prihoda i njihovog efektivnijeg i efikasnijeg trošenja kroz javne rashode, nužno je vršiti ocjenu efektivnosti i efikasnosti djelovanja javnog sektora, posebno u domenu poduzimanja javnih investicija i djelovanja javnih kompanija. Također, ključni teret javnih finansija je finansiranje penzija, obzirom da društvo sve više stari.

Učešće ukupnih javnih rashoda⁹⁷ u BDP-u FBiH, u 2024. godini, iznosi 40,3%, što je više za 0,8 pp. u odnosu na prethodnu godinu.

U periodu 2019 – 2024. godine, najveće učešće ukupnih javnih rashoda u BDP-u je zabilježeno u 2020. godini (41,6%).

Graf 117. Javna potrošnja u FBiH, % BDP-a

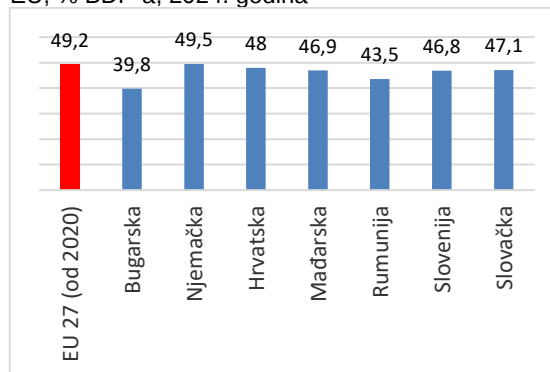

Izvor: Federalno ministarstvo finansija;
Obrada: FZZPR

Zabilježeno učešće u FBiH je ispod nivoa prosjeka EU27 (49,2%). Najveći stepen promjene učešća zabilježila je Rumunija, odnosno rast za 3,3 pct. poena.

Učešće javnih rashoda FBiH u BDP-u je najbliže nivou Bugarske.

Graf 118. Javna potrošnja u odabranim zemljama EU, % BDP-a, 2024. godina

Izvor: Eurostat

Prema podacima Porezne uprave FBiH u 2023. godini, nivo ukupne naplate prihoda po osnovu doprinosa⁹⁸ ostvaren je u iznosu od 5,508 mlrd. KM, što je, u odnosu na prethodnu godinu, više za 463 mil. KM ili 9,2%.

Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje veći su za 245,9 mil. KM, u odnosu na 2023. godinu. Zabilježen je i rast prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje za 196,9 mil. KM. Prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti veći su za 20,2 mil. KM.

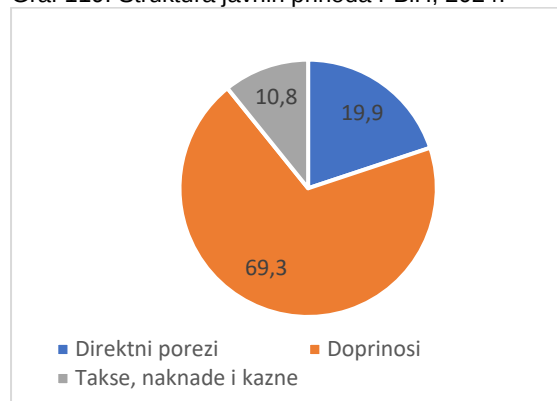
Učešće prihoda od doprinosa u ukupnim naplaćenim prihodima iz nadležnosti Porezne uprave FBiH iznosi 69,3%, što predstavlja blago povećanje za 0,6 p.p. u odnosu na prethodnu godinu.

Zabilježen je rast prihoda od direktnih poreza za 120,6 mil KM ili 8,2%. Rast nije uticao na učešće direktnih poreza u ukupnim naplaćenim prihodima, obzirom da je ono isto kao i prethodne godine (19,9%).

⁹⁷ Javni rashodi i izdaci, bez otplate duga.

⁹⁸ Doprinosi za PIO/MIO, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti.

Graf 119. Struktura javnih prihoda FBiH, 2024.

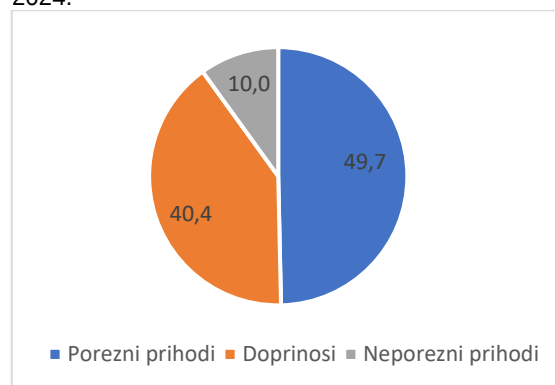

Izvor: PUFBiH

U ukupnim ostvarenim javnim prihodima, porezni prihodi (direktni i indirektni) imaju učešće od 49,7%, obavezni socijalni doprinosi 40,4%, dok je učešće neporeznih prihoda na nivou od 10,0%. U većini EU-27 država članica udio socijalnih doprinosa u ukupnom poreskom prihodu iznosi jednu trećinu.

Za realizaciju ovog prioriteta kroz budžet je utrošeno 1,483 mlrd. KM od planiranih 1,749 mlrd. KM, tj. realizirano je 84,8% planiranog budžeta. (Prilog 5)

Graf 120. Struktura ukupnih javnih prihoda FBiH, 2024.

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Mjera 4.3.1. Unaprjeđivati transparentnost u upravljanju javnim finansijama

Pristup informacijama o raspodjeli javnih sredstava omogućava uvid i jaču kontrolu javnosti o upravljanju javnim finansijama. Neka od osnovnih načela evropskog upravnog prostora i dobre uprave su finansijska održivost, odgovornost i transparentnost i učešće građana u donošenju i provođenju politika i propisa. Potrebno je poboljšati transparentnost sektora javnih finansija, posebno objavljivanjem „Budžeta za građane“ na svim nivoima vlasti u FBiH. Nužno je nastaviti rad na razvoju inicijative za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja u svim fazama budžetskog procesa.

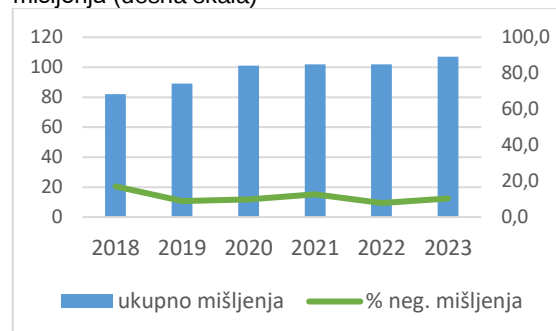
Realizacija ove mjere bi doprinijela povećanju efikasnosti sistema javnih finansija u planiranju i trošenju javnih finansijskih sredstava. Također, građani će bolje moći razumjeti i pratiti kako se prikuplja i troši novac iz Budžeta.

Budžet za građane je izrađen na nivou Federacije BiH i dostupan je javnosti. Na kantonalnom nivou, budžet za građane postoji u tri kantona, kao i prethodne godine. Jedinice lokalne samouprave također objavljuju budžet za građane. Prema rezultatima Ankete JLS 2025, u 2024. godini 47% JLS su imale budžet za građane, a prethodne godine 50%. Podatak da 53% JLS nije imalo ovaj dokument ukazuje na potrebu da i javnost ovih JLS, kroz oblik budžeta za građane, ima mogućnost uvida u sveobuhvatne, tačne i korisne informacije vezane za upravljanje i potrošnju javnih sredstava.

Broj provedenih revizija u 2023. godini (posljednji podatak) od strane Ureda za

reviziju institucija u FBiH iznosio je 107, što je više za pet revizija u odnosu na prethodnu godinu. Udio negativnih mišljenja od ukupnog broja provedenih revizija se povećao i iznosio je 10,3%, dok je 2022. godine iznosio 7,8%.

Graf 121. Broj provedenih revizija i udio negativnih mišljenja (desna skala)

Izvor: Ured za reviziju institucija u FBiH

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo finansija**. U 2024. godini utrošeno je 6,06 mil. KM za implementaciju ove mjere, što je 89% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.3.1.

Transparentnost u upravljanju javnim finansijama je na istom nivou kao i prethodne godine. Broj kantona koji su objavili budžet za građane je na istom nivou kao i prethodne godine. Udio negativnih mišljenja u ukupnom broju revizija bilježi negativan trend. Potrebno je djelovati u skladu sa preporukama Ureda za reviziju, te raditi na daljnjoj izradi dokumenta Budžet za građane u svim kantonima/JLS.

Mjera 4.3.2. Povećati učinak u trošenju javnih sredstava i obim i efikasnost javnih investicija

16

Učinkovito trošenje javnih sredstava je od velike važnosti za ekonomski rast i usmjeren razvoj. Neophodno je unaprijediti kvalitet javnih finansija boljim srednjoročnim planiranjem i rješavanjem neučinkovitosti u trošenju sredstava.

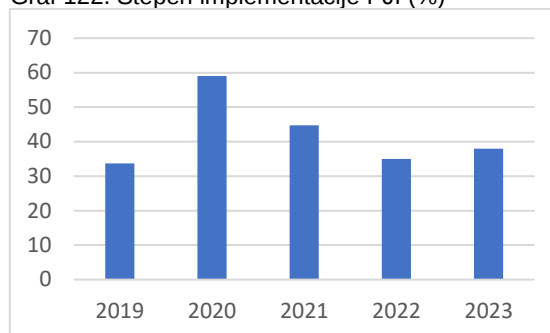
Ovom mjerom se, uporedo sa racionalizacijom tekućih rashoda i izdataka, osnažuje mobilizacija i bolje korištenje javnih finansijskih resursa i povećava produktivnost ekonomije.

Realizacija ove mjere podrazumijeva programsko budžetiranje, odnosno povezivanje strateških planova i dokumenata sa finansijskim planovima u svrhu njihove implementacije, čime se uvodi jasna veza između politika/programa i sredstava potrebnih za njihovu realizaciju.

Implementacija programskog budžetiranja još uvijek nije realizovana.

Implementacija Programa javnih investicija (PJI), odnosno udio utrošenih sredstava u odnosu na planirano bilježi povoljan trend. U 2023. godini (posljednji podatak), implementirano je 38% od planiranog, dok je 2022. godine stepen implementacije iznosio 35%. Izrada Metodologije izvještavanja o monitoringu realizacije projekata iz programa javnih investicija je u toku.

Graf 122. Stepen implementacije PJI (%)

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Vlada Federacije BiH je 2017. godine obavezala implementirajuće institucije da dostavljaju izvještaj o realizaciji projekata za koje su nadležni, s objašnjenjem o uzrocima odstupanja i o eventualnim zastojevima u realizaciji projekata.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo finansija**. U 2024. godini utrošeno je 63,3 hilj. KM za implementaciju ove mjere, što je 95% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.3.2.

Nije zabilježen napredak u povećanju učinka u trošenju javnih sredstava.

Još uvijek nije realizovana implementacija programskog budžetiranja.

Mjera 4.3.3. Povećavati efikasnost u naplati javnih prihoda

16

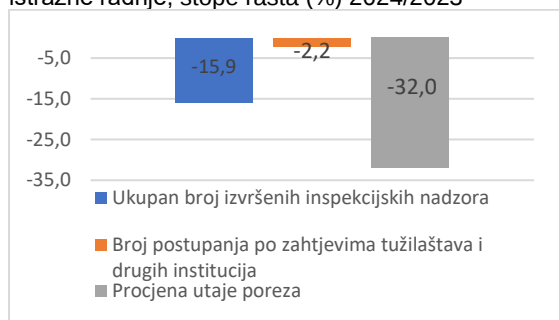
Efikasnost u naplati javnih prihoda je važna kako za cjelokupnu ekonomiju, tako i za sama preduzeća. Potrebno je osigurati veće poštivanje propisa, te optimiziranje procedura, što bi uzrokovalo smanjenje trošenja resursa preduzeća. Također je potrebno podizati efikasnost rada inspekcijskih organa, tužilaštava i sudova kako bi se povećalo ubiranje zakonitih javnih prihoda.

Opremanjem i modernizacijom poreskih i inspekcijskih uprava i organa povećat će se efikasnost njihovog rada i smanjiti operativni troškovi, što će dovesti do smanjenja troškova poštivanja poreskih propisa kod poreskih obveznika i bolje naplate javnih prihoda.

U 2024. godini naplaćeno je 7,9 mlrd. KM javnih prihoda⁹⁹, što predstavlja rast za 603,8 mil. KM ili 8,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Ukupan broj izvršenih inspekcijskih kontrola manji je za 15,9%, a zabilježen je i pad broja postupanja po zahtjevima tužilaštava i drugih institucija za 2,2%. Procjena utaje poreza iznosi 8,4 mil. KM, što predstavlja značajan pad za 32% u odnosu na prethodnu godinu.

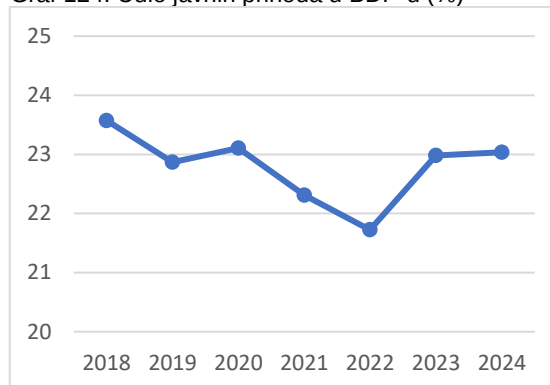
Graf 123. Inspekcijski nadzor i obavještajno-istražne radnje, stope rasta (%) 2024/2023

Izvor: Porezna uprava FBiH

Udio javnih prihoda u odnosu na BDP u 2024. godini iznosi 23,0%, što je na istom nivou kao i prethodne godine. U periodu 2018-2023. godine udio je bio najniži 2022. godine (21,7%).

Graf 124. Udio javnih prihoda u BDP-u (%)

Izvor: Porezna uprava FBiH, FZS. Obrada FZZPR

Na području FBiH u 2024. godini bilo je 105.663 aktivnih fiskalnih uređaja, što je za 5.198 ili 5,1% više u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje broja fiskalnih uređaja je pokazatelj smanjenja sive ekonomije.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo finansija**. U 2024. godini utrošeno je 170,8 hilj. KM za implementaciju ove mjere, što je 85% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.3.3.

Zabilježen je rast u naplati javnih prihoda. Udio javnih prihoda u BDP-u je na istom istom nivou kao i prethodne godine. Bilježi se pad inspekcijskog nadzora/kontrola, međutim u isto vrijeme bilježi se značajan pad procjene utaje poreza.

⁹⁹ Iz nadležnosti Porezne uprave FBiH, a obuhvataju direktne poreze, doprinose, takse, kazne i naknade.

Mjera 4.3.4. Unaprjeđivati fiskalnu stabilnost i izravnanje u oblasti javnih finansija

16

Finansijska stabilnost jedan je od ključnih preduslova održivog ekonomskog rasta. Fiskalna politika usmjerena na stabilnost omogućuje da se javnim rashodima neutraliziraju cikličke promjene u razini ekonomske aktivnosti i pridonese otpornosti sistema na iznenadne šokove.

Neizmirene obaveze u FBiH prisutne pretežno na nižim nivoima vlasti je potrebno sanirati na jedinstven i pravičan način u skladu sa međunarodnom praksom, te se, zbog značajnog iznosa tih obaveza, proglašenje javnog duga nameće se kao jedina opcija.

Nužno je osigurati horizontalnu i vertikalnu raspodjelu javnih prihoda, koja se zasniva na stubovima derivacije i izravnjanja, uzimajući u obzir fiskalni kapacitet i nadležnosti. U ministarstvima finansija potrebno je izraditi integrisane matrice fiskalnih rizika za različite nivoe vlasti u FBiH i osigurati njihovu javnu dostupnost. Potrebno je također stabilizirati nivo neizmirenih obaveza konverzijom akumuliranog deficita u javni dug.

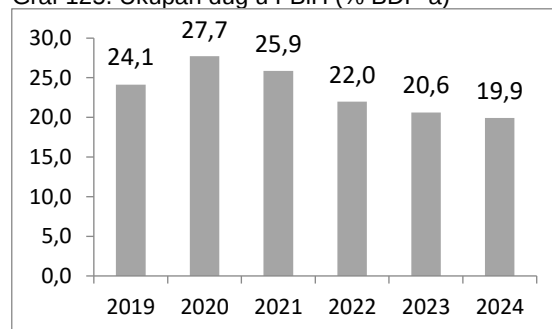
Nužno je pojačati finansijsku disciplinu uvođenjem fiskalnih kazni/poticaja za (ne)pridržavanje fiskalnih propisa koji se tiču fiskalne odgovornosti, kako bi se u krajnjem slučaju spriječilo kreiranje novih deficita i destabilizacija sistema javnih finansija.

U FBiH do sada ne postoji nijedna izrađena integrisana matrica fiskalnih rizika. Početna vrijednost je stoga nula, a cilj je postići 11, odnosno imati izrađene

integrisane matrice fiskalnih rizika za sve kantone i za Federaciju BiH.

Udio javnog duga u odnosu na BDP u izvještajnoj godini iznosi 19,9%, što predstavlja pad u odnosu na prethodnu godinu, kada je udio javnog duga iznosio 20,6%. U posljednjem periodu zabilježen je pad udjela duga u BDP-u.

Graf 125. Ukupan dug u FBiH (% BDP-a)

Izvor: Federalno ministarstvo finansija, FZS.

Obrada: FZZPR

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo finansija**. U 2024. godini utrošeno je 1,47 mlrd. KM za implementaciju ove mjere, što je 84% od planiranog. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.3.4.

Zabilježen je određen napredak u fiskalnoj stabilnosti. Ključni indikator mjere, odnosno udio javnog duga u BDP-u, ukazuje na poželjan trend. S druge strane, potrebno je usmjeriti djelovanje na izradu integrisanih matrica fiskalnih rizika u svim kantonima i na federalnom nivou.

Mjera 4.3.6. Podržati transparentnost, restrukturiranje i privatizaciju preduzeća s udjelom države u vlasništvu

16

Postojeći način upravljanja preduzećima s većinskim državnim udjelom u kapitalu pokazao se nedjelotvornim. Najbolji način vođenja i upravljanja javnim preduzećima koji se danas primjenjuje u razvijenim zemljama su OECD-ove smjernice i principi korporativnog upravljanja javnim preduzećima.

Potrebno je obezbijediti primjenu OECD korporativnih principa upravljanja javnim preduzećima. Također, potrebno je distancirati javna preduzeća od uticaja političkih partija na vlasti i obezbijediti im identične uslove i način rada kao i u uspješnim kompanijama u privatnom sektoru.

Realizacija ove mjere bi omogućila optimalan model upravljanja javnim preduzećima, koji doprinosi ukupnom ekonomskom rastu.

Do sada je privatizovano 43 posto državnog kapitala. U 2024. godini, kao ni prethodne, u Federaciji BiH nije bilo prodaje državnog kapitala, odnosno

prodaje preduzeća u velikoj privatizaciji. Agencija za privatizaciju FBiH ne funkcioniše već duži period.

Ne postoji strategija privatizacije.

Implementaciju ove mjere koordinira **Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije**. U 2024. godini utrošeno je 3,662 hilj. KM za ovu mjeru, a toliko je bilo i planirano. (Prilog 5)

KLJUČNI NALAZ 4.3.6.

Nije zabilježen napredak u privatizaciji preduzeća. Ključni indikator prikazuje stagniranje u privatizaciji, odnosno nije bilo prodaje državnog kapitala. U cilju otklanjanja uzroka zastoja privatizacije državnog kapitala neophodno je da Vlada FBiH donese strategiju privatizacije, kojom bi se definisale osnovne privatizacijske aktivnosti za svako preduzeće pojedinačno, a na osnovu postavljenih ciljeva privatizacije.

INSTITUCIONALNI KAPACITET

Strategija razvoja FBiH 2021-2027. je integrisani, multisektorski strateški dokument, koji definira javne politike u sferama ekonomije, okoliša i društva. Prema Zakonu o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH, Strategija je podloga za usklađivanje i izradu sektorskih strategija, strategija razvoja kantona i jedinica lokalne samouprave. Svi kantoni u Federaciji BiH imaju izrađene kantonalne strategije razvoja, s usklađenim okvirnim periodom implementacije 2021-2027. godina, i iste su u najvećoj mjeri usklađene sa Strategijom razvoja Federacije BiH po pitanju strateških ciljeva i indikatora. Sektorske strategije na nivou FBiH se izrađuju u skladu s Uredbom o izradi strateških dokumenata, ali njihova usklađenost sa Strategijom razvoja Federacije BiH je ograničena.

Strategija razvoja FBiH 2021-2027. ima jasno postavljene indikatore i definirane odgovornosti za praćenje i evaluaciju. Strategija ima realno planiran finansijski okvir.

U skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH (u daljnjem tekstu: Zakon), oblast planiranja rada, monitoringa i izvještavanja regulirana je podzakonskim aktom Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH. Radi se

o normativnom aktu koji detaljnije uređuje pitanja koja se odnose na implementacione dokumente propisane Zakonom. Implementacioni dokumenti su trogodišnji planovi rada, godišnji planovi rada, godišnji izvještaji o radu i izvještaj o razvoju. Implementacija Strategije razvoja Federacije BiH osigurava se kroz trogodišnje i godišnje planiranje federalnih organa uprave, na način da se mjere iz Strategije direktno preuzimaju kao programi u trogodišnje i godišnje planove. Ovom Uredbom detaljno su definisane institucionalne odgovornosti izvještavanja, metodologija pripreme i strukture propisanih izvještaja, te način i rokovi izvještavanja.

Prema Zakonu, institucionalni okvir za razvojno planiranje i upravljanje razvojem u Federaciji čine: Vlada Federacije BiH, federalni organi uprave i federalne upravne organizacije, Federalni zavod za programiranje razvoja, vlade kantona, kantonalni organi uprave i kantonalne upravne organizacije, jedinice lokalne samouprave i tijela za poslove razvojnog planiranja i upravljanja razvojem u kantonima i jedinicama lokalne samouprave. Savjetodavna tijela su Vijeće za razvojno planiranje i upravljanje razvojem FBiH i vijeća za razvojno planiranje i upravljanje razvojem u kantonima.

IMPLEMENTACIJA CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U FBiH

Implementacija Agende 2030, odnosno Ciljeva održivog razvoja u BiH (COR), otpočela je nakon prihvatanja obaveze od strane Bosne i Hercegovine o provedbi iste u septembru 2015. godine. Od tada pa do trenutka izrade ovog izvještaja urađene su mnoge aktivnosti od značaja za realizaciju COR u našoj zemlji. Neke od najznačajnijih aktivnosti su izrada **Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH** (Okvir)¹⁰⁰ kao dokumenta koji usmjerava buduće procese strateškog planiranja na svim nivoima u BiH. Putem tih procesa, svi nivoi vlasti definiraju svoje prioritete, mjere i aktivnosti u skladu s ustavnim nadležnostima te osiguravaju doprinos postizanju Agende 2030, te dodatno jačaju sistem strateškog planiranja i upravljanja razvojem.

U protekloj godini **Interresorna radna grupa za praćenje implementacije ciljeva održivog razvoja u BiH – SDG Vijeće**¹⁰¹, izvršila je reviziju indikatora iz Okvira zbog evidentiranih izazova koji su otežavali praćenje pokazatelja (nedostupnost izvora, izmjena metodologije, oscilacije uzrokovane vanjskim uticajima, sličnost između indikatora itd.). Revidirani indikatori usvojeni su od strane Vijeća ministara BiH na 61. sjednici održanoj 17. 10. 2024. godine.

Nakon toga, SDG Vijeće je pristupilo izradi **Godišnjeg izvještaja o implementaciji COR-a u BiH**, koji prikazuje napredak u provođenju Okvira kroz analizu indikatora, aktivnosti SDG Vijeća, stanje strateških razvojnih dokumenata na svim nivoima vlasti i njihovu usklađenost s Okvirom, kao

i izazove u monitoringu i izvještavanju. SDG Vijeće, zajedno s predstavnicima Ambasade Švicarske u BiH, pokrenulo je **proces izrade projekta** koji ima za cilj doprinos implementaciji Agende 2030 u Bosni i Hercegovini i Švicarskoj, kroz razmjenu znanja, najboljih praksi i naučenih lekcija u obje zemlje.

Predstavnici Federalnog zavoda za programiranje razvoja, kao članovi SDG Vijeća, dali su svoj doprinos u praćenju implementacije COR-a u BiH kroz učešće u prethodno navedenim aktivnostima SDG Vijeća kao i učešćem u dodijeli nagrada za biznis lidere održivog razvoja u BiH, sedmici održivog razvoja u BiH (SDG week), prisustvovanjem na konferenciji „Uloga Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (BiH) u postizanju održivog razvoja“, učešćem u seminaru o uključivanju COR-a u rad Parlamentarne skupštine BiH, definisanju Okvira saradnje za održivi razvoj za period 2026. do 2030. godine koji je razvio UNDP i td.

Prema izvještaju o Ciljevima održivog razvoja¹⁰² (Sustainable Development Report 2025), Bosna i Hercegovina se nalazi na 57. mjestu od 167 zemalja na rang listi prema ostvarenom SDG indeksu. BiH je ostvarila rezultat od 73,8 što je iznad regionalnog prosjeka (72,0). Ukupni rezultat mjeri ukupni napredak ka postizanju svih 17 ciljeva održivog razvoja (SDG). Rezultat se može tumačiti kao postotak ostvarenja SDG-a. Rezultat od 100 označava da su svi SDG-ovi postignuti.

U nastavku je prikazana analiza razvojnih pravaca i pripadajućih akceleratora

¹⁰⁰ <https://fzzpr.gov.ba/files/Strategije/Okvir-za-realizaciju-Ciljeva-odrzivog-razvoja-u-BiH.pdf>

¹⁰¹ Na prijedlog Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, Vijeće ministara BiH na 15. sjednici održanoj 14. juna 2023. godine, donijelo je Odluku o formiranju interresorne radne grupe za praćenje

implementacije ciljeva održivog razvoja u BiH – SDG Vijeće (Službeni glasnik BiH, broj 54/23)

¹⁰²

<https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopmentreport/report/2025/sustainable-development-report-2025.pdf>

definisanih u Okviru, koji su ekvivalent strateškim ciljevima i prioritetima iz Strategije razvoja FBiH 2021-2027. Analiza uključuje isključivo aktivnosti koje su Federalna ministarstva poduzela po pitanju COR-a u 2024. godini.

RAZVOJNI PRAVAC „DOBRA UPRAVA I UPRAVLJANJE JAVNIM SEKTOROM“

Akcelerator 1: Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor

Sa ciljem **efikasnog upravljanja javnim finansijama**, Federalno ministarstvo finansija nastavilo je provoditi aktivnosti na razvoju aplikacije PIMIS za unaprijeđenje programa javnih investicija. Nastavljena je izrada metodologije izvještavanja o monitoringu realizacije projekata iz programa javnih investicija. U izvještajnoj godini certificirano je 40 internih revizora za javni sektor sa ciljem kontrole budžetskih korisnika. Bitno je napomenuti da je Vlada Federacije BiH usvojila Nacrt zakona o javno-privatnom partnerstvu i uputila ga u parlamentarnu proceduru. Za potrebe izrade novog Zakona o javnim prihodima, pripadnosti i raspodjeli javnih prihoda u FBiH, pristupilo se izradi analize ukupnih ostvarenih i raspoređenih javnih prihoda u Federaciji. Izrađene su pojedinačne analize po kategorijama prihoda i po nivoima vlasti. U pogledu **digitalne transformacije javnog sektora**, nastavljene su aktivnosti na uspostavi e-uprave tako što je formirana komisija za procjenu stanja e-uprave i radno tijelo za izradu Strategije za razvoj e-uprave FBiH. Uspostavljen je web portal infrastrukture prostornih podataka FBiH koji osigurava pristup, razmjenu i korištenje prostornih podataka i usluga javnom i privatnom sektoru, akademskoj zajednici i građanima. Izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta propisano je provođenje postupka izdavanja e-dozvola u oblasti građenja.

Uspostavljen je online sistem registracije poslovnih subjekata u Federaciji BiH. Budžet za građane i plan javnih nabavki su dostupni svim zainteresiranim putem web stranice ministarstva finansija.

Akcelerator 2: Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava

Po pitanju **zaštite ljudskih prava**, provedena je informativna kampanja: Borba protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama pod sloganom „Ne okreći glavu, okreni broj“. U nastavni plan i program Policijske akademije uvršten je predmet „Nasilje u porodici, maloljetnička delikvencija i rodnozasnovano nasilje“. Vlada Federacije BiH prihvatila je Okvirni plan prevencije i sprečavanja nasilja u odgojno-obrazovnim ustanovama u FBiH. Sa ciljem **zaštite prava radnika, regulisanje rada i prava radnika tokom nesreća**, Usvojen je Zakon o unutrašnjoj trgovini koji između ostalog tretira zabranu rada nedjeljom s ciljem zaštite radničkih prava. Provedena je informativna kampanja borbe protiv korupcije pod sloganom: „Gdje korupcija vlada društvo propada“ kako bi se **unaprijedila borba protiv korupcije, kriminala, govora mržnje i terorizma**.

Akcelerator 3: Otpornost na katastrofe

U pogledu **osiguranja zaštite i funkcionisanja ključne infrastrukture**, nastavljen je rad na pripremi Zakona o zaštiti kritične infrastrukture. U saradnji sa SZO finaliziran je Plan odgovora za pripravnost na incidentne situacije po zdravlje stanovništva. Provedena je Strateška procjena svih rizika po zdravlje, otvoren je dijalog s IPA CARE vezano za planove pripravnosti za vanredne situacije s fokusom na zemljotres i epidemije. Po pitanju **održivog oporavka (build back better)**, implementiran je Program prevencije i sanacije posljedica prirodne katastrofe na područjima zahvaćenim poplavama i klizištima u Federaciji BiH. Izvršena je preraspodjela sredstava u cilju osiguranja sredstava za saniranje šteta na odgojno-obrazovnim ustanovama, za podršku subjektima male privrede, te u cilju zaštite spomenika odobrena su tri projekta za sanaciju nakon poplava. Pružanje **socijalne zaštite**, posebno za siromašne i

ranjive, nastavljeno je kroz aktivnosti pomoći povratnicima kroz izgradnju putne vodovodne i kanalizacione infrastrukture, objekata vjerskog, sakralnog, obrazovnog, sportskog i kulturnog karaktera kao i drugih objekata. Nastavljena je dodjela humanitarnih paketa za najugroženije, kao i finansijska pomoć porodicama i za liječenje bolesnih osoba, te jednokratna novčana pomoć za javne kuhinje koje pružaju humanitarnu pomoć za penzionere manjinske povratnike s minimalnom penzijom.

RAZVOJNI PRAVAC „PAMETNI RAST“

Akcelerator 1: Jačanje povoljnog okruženja za poduzetništvo i inovacije za proizvodnju dobara visoke dodane vrijednosti za izvoz

S ciljem **povećanja investicija u infrastrukturu istraživanja, razvoja i inovacija u javnom i privatnom sektoru**, urađen je prednacrt Zakona o inovacionoj djelatnosti u Federaciji BiH, izvršeno je mapiranje postojećih Centara izvrsnosti, razvijen je Okvir politika za inovacije i zelenu ekonomiju u MSP te su unaprijeđeni Programi i funkcije koji omogućavaju inovacije u FBiH. Kako bi se **mobilizirao potencijal dijaspore**, pokrenute su aktivnosti na uspostavljanju online mreže o investicijama bh dijaspore. Napravljena je i ažurirana baza s podacima više od 20 organizacija koje se bave bh dijasporom, naučnim i istraživačkim aktivnostima, a podržano je i 8 investicijskih projekata bh iseljništva u BiH sufinansiranjem nakon provedenog javnog poziva. Po pitanju **digitalizacije ekonomije**, kontinuirano se realizuju programi podrške za digitalizaciju poslovanja malih i srednjih preduzeća. Sačinjena je radna verzija Prednacrtu zakona o elektronskoj trgovini.

Akcelerator 2: Povećanje investicija u infrastrukturu

Kroz razne programe pružena je finansijska podrška izgradnji školskih i

sportskih objekata. Osigurana su sredstva za programe energetske efikasnosti, utopljavanje javnih zgrada, sufinansiranje projekata energetske efikasnosti. Nastavljeno je sufinansiranje izgradnje, cestovne, željezničke i aerodromske infrastrukture u FBiH. Sredstvima EU pokrenuto je pilotiranje i uspostava Hubova za digitalizaciju i razvoj proizvoda. Pružena je podrška izgradnje i unapređenja infrastrukture na postojećim regionalnim deponijama za upravljanje otpadom i izgradnja novih regionalnih deponija.

Akcelerator 3: Unapređenje pristupa i kvaliteta obrazovanja i obuke

U cilju postizanja **razvoja kapaciteta nastavnika, modernizacija škola i nastavnih metoda**, nastavljena je realizacija CEEPUS programa koji prvenstveno ima za cilj razvoj mobilnosti, povezivanje naučnoistraživačkih oblasti i razvoj akademske saradnje kroz kreiranje univerzitetskih mreža koje će, između ostalog, raditi na zajedničkim programima i sticanju prava na zajedničke diplome. Kroz projekat Vijeća Evrope i EU Horizontal Facility II za Zapadni Balkan i Tursku „Kvalitetno obrazovanje za sve“, 106 nastavnika/ca, školskih lidera/ki i drugog školskog osoblja u devet pilot škola osnaženo je osnovnim alatima za razvoj i promociju demokratske kulture u školama.

Akcelerator 4: Zeleni rast i čista energija

Dekarbonizacija energetskog sektora provodi se putem niza aktivnosti kao što su procjena geotermalnih izvora energije u Federaciji BiH, kao osnova za planiranje i korištenje OIE, utvrđivanje potencijala za eksploataciju nafte i plina, pokretanje procesa izrade Strategije pravedne tranzicije energetskog sektora i Energetske strategije Federacije BiH za period 2025-2035. godine s projekcijom do 2055. godine. Pokrenute su aktivnosti izrade studije pod nazivom „Instrumenti politike za upravljanje emisijama iz cestovnih vozila na Zapadnom Balkanu“. Cilj ove studije je identificirati mjere za poboljšanje ekološkog voznog parka cestovnih vozila. Započeo Projekat "Energetska efikasnost

u javnim objektima" finansiran sredstvima Njemačke Razvojne Banke KfW. Obezbeđeno je dodatno finansiranje Projekta "Energetska efikasnost u BiH" AF BEEP čiji je glavni cilj pokazati prednosti poboljšanja energetske efikasnosti u objektima javnog sektora i podržati razvoj prilagodljivih modela finansiranja energetske efikasnosti. Obezbeđena je kreditna linija putem Razvojne banke za MSP za uvođenje čistih tehnologija i poboljšanje energijske efikasnosti. Program prestrukturiranja elektroneregetskog sektora u FBiH je u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH.

Akcelerator 5: Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem

U cilju **zaštite i obnove prirodnog kapitala** uspostavljeni su novi moduli/baze podataka u svrhu unapređenja postojećih informacionih sistema zaštite okoliša i započete su aktivnosti na uspostavi novih modula/informacionih sistema. U izvještajnom periodu proglašena su dva nova zaštićena područja: Zaštićeni pejzaž Bara Tišina i Bara Starača. Usvojena je Strategija poljoprivrede i ruralnog razvoja FBiH 2021-2027. Nakon usvajanja Strategije, Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju i Zakon o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju će ići u dalju proceduru usvajanja. Kako bi se doprinjelo **razvoju sistema cirkularne ekonomije**, uspostavljen je efikasan sistem za prikupljanje naknada za posebne kategorije otpada. Federalni plan upravljanja otpadom trenutno je u izradi. Nastavljeno je provođenje programa unaprijeđenja sistema odvojenog sakupljanja, zbrinjavanja, reciklaže i ponovne upotrebe otpada u cijeloj FBiH (izgraditi zelene otoke, sortirnice otpada, pretovane stanice i reciklažna dvorišta). U svrhu **jačanja kontrole i praćenja kvaliteta eko sistema**, pristupilo se izradi Prednacrt zakona o reprodukcijom materijalu šumskog i ukrasnog drveća i grmlja i izradi Prednacrt zakona o šumama. Usvojen je Zakon o zaštiti zraka. Federalne liste indikatora za praćenje stanja okoliša u najvećoj mjeri su usaglašeni s relevantnim institucijama. Bitno je naglasiti da nije donijet Pravilnik za EMAS (Sistem

okolinskog upravljanja i nezavisnog ocjenjivanja) niti za sistem i postupak dodjele eko-oznaka. Aktivnosti na uspostavljanju **održivog turizma** odnosile su se na pripremu prednacrt Zakona o turizmu, Zakona o boravišnoj taksi i Zakona o ugostiteljstvu Federacije BiH. Započete su aktivnosti na izradi registra turizma i općeg elektronskog registra ugostiteljstva u Federaciji BiH, zatim aktivnosti na izradi platforme eVisitor (sistema za elektronsko prijavljivanje turista), plana turističkog informiranja info centri, web portali i aplikacije, uključujući mrežu smeđe turističke signalizacije, plana razvoja zdravstvenog turizma u oblasti rehabilitacije, programa revitalizacije i oživljavanja planina kao i starih tradicijskih kuća napuštenih sela u turističke svrhe i programa turističke usluge u ruralnim područjima radi povećanja dohotka iz turističke djelatnosti.

RAZVOJNI PRAVAC – „DRUŠTVO JEDNAKIH MOGUĆNOSTI“

Akcelerator 1: Unapređenje politika socijalne zaštite

Kako bi se ostvarilo **ciljano i bolje usmjeravanje javnih rashoda za socijalnu zaštitu** pristupilo se izradi prijedloga Zakona o socijalnim uslugama u Federaciji BiH. Izrađena je studija opravdanosti osnivanja Porodičnog fonda Federacije BiH, s naglaskom na poboljšanje ukupne socijalne zaštite i podrške porodicama. Nastavljeno je sufinansiranje prevoza učenika povratnika. Pripremljena je radna verzija Prednacrt zakona o osnovama stručnog rada u sistemu socijalne i dječije zaštite u Federaciji BiH a ujedno je izrađen elaborat opravdanosti osnivanja Zavoda socijalne zaštite. Nastavljena je podrška povratničkim porodicama u vidu obnove stambenih jedinica, ostvarenja stambenog minimuma, finansijska podrška mlađim porodicama i td.

Akcelerator 2: Aktivacija i zapošljavanje s fokusom na ranjive kategorije

Aktivacijska politika i mjere zapošljavanja usmjerene na uključivanje ranjivih kategorija na tržište rada provode se kroz programe usmjerene na povratnike kao što su obavljanje pripravničkog staža, zapošljavanje u organima javne uprave, javnim ustanovama i javnim preduzećima, zapošljavanje/samozapošljavanje i očuvanje postojećih radnih mjesta, programe obuka, stručnog osposobljavanja i usavršavanja odraslih osoba s fokusom na žene radi lakše integracije na tržište rada. Zakon o društvenom poduzetništvu u Federaciji Bosne i Hercegovine je u formi nacрта usvojen u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH i upućen je u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH na usvajanje.

Akcelerator 3: Efikasna zdravstvena zaštita za sve

U cilju osiguranja pristupa, te unaprijeđenja kvalitete usluga zdravstvene zaštite na jednakim osnovama za sve građane, kao i svake godine obezbjeđena su finansijska sredstva kroz Fond solidarnosti za oboljele od rijetkih bolesti. Vezano za liječenje romske populacije i pružanje zdravstvene zaštite, kao i raseljenih osoba i ove godine kao i prethodnih sredstva su uvrštena u budžet FMZ, te se ista transferišu po programu utroška Vlade FBiH. Bitno je istaći da je u izvještajnoj godini izvršena prva transplantacija srca u Federaciji BiH čime je otvoreno novo poglavlje u razvoju transplantacijske medicine u Federaciji BiH. Trenutno se provodi inicijativa za

pridruživanje BiH Eurotransplantu, pripreme aplikacija za TAIEX Expert Mission „Needs mapping and update review of the current situation in the field of organ donation and transplantation in Bosnia and Herzegovina“. Pokrenut je Program „Zdrave zajednice“ u 13 odabranih lokacija. Započete su aktivnosti na izradi Jedinostvene metodologije sveobuhvatnih zdravstvenih profila. Cilj je osnaživanje jedinica lokalne samouprave i njihove uloge u ukupnom sistemu zaštite zdravlja građana, s posebnim osvrtom na ulogu u radu domova zdravlja. U cilju unaprijeđenja **preventivnih zdravstvenih mjera**, realiziran je projekat "PREP studija na 100 pacijenata", preventivna medicinska mjera koja se koristi kako bi se smanjio rizik od dobijanja HIV-a kod osoba koje su HIV-negativne, ali imaju povećan rizik od izlaganja virusu. Izrađen je vodič za intrapartalnu zaštitu tokom trudnoće u koordinaciji s UNFP-a i podržana su 32 projekta o zdravim stilovima života u odgojno obrazovnim ustanovama u Federaciji BiH. Istovremeno, pripremljen je Prednacrt zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. Sa ciljem **zadržavanja postojećeg osoblja i razvoja ljudskih resursa u oblasti zdravstva**, u saradnji sa švicarskim partnerom i NVO FaMI provodi se Projekat jačanja sestrinstva u BiH koji ima za cilj (1) uvećanje priznanja značaja medicinskih sestara u sistemu zdravstvene zaštite (2) širenje usluga sestrinstva u zajednici i dosezanje vulnerabilnih grupa (3) uspostavljanje neophodnih preduslova za poboljšanje formalnog visokog obrazovanja medicinskih sestara.

Akcelerator 4: Poboljšanje inkluzivnosti obrazovnih sistema

Uz podršku FMON realizovani su projekti poboljšanja inkluzivnosti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja.

PRILOG 1: STRUKTURA ODGOVORNOSTI INSTITUCIJA ZA IMPLEMENTACIJU MJERA PODIJELJENO PO STRATEŠKIM CILJEVIMA

STRATEŠKI CILJ 1: UBRZAN EKONOMSKI RAZVOJ

Tabela 11: Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera za SC1

Institucije odgovorne za koordinaciju implementacije mjera	Br. vezanih mjera		
	Definisano	Aktivirano	% aktiviranosti
Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	4	1	25%
Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	5	5	100%
Federalno ministarstvo finansija	2	2	100%
Federalno ministarstvo okoliša i turizma	1	1	100%
Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	4	5	125%
Federalna uprava za inspekcijske poslove	1	0	0%
Privredna komora	1	1	100%
Federalno ministarstvo prostornog uređenja*	-	2	-
Federalno ministarstvo kulture i sporta*	-	2	-
Ukupno	18	19	106%

*Nosioi implementacije mjera, koji su aktivirali mjere.

STRATEŠKI CILJ 2: PROSPERITETAN I INKLUZIVAN DRUŠTVENI RAZVOJ

Tabela 12: Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera za SC2

	Br. vezanih mjera		
	Definisano	Aktivirano	% aktiviranosti
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	5	4	80%
Federalno ministarstvo zdravstva	6	5**	83,33
Federalni zavod za javno zdravstvo*	1	0	0%
Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	8	4	50%
Federalno ministarstvo prostornog uređenja	1	0	0%
Federalno ministarstvo kulture i sporta	1	1	100%
Federalni zavod za zapošljavanje	2	2	100%
Ukupno	24	16	66,67%

**FZZJZ sarađuje sa FMZ na brojnim aktivnostima. Mjera 2.2.4. je aktivirana od strane FMZ gdje je koordinator FZZJZ. Mjera 2.2.3. je aktivirana u 2024.godini što je jedna aktivirana aktivnost više.

STRATEŠKI CILJ 3: RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV RAZVOJ

Tabela 13: Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera za SC3

Institucije odgovorne za koordinaciju implementacije mjera	Br. vezanih mjera		
	Definisano	Aktivirano	% aktiviranosti
Federalno ministarstvo okoliša i turizma	5	5	100%
Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	6	6	100%
Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije*	4	5	125%
Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	1	1	100%
Federalno ministarstvo prostornog uređenja	1	1	100%
Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	1	1	100%
Vlada FBiH	1	0	0%
Federalna uprava civilne zaštite	2	0	0%
Ukupno	21	18	86%

* Uključena jedna mjera koju koordinira FMPU, ona u zbiru nije uključena dva puta.

STRATEŠKI CILJ 4: TRANSPARENTAN, EFIKASAN I ODGOVORAN JAVNI SEKTOR

Tabela 14: Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera za SC4

Institucije odgovorne za koordinaciju implementacije mjera	Br. vezanih mjera		
	Definisano	Aktivirano	% aktiviranosti
Federalno ministarstvo pravde	3	2	67%
Zavod za javnu upravu FBiH	3	2	67%
Federalni zavod za programiranje razvoja	1	1	100%
Ured vlade FBiH za evropske integracije	1	0	0%
Direkcija za evropske integracije	1	0	0%
Federalni zavod za statistiku	1	0	0%
Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	1	1	100%
Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	1	1	100%
Federalno ministarstvo finansija/financija	5	4	80%
Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	1	1	100%
Ukupno	18	12	67%

PRILOG 2: PREGLED INDIKATORA ZA REALIZACIJU STRATEŠKIH CILJEVA

STRATEŠKI CILJ 1: UBRZAN EKONOMSKI RAZVOJ

Tabela 15: Pregled indikatora za realizaciju SC1

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BDP po glavi stanovnika, KM	10.010 (2018)	10.187	11.634	13.660	14.868	16.089			
Stopa realnog rasta BDP-a, %	3,8 (2018)	-3,6	8,1	4,1	2,0	3,0			
Prosječan broj zaposlenih	531.483 (2019)	520.162	525.397	535.665	541.261	547.660			

Izvor: Federalni zavod za statistiku

STRATEŠKI CILJ 2: PROSPERITETAN I INKLUZIVAN DRUŠTVENI RAZVOJ

Tabela 16: Pregled indikatora za realizaciju SC2

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stopa prirodnog priraštaja stanovništva, na 1.000 stanovnika	-1,8 (2019)		-5,6	-3,1	-1,9	-2,1			
Prosječna neto plata u KM	928,0 (2019)		996	1.114	1.261	1.373			
Izdavanja za zdravstvenu zaštitu po stanovniku, KM	817,6 (2018)	956,2	1.059,5	1.124,0	1.164				

Izvor: Federalni zavod za statistiku

STRATEŠKI CILJ 3: RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV RAZVOJ

Tabela 17: Pregled indikatora za realizaciju SC3

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% bruto dodane vrijednosti industrije srednje i visoke tehnologije u BDP-u	2,51 (2018)	2,53	2,43	2,91	3,06	2,92			

Izvor: Federalni zavod za statistiku

STRATEŠKI CILJ 4: TRANSPARENTAN, EFIKASAN I ODGOVORAN JAVNI SEKTOR

Tabela 18: Pregled indikatora za realizaciju SC4

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Povjerenje građana u rad vlada, %	23 (2019) (BiH)	-	-	-	-	-			
Ocjena pružanja usluga javne administracije	1 (2019) (BiH)	-	-	-	-	-			
Odgovornost i organizacija vlade	-	-	17/40	-	-	-			
Dostupnost javnih informacija	-	-	11/30	-	-	-			
Ispunjavanje kritičnih funkcija od strane institucija centra vlasti	-	-	10/16	-	-	-			

Izvor: OECD/SIGMA, Monitoring Report, The Principles of Public Administration BiH

PRILOG 3: PREGLED INDIKATORA ZA REALIZACIJU PRIORITETA

PRIORITET 1.1. POVEĆAVATI DIGITALIZIRANOST EKONOMIJE

Tabela 19: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 1.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% preduzeća koje imaju ERP (Integracija unutrašnjih procesa)	24 (2019) (BiH)	-	26,3 (2021) (BiH)	-	24,3	-			
% preduzeća s uspostavljenim IKT funkcijama koje obavljaju eksterni dobavljači	62,8 (2018) (BiH)	-	-	-	-	-			
% preduzeća s uspostavljenim IKT funkcijama koje obavljaju vlastiti zaposlenici	14,5 (2018) (BiH)	-	-	-	-	-			
% preduzeća s uspostavljenim IKT funkcijama koje obavljaju samo eksterni dobavljači	61,8 (2020) (BiH)	61,8 (BiH)	-	65,0 (BiH)	-	63,0 (BiH)			
% preduzeća s uspostavljenim IKT funkcijama koje obavljaju samo vlastiti zaposlenici	15,5 (2020) (BiH)	15,5 (BiH)	-	13,0 (BiH)	-	24,4 (BiH)			
% preduzeća s uspostavljenim IKT funkcijama koje obavljaju eksterni dobavljači	76,4 (2020) (BiH)	76,4 (BiH)	-	69,0 (BiH)	-	71,0 (BiH)			
% preduzeća s uspostavljenim IKT funkcijama koje obavljaju vlastiti zaposlenici	30,1 (2020) (BiH)	30,1 (BiH)	-	17,0 (BiH)	-	32,4 (BiH)			

Izvor: EUROSTAT

PRIORITET 1.2. PODRŽAVATI TRANSFER I RAZVOJ TEHNOLOGIJA

Tabela 20: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 1.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% izdvajanja u oblasti inženjerstva i tehnologija od bruto izdataka za istraživanje i razvoj	29,22 (2018)	43,95	50,86	44,33	43,43	33,86			

% bruto domaćih izdataka na istraživanje i razvoja u BDP-u	0,18 (2018)	0,22	0,19	0,19	0,17	0,20
Globalni indeks inovacija (GII), rang	74/131 (2020) (BiH)	74/131 (BiH)	75/132 (BiH)	70/132 (BiH)	77/132 (BiH)	80/133 (BiH)

Izvor: Federalni zavod za statistiku; WIPO

PRIORITET 1.3. PODRŽAVATI RAZVOJ POSLOVNOG PRIVATNOG SEKTORA

Tabela 21: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 1.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lakoća poslovanja, rang	90/190 (2019) (BiH)	-	-	-	-	-			
Broj obrtnika na 1000 stanovnika	23,8 (2019)	23,8	24,6	25,2	26,4	23,4			
Broj pravnih lica na 1000 stanovnika	27,8 (2019)	28,6	29,1	30,5	31,4	31,7			
% udio industrije srednje i visoke tehnologije u ukupnoj dodanoj vrijednosti u Prerađivačkoj industriji	17,79 (2018)	17,9	15,6	18,4	20,7	20,0			

Izvor: WB; Federalni zavod za statistiku; Federalni zavod za programiranje razvoja

PRIORITET 1.4. PODRŽAVATI IZVOZ I STVARANJE PROIZVODA VIŠE DODANE VRIJEDNOSTI

Tabela 22: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 1.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% udio zaposlenih u industrijskim oblastima srednje visoke tehnološke intenzivnosti u ukupno zaposlenim u Prerađivačkoj industriji	10,5 (2019)	10,7	11,0	11,5	12,2	12,6			
% udio zaposlenih u industrijskim oblastima visoke tehnološke intenzivnosti u ukupno zaposlenim u Prerađivačkoj industriji	1,1 (2019)	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2			
Bruto dodana vrijednost po zaposlenom u FBiH, KM	35.242 (2018)	34.268	40.900	47.663	48.379	53.180			
% udio izvoza visoko tehnoloških oblasti u ukupnom izvozu	2,07 (2018)	2,01	1,68	1,24	1,72	2,02			

Prerađivačke
industrije

Izvoz FBiH, mil. KM	7.620 (2019)	6.871	9.571	12.106	11.163	10.684
---------------------	-----------------	-------	-------	--------	--------	--------

Izvor: Federalni zavod za statistiku, obrada FZZPR

PRIORITET 2.1. UNAPRJEĐIVATI OBRAZOVNI SISTEM

Tabela 23: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% udio radno sposobnog stanovništva sa višom i visokom školom, magisterijem i doktoratom - ukupno	9,3 (2019)		12,8	13,1	13,7	14,63			
% udio radno sposobnog stanovništva sa višom i visokom školom, magisterijem i doktoratom - žene	9 (2019)		13,1	13,7	14,4	15,24			
% stipendija i ostalih grantova učenicima/studentima u odnosu na ukupna budžetska izdvajanja za obrazovanje	1,14 (2018)	1,71	2,13	2,07	2,15				

Izvor: Federalni zavod za statistiku

PRIORITET 2.2. POBOLJŠAVATI ISHODE ZDRAVSTVENOG SISTEMA

Tabela 24: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Očekivano trajanje života pri rođenju, godina, ukupno	77,3 (2018)		74,78	77,42	79,17	79,56			
Očekivano trajanje života pri rođenju, godina, žene	79,3 (2018)		77,18	79,58	81,24	81,61			
Stopa mortaliteta, na 1.000 stanovnika, ukupno	10,1 (2019)		13,41	10,75	9,47	9,6			
Stopa mortaliteta, na 1.000 stanovnika, žene	9,8 (2019)		12,88	10,45	9,24	9,3			

Izvor: FZS i FZZJZ

PRIORITET 2.3. UBLAŽITI TREND DEMOGRAFSKOG STARENJA STANOVNIŠTVA, POBOLJŠATI STABILNOST OBITELJI I POLOŽAJ MLADIH

Tabela 25: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stopa promjene stanovništva (na 000 stanovnika) ¹⁰³		-5,2	-6,6	-4,0	-2,8	-2,9			

¹⁰³ Procjena ukupnog broja stanovnika u FBiH, stanje sredina godine..

Indeks starosti (odnos 60+ i 0-19) 111,9 (2019) 121,6 126,6 132,5 138,75

Izvor: FZS, obrada FZZPR

PRIORITET 2.4. SMANJIVATI NEAKTIVNOST I NEZAPOSLENOST, NAROČITO DUGOROČNU

Tabela 26: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stopa anketne nezaposlenosti, %	18,4 (2019)		18,9 ¹⁰⁴	17,2	15,0	14,3			
Broj neaktivnih osoba u ukupnom radno sposobnom stanovništvu, %	60,9 (2019)		53,4 ¹⁰⁵	52,1	51,5	50,2			
Stopa dugoročne nezaposlenosti (12 mjeseci +), muški	12,9 (2019)		n/d ¹⁰⁶	10,2	n/d	n/d			
Stopa dugoročne nezaposlenosti (12 mjeseci +), ženski	18,0 (2019)		n/d ¹⁰⁷	17,9	n/d	n/d			

Izvor: FZS, Anketa o radnoj snazi za 2021, 2022, 2023, 2024.

PRIORITET 2.5. SMANJIVATI SIROMAŠTVO I SOCIJALNU ISKLJUČENOST

Tabela 27: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 2.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Učešće socijalne zaštite u bruto domaćem proizvodu, %	17,71 (2019)	20,63	18,6 ¹⁰⁸	17,3	20,05	n/d			
Izdaci socijalne zaštite u svrhu olakšanja finansijskog opterećenja od rizika starosti (%)	37,87 (2019)	35,89	36,41	36,92	36,74	n/d			
Indeks socijalne isključenosti (HSEI)	49,4 (2019) (BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Stopa siromaštva stanovništva, muški %	17,6 (2015)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d ¹⁰⁹			
Stopa siromaštva stanovništva, ženski %	16,6 (2015)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor: FZS, Integrirani sistem socijalne zaštite, 2023. godina (zadnji raspoloživi podaci objavljeni 15.05.2025.); Anketa o potrošnji domaćinstva, 2015.

¹⁰⁴ Podatak nije uporediv iz razloga promjene metodologije ARS koja je od 2021. prilagođena EU metodologiji

¹⁰⁵ ibid

¹⁰⁶ Kao i prethodno, s tim da podatak nije objavljen u ARS 2021.

¹⁰⁷ ibid

¹⁰⁸ FZS, Integrirani sistem socijalne zaštite 2021, 15.05.2023. zadnji raspoloživ podatak

¹⁰⁹ U Anketi o potrošnji domaćinstava 2021/2022 nisu dostupni podaci o stopama siromaštva razvrstani po spolu

PRIORITET 3.1. UNAPRJEĐIVATI ZAŠTITU I KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA

Tabela 28: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Količine otpada iz proizvodnih djelatnosti, tona/ mil KM BDP-a	439 (2018)	625	-	1.095	-	-			
Količine opasnog otpada iz proizvodnih djelatnosti, tona/ mil KM BDP-a	0,41 (2018)	0,26	-	0,22	-	-			
Količine prikupljenog komunalnog otpada, kg/ po stanovniku	284 (2018)	280	283	284	278	279			
Obnovljivi izvori svježe vode, mil. m3	25.290 (2018) - BiH	26.984 (2020)	-	-	-	-			

Izvor: Federalni zavod za statistiku, EUROSTAT

PRIORITET 3.2. UNAPRJEĐIVATI KVALITET ZRAKA

Tabela 29: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Specifični mortalitet - smrtnost oboljelih od respiratornih oboljenja sa smrtnim ishodom, na 100.000 stanovnika	51,6 (2018)	70,9	68,4	58,0	56,2	66,0			

Izvor: Zavod za javno zdravstvo FBiH

PRIORITET 3.3. POVEĆATI ENERGIJSKU EFIKASNOST

Tabela 30: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Primarna potrošnja energije, u mil. tona ekvivalentne nafte	6,69 (2017) - BiH	7,0 (2020)	7,3	7,2	6,9	-			
Normativna regulativa energijske efikasnosti	71,4 (2019) - BiH	-	-	-	-	-			
% potrošnje obnovljive energije u odnosu na ukupnu potrošnju energije	37,6 (2019) - BiH	39,8 (BiH)	36,6 (BiH)	-	-	-			

Izvor: Eurostat

PRIORITET 3.4. ZAPOČETI REALIZACIJU ENERGIJSKE TRANZICIJE

Tabela 31: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% proizvedene energije u termoelektranama u ukupnoj proizvodnji električne energije	61,8 (2018)	65,0	56,3	63,3	50,0	58,7			
Pokazatelj energijske ovisnosti, %	24,3 (2018) - BiH	25,4 (BiH)	27,2 (BiH)	26,3 (BiH)	-	-			

Izvor: FERK, EUROSTAT

PRIORITET 3.5. POTICATI RAZVOJ RURALNIH PROSTORA

Tabela 32: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj certifikovanih ekoloških i/ili organskih poljoprivrednih proizvođača i/ili poljoprivrednih proizvoda	n/d		n/d	n/d	n/d	n/d			
% bruto dodane vrijednosti područja djelatnosti A- Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov u BDP-u	4,3 (2018)	4,5	3,8	3,6	3,3	3,2			
% promjena dohotka ruralnog stanovništva	n/d		n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor: FZS, RZS, Eurostat

PRIORITET 3.6. POVEĆATI OTPORNOST NA KRIZE

Tabela 33: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 3.6.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% izdvajanja sredstava iz budžeta po stanovniku za prevenciju i sanaciju šteta nastalih prirodnim nesrećama	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

PRIORITET 4.1. UNAPRJEĐIVATI VLADAVINU PRAVA

Tabela 34: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 4.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj zaprimljenih predmeta ombudsmena na 100.000 stanovnika za FBiH (Sarajevo, Mostar, Livno)	90 (2019) (BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Indeks vladavine prava BiH	-0,23 (2018) (BiH)	-0,31 (BiH)	-0,30 (BiH)	-0,31 (BiH)	-0,35 (BiH)	n/d
Punoljetni učinitelji kaznenih dijela, ukupno	12.114 (2019)	10.744	12.788	11.517	11.176	10.592
Punoljetni učinitelji kaznenih dijela, žene	1.326 (2019)	1.121	1.483	1.342	1.375	1.364
% neriješenih prijava od ukupnog broja prijava u tužilaštvu FBiH	29,3 (2019)	38,18	35	38,2	42,3	38,9
Zastarjelost krivičnog gonjenja	29 (2019)	77	82	103	45	84
Neriješeni predmeti na dan 31.12.	13.036 (2019)	15.653	15.887	16.994	17.508	15.483
Povjerenje građana u pravni sistem i sudove, %	30 (2018) (BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d

Izvor: Svjetska banka, Federalni zavod za statistiku, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj

PRIORITET 4.2. STAVITI JAVNU UPRAVU U SLUŽBU GRAĐANA

Tabela 35: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 4.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rang razvijenosti e-uprave	105/193 (2018)	-	-	96/193	-	107/193			
% zadovoljstva korisnika javnih usluga u FBiH	42 (2016)		-	-	-	-			
% Učinkovitost vlade	12,98 (2020)		13,46	-	-	-			

Izvor: United Nations

PRIORITET 4.3. UNAPRJEĐIVATI ODGOVORNOST U OBLASTI JAVNIH FINANSIJA

Tabela 36: Pregled indikatora za realizaciju prioriteta 4.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Javna potrošnja u FBiH, % BDP-a	36,0 (2019)	41,6	37,2	36,2	39,6	40,3			

Izvor: FMF, FZS; Obrada FZZPR

PRILOG 4: PREGLED INDIKATORA ZA REALIZACIJU MJERA

Mjera 1.1.1. Utemeljiti javnu digitalnu infrastrukturu

Tabela 37: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Širokopojasni internet promet, mil. GB	323 (2019)	348	371	412	464	504			
Uspostavljen Cloud computing centar	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			

Izvor: Federalni zavod za statistiku; Federalni zavod za programiranje razvoja

Mjera 1.1.2. Ubrzati digitalnu transformaciju malih i srednjih preduzeća

Tabela 38: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
E-trgovina (mikro preduzeća 1-9 radnika)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
E-trgovina (mala preduzeća 10-49 radnika)	20,1 (2019) (BiH)	17,3	18,4	22,7	21,3	22,6			
E-trgovina (srednja preduzeća 50-249 radnika)	22,2 (2019) (BiH)	25,3	25,4	25,1	28,5	27,9			

Izvor: Finansijska informatička agencija; EUROSTAT

Mjera 1.1.3. Unaprjeđivati digitalne vještine stanovništva, posebno onih usklađenih sa potrebama tržišta rada

Tabela 39: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% nivo osnovnih digitalnih vještina pojedinaca	16 (2019) (BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
% nivo iznad osnovnih ukupnih digitalnih vještina pojedinaca	-	-	26,0	-	28,2	n/d			
% nivo osnovnih ukupnih digitalnih vještina pojedinaca	-	-	27,0	-	27,3	n/d			
% zaposlenih IKT-stručnjaka od ukupnog broja zaposlenih	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Digitalne vještine stanovništva	3,70 (2019) (BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor: EUROSTAT; WB

Mjera 1.1.4. Razvijati vještačku inteligenciju i njenu primjenu

Tabela 40: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Uspostavljen institut za VI (vještačku inteligenciju)	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			
Usvojena strategija VI (vještačke inteligencije) FBiH	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			

Izvor: Federalno ministarstvo prometa i komunikacija

Mjera 1.1.5. Poticati razvoj inovativnih digitalnih rješenja i kompanija u softverskoj djelatnosti

Tabela 41: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.1.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% godišnje promjene broja preduzeća u IT sektoru; (Oblasti 62 i 63 KD BIH 2010)	9,0 (2019)	13,9	8,1	24,7	15,9	16,9			
% godišnje promjene broja zaposlenih u preduzećima IT sektora; (Oblasti 62 i 63 KD BIH 2010)	18,5 (2019)	13,1	21,6	19,3	11,2	4,6			
% učešće bruto dodane vrijednosti IT sektora u BDP-u; (Oblasti 62 i 63 KD BIH 2010)	1,2 (2018)	1,8	2,2	2,6	2,8	2,8			

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 1.2.1. Podržavati istraživačko-razvojne i inovacijske aktivnosti

Tabela 42: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.2.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% bruto domaćih izdataka za istraživanje i razvoj u poslovnim sektoru u BDP-u	0,05 (2018)	0,07	0,06	0,05	0,04	0,05			
% tehnološki inovativnih preduzeća	40,78 (2018)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Donesen zakon o inovacijama	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			

Izvor: Federalni zavod za statistiku; Federalni zavod za programiranje razvoja

Mjera 1.2.2. Podržavati povezivanje privrede i naučno - istraživačkih institucija

Tabela 43: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.2.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prijava patenta za EPO prema prioritetoj godini	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Broj патенata, rezidenti	84 (2018) (BiH)	50	53	n/d	n/d	n/d
--------------------------	--------------------	----	----	-----	-----	-----

Izvor: Federalni zavod za statistiku; WB

Mjera 1.3.1. Olakšati i ubrzati procese ulaska u poslovnu aktivnost i izlaska iz nje

Tabela 44: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Pokretanje poslovne aktivnosti, rang	184/190 (2019) (BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Finansiranje malih i srednjih preduzeća, rang	106/141 (2019) (BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor: WB, WEF

Mjera 1.3.2. Rasteretiti gospodarstvo smanjenjem fiskalnog opterećenja rada

Tabela 45: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Porezni klin na minimalnu bruto platu u FBiH, %	31,3 (2019)	32,50	32,17	34,33	34,72	34,19			
Porezni klin na prosječnu bruto platu u FBiH, %	38,3 (2019)	38,97	39,02	39,07	39,41	39,31			

Izvor: Federalni zavod za statistiku; Federalni zavod za programiranje razvoja

Mjera 1.3.3. Podržavati razvoj poduzetništva kreativnog sektora

Tabela 46: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bruto dodana vrijednost u kreativnoj i kulturnoj industriji, u 000 KM	472.190 (2018)	572.557	727.472	981.754	1.072.107	1.150.976			
Broj zaposlenih u kreativnoj i kulturnoj industriji	16.355 (2019)	16.714	17.961	19.918	20.790	21.161			

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 1.3.4. Podržavati razvoj poduzetništva turističkog sektora

Tabela 47: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% bruto dodane vrijednosti područja djelatnosti I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja	2,2 (2018)	1,69	1,89	2,27	2,47	2,44			

hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) u BDP-u

Prosječni izdaci po putovanju, KM	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d
% godišnja promjena broja noćenja	13,6 (2019)	-70,4	112,6	44,5	18,4	11,3

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 1.3.5. Podržavati prostornu koncentraciju poduzetništva

Tabela 48: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Gustina mreže cestovne infrastrukture, km na 1.000 km ²	181,5 (2019)	185,7	190,9	194,7	196,6	199,4			
Gustina mreže željezničke infrastrukture, km na 1.000 km ²	23,3 (2019)	23,3	23,3	23,3	23,3	23,3			
Promet putnika na aerodromima na 100.000 stanovnika	78.856 (2019)	21.316	49.113	86.132	91.150	96.679			

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 1.3.6. Diverzificirati i unaprjeđivati finansijski sistem

Tabela 49: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.3.6.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% učešća pravnih lica u ukupno odobrenim kreditima	51,4 (2019)	52,3	52,2	51,4	50,3	50,3			
Promet na berzi u odnosu na kredite date pravnim licima, %	5,5 (2019)	6,8	3,9	4,5	4,8	8,2			
Hirschmann-Herfindahlov Indeks - krediti (koncentracija bankarskog tržišta)	1.360 (2019)	1.330	1.324	1.336	1.275	1.298			
Neto kamatna marža	2,7	2,5	2,5	2,5	3,2	n/d			

Izvor: Agencija za bankarstvo FBiH

Mjera 1.4.1. Unaprjeđivati zaštitu intelektualnog vlasništva

Tabela 50: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.4.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Naknade za upotrebu intelektualnog vlasništva, (000 \$)	8.376 (2018) (BiH)	13.746	15.978	15.733	22.544	34.822			
Broj inspekcijskih kontrola od strane nadležnih inspekcija u oblasti zaštite intelektualnog vlasništva	n/d		20	31	85	13			

Izvor: Svjetska banka, Federalna uprava za inspeksijske poslove

Mjera 1.4.2. Podržavati primjenu međunarodnih standarda, certificiranje i akreditaciju tijela za ocjenu usklađenosti

Tabela 51: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.4.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aplikacije za zaštitne znakove, ukupno	3.778 (2018) (BiH)	3.412	3.589	3.443	3.368				
Ukupno prijava patenata-broj	59 (2019) (BiH)	55	61	51	50				
Ukupno prijava dizajnerskih rješenja-broj	244 (2019) (BiH)	240	216	195	255				

Izvor: Svjetska banka, Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo

Mjera 1.4.3. Jačati internacionalizaciju i uključivanje u globalne lance vrijednosti

Tabela 52: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.4.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% udio BH izvoza u ukupnom svjetskom izvozu	0,0341 (2018) (BiH)	0,0308	0,0363	0,0366	0,0387	0,0376			
izvoz visoke tehnologije (% od ukupnog izvoza prerađivačke industrije), rang	66/218 (2019) (BiH)	95/218	85/218	86/218	84/218				

Izvor: Svjetska banka, Federalni zavod za statistiku, obrada FZZPR

Mjera 1.4.4. Stimulisati povezivanje sa bh dijasporom

Tabela 53: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 1.4.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj privrednih subjekata pokrenutih od strane dijaspore	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Uspostavljena baza bh dijaspore (kompanija i naučnih radnika)	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			
Uspostavljena kreditna linija za kompanije iz FBiH koje ostvaruju poslovnu saradnju sa bh dijasporom	Ne (2020)	Ne	Ne	Djelimično	Djelimično	Djelimično			

Izvor: Privredna komora FBiH, Razvojna banka FBiH

Mjera 2.1.1. Unaprjeđivati kvalitet visokog obrazovanja, naučnog rada i naučne baze

Tabela 54: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023*	2024	2025	2026	2027
Broj univerziteta iz FBiH koji su na međunarodnoj ljestvici rangirani ispod od 1.500-tog mjesta	1 (2020)	1 (2020)	1	0	0*	1	1		
Ukupan broj diplomiranih (20-29), na 1.000 stanovnika, ukupno	4,5 (2019/20)	4,18 (2020/21)	4,27 (2021/22)	3,78 (2022/23)	3,43	3,2			
Ukupan broj diplomiranih (20-29) na 1.000 stanovnika, žene (na ukupan broj stanovnika)	2,9 (2019/20)	2,68 (2020/21)	2,81 (2021/22)	2,52 (2022/23)	2,27	2,16			

Izvor: Webometrics i FZS; *ispravak: u odnosu na 2022.(1713. mjesto) je zabilježen napredak (1577. mjesto) za 136 mjesta

Mjera 2.1.2. Poboljšavati kvalitet predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja za potrebe razvoja i osigurati inkluzivno obrazovanje za sve

Tabela 55: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rang BiH na PISA testiranju (Program za međunarodno ocjenjivanje učenika)*	62/79 (2018) (BiH)	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a			
% obuhvata predškolskim obrazovanjem (0-6 god), ukupno	14,8** (2018/19)	14,14 (2020)	16,7	20,61	23,04	26,49			
% obuhvata predškolskim obrazovanjem (0-6 god), djevojčice	14,7 (2019)	13,87 (2020)	15,96	20,14	22,96	26,41			
% učenika koji su prekinuli osnovno obrazovanje, ukupno	0,09 (2019)	0,1 (2020)	0,1	0,08	0,05	0,07			
% učenika koji su prekinuli osnovno obrazovanje, učenice ¹¹⁰	0,07 (2018/19)	0,09 (2019/20)	0,12	0,07	0,05	0,06			
% učenika koji su prekinuli srednje obrazovanje, ukupno	0,69 (2017/18)	0,43 (2019/20)	0,38	0,46	0,462	0,48			

¹¹⁰ na učenice

% učenika koji su prekinuli srednje obrazovanje, učenice	0,54 (2017/18)	0,36 (2019/20)	0,34	0,43	0,39	0,44
--	-------------------	-------------------	------	------	------	------

Izvor: PISA; FZS

Mjera 2.1.3. Razviti funkcionalan sistem obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja

Tabela 56: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% osoba (25-64 godine) koje su, nakon redovnog obrazovanja, pohađale formalno i/ili neformalno obrazovanje u prethodnih 12 mjeseci od dana anketiranja	8,1 (2016/17)	-	-	-	-	-			
Broj certificiranih ustanova za obrazovanje odraslih	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a			
% poslodavaca koji su spremni ponuditi praktičnu nastavu za učenike i studente	34,8 (2020)	34,8	35	40	37,5	30,9	-		
% poslodavaca koji su spremni pružiti obuku za nezaposlene osobe (mentori, oprema...)	19,8 (2020)	19,8	21	26	26,3	20,7	22,5		

Izvor: FZS; Federalni zavod za zapošljavanje

Mjera 2.1.4. Poticati obrazovne institucije na pružanje većeg stepena znanja i prakse u oblasti IKT

Tabela 57: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj nastavnih sati iz informatike, po učeniku	n/d	n/d (2020)			72-324*	-			
Broj učenika na 1 računar u osnovnom obrazovanju	14,46 (2019)	13,39	12,27	19,76	18,05	18,83			
Broj računara koje koriste učenici, na 100 učenika (ukupno osnovna + srednja)	5,7 (2018/19)	6,1	6,3 ¹¹¹	6,5 ¹¹²	6,9	6,83			

* Osnovno obrazovanje; po kantonima; Izvor: [Stanje i prijedlozi unapređenja IT obrazovanja u osnovnim školama u BiH | United Nations Development Programme \(undp.org\)](#) i FZS

¹¹¹ Računari koji koriste učenici; ukupno računara/100 uč.: 9,6

¹¹² ukupno računara/100 uč.: 10,2

Mjera 2.1.5. Poboljšavati rad sa talentima i standard učenika i studenata

Tabela 58: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.1.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Iznos budžetskih sredstava za finansiranje projekata talentovanih učenika osnovnih i srednjih škola (kantoni + FBiH), KM	n/d	n/d	n/d						
Iznos budžetskih sredstava iz budžeta FBiH za nagrađivanje najboljih učenika, KM	49.500 (2019)	500.000 (2020)	n/d	55.000	63.413,88*	102.000**			
Iznos budžetskih sredstava iz kantonalnih bužeta za nagrađivanje najboljih učenika, KM	n/d	n/d	n/d						

* (Vlada FBiH, 2024, str. 250) **Podrška najboljim studentima, državljanima Bosne i Hercegovine s prebivalištem na području Federacije BiH, koji studiraju na visokoškolskim ustanovama u Federaciji BiH: 327.600 KM (Vlada FBiH, 2024, p. 282)

Mjera 2.2.1. Unaprijeđivati pristup i smanjivati nejednakost u zdravstvenim uslugama

Tabela 59: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% stanovništva obuhvaćeno zdravstvenim osiguranjem	89,9 (2018)	86,87	86,91	86,66	85,48	85,86			
Indeks univerzalne zdravstvene pokrivenosti (UHC WHO) ¹¹³	65 (2019)		66						
Broj doktora opće, odnosno porodične medicine u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, na 1.000 stanovnika	0,36; 0,39; 0,74; (2018)	0,43; 0,49; 0,84;	0,44; 0,46; 0,84	0,46; 0,48; 0,856	0,47; 0,49; 0,863				

Izvor: Webometrics i FZS

¹¹³ Podaci se publikuju svake dvije godine: [UHC Service Coverage Index \(SDG 3.8.1\) \(who.int\)](https://www.who.int/data/datasets/indicators/SHVS), 2023

Mjera 2.2.2. Osnajiti potencijal preventivne medicine

Tabela 60: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Specifični mortalitet - smrtnost oboljelih od bolesti cirkulatornog sistema sa smrtnim ishodom, na 100.000 stanovnika, ukupno	501,9 (2018)	531,2	522	484,5	437,9	436,5			
Specifični mortalitet - smrtnost oboljelih od bolesti cirkulatornog sistema sa smrtnim ishodom, na 100.000 stanovnika, žene*	269,1 (2018)	281,00	280,9	258,2	231,0	230,7			
Specifični mortalitet - smrtnost oboljelih od bolesti koje su šifra za posebne namjene (U00-U99; U07.1 – potvrđeni slučajevi Covid-19) na 100.000 stanovnika, ukupno		123,1	273,4	89,8	5,7	1,3			
Specifični mortalitet - smrtnost oboljelih od bolesti koje su šifra za posebne namjene (U00-U99; U07.1 – potvrđeni slučajevi Covid-19), na 100.000 stanovnika, žene*		44,8	122,2	42,0	3,4	0,5			
Specifični mortalitet - smrtnost oboljelih od bolesti maligne neoplazme sa smrtnim ishodom, na 100.000 stanovnika, ukupno	212,1 (2018)	222,3	215,6	210,4	213,0	207,0			
Specifični mortalitet - smrtnost oboljelih od bolesti maligne neoplazme sa smrtnim ishodom, na 100.000 stanovnika, žene*	89,0* (2018)	97,27	94,4	92,7	95,3	91,2			
Specifični mortalitet-smrtnost oboljelih od bolesti respiratornog sistema (J00-J99) na 100.000 stanovnika		70,4	68,9	58,0	56,2	67,1			
Specifični mortalitet-smrtnost oboljelih od bolesti respiratornog sistema (J00-J99) na 100.000 stanovnika*,žene		29,4	32,2	25,5	24,7	31,0			
Specifični mortalitet-smrtnost oboljelih od bolesti Simptomi i znaci i nenor. klin. nal. i labor. nalazi ko.		54,7	66,4	57,7	54,5	66,3			

ni. drug. klasif. (R00-R99) na 100.000 stanovnika

Specifični mortalitet-smrtnost oboljelih od bolesti Simpt. i zna. i nenor. klin. nal. i labor. nalazi ko. ni. drug. klasif. (R00-R99) na 100.000 stanovnika, žene*

26,7 33,6 28,3 26,3 32,7

Specifični mortalitet smrtnost oboljelih od endokrinoloških bolesti i metaboličkih oboljenja sa smrtnim ishodom, na 100.000 stanovnika, ukupno

54,2 (2018) 60,6 60,9 49,3 56,5 53,9

Specifični mortalitet - smrtnost oboljelih od endokrinoloških bolesti i metaboličkih oboljenja sa smrtnim ishodom, na 100.000 stanovnika, žene*

21,3 (2018) 37,04 37,3 29,6 35,0 31,6

*na ukupno stanovništvo

Izvor: FZS; Obrada FZZPR

Mjera 2.2.3. Jačati informatizaciju i digitalizaciju sistema zdravstvene zaštite

Tabela 61: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Informatički uvezana primarna, sekundarna i tercijarna zdravstvena zaštita u kantonima	2/10 (2019)								

Izvor: FZZPR

Mjera 2.2.4. Unaprjeđenje djelovanja u kriznim javnozdravstvenim situacijama

Tabela 62: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Razvijeni planovi pripravnosti za javno zdravstvene prijetnje	Ne	Da	Da	Da	Da	Da			

Izvor: VladaFBiH (2022)

Mjera 2.2.5. Jačanje finansijske održivosti zdravstvenog sistema i unaprjeđivanje pravičnosti u finansiranju zdravstvene zaštite

Tabela 63: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Zdravstvena tekuća potrošnja kao % BDP-a*	8,2 (2018)	9,4	9,1	8,2	8,5				

% tekućih javnih
izdataka za zdravstvo
u FBiH u ukupnim
tekućim izdacima za
zdravstvo*

70,4
(2018) 71,5 68,2 67,6 67,7

Akumulirani
dobitak/gubitak
zdravstvenog
sektora**, mil. KM

-80,2
(2008-
2018) -38,2 -17,2 49,68 180,37*** 248,51***

*Federalni zavod za statistiku, Nacionalni zdravstveni računi 2022, 2023 * Za izračunavanje indikatora primjenjeni su ukupni tekući izdaci za zdravstvo u FBiH i BDP u tekućim cijenama (obračun BDP-a po proizvodnom i dohodovnom pristupu)** Javnog zdravstvenog sektora i javne zdravstvene ustanove od 2008. godine; Izvor: FZZOIR; Obrada:FZZPR*** Preliminarni podaci od FZZOIR

Mjera 2.2.6. Stvaranje okruženja za naučno-istraživački rad i bio-medicinska istraživanja

Tabela 64: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.2.6.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bruto domaći izdaci u istraživanje i razvoj u medicinske i zdravstvene nauke, u 000 KM	2.096 (2018)	578	1.861	2.980	4.991	6.622			

Izvor: Federalni zavod za statistiku, Saopštenje Istraživanje i razvoj u 2020 godini

Mjera 2.3.1. Poticati natalitet i zaštitu porodica s djecom

Tabela 65: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stopa ukupnog fertiliteta	1,21	1,16	1,15	1,13	1,12	1,12 ¹¹⁴			
Stopa nataliteta, na 1.000 stanovnika	8,2	7,9	7,8	7,7	7,3	7,4			
Stopa mrtvorodenih, na 1.000 živorođenih	3,8	3,1	3,9	4,2	3,3	3,7			
Uspostaviti fond za planiranje porodice u FBiH	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne ¹¹⁵			
Maternalna smrtnost, na 100.000 živorođenih	11,1	5,8	5,9	24,1	0,0	6,3			
Podrška realizaciji programa mladih (FMKS – PRVFBiH))			50	52	63	68			
Razvoj i afirmacija programskih aktivnosti mladih (FMKS – PRVFBiH))			50	52	63	68			
Usklađivanje uvjeta za ostvarivanje dva osnovna prava iz sistema dječje zaštite (dječji dodatak i novčana pomoć porodilji koja nije u radnom odnosu) kao i			Nije utvrđen jedinstven pravni okvir za ostvarivanje ova dva prava u	Da	Da	Da			

¹¹⁴ Izračun FZZPR do zvaničnog objavljenog podatka Statističkom godišnjaku FBiH za 2024, FZS.

¹¹⁵ Urađen elaborat o opravdanosti osnivanja Porodičnog fonda

utvrđivanje njihovog minimalnog iznosa u Federaciji BiH (FMRSP mandat)	Federaciji BiH			
Broj žrtava porodičnog nasilja zbrinutih u sigurnim kućama (FMRSP mandat)	270	350	363	n/d
Broj riješenih drugostepenih predmeta u skladu s Porodičnim zakonom Federacije BiH (FMRSP mandat)	70%	100%	100%	90%

Izvor: FZS; Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 2.3.2. Unaprjeđivati reproduktivno zdravlje i oblast ranog rasta i razvoja djeteta

Tabela 66: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Smrtnost dojenčadi, na 1.000 živorođenih	9,3 (2019)		5,9	6,5	6,7	5,6			
% djece s poteškoćama u razvoju uzrokovano lošom prehranom	8,9 (2015) (BiH)		n/d	n/d	n/d	n/d			
Broj centara za rani rast i razvoj			3	3	n/d	n/d			
% usluga u oblasti ranog rasta i razvoja			20	20	n/d	n/d			

Izvor: FZS, izračun FZZPR; Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 2.3.3. Unaprjeđivati stambenu politiku

Tabela 67: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Izdvajanje za subvencioniranje stambene politike, mil. KM	10 (2020)	15	15	15	15	20			
Broj stambenih fondova u kantonima	1/10 (2020)	3	3	3	3	3			

Izvor: Vlada FBiH

Mjera 2.3.4. Promovisati toleranciju, nenasilje i rodnu ravnopravnost u porodici i društvu

Tabela 68: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Poznata lica prijavljena kao učinioci krivičnih djela (iz oblasti brak, porodica, mladež)-muškarci	1059 (2017)	895	987	814	943	1029			500
Poznata lica prijavljena kao učinioci krivičnih djela (iz oblasti brak, porodica, mladež)-žene	95 (2017)	75	109	105	119	140			45

Muškarci i žene krivična djela	1154	970	1096	919	1062	1169	545
% razvedenih u odnosu na zaključene brakove	13,6 (2019)	14,3	13,7	15,4	17,2	17,6	10,0
Socijalne institucije i rodni indeks - SIGI;	21,8 (2019) (BiH)				27,1 (2023) (BiH)		15,0
Učešće u politici: izabrani zastupnici Predstavnički dom FBiH	od 98 26,5% žena (2018)			od 98 27,5% žene			
Učešće u politici: izabrani vijećnici		397ž od 1845				454ž od 1844	
Diplomirani student	61% žene (2019)	61,6% žene	64% žene	64% žene	64% žene	65% žene	
Nezaposleni VSS				71,5% žene	71,3% žene	72,1 % žene	

Izvor: FZS, OECD, FZZZ; Obrada FZZPR

Mjera 2.3.5. Unaprijediti uslove za razvoj i bavljenje sportom

Tabela 69: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.3.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Mjesečna potrošnja domaćinstava za rekreaciju sport i kulturu/ iz ukupnih primanja	2,1% (2015)			1,6%					

Mjera 2.4.1. Razvijati i provoditi učinkovitu aktivacijsku i aktivnu politiku zapošljavanja

Tabela 70: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.4.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stopa aktivnosti, %	39,1 (2019) ¹¹⁶	45,5	46,6	47,9	48,5	49,8			
Stopa zaposlenosti (15+), %	31,9 (2019)	37,5	37,8	39,6	41,3	42,7			
Troškovi aktivnih mjera po novozaposlenom	n/d		n/d	n/d	n/d	n/d			
Stopa dugoročne nezaposlenosti						n/d			
Prosječno vrijeme nezaposlenosti, muški	n/d		n/d	n/d	n/d	n/d			
Prosječno vrijeme nezaposlenosti, ženski	n/d		n/d	n/d	n/d	n/d			

¹¹⁶ Zbog prelaska na kontinuirano provođenje Ankete o radnoj snazi došlo je do prekida dosadašnje serije podataka. Rezultati iz kontinuirane Ankete o radnoj snazi 2021. nisu uporedivi sa rezultatima godišnjih anketa provedenih u prethodnim godinama (2006-2019).

Izvor: FZZ, ARS 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Mjera 2.4.2. Stvarati uslove za dostupnost radne snage na tržištu rada

Tabela 71: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.4.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Udio poslodavaca koji imaju problem sa popunjavanjem radnih mjesta			n/d	42,4	47,7	42,3			
Broj zaposlenih stranaca	172 (2019)	1.643	1.721	2.076	2.301	3.190			
Broj osoba obuhvaćenih programima zapošljavanja radi sticanja radnog iskustva			3.150	289	204	304			
Broj radnih dozvola izdatih za strane državljane			1.643	2.076	2.301	3.190			

Izvor: FZZZ, Izveštaj o istraživanju tržišta rada u FBiH za 2023/2024. godinu – Analiza kretanja i potreba na tržištu rada, Izveštaj o radu FZZZ za 2019, 2020, 2021, 2022, 2023.

Mjera 2.4.3. Jačati funkciju posredovanja javnih službi zapošljavanja

Tabela 72: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.4.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% poslodavaca koji traže nove radnike putem biroa za zapošljavanje		44,7 (2020)	41	43,9	45,6	42,9			
Uspostavljen integrirani sistem za funkciju posredovanja		Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne			
% korisnika zdravstvene zaštite evidentiranih na zavodima za zapošljavanje u odnosu na ukupan broj zaposlenih	68,1 (2019)	41,2	41,4	40,7	36,1	33,5			

Izvor: FZZZ, izračun FZZPR

Mjera 2.5.1. Poboljšati socijalnu uključenost marginaliziranih grupa

Tabela 73: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj usluga za koje su utvrđeni jedinstveni standardi na području Federacije BiH (FMRSP)	Nije utvrđen pravni okvir i nema usluga za koje su utvrđeni jedinstveni standardi na području FBiH			n/d	n/d	n/d			

Pripremljen i usvojen Izveštaj o implementaciji Strategije za unapređenje prava i položaja OSI u FBiH 2016-2021 (FMRSP)	0		Urađena evaluacija		
Pripremljena i usvojena Strategija za unapređenje prava i položaja OSI u FBiH za period 2022-2027. godina (FMRSP)	0	Ne	Pripremljen nacrt	Nact Strategije u proceduri usvajanja	
Bolja uključenost i upošljivost OSI i CŽR, s posebnim akcentom na zapošljavanju na otvorenom tržištu rada (FMRSP)	617	n/d	n/d		
Donesena strategija socijalne uključenosti FBiH	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne ¹¹⁷	Ne
Provedena anketa o prihodima i uslovima života (SILC)	Ne (2020)	Ne	Da (nije objavljena)	Radi se ponovljeno anketiranje kućanstava, na jednom dijelu uzorka iz II vala (2023 godina)	Da (nije objavljena)

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu; bhas.gov.ba/News/Read/72

Mjera 2.5.2. Podržavati bolju ciljanost socijalne zaštite

Tabela 74: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj uspostavljenih socijalnih registara u kantonima	0/10		0	n/d	n/d	n/d			
Stopa rizika od siromaštva prije socijalnih transfera po spolu, %	n/d		n/d	n/d	n/d	n/d			

¹¹⁷ Rješavanje pitanja i problema u oblasti socijalne uključenosti dio je Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u FBiH 2024-2030. godina u kojoj se naglašava važnost sistemskog i proaktivnog djelovanja u oblasti zaštite ranjivih kategorija društva, s posebnim naglaskom na zaštitu djece od siromaštva i socijalne isključenosti.

Stopa rizika od siromaštva nakon socijalnih transfera po spolu, %	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d
Stopa siromaštva domaćinstava, nosilac domaćinstva muškarac, %	15,7	n/d	n/d	n/d	n/d ¹¹⁸
Stopa siromaštva domaćinstava, nosilac domaćinstva žena, %	16,0	n/d	n/d	n/d	n/d

Izvor: FZS, APD 2015 za polazne vrijednosti

Mjera 2.5.3. Unaprijeđivati međusektorsku saradnju, infrastrukturu i kompetencije pružalaca usluga socijalne zaštite

Tabela 75: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Prosječan broj predmeta po socijalnom radniku	n/d	278	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d		
Prosječno vrijeme socijalnih radnika provedeno na obukama	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d		

Izvor: Strateška platforma, Nacrt Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite u FBiH 2023-2030.

Mjera 2.5.4. Poboljšavati poziciju ranjivih skupina na tržištu rada

Tabela 76: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stopa nezaposlenosti među ranjivim grupama, žene, %	21,7 (2019)	22,3	25,5¹¹⁹	21,3	19,2	19,0			
Stopa nezaposlenosti među ranjivim grupama, mladi (15-24), %	39,0 (2019)	40,3	41,0	37,4	31,1	31,0			
Stopa aktivnosti među ranjivim grupama, žene, %	29,3 (2019)	32,8	33,9	35,3	36,1	37,8			
Stopa aktivnosti među ranjivim grupama, mladi (15-24), %	35,0 (2019)	33,3	31,8	30,1	27,8	26,1			
% dugoročno nezaposlenih žena u ukupnom broju nezaposlenih žena (preko 12 mjeseci)	79,3 (2019)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
% održivih privrednih subjekata nakon 3 godine poslovanja koje su osnovali žene i mladi	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
% osoba s invaliditetom u odnosu na ukupan broj	1,31 (2019)	1,29	1,33	1,2	1,4	1,4			

¹¹⁸ U Anketi o potrošnji domaćinstava 2021/2022 nisu dostupni podaci o stopama siromaštva razvrstani po spolu

¹¹⁹ Zbog prelaska na kontinuirano provođenje Ankete o radnoj snazi došlo je do prekida dosadašnje serije podataka. Rezultati iz kontinuirane Ankete o radnoj snazi 2021. nisu uporedivi sa rezultatima godišnjih anketa provedenih u prethodnim godinama (2006-2019).

nezaposlenih na
zavodima za
zapošljavanje

% žena s invaliditetom u odnosu na ukupan broj nezaposlenih žena na zavodima za zapošljavanje	0,93 (2019)	0,93	0,96	0,95	0,96	0,96
---	-------------	------	------	------	------	------

Izvor: FZS, ARS 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.; FZZZ, izračun FZZPR

Mjera 2.5.5. Osigurati socijalne programe za smanjivanje energetskog siromaštva

Tabela 77: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 2.5.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stopa energetskog siromaštva domaćinstva ¹²⁰	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d ¹²¹	n/d			

Izvor:

Mjera 3.1.1. Podizati svijest o zaštiti okoliša, klimatskim promjenama i nužnosti razvoja zelenih vještina

Tabela 78: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stanje javne svijesti - provedba Arhuske konvencije*	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor:

Mjera 3.1.2. Unaprjeđivati pravni i institucionalni okvir regulacije okoliša i razvoj komunalne infrastrukture

Tabela 79: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stopa usklađenosti zakonodavstva o okolišu sa zakonodavstvom EU	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor:

Mjera 3.1.3. Unaprjeđivati zaštitu i korištenje prirodnih resursa i biološku raznolikost biodiverziteta

Tabela 80: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Površina zaštićenih	103.380 (2018)	103.876	103.922	103.922	105.111	106.007			

¹²⁰ Do sada nije razvijen ovaj indikator. U 2023. godini, u cilju ublažavanja negativnog socio-ekonomskog utjecaja energetske krize, prikupljeni su podaci o oko 460.000 pojedinaca i 250.000 domaćinstava koji su u stanju ili riziku od energetskog siromaštva. U slučaju kontinuiranog prikupljanja ovakvih podataka, moglo bi doći do razvoja ovog indikatora.

¹²¹

područja,
hektar

Izvor: Federalno ministarstvo okoliša i turizma

Mjera 3.1.4. Osiguravati održivo korištenje vodnih resursa

Tabela 81: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Koeficijent gubitka vode, %	56,9	55,5	55,4	55,6	57,3	57,4			
Koeficijent prečišćavanja otpadnih voda u industriji, %	59,9	65,2	65,8	67,0	72,3	75,2			
Broj priključaka na kanalizacione sisteme	241.271	241.271	251.937	254.976	263.919	267.442			
Bolesti prenosive hranom i vodom (oboljelih na 100.000 stanovnika)	198 (2019)	60	73	92	103	-			

Izvor: FZS, ZZJZ FBiH

Mjera 3.1.5. Osiguravati održivo korištenje zemljišnog resursa

Tabela 82: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% zemljišta na kojemu je smanjena produktivnost (LPD)	0,44 (2014)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
% zemljišta na kojemu su rani znakovi smanjenja produktivnosti (LPD)**	0,53 (2014)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
% zemljišta koje je stabilno, ali pod pritiskom smanjenja produktivnosti (LPD)	15,73 (2014)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor:

Mjera 3.1.6. Osigurati održivo upravljanje i gospodarenje šumama i divljači

Tabela 83: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.6.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Ukupna posječena drvena masa, 000 m ³	2.553 (2018)	2.326	2.476	2.460	2.281	-			
Vještačko pošumljavanje, ha	1.439 (2018)	1.089	1.074	1.358	1.358	-			
% bruto dodane vrijednosti šumarstva (Oblast KD-a 02 -	0,71 (2018)	0,71	0,66	0,66	0,63	0,56			

Šumarstvo i sječa drva) u BDP-u						
% udio visokih šuma	46,1 (2019)	46,1	45,7	-	-	-
Otvorenost šuma šumskim putevima (m/ha)	11,3 (2019)	11,4	11,8	-	-	-
Stepen razvijenosti Informacionog sistema šumarstva FBiH (broj izrađenih modula)	3 (2020)	3	3	3	3	3

Izvor: Federalni zavod za statistiku, Eurostat

Mjera 3.1.7. Unaprijeđivati integralno upravljanje otpadom i sistem cirkularne ekonomije

Tabela 84: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.7.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% odloženog (netretiranog) komunalnog otpada od ukupno prikupljenog	93,25 (2018)	94,6	94,5	93,6	93,9	92,3			
% prerađenog (recikliranog) komunalnog otpada od ukupno prikupljenog	0,14 (2018)	1,11	0,70	0,66	0,65	0,15			
Privatna ulaganja, poslovi i bruto dodana vrijednost sektora kružne ekonomije*, mil €	191,9 (2019 –BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 3.1.8. Uspostaviti sistem održivog i odgovornog istraživanja, eksploatacije i upravljanja mineralnim sirovinama

Tabela 85: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.1.8.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Donesena Strategija upravljanja mineralnim sirovinama FBiH	ne	ne	ne	ne	ne	ne			

Izvor: FMERI

Mjera 3.2.1. Smanjivati emisiju zagađujućih materija i stakleničkih plinova

Tabela 86: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.2.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Emisija CO ₂ , t/stanovnik	7,8	6,4	6,6	6,4	6,0	5,9			
Emisija GHG, Mt CO ₂ eq	30,8 (2015)-BiH	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Emisija GHG, Mt CO ₂ eq/capita		8,7	8,7	8,6	8,1	8,0			

Emisija CO ₂ , Mt	27,4 (2015) - BiH	22,6	15,4	22,7	22,0	20,4
------------------------------	----------------------	------	------	------	------	------

Kvalitet zraka u odnosu na granične vrijednosti (Prosječna godišnja koncentracija polutanata)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d
---	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Izvor: EDGAR

Mjera 3.2.2. Smanjivati negativan uticaj sektora transporta na okoliš

Tabela 87: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.2.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% registrovanih cestovnih motornih vozila preko 15 godina starosti u ukupnom broju registrovanih vozila	55,2 (2019)	57,7	59,5	60,7	62,5	59,5			
% registrovanih cestovnih vozila na hibridni ili električni pogon u ukupnom broju registrovanih vozila	n/d	0,12	0,16	0,23	0,44	0,60			

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 3.3.1. Poboljšati energijsku efikasnost zgrada

Tabela 88: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.3.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Finalna potrošnja toplotne energije, TJ	3.788 (2018)	3.954	3.975	3.863	3.800	-			
Finalna potrošnja toplotne energije, po m ² zagrijavane površine	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 3.3.2. Pružati podršku malim i srednjim preduzećima na poboljšanju energijske efikasnosti i principa „zelene ekonomije“ i „ekologizacije“

Tabela 89: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.3.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Udio MSP koji su implementirali mjere EE u odnosu na ukupan broj MSP-a	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Uspostavljen fond za podršku projektima energijske efikasnosti	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor:

Mjera 3.4.1. Povećavati sigurnost snabdijevanja energentima

Tabela 90: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.4.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj ulaznih pravaca za snabdijevanje prirodnim plinom	1 (2020)	1	1	1	1	1			
Dužina gasovodne mreže u FBiH, km	189 (2020)	189	189	189	189	189			
Kapaciteti za skladištenja naftnih derivata i LPG, 000 m3	40,5 (2018)	48,7	44,6	44,8	50,7	55,5			
Rezerve naftnih derivata u mjesecima	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			

Izvor: FERK

Mjera 3.4.2. Povećavati udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije

Tabela 91: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.4.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% obnovljivi izvori energije (OIE) u bruto finalnoj potrošnji energije (BFPE) – EUROSTAT - BiH	37,6 (2019)	39,8	36,6	-	-	-			
% OIE u ukupnoj proizvodnji električne energije	49,4 (2019)	37,0	47,7	40,5	54,1	46,6			

Izvor: FERK, Eurostat

Mjera 3.4.3. Provesti restrukturiranje rudnika uglja i strukturnu transformaciju ekonomije rudarskih regiona

Tabela 92: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.4.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Produktivnost rada rudnika, tona po zaposlenom	626 (2018)	609	580	586	543				
Produktivnost rudnika, neto dobit (gubitak), u KM po zaposlenom	-5.866 (2018)	-7.290	-10.022	-12.075	-17.671	-			

Izvor: FIA, FMERI

Mjera 3.5.1. Razvijati ruralnu infrastrukturu i dostupnost usluga u ruralnim područjima

Tabela 93: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.5.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% stanovnika u ruralnim područjima, od ukupnog broja stanovnika	56,7 (2013)	56,3	56,3	56,2	56,2				
% žena u ruralnim područjima, od ukupnog broja stanovnika	55,4 (2013)	54,9	54,9	54,9	54,9				

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 3.5.2. Uspostaviti funkcionalne kapacitete za poljoprivredu i ruralni razvoj

Tabela 94: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.5.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj osnovanih NTP u sektoru poljoprivrede	0	0	0	0	0	0			
Broj poljoprivrednih gospodarstava	74.073 (2017)	81.584	84.895	88.074	91.160				
% bruto dodane vrijednosti Biljne i stočarske proizvodnje, lovstva i uslužne djelatnosti u vezi s njima (Oblast 01 KD BiH 2010) u BDP-u	3,6 (2018)	3,8	3,2	2,9	2,7				

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Federalni zavod za statistiku

Mjera 3.5.3. Unaprijediti kvalitet i konkurentnost poljoprivredno – prehrambene proizvodnje, i otpornost poljoprivrednih proizvođača

Tabela 95: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.5.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Pokrivenost uvoza izvozom, % (Područje KD-a A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov)	19,96 (2018)	16,87	17,24	13,72	14,83	14,33			
Pokrivenost uvoza izvozom hrane i pica, % (Međunarodna klasifikaciji ekonomske namjene proizvoda (BEC) Rev.4)	20,54 (2018)	22,94	22,25	19,19	18,37	18,99			

Izvor: Federalni zavod za statistiku, obrada FZZPR

Mjera 3.6.1. Unaprjeđivati upravljanje krizama

Tabela 96: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.6.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Transparentan utrošak sredstava institucija u kriznim situacijama	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			
Broj planova zaštite od prirodnih i drugih nesreća u FBiH		11	11	11	11	11			

Izvor: Federalna uprava civilne zaštite

Mjera 3.6.2. Osigurati zaštitu i funkcioniranje kritične infrastrukture

Tabela 97: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.6.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Donijeti dokument „Zaštita kritične infrastrukturekoncept temeljne zaštite“	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			
Donijeti dokument „Zaštita kritične infrastruktureupravljanje rizicima i krizama	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			
Izraditi Strategiju kibernetičke sigurnosti FBiH	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			

Izvor: Federalna uprava civilne zaštite, FMUP

Mjera 3.6.3. Poboljšati funkcioniranje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

Tabela 98: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 3.6.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% JLS koje provode lokalne strategije/planove smanjenja rizika od katastrofa u skladu sa državnim ili entitetskom strategijom/Programom za smanjenje rizika	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Izrađena analiza stanja spremnosti sistema za odgovor na krize u FBiH	Ne (2020)	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			

Izvor: Federalna uprava civilne zaštite

Mjera 4.1.1. Povećavati efikasnost pravosudnog sistema

Tabela 99: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.1.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% neriješenih predmeta u odnosu na ukupan broj predmeta u sudovima FBiH	10 (2019) (BiH)	22 (BiH)	13	9	8	8			
Broj neriješenih privrednih predmeta u sudovima	17.757 (2019) (BiH)	16.946 (BiH)	14.888 (BiH)	14.089 (BiH)	13.220 (BiH)	12.514 (BiH)			
% neriješenih predmeta tužiteljstva u odnosu na ukupan broj prijava u radu (FBiH)	23,5 (2019)	29,9	26,7	29,6		-			
Neovisnost pravosuđa u BiH, rang	133/141 (2019) (BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Krivični sud	0.50 (2019) (BiH)	0.48	0.46	0.48	0.47	0,47			

Izvor: Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, Svjetski ekonomski forum, Svjetski projekat pravde

Mjera 4.1.2. Jačati zaštitu ljudskih prava

Tabela 100: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.1.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj zaprimljenih žalbi instituciji ombudsmena	3.218 (2019) (BiH)	2.716	2.946	2.850	2.794	2792			
Broj uspostavljenih centara za besplatnu pravnu pomoć		8/10 (2020)	8/10	8/10	8/10	8/10			
Prosječan broj pruženih usluga po centru za besplatnu pravnu pomoć	18.968 (2019)	17.962	20.335	21.139	22.733	23.071			
Prosječan broj zaposlenih po centru za besplatnu pravnu pomoć	34 (2019)	37	38	41	44	45			

Izvor: Kantonalni centri za besplatnu pravnu pomoć

Mjera 4.1.3. Unaprijeđivati borbu protiv kriminala, govora mržnje i terorizma

Tabela 101: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.1.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Politička stabilnost i odsustvo nasilja/terorizma	-0,40 (2018) (BiH)	-0,42 (BiH)	-0,45 (BiH)	-0,42 (BiH)	-0,44 (BiH)	-0,35 (BiH)	n/d			
Indeks prisutnosti terorizma		99,9 (2019) (BiH)	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d			
Red i sigurnost		0.76	0.76	0.78	0.77	0.77	0.77			
Građansko pravosuđe	0.50 (2018) (BiH)	0.51	0.48	0.47	0.47	0.46	0.46			

Izvor: Svjetska banka, Svjetski ekonomski forum

Mjera 4.1.4. Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije

Tabela 102: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.1.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Indeks percepcije korupcije (CPI)	36 (2019) (BiH)	35 (BiH)	35 (BiH)	34 (BiH)	35 (BiH)	33 (BiH)				
Odsustvo korupcije	72/126 (2019) (BiH)	74/128 (BiH)	87/139 (BiH)	110/180 (BiH)	87/142 (BiH)	80/142 (BiH)				
Kontrola korupcije	-0,57 (2018) (BiH)	-0.61 (BiH)	-0.60 (BiH)	-0,66 (BiH)	-0,68 (BiH)	-0,58 (BiH)	n/d			

Izvor: Transparency International BiH, Svjetski projekat pravde

Mjera 4.2.1. Jačati političko i institucionalno vođenje i koordinaciju reforme javne uprave i ekonomskih reformi

Tabela 103: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Uspostavljena funkcionalno vodeća institucija za reformu javne uprave u FBiH	Ne (2020) ZJU	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			
Donijeti okvir za modernizaciju uprave	Ne (2020) ZJU	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			

Izvor:

Mjera 4.2.2. Uspostaviti funkcionalnu i racionalnu organizaciju javnog sektora

Tabela 104: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% izdataka za bruto plate i naknade u ukupnim rashodima (konsolidirano)	21,0 (2018) FMF	22,3	22,7	22,5	21,7	23,1			
Uspostavljen funkcionalan registar organa uprave i upravnih organizacija	Ne (2020) ADS	Ne	Da	Da	Da	Da			
Provedena funkcionalna analiza javne uprave	Ne (2020) ADS/ZJU	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			

Izvor:

Mjera 4.2.3. Jačati sistem i koordinaciju izrade, implementacije i izvještavanja o razvojnim politikama

Tabela 105: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Uspostavljeno Vijeće za razvojno planiranje FBiH	Ne (2020) FZZPR	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			
Uspostavljeno funkcionalno vijeće za razvojno planiranje kantona	5/10 (2020) FZZPR	5/10	10/10	10/10	10/10	10/10			
Indeks kapaciteta za planiranje i upravljanje razvojem u kantonima – zbirno	73 (2019) UNDP/ILDP	75							

Izvor:

Mjera 4.2.4. Osigurati preduslove za veću apsorpciju EU fondova

Tabela 106: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
-----------	--------------------	------	------	------	------	------	------	------	------

% primljenih EU sredstava u odnosu na dostupna (apsorpcija) IPA III	-	-	-	-	-
% primljenih EU sredstava u odnosu na dostupna (apsorpcija) IPA II	50%	70%	-	-	-
% isplaćenih EU sredstava u odnosu na alocirana IPA III	-	-	-	-	-
% isplaćenih EU sredstava u odnosu na alocirana IPA II	30%	50%	-	-	-

Izvor: DEI

Mjera 4.2.5. Jačati statističku osnovu kao podlogu za utvrđivanje politika

Tabela 107: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.5.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj statističkih pokazatelja harmonizovanih sa EU	524	-	524	529	552	545			
Broj rodni indikatora	138	-	138	141	172	148			
Broj indikatora	683	-	683	717	718	713			

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 4.2.6. Provesti digitalnu transformaciju javne uprave

Tabela 108: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.2.6.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Godišnja promjena broja registara podataka koji su postavljeni na platformu za interoperabilnost (GSB)	-	-	-	-	-	-			
Prilagodljivost pravnog okvira digitalnim poslovnim modelima	2,4		-	-	-	-			
E-učešće (e-participation)	0,43	0,61	-	0,53	-	0,55			

Izvor: United Nations

Mjera 4.3.1. Unaprijeđivati transparentnost u upravljanju javnim finansijama

Tabela 109: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.1.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Budžet za građane	2	2	3	3	4	4			
Broj provedenih revizija	82	101	102	102	107	-			
Udio negativnih mišljenja	17,1	9,9	12,7	7,8	10,3	-			

Izvor: Vlade kantona, Ured za reviziju institucija u FBiH

Mjera 4.3.2. Povećati učinak u trošenju javnih sredstava i obim i efikasnost javnih investicija

Tabela 110: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.2.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Programsko budžetiranje	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne			
Stepen implementacije PJI	34,0	59,0	44,7	84,0	38,0				

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Mjera 4.3.3. Povećavati efikasnost u naplati javnih prihoda

Tabela 111: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.3.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Udio javnih prihoda u odnosu na BDP (%)	22,9	23,1	22,3	21,7	23,0	23,0			
Stopa rasta izvršenih kontrola (%)			8,3	10,0	16,9	-15,9			
Stopa rasta postupanja po zahtjevima tužilaštava (%)			33,9	25,3	-15,7	-2,2			
Stopa rasta procjene utaje poreza (%)			-6,5	58,8	48,0	-32,0			

Izvor: Federalno ministarstvo finansija, Porezna uprava FBiH

Mjera 4.3.4. Unaprjeđivati fiskalnu stabilnost i izravnjanje u oblasti javnih finansija

Tabela 112: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.4.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Broj integrisanih matrica fiskalnih rizika	0	0	0	0	0	0			
Ukupan dug u FBiH (% BDP-a)	24	27,7	25,9	22,0	20,7	19,9			

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Mjera 4.3.6. Podržati transparentnost, restrukturiranje i privatizaciju preduzeća s udjelom države u vlasništvu

Tabela 113: Dinamika razvoja indikatora za praćenje rezultata mjere 4.3.6.

Indikator	Polazna vrijednost	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
% privatiziranih preduzeća od plana	43	43	43	43	43	43			

Izvor: Agencija za privatizaciju FBiH

PRILOG 5: PREGLED RELEVANTNIH AKTIVNOSTI UKLJUČENIH U PLANOVIMA RADA MINISTARSTAVA I INSTITUCIJA (IMPLEMENTATORA) FBIH VEZANIH ZA MJERE

Napomena: Prikazana planirana i realizovana sredstva se temelje na podacima iz Izvještaja o radu Vlade FBiH za 2024. godinu, kao i izvještajima o izvršenju godišnjeg plana drugih relevantnih institucija i fondova. Također, zbog rebalansa budžeta, neplaniranih a izvršenih aktivnosti, eventualnih naknadnih dodavanja stvarnih realizovanih sredstava, moguće je odstupanje podataka od realno izvršenog.

STRATEŠKI CILJ 1: UBRZAN EKONOMSKI RAZVOJ

Tabela 114: Pregled strukture aktivnosti vezanih za SC1

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
80	57.351.030	53.812.607

PRIORITET 1.1. POVEĆAVATI DIGITALIZIRANOST EKONOMIJE

Tabela 115: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 1.1.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
10	5.559.392	5.557.496

Mjera 1.1.1. Utemeljiti javnu digitalnu infrastrukturu

Tabela 116: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Učestvovanje u aktivnostima izrade strategije i Analize trenutnog stanja digitalne infrastrukture u cilju poboljšanja javne digitalne infrastrukture	80	9.392	7.496

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:

9.392

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.1.2. Ubrzati digitalnu transformaciju malih i srednjih preduzeća

Tabela 117: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Podržavati digitalizaciju poslovanja malih i srednjih preduzeća	100	300.000	300.000
Podržavati „Start up “	100	3.150.000	3.150.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		3.450.000	3.450.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.1.3. Unaprjeđivati digitalne vještine stanovništva, posebno onih usklađenih sa potrebama tržišta rada

Tabela 118: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.1.4. Razvijati vještačku inteligenciju i njenu primjenu

Tabela 119: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.1.5. Poticati razvoj inovativnih digitalnih rješenja i kompanija u softverskoj djelatnosti

Tabela 120: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.1.5.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Putem Razvojne banke, pod povoljnim uslovima, kreditirati nabavku opreme i infrastrukture za razvoj kompanija IT sektora.	100	1.050.000	1.050.000
Mapiranje i istraživanje mogućnosti za koordinaciju i saradnju kako bi se omogućile inovacije u MSP kroz povezivanje MSP i naučno-istraživačkih institucija	100	100.000	100.000
Uspostavljanje sektorskih mreža za inovacije i jačanje postojećih (sektor metala, drveta, IT..) i uspostava tematskih mreža (npr. za razvoj vještina; ozelenjivanja MSP ili energetske efikasnost kao inovativan poslovni model)	100	200.000	200.000
Promoviranje inovacionih mreža između proizvodnih i IT uslužnih preduzeća	100	50.000	50.000
Osigurati finansiranja za projekte podrške inovacijama i predlaganje politika za podršku inovacijama	100	50.000	50.000
Pilotiranje i uspostava Hub-ova za digitalizaciju i razvoj proizvoda	100	600.000	600.000
Podržavati istraživačko-razvojne i inovacijske aktivnosti	100	50.000	50.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		2.100.000	2.100.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

PRIORITET 1.2. PODRŽAVATI TRANSFER I RAZVOJ TEHNOLOGIJA

Tabela 121: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 1.2.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
3	250.000	250.000

Mjera 1.2.1. Podržavati istraživačko-razvojne i inovacijske aktivnosti

Tabela 122: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.2.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Zakon o inovacionoj djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine	100	100.000	100.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		100.000	100.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Tabela 123: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.2.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Podržavati istraživačko-razvojne i inovacijske aktivnosti	100	50.000	50.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere- Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta koje je nosilac implementacije:		50.000	50.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.2.2. Podržavati povezivanje privrede i naučno - istraživačkih institucija

Tabela 124: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.2.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Mapiranje i istraživanje mogućnosti za koordinaciju i saradnju kako bi se omogućile inovacije u MSP kroz povezivanje MSP i naučno-istraživačkih institucija	80	100.000	100.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		100.000	100.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

PRIORITET 1.3. PODRŽAVATI RAZVOJ POSLOVNOG PRIVATNOG SEKTORA

Tabela 125: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 1.3.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
57	44.391.638	42.003.685

Mjera 1.3.1. Olakšati i ubrzati procese ulaska u poslovnu aktivnost i izlaska iz nje

Tabela 126: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Priprema seta zakonskih i podzakonskih akata za osiguranje održivog industrijskog razvoja	30%	50.000	25.000
Priprema seta zakona i podzakonskih akata za poboljšanje poslovnog ambijenta za privredna društva	53%	50.000	25.000

Monitoring nad privrednim društvima iz nadležnosti Ministarstva (Prikupljanje podataka u cilju izrade godišnjeg izvještaja o poslovanju privrednih društava iz nadležnosti Ministarstva)	100%	100.000	100.000
Izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti rezanja drveta i prikupljanje, preradu i proizvodnju sekundarnih sirovina po zahtjevu nadležnih kantonalnih ministarstava kao i izdavanje rješenja za obavljanje poslova ispitivanja ispravnosti i funkcionalnosti sistema aktivne zaštite od požara	100%	50.000	50.000
Izrada, provođenje i realizacija programa subvencija javnim i privatnim preduzećima za uvezivanje radnog staža u cilju rješavanja socijalnog statusa zaposlenika, odnosno odlaska u penziju (izrada Programa, objava i provođenje Javnog poziva, donošenje i usvajanje Odluka o dodjeli sredstava, kao i kontrola namjenskog utroška)	100%	5.000.000	3.508.871
Izrada, provođenje i realizacija programa „Kapitalni transferi javnim preduzećima-namjenska industrija za unapređenje proizvodnih procesa	100%	4.000.000	4.000.000
Izrada Prednacrtu Zakona o društvenom poduzetništvu u Federaciji Bosne i Hercegovine	100%	100.000	100.000
Izrada podzakonskih akata na osnovu Zakona o poduzetničkoj infrastrukturi u Federaciji Bosne i Hercegovine;	100%	100.000	100.000
Izrada podzakonskih akata na osnovu Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine	75%	100.000	100.000
Izrada podzakonskih akata na osnovu Zakona o poticanju razvoja male privrede	33%	100.000	100.000
Poticati uspostavu funkcionalnog jednošalterskog sistema registracije poslovnih subjekata, dobijanja potrebnih dozvola, te omogućiti online registraciju poslovnih subjekata i obezbijediti jedinstven registar poslovnih subjekata i licenciranje	100%	100.000	100.000
Poticati izmjene i dopune zakonskih i podzakonskih akata koji utiču na poslovanje sektora MSP-a	100%	100.000	100.000
Poticati razvoj male privrede	100%	14.550.000	14.550.000
Realizacija, praćenje implementacije kreditno garantnih programa i subvencioniranje kamata	100%	1.010.000	1.010.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		25.410.000	23.868.871
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Tabela 127: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
GIS-Uspostavljanje i održavanje jedinstvene baze podataka, Uspostava web portala	100	100.000	100.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere- Federalno ministarstvo prostornog uređenja koje je nosilac implementacije:		100.000	100.000

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.3.2. Rasteretiti gospodarstvo smanjenjem fiskalnog opterećenja rada

Tabela 128: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izraditi Pravilnik o primjeni Zakona o doprinosima, nakon usvajanja novog Zakona o doprinosima	80%	8.332	6.666
Izraditi Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak	80%	8.332	6.666
Analizirati efekte primjene poreza na dohodak	0%	4.166	0
Izraditi mišljenja i stavove na upite pravnih i fizičkih lica u vezi s primjenom Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak	100%	8.332	8.332
Izraditi mišljenja i stavove na upite pravnih i fizičkih lica u vezi s primjenom Zakona o doprinosima	100%	8.332	8.332
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		37.494	29.996
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstva finansija		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.3.3. Podržavati razvoj poduzetništva kreativnog sektora

Tabela 129: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta		

Izvor:

Tabela 130: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Finansijsko podupiranje rada fondacija	100%	4.800.000	5.000.000
Subvencioniranje rada Javnog preduzeća Filmski Centar Sarajevo	100%	200.000	200.000
Finansijsko podupiranje mobilnosti umjetnika/ca	63%	100.000	63.721
Finansijsko podupiranje rada institucija nauke i kulture od značaja za Bosnu i Hercegovinu	92%	993.000	915.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere- Federalno ministarstvo kulture i sporta koje je nosilac implementacije:		6.093.000	6.178.721
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.3.4. Podržavati razvoj poduzetništva turističkog sektora

Tabela 131: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Donošenje Zakona o turizmu u Federaciji BiH	80%	30.000	24.000
Donošenje Zakona o boravišnoj taksi u Federaciji BiH	80%	30.000	24.000
Donošenje Zakona o ugostiteljstvu Federacije BiH	60%	30.000	18.000
Pokretanje procedure izrade Registra turizma i Općeg elektronskog registra ugostiteljstva u Federaciji BiH	50%	20.000	10.000
Pokretanje aktivnosti na izradi platforme eVisitor, sistema za elektronsko prijavljivanje turista	50%	30.000	15.000
Pokretanje aktivnosti na izradi plana turističkog informiranja info centri, web portali i aplikacije, uključujući mrežu smeđe turističke signalizacije	50%	30.000	15.000
Pokretanje aktivnosti na izradi plana razvoja zdravstvenog turizma u oblasti rehabilitacije	50%	50.000	25.000
Pokretanje aktivnosti na izradi programa revitalizacije i oživljavanja planina kao i starih tradicijskih kuća napuštenih sela u turističke svrhe i programa turističke usluge u ruralnim područjima radi povećanja dohotka iz turističke djelatnosti	50%	50.000	25.000
Sufinansiranje projekata turističko-ugostiteljskog sektora putem Odluke Vlade FBiH o programu utroška sredstva tekućih transfera za razvoj turizma	100%	2.000.000	2.000.000
Sufinansiranje projekata za razvoj turizma putem Odluke Vlade FBiH o programu utroška sredstva kapitalnih transfera	96%	2.000.000	1.916.731
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		4.270.000	4.072.731
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere		Federalno ministarstvo okoliša i turizma	

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Tabela 132: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Podrška realizaciji programa iz oblasti kulture i kulturnih aktivnosti	100	1.540.000	1.618.348
Podrška realizaciji programa kulturnih društava	100	1.100.000	1.200.000
Podrška projektima rekonstrukcije objekata kulturno-historijskog nasljeđa	100	720.000	2.490.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere- Federalno ministarstvo kulture i sporta koje je nosilac implementacije:		5.360.000	5.360.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere		Federalno ministarstvo okoliša i turizma	

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.3.5. Podržavati prostornu koncentraciju poduzetništva

Tabela 133: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.5.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo prostornog uređenja		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Tabela 134: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.5.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Rješavanje postupaka po zahtjevima za izdavanje akata o građenju u svrhu realizacije investicija od značaja za FBiH	72	2.837.840	2.149.226
Rješavanje postupaka po zahtjevima za izdavanje akata u svrhu obavljanja poslova izrade planske dokumentacije	100	100.000	100.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - Federalno ministarstvo prostornog uređenja koje je nosilac implementacije:		2.937.840	2.249.226
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo prostornog uređenja		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024 godinu

Mjera 1.3.6. Diverzificirati i unaprjeđivati finansijski sistem

Tabela 135: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.3.6.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izraditi Odluku o zaduženju Federacije putem emisije trezorskih zapisa Federacije BiH u 2024. godini	100%	4.166	4.166
Izraditi Odluku o zaduženju Federacije putem emisije obveznica Federacije BiH u 2024. godini	100%	4.166	4.166
Izraditi kalendar planiranih aukcija po kvartalima za 2024. godinu i objaviti ga na web stranici	100%	4.166	4.166
Pripremiti i održavati aukcije trezorskih zapisa i obveznica u skladu s kalendarom	100%	8.332	8.332
Pripremiti izvještaj o nastanku duga putem emisije vrijednosnih papira	100%	4.166	4.166
Izraditi Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju	80%	16.664	13.331
Izraditi Izmjene i dopune Zakona o leasingu	80%	8.332	6.665
Izraditi Izmjene i dopune Zakona o deviznom poslovanju	80%	8.332	6.665
Izraditi Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga	80%	8.332	6.665
Izraditi Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o obveznim osiguranjima u prometu	80%	8.332	6.665
Izraditi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama	80%	12.498	12.498

Izraditi Zakon o Razvojnoj banci	80%	16.664	13.331
Izraditi Zakon o mikrokreditnim organizacijama	80%	16.664	13.331
Izraditi Zakon o tržištu kapitala	80%	16.664	13.331
Izraditi Zakon o komisiji za vrijednosne papire	80%	12.498	9.998
Izraditi podzakonske akte nakon usvajanja Zakona o deviznom poslovanju	0%	16.664	0
Izdavanje i evidentiranje rješenja i potvrda iz oblasti finansijskog tržišta	100%	8.332	8.332
Izdavanje stručnih mišljenja, stavova i odgovora iz oblasti finansijskog tržišta	100%	8.332	8.332
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere		183.304	144.140

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Federalno ministarstvo finansija

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

PRIORITET 1.4. PODRŽAVATI IZVOZ I STVARANJE PROIZVODA VIŠE DODANE VRIJEDNOSTI

Tabela 136: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 1.4.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
10	7.150.000	6.001.426

Mjera 1.4.1. Unaprjeđivati zaštitu intelektualnog vlasništva

Tabela 137: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.4.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere		Federalna uprava za inspeksijske poslove	

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 1.4.2. Podržavati primjenu međunarodnih standarda, certificiranje i akreditaciju tijela za ocjenu usklađenosti

Tabela 138: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.4.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Ovjeravanje mjerila i mjernih sistema u stručnom području iz oblasti zakonskog mjeriteljstva, osposobljavanje Centara za mjeriteljstvo na efikasnijoj kontroli pretpakiranih proizvoda, stalna edukacija osoblja uz obavezno kadrovska jačanje, održavanje sistema kvalitete i kalibracija postojeće opreme	100%	50.000	50.000

Monitoring i pojačan mjeriteljski nadzor iz oblasti zakonskog mjeriteljstva i predpakiranih proizvoda u privrednim društvima na teritoriji Federacije BiH	100%	100.000	100.000
---	------	---------	---------

Pokrenuti zahtjev za akreditaciju laboratorija za masu i volumen (prema normi BAS EN ISO/IEC 17020) i ispitne laboratorije za plemenite metale (prema normi BAS EN ISO/IEC 17025).	96%	50.000	50.000
--	-----	--------	--------

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		200.000	200.000
---	--	---------	---------

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
--	---

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH 2024. godinu

Mjera 1.4.3. Jačati internacionalizaciju i uključivanje u globalne lance vrijednosti

Tabela 139: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.4.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izrada, provođenje i realizacija programa garancijskog fonda za pokretanje novih poslovnih aktivnosti, zapošljavanje novih radnika, razvoj i uvođenje inovacija a sve u cilju povećanja izvoza, održanja likvidnosti i stabilnosti privrede (izrada i implementacija Programa)	100%	100.000	100.000
Izrada, provođenje i realizacija programa subvencionisanja kamata za korisnike programa garancijskog fonda (izrada i implementacija Programa)	100%	5.700.000	4.734.426
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		5.800.000	4.834.426
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH 2024. godinu

Mjera 1.4.4. Stimulisati povezivanje sa bh dijasporom

Tabela 140: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 1.4.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izraditi i redovno ažurirati bazu podataka organizacije koje se bave BH dijasporom s fokusom na udruženja, akademska i istraživačka zajednica i investitori.	100%	30.000	30.000
Kreirati i održavati online mrežu o investicijama bh dijaspore	50%	10.000	5.000
Organizovati info sesije – konferencije, sajmovi, u zemljama gdje boravi najveći broj naših ljudi o mogućnostima investiranja i b2b sastanci	50%	60.000	10.000
Podržati investicijske projekte bh iseljeništa u BiH sufinansiranjem nakon provedenog javnog poziva	100%	550.000	507.000
Podržati projekte nevladinih organizacija i memorijalnih centara sa sjedištem u BiH za projekte od kulturnog, obrazovnog i općekorisnog značaja u bh iseljeništvu	73%	500.000	415.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica:		1.150.000	967.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Privredna komora FBiH		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH 2024. godinu

STRATEŠKI CILJ 2: PROSPERITETAN I INKLUZIVAN DRUŠTVENI RAZVOJ

Tabela 141: Pregled strukture aktivnosti vezanih za SC2

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
140	480.282.741,00	431.869.369,11

PRIORITET 2.1. UNAPRJEĐIVATI OBRAZOVNI SISTEM¹²²

Tabela 142: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.1.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
33	11.335.000,00 KM*	10.437.628,00 KM ¹²³

*Bez sredstava Mjere 5 i Mjere 6 iz Izvještaja o radu Vlade FBiH za 2024 godinu

Mjera 2.1.1. Unaprjeđivati kvalitet visokog obrazovanja, naučnog rada i naučne baze

FBiH vezanih za mjeru 2.1.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Podrška visokoškolskim ustanovama za projekte osiguranja kvaliteta studijskih programa na prvom i drugom ciklusu studija, te integrisanom studiju za programe osposobljavanja nastavnog osoblja za rad u nastavi	100%	234.000,00	10.000,00
Realizacija CEEPUS programa međunarodne akademske mobilnosti i razmjene	100%	130.000,00	130.000,00
Podrška projektima studentskih organizacija visokoškolskih ustanova u Federaciji BiH"	100%	164.000,00	11.000,00
Održavanje i ažuriranje baza „e -CRIS i mCOBISS", pristup relevantnim domaćim i međunarodnim bazama podataka, izrada i održavanje bio - bibliografske baze podataka naučnika u Federaciji BiH	100%	21.000,00	21.000,00
Podrška izdavanju referentnih naučnih časopisa, podrška postizanju referentnosti domaćih naučnih časopisa	100%	160.000,00	97.107,00

¹²² U Izvještaju o radu Vlade FBiH za 2024. godinu se navodi „Obrazloženje razlike između planiranih i izvršenih iznosa sredstava: Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke je, odlukama o izmjenama Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava s kriterijima raspodjele sredstava tekućih transfera utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke („Službene novine Federacije BiH" broj 102/24, od 24. 12. 2024. godine), u izvještajnom periodu vršilo preraspodjelu sredstava u tri navrata (Vlada FBiH, 2025, str. 279)

¹²³ U Izvještaju o radu Vlade FBiH za 2024. god. ukupna izvršena sredstva iznose 13.727.200,00 KM, od toga je realizovano pored Prioriteta 2.1. u iznosu od 10.437.628,00 KM i na Mjeru 2.3.4 iz Prioriteta 2.3. (Ublažiti trend demografskog starenja stanovništva, poboljšati stabilnost porodica i položaj mladih, 1.531.000,00 KM), 6. Strateško planiranje i administracija 1.020.764,00 KM i 737.808,00 KM na „Saniranje šteta na odgojno-obrazovnim ustanovama nastalih prirodnom nesrećom. FMON je s ovlaštenim predstavnicima općina Jablanica, Kreševo i Fojnica, te Grada Konjica zaključilo ugovore o finansiranju radova neophodnih za sanaciju šteta uzrokovanih poplavama i klizištima na odgojno-obrazovnim ustanovama u ukupnom iznosu od 737.808,00 KM.

Podrška organizaciji domaćih i međunarodnih naučnih skupova	100%	610.000,00	500.045,00
Sufinansiranje istraživačkog rada, kraćih specijalizacija, naučnog usavršavanja i studijskih boravaka u zemlji i inostranstvu s ciljem podizanja stepena naučnog zvanja	100%	205.000,00	123.569,00
Podrška projektima popularizacije nauke i promocije rezultata naučno -istraživačkog i istraživačko -razvojnog rada	100%	255.000,00	296.307,00
Podrška izdavanju naučne i naučno -stručne literature uz ustupanje dijela tiraža	100%	210.000,00	150.000,00
Međunarodna naučno - tehnološka saradnja bilateralnog karaktera	100%	124.000,00	72.000,00
Podrška naučno - istraživačkim i istraživačko razvojnim projektima	100%	1.536.000,00	1.590.000,00
Dodjela federalnih nagrada za nauku i drugih priznanja za uspjeh u oblasti nauke, obilježavanje Dana nauke u Federaciji BiH i podrška radu Savjeta za nauku Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke	100%	220.000,00	95.000,00
Podrška institucijama nauke i kulture od značaja za BiH	100%	2.750.000,00	3.330.000,00
Podrška naučnom usavršavanju na doktorskom i postdoktorskom studiju	100%	410.000,00	300.000,00
Podrška i pokroviteljstvo naučno -popularnim projektima, učešću i suorganizaciji naučnim i naučno -stručnim manifestacijama i skupovima	100%	785.000,00	960.000,00
Izrada Zakona o naučno-istraživačkom radu u Federaciji Bosne i Hercegovine	0%	64.000,00	0,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		7.878.000,00	7.686.028,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 2.1.2. Poboljšavati kvalitet predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja za potrebe razvoja i osigurati inkluzivno obrazovanje za sve

Tabela 143: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.1.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Podrška projektima razvijanja funkcionalnih znanja i vještina djece predškolskog uzrasta i učenika osnovnih i srednjih škola	100%	332.000,00	332.000,00
Podrška odličnim učenicima romske nacionalnosti osnovnih i srednjih škola u Federaciji BiH	100%	102.000,00	102.000,00
Podrška projektima poboljšanja inkluzivnosti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja	100%	284.000,00	171.000,00

Podrška OŠ „1.mart“ u Jelahu za održavanje instruktivne nastave	100%	180.000,00	180.000,00
Koordinacija u procesu utvrđivanja pravaca djelovanja u oblasti poboljšanja odgoja i obrazovanja u FBiH	100%	82.000,00	32.000,00
Podrška projektima o zdravim stilovima života u odgojno obrazovnim ustanovama u Federaciji BiH	100%	184.000,00	184.000,00
Koordinacija aktivnosti u procesu objavljivanja/ažuriranja Spiska odobrenih radnih udžbenika, udžbenika, priručnika, radnih listova i zbirki zadataka za osnovne škole, gimnazije, srednje tehničke i stručne škole za školsku, 2024/2025. Godinu	100%	182.000,00	32.000,00
Podrška radu ustanova socijalne zaštite Federacije BiH za provođenje odgojno - obrazovnih aktivnosti	100%	234.000,00	234.000,00
Podrška projektima stručnog usavršavanja nastavnika stranih jezika radi jačanja više jezičnosti	100%	100.000,00	50.000,00
Podrška takmičenjima i takmičarskim manifestacijama u oblasti odgoja i obrazovanja	100%	230.000,00	63.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		1.910.000,00	1.380.000,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 2.1.3. Razviti funkcionalan sistem obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja

Tabela 144: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.1.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Podrška projektima obuke, stručnog osposobljavanja i usavršavanja odraslih osoba s fokusom na žene radi lakše integracije na tržište rada	100%	124.000,00	90.000,00
Podrška odgojno obrazovnim aktivnostima u bh. dijaspori	50%	110.000,00	0,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		234.000,00	90.000,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 2.1.4. Poticati obrazovne institucije na pružanje većeg stepena znanja i prakse u oblasti IKT

Tabela 145: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.1.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
-	0%	0	0
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		0	0
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 2.1.5. Poboljšavati rad sa talentima i standard učenika i studenata

Tabela 146: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.1.5.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Podrška najboljim učenicima osnovnih i srednjih škola u Federaciji BiH	100%	102.000,00	102.000,00
Podrška najboljim studentima, državljanima Bosne i Hercegovine s prebivalištem na području Federacije BiH, koji studiraju na visokoškolskim ustanovama u Federaciji BiH	100%	152.000,00	327.600,00
Subvencioniranje smještaja i ishrane studenata	100%	887.000,00	740.000,00
Podrška školovanju Roma, državljana Bosne i Hercegovine s prebivalištem na području Federacije BiH, koji studiraju u visokoškolskim ustanovama u Federaciji BiH; Podrška studentima s invaliditetom, državljanima Bosne i Hercegovine s prebivalištem na području Federacije BiH, koji	100%	112.000,00	112.000,00
Izrada Zakona o studentskom standardu u Federaciji BiH	50%	60.000,00	0,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		1.313.000,00	1.281.600,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke		

PRIORITET 2.2. POBOLJŠAVATI ISHODE ZDRAVSTVENOG SISTEMA

Tabela 147: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.2.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
18	129.959.000 KM ¹²⁴	142.370.000 KM ¹²⁵

Mjera 2.2.1. Unaprjeđivati pristup i smanjivati nejednakost u zdravstvenim uslugama

Tabela 148: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Provođenje prioriternih vertikalnih programa od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine i prioriternih najsloženijih oblika zdravstvene zaštite federalnog fonda solidarnosti; osiguranje zdravstvene zaštite raseljenih osoba i Roma	100%	38.000.000	60.250.000
Osiguranje sistema sigurne krvi, koordinacija i praćenje rada Federalne komisije za sigurnost krvi	100%	2.100.000	2.000.000
Implementacija Jedinstvenog federalnog transplantacijskog programa	80%	50.000	50.000
Koordinacija i praćenje Komisije za transplantacijsku medicinu u skladu s njenim ovlaštenjima	100%	20.000	20.000
Jačanje sigurnosti i kvalitete u zdravstvu uz sufinansiranje rada Agencije za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu (AKAZ)	100%	450.000	450.000
Koordinacija aktivnosti vezanih za dalje jačanje službi u zajednici u primarnoj zdravstvenoj zaštiti	80%	100.000	100.000
Donošenje i implementacija Programa rijetkih bolesti za Federaciju BiH (2024-2026) i provođenje aktivnosti Koordinacionog tijela za praćenje Programa	100%	100.000	1.250.000
Implementacija Zakona o liječenju neplodnosti biomedicinski pomognutom oplodnjom, koordinacija i praćenje rada Komisije za primjenu postupaka biomedicinski pomognute oplodnje	100%	10.100.000	2.000.000

¹²⁴Ukupna planirana sredstva po aktivnostima na Prioritet 2.2.;

U Izveštaju o radu Vlade FBiH, ukupno je planirano 136.559.000,00 KM (budžet je 131.709.000,00 KM; kreditna: 50.000,00 KM; sredstva EU: 3.300.000 KM i donacije: 1.500.000 KM).

¹²⁵ U izveštaju o radu vlade FBiH realizovana sredstva iznose 143.820.000 KM. Na Prioritet 2.2. pojedinačno po aktivnostima je utrošeno 142.370.000 KM, na Mjeru 6. Unaprjeđivati reproduktivno zdravlje i oblast ranog rasta i razvoja djeteta (200.000 KM) i Mjera 7. Unaprijediti farmaceutski sektor i oblast kemikalija i biocida (1.200.000 KM);

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:	50.920.000	66.120.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo zdravstva	

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024 godinu;

Mjera 2.2.2. Osnajiti potencijal preventivne medicine

Tabela 149: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Koordinirati izradu planova za razvijanje preventivnih programa i razviti preventivne programe sa posebnim osvrtom na rano otkrivanje i prevenciju masovnih nezaraznih bolesti (maligne bolesti, dijabetes, mentalno zdravlje, oralno zdravlje i dr.) sa Zavodom za javno zdravstvo Federacije BiH	100%	100.000	100.000
Unapređenje sistema za monitoring i evaluaciju prikupljanja, analize i obrade podataka u zdravstvu, uključujući i izvještavanje	100%	100.000	0
Razvoj sistema zaštite stanovništva od zaraznih bolesti u skladu s Međunarodnim zdravstvenim propisima (IHR) i propisima EU, uključujući izdavanje javnih upozorenja, te planiranje i realizaciju intervencija usmjerenih na smanjenje izloženosti zdravstvenim rizicima i minimiziranje zdravstvenih rizika	100%	500.000	50.000
Donošenje Naredbe o imunizaciji u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Federacije BiH	100%	50.000	50.000
Koordiniranje radom federalnih komisija u skladu s propisima (zaštita stanovništva od zaraznih bolesti, imunizacija, postvakcinalne reakcije i dr.), kao i radom imenovanih fokalnih tačaka za saradnju sa međunarodnim organizacijama u oblasti zdravstva	100%	100.000	100.000
Podizanje svijesti o značaju principa „Zdravlje u svim politikama“ i saradnja sa drugim sektorima	100%	100.000	100.000
Prevenција u ključnim populacijama u riziku od HIV -a: standardi usluga i edukacija	100%	200.000	200.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		1.150.000*	600.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo zdravstva		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu; * U izvještaju rada Vlade FBiH za 2024: 1.100.000

Mjera 2.2.3. Jačati informatizaciju i digitalizaciju sistema zdravstvene zaštite

Tabela 150: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Dalji razvoj informatizacije i digitalizacije sistema zdravstvene zaštite u Federaciji BiH-	30%	50.000,00	50.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		50.000,00	50.000,00-
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo zdravstva		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 2.2.4. Unaprjeđenje djelovanja u kriznim javnozdravstvenim situacijama

Tabela 151: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izrada Programa djelovanja u kriznim zdravstvenim situacijama (elementarne nepogode, epidemije zaraznih oboljenja itd.) u oblasti zdravstva i realizacija mjera utvrđenih programom	100%	500.000	500.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere (Federalno ministarstvo zdravstva, koje je nosilac implementacije):		500.000	500.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo zdravstva		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 2.2.5. Jačanje finansijske održivosti zdravstvenog sistema i unaprjeđivanje pravičnosti u finansiranju zdravstvene zaštite

Tabela 152: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.5.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Kontinuirana koordinacija aktivnosti u vezi sa provođenjem mjera sanacije bolnica, osobito kliničkih centara, te saniranje velikih dugova bolnica kroz različite modalitete*	100%	77.339.000	75.100.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		77.339.000*	75.100.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo zdravstva		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu, * od toga su kreditna 50.000,00 KM koja nisu realizovana

Mjera 2.2.6. Stvaranje okruženja za naučno-istraživački rad i bio-medicinska istraživanja

Tabela 153: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.2.6.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
-	-	-	-
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo zdravstva		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2023.godinu

PRIORITET 2.3. UBLAŽITI TREND DEMOGRAFSKOG STARENJA STANOVNIŠTVA, POBOLJŠATI STABILNOST OBITELJI I POLOŽAJ MLADIH

Tabela 154: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.3.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
51	229.703.781,00	181.778.507,23

Mjera 2.3.1. Poticati natalitet i zaštitu porodica s djecom

Tabela 155: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.1.

Naziv aktivnosti		Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Podrška politikama i projektima namjenjenim mladima u FBiH (FMKS)	2024.	100%	320.000,00	350.000,00
Podrška Vijeću mladih u FBiH (FMKS)	2024.	100%	40.000,00	50.000,00
Izrada i usvajanje strateških dokumenata (FMKS)	2024.	100%	20.000,00	0,00
Formiranje i rad Savjeta za mlade (FMKS)	2024.	50%	20.000,00	0,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - nosilac implementacije FMKS	2024.		400.000,00	400.000,00
Implementacija Zakona o podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine (FMRSP mandat)	2024.	89%	143.000.000,00	127.647.416,88
Implementacija Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine (FMRSP mandat)	2024.	100%	40.000.000,00	20.236.085,96
Izrada Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine	2024.	70%	20.000,00	20.000,00
Provedba Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine u	2024.	100%	80.000,00	150.000,00

dijelu koji se odnosi na "Dječju nedjelju"

Izrada Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine	2024.	100%	20.000,00	20.000,00
Izrada elaborata o opravdanosti osnivanja Porodičnog fonda	2024.	100%	100.000,00	62.478,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - nosilac implementacije FMRSP(mandat)	2024.		183.220.000,00	148.135.980,84
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			183.620.000,00	148.535.980,84
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike			

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 2.3.2. Unaprjeđivati reproduktivno zdravlje i oblast ranog rasta i razvoja djeteta

Tabela 156: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.2.

Naziv aktivnosti		Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Koordinirati izradu promotivnih programa o važnosti očuvanja reproduktivnog zdravlja u saradnji sa zavodima za javno zdravstvo	2024.	100%	100.000,00	100.000,00
Unaprjeđenje programa edukacije u oblasti ranog rasta i razvoja	2024.	10%	100.000,00	100.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - nosilac implementacije FMZ			200.000,00	200.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			200.000,00	200.000,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo zdravstva			

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 2.3.3. Unaprjeđivati stambenu politiku

Tabela 157: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.3.

Naziv aktivnosti		Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Implementacija Programa za rješavanje pitanja Roma u oblasti, stambenog zbrinjavanja (Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima-za rješavanje Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja) FMPU	2024	0%	0,00	0,00
Osigurati minimum stambenih uslova kroz dodjelu građevinskog materijala i novčanih sredstava za rekonstrukciju/izgradnju individualnih stambenih objekata, za potrebe	2024.	91,74%	4.400.000,00	4.500.000,00

raseljenih osoba, izbjeglica i povratnika				
Osigurati minimum stambenih uslova kroz rekonstrukciju/izgradnju individualnih stambenih objekata po sistemu „ključ u ruke“ za potrebe raseljenih osoba, izbjeglica i povratnika putem javnog poziva i u okviru projekta sa Saudijskim razvojnim fondom (SDF)	2024.	56%	1.670.000,00	1.288.463,00
Osigurati minimum stambenih uslova kroz dodjelu novčanih sredstava u iznosu do 10.000,00 KM, mlađim povratničkim porodicama koje su u potrebi za stambenim zbrinjavanjem	2024.	24,44%	500.000,00	393.001,00
Osigurati minimum stambenih uslova kroz izgradnju stambenih jedinica po modelu neprofitnog socijalnog stanovanja.*	2024.	39,73%	20.082.510,00	15.380.649,39
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - nosilac implementacije FMROI	2024.		29.382.510,00	23.892.114,39
Odluka o usvajanju programa utroška sredstava "Tekući transferi neprofitnim organizacijama - za podršku Fondaciji za stambeno zbrinjavanje RVI i boračku populaciju" utvrđenog Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2023. godinu, Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	2024.		2.730.000,00	2.330.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - nosilac implementacije FMBI	2024.		2.730.000,00	2.330.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			29.382.510,00	23.892.114,39
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo prostornog uređenja			

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 2.3.4. Promovisati toleranciju, nenasilje i rodnu ravnopravnost u porodici i društvu

Tabela 158: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Podrška projektima uklanjanja predrasuda mladih prema LGBTQ+ populaciji	100%	80.000,00	50.000,00
Učešće u trećoj fazi projekta Vijeća Evrope i EU Horizontal Facility II za Zapadni Balkan i Tursku „Kvalitetno obrazovanje za sve“	100%	40.000,00	40.000,00
Podrška programima i projektima iz oblasti „Zaštita prava djece koja su žrtve zlostavljanja, pedofilije, prosjačenja“	100%	230.000,00	230.000,00

Podrška programima i projektima iz oblasti „Učestvovanje u liječenju, prevenciji i borbi protiv ovisnosti o drogi, alkoholu, igrama na sreću i kocki“	100%	470.000,00	470.000,00
Izrada Okvirnog plana prevencije i sprečavanja nasilja u odgojno - obrazovnim ustanovama u FBiH	100%	50.000,00	30.000,00
Provođenje mjera i aktivnosti iz Okvirnog plana prevencije i sprečavanja nasilja u odgojno - obrazovnim ustanovama u FBiH	100%	330.000,00	280.000,00
Podrška projektima javnih kampanja s ciljem prevencije i sprečavanja nasilja i unapređenja medijske pismenosti u odgojno-obrazovnim ustanovama i društvu	100%	210.000,00	358.000,00
Podrška učeničkim projektima s ciljem sprečavanja nasilja u odgojno obrazovnim ustanovama u Federaciji BiH	100%	180.000,00	73.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - Federalno ministarstvo obrazovanja koje je nosilac implementacije:		1.590.000,00	1.531.000,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike/ nema jasno definisanog programa i sredstava		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Tabela 159: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Davanje stručnih mišljenja i preporuka na propise, strategije i politike i upućivanje inicijativa	100%	40.000,00	40.000,00
Realizacija obaveza prema domaćim pravnim dokumentima (ZORS, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici i sl.)	100%	39.859,00	39.000,00
Realizacija obaveza prema međunarodnim dokumentima (UN CEDAW, Pekinška deklaracija, Istanbulska konvencija, UPR i sl.)	100%	50.000,00	50.000,00
Koordinacija provedbe GAP-a BiH (2018-2022) na nivou institucija FBiH	100%	10.000,00	5.000,00
Priprema novog FIGAP III programa	100%	20.000,00	15.000,00
Implementacija i koordinacija GAP-a BiH (2018-2022) na nivou kantona i JLS	100%	40.000,00	40.000,00
Koordinacija implementacije Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici 2021-2027.	100%	40.000,00	40.000,00
Podrška radu SOS 1265 telefona	100%	1.000,00	1.000,00
Postupanje po zaključcima Vlade FBiH, uputama Ureda za EU integracije FBiH i Jedinstvenim pravilima iz čl. 26. ZORS BiH	100%	26.412,00	18.412,00
Učešće u izradi, implementaciji i praćenju provedbe strateških dokumenata, izradi analiza, izvještaja i preporuka po pozivu drugih nadležnih institucija i organizacija	100%	30.000,00	22.000,00
Razvoj saradnje sa partnerima civilnog sektora i međunarodnim organizacijama	100%	30.000,00	30.000,00
Promotivne aktivnosti	100%	5.000,00	5.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere – Gender centar FBiH koji je nosilac implementacije:		332.271,00	305.412,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike/ nema jasno definisanog programa i sredstava		

Izvor: Izveštaj o radu Gender centra FBiH za 2024. godinu

Tabela 160: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izraditi analizu stanja provođenja zaštitnih mjera iz nadležnosti policije a koje se odnose na nasilje u porodici	100%	2.000,00	2.000,00
Izraditi analizu stanja o provođenju mjera policijskog upozorenja za maloljetna lica	90%	2.000,00	1.000,00
Unificirati obrasce	100%	5.000,00	5.000,00
Izrada standarda za procjenu rizika od strane policijskih službenika u skladu sa Istambulskom konvencijom	100%	5.000,00	5.000,00
Sastanci ministara unutrašnjih poslova na temu nasilje u porodici	100%	5.000,00	5.000,00
Obuke na temu provođenje procjene rizik i izricanja zaštitnih mjera za policijske službenike	100%	5.000,00	2.500,00
Novi predmet na policijskoj akademiji: Nasilje u porodici, maloljetnička delikvencija i rodno zasnovano nasilje	100%	5.000,00	2.500,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova koje je nosilac implementacije:		29.000,00	23.000,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike/ nema jasno definisanog programa i sredstava		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 2.3.5. Unaprijediti uslove za razvoj i bavljenje sportom

Tabela 161: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.3.5.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Razvoj i finansijska podrška za afirmaciju sporta i sportskih djelatnosti			
Finansijska podrška za afirmaciju sporta osoba sa invaliditetom	100%	400.000,00	370.000,00
Finansijska podrška za sportske igre mladih			
Izgradnja sportskih objekata	100%	12.950.000,00	5.300.000,00
Podrška sportskim savezima registriranim na nivou BiH i FBiH	100%	400.000,00	500.000,00
Nagrađivanje sportista za ostvarene sportske rezultate	95%	1.180.000,00	1.121.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		14.550.000,00	7.291.000,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo kulture i sporta		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

PRIORITET 2.4. SMANJIVATI NEAKTIVNOST I NEZAPOSLENOST, NAROČITO DUGOROČNU

Tabela 162: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.4.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
13	91.331.130,00	81.910.089,00

Mjera 2.4.1. Razvijati i provoditi učinkovitu aktivacijsku i aktivnu politiku zapošljavanja

Tabela 163: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.4.1.

Naziv aktivnosti		Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Program sufinansiranja zapošljavanja 2024	2024.	32.955.920,00	28.979.828,00	
Program sufinansiranja zapošljavanja „Služba u saradnji s poslodavcima 2024“	2024.	22.259.739,00	19.469.719,00	
Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2024	2024.	12.392.160,00	10.758.860,00	
Program sufinansiranja samozapošljavanja „Start up - Druga prilika 2024“	2024	8.010.822,00	7.254.680,00	
Program sufinansiranja samozapošljavanja u oblasti poljoprivrede 2024	2024.	4.400.000,00	4.333.200,00	
Program „Obuka i rad kod poznatog poslodavca 2024“	2024.	3.500.000,00	3.387.178,00	
Program „Obuka za tržište rada 2024“	2024.	1.030.689,00	944.824,00	
Finansiranje zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama	2024.	6.539.200,00	5.937.093,00	
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		91.254.130,00	81.833.089,00	
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalni zavod za zapošljavanje			

Izvor: Izvještaj o radu FZZZ za 2024. godinu

Mjera 2.4.2. Stvarati uslove za dostupnost radne snage na tržištu rada

Tabela 164: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.4.2.

Naziv aktivnosti		Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Donošenje rješenja o obavljanju djelatnosti posredovanja u zapošljavanju privatnih agencija	2024.	100%	10.000,00	10.000,00
Vršenje nadzora nad zakonitošću privatnih agencija za posredovanje u zapošljavanju	2024.	100%	10.000,00	10.000,00

Donošenje drugostepenih rješenja u postupku izdavanja radnih dozvola strancima	2024.	100%	10.000,00	10.000,00
--	-------	------	-----------	-----------

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			30.000,00	30.000,00
---	--	--	------------------	------------------

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 2.4.3. Jačati funkciju posredovanja javnih službi zapošljavanja

Tabela 165: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.4.3.

Naziv aktivnosti		Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Implementacija Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba	2024.	100%	25.000,00	25.000,00
Praćenje implementacije Strategije zapošljavanja u Federaciji BiH (2023-2030)-Izrada teksta Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba	2024.	100%	22.000,00	22.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere iz sredstava FMRSP:			47.000,00	47.000,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere			Federalni zavod za zapošljavanje	

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

PRIORITET 2.5. SMANJIVATI SIROMAŠTVO I SOCIJALNU ISKLJUČENOST

Tabela 166: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 2.5.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
25	17.953.830,00	15.373.144,88

Mjera 2.5.1. Poboljšati socijalnu uključenost marginaliziranih grupa

Tabela 167: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.1.

Naziv aktivnosti		Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Implementacija Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u dijelu koji se odnosi na smještaj žrtve nasilja	2024.	100%	1.000.000,00	1.500.000,00
Izrada Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hraniteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine	2024.	70%	20.000,00	20.000,00

Izrada Zakona o socijalnim uslugama u Federaciji Bosne i Hercegovine	2024.	90%	20.000,00	20.000,00
Osiguranje uslova za neometano funkcionisanje ustanova socijalne zaštite od značaja za Federaciju BiH / program sufinansiranja	2024.	100%	2.500.000,00	2.338.268,00
Sufinansiranje programa i projekata socijalne zaštite	2024.	100%	1.000.000,00	2.930.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			4.540.000,00	6.808.268,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere			Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 2.5.2. Podržavati bolju ciljanost socijalne zaštite

Tabela 168: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.2.

Naziv aktivnosti		Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izrada Zakona o socijalnoj karti Federacije Bosne i Hercegovine	2024.	10%	100.000,00	0,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			100.000,00	0,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere			Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 2.5.3. Unaprijeđivati međusektorsku saradnju, infrastrukturu i kompetencije pružalaca usluga socijalne zaštite

Tabela 169: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.3.

Naziv aktivnosti		Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Osiguranje sredstava za realizaciju aktivnosti iz Zakona o Crvenom krstu/križu Federacije Bosne i Hercegovine	2024.	100%	1.000.000,00	660.000,00
Izrada Zakona o osnovama stručnog rada u sistemu socijalne i dječije zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine	2024.	30%	20.000,00	20.000,00
Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku u predmetima porodično-pravne zaštite	2024.	100%	30.000,00	30.000,00
Postupanje po zahtjevima za ostvarivanje alimentacije u inostranstvu	2024.	100%	10.000,00	10.000,00

Izrada prijedloga Saopćenja o prosječnim potrebama osobe koja zahtjeva izdržavanje	2024.	100%	2.000,00	2.000,00
Praćenje implementacije propisa iz oblasti socijalne zaštite i zaštite porodica s djecom kroz Koordinacijsko tijelo za oblast socijalne i dječije zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine	2024.	50%	6.000,00	6.000,00
Izrada Programa osnovnih i dodatnih edukacija hranitelja u skladu sa Zakonom o hraniteljstvu u Federacije Bosne i Hercegovine	2024.	100%	0,00	0,00
Organizovanje i provođenje edukacija u skladu sa Zakonom o hraniteljstvu u Federacije Bosne i Hercegovine	2024.	100%	28.000,00	14.400,00
Realizacija stručnog nadzora nad radom federalnih ustanova socijalne zaštite u skladu sa Zakonom o ustanovama socijalne zaštite Federacije BiH kroz rad posebne Komisije	2024.	0%	15.000,00	15.000,00
Implementacija Uredbe o primjeni odgojnih preporuka prema maloljetnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zakona o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku	2024.	100%	20.000,00	7.476,00
Poboljšati uslove za rad ustanova za zbrinjavanje na nivou Federacije BiH	2024.	100%	4.000.000,00	3.000.000,00
Sufinansiranje projekata u oblasti socijalne zaštite	2024.	100%	2.000.000,00	4.650.000,00
Donošenje, implementacija i praćenje implementacije Strategije za unapređenje prava i položaja OSI u FBiH (2025-2030)	2024.	90%	50.000,00	50.000,00
Izrada elaborata opravdanosti osnivanja Zavoda socijalne zaštite	2024.	100%	100.000,00	0,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:			7.281.000,00	8.464.876,88
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike			

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 2.5.4. Poboljšavati poziciju ranjivih skupina na tržištu rada

Tabela 170: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.4.

Naziv aktivnosti	Procent izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Program sufinansiranja zapošljavanja Roma	2024.	282.830,00	0,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - nosilac implementacije FZZZ	2024.	282.830,00	0,00
Donošenje izmjena i dopuna Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju OSI u FBiH	2024.	60	0,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere iz sredstava FMRSP	2024.	0,00	0,00
Izrada Prednacrtu Zakona o društvenom poduzetništvu u Federaciji Bosne i Hercegovine	2024.	100%	100.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - nosilac implementacije FMRPO	2024.	100.000,00	100.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere		383.830,00	100.000,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 2.5.5. Osigurati socijalne programe za smanjivanje energetske siromaštva

Tabela 171: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 2.5.5.

Naziv aktivnosti	Procent izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Implementacija Odluke Vlade Federacije BiH o provedbi mjera za smanjenje troškova električne energije kućanstvima i stimulaciji energetske efikasnosti	2024.	100%	50.000,00
Implementacija Odluke Vlade Federacije BiH o provedbi mjera za smanjenje troškova električne energije kućanstvima i stimulaciji energetske efikasnosti	2024.	0%	5.600.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - nosilac implementacije FMRSP	2024.	5.650.000,00	0,00
Program utroška sredstava s kriterijima raspodjele sredstava “Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Podrška Evropske unije Bosni i Hercegovini u cilju	2024.	0%	0,00

ublažavanja negativnog socio-ekonomskog uticaja energetske krize"

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - nosilac implementacije FMPU

2024. 0% 0,00 0,00

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:

5.650.000,00 0,00

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

STRATEŠKI CILJ 3: RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV RAZVOJ

Tabela 172: Pregled strukture aktivnosti vezanih za SC3

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
108	247.250.378	208.425.379

PRIORITET 3.1. UNAPRJEĐIVATI ZAŠTITU I KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA

Tabela 173: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.1.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
64	26.087.868	10.385.180

Mjera 3.1.1. Podizati svijest o zaštiti okoliša, klimatskim promjenama i nužnosti razvoja zelenih vještina

Tabela 174: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Efektivno objavljivati informacije o okolišu na web stranici sa ciljem podizanja svijesti javnosti	100%	150.000	150.000
Kampanja na temu ambrozije	0%	50.000	0,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		200.000	150.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMOiT		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.1.2. Unaprjeđivati pravni i institucionalni okvir regulacije okoliša i razvoj komunalne infrastrukture

Tabela 175: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
------------------	-------------------------------	--------------------	----------------------

Učešće u izradi programa integrisanja BiH u EU – Poglavlje 27 „Okoliš i klimatske promjene	100%	20.000	20.000
Uspostava Informacionog sistema zaštite okoliša u FBiH	100%	50.000	50.000
Izrada Federalne liste indikatora za praćenje stanja okoliša	90%	10.000	9.000
Zakon o Fondu zaštite okoliša i energijsku efikasnost Federacije BiH	40%	50.000	20.000
Unapređenje pravnog okvira u oblasti horizontalnog zakonodavstva – donošenje pravilnika:: donošenje pravilnika Sistem okolinskog upravljanja i nezavisnog ocjenjivanja -EMAS	0%	20.000	0,00
Unapređenje pravnog okvira u oblasti horizontalnog zakonodavstva – donošenje pravilnika: sistem i postupak dodjele eko-oznaka	0%	20.000	0,00
Unapređenje pravnog okvira u oblasti zaštite zraka i klimatskih promjena – Revizija postojećih podzakonskih akata - pravilnika	50%	20.000	10.000
Unapređenje pravnog okvira u oblasti zaštite zraka i klimatskih promjena – donošenje novih podzakonskih akata nakon usvajanja Zakona o zaštiti zraka	10%	50.000	5.000
Unapređenje pravnog okvira u oblasti industrijskog zagađenja – donošenje Zakona o izmjenama zakona o zaštiti okoliša	10%	50.000	5.000
Zakon o Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode	100%	50.000	50.000
Zakon o izmjeni i dopuni zakona o upravljanju otpadom	100%	50.000	50.000
Izrada Federalnog plana upravljanja otpadom	50%	200.000	200.000
Donošenje Pravilnika o prekograničnom prometu otpada koji će biti usklađen s Uredbom EU 1013/2006 Evropskog Parlamenta i Vijeća o pošiljkama otpada	80%	20.000	16.000
Unapređenje zakonskog okvira u oblasti upravljanja otpadom - usvajanje Pravilnika o načinima i uslovima odlaganja otpada i kategorijama odlagališta otpada	80%	20.000	16.000
Unapređenje zakonskog okvira u oblasti upravljanja otpadom Donošenje Pravilnika o izdavanju dozvola za aktivnosti male privrede	100%	50.000	50.000
Provođenje obaveza po osnovu ratificiranih međunarodnih ugovora i sporazuma iz oblasti okoliša (Konvencija CBD, CITES, Bernska konvencija, itd.)	100%	20.000	20.000
Provođenje obaveza po osnovu ratificiranih međunarodnih ugovora i sporazuma iz oblasti okoliša ESPOO Konvencija	100%	20.000	20.000
Provođenje obaveza po osnovu ratificiranih međunarodnih ugovora i sporazuma iz oblasti okoliša Aarhuska Konvencija	100%	20.000	20.000
Obezbjedeње ekonomskih instrumenata kroz funkcioniranje Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH	100%	20.000	20.000
Unapređenje pravnog okvira u oblasti horizontalnog zakonodavstva – donošenje Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš	90%	30.000	27.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		790.000	628.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMOiT		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.1.3. Unaprjeđivati zaštitu i korištenje prirodnih resursa i biološku raznolikost biodiverziteta

Tabela 176: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Inventarizacija i geografska interpretacija vrsta i staništa (višegodišnja aktivnost)	25%	500.000	125.000
Revizija Crvene liste flore, faune i gljiva Federacije BiH po pojedinim taksonomskim kategorijama	0%	300.000	0
Izrada Izvještaja o provođenju akcionog plana za upoznavanje javnosti, uništavanja i suzbijanja širenja ambrozije na području Federacije BiH	100%	20.000	20.000
Izrada Planova upravljanja za pojedine invazivne vrste	100%	250.000	250.000
Rad na povećanju površine zaštićenih područja u Federaciji BiH	100%	400.000	400.000
Podrška boljem upravljanju uspostavljenim zaštićenim područjima na kantonalnom nivou putem transfera sredstava	100%	500.000	500.000
Formiranje tematskih baza podataka s ciljem uspostave i funkcioniranja informacionog sistema zaštite prirode	100%	50.000	50.000
Osiguranje finansijske održivosti JP NP „Una“	100%	750.000	750.000
Rad Stručnog savjeta za velike zvjeri	100%	15.000	15.000
Postupanja po odredbama Zakona o zaštiti prirode u slučaju štete nastale od velikih zvjeri	100%	50.000	50.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		2.835.000	2.160.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMOiT		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.1.4. Osiguravati održivo korištenje vodnih resursa

Tabela 177: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izrada Programa integrisanja BiH u EU za Poglavlje 27 – Okoliš oblast voda	50%	30.000	15.000
Provedba Programa integrisanja BiH u EU: - Priprema propisa u skladu s EU Direktivama: - Učešće u radu Interresorne radne grupe (u skladu sa Zaključkom Vlade Federacije BiH, broj 602/2023 od 19.04.2023. godine) za izradu analize i davanje smjernica i harmonizaciju zakona iz oblasti voda, okoliša, prostornog planiranja i korištenja zemljišta, energetike i inspekcija. - Izrada zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama po skraćenom postupku - Izmjene Odluke o visini PVN - Učešće u aktivnosti FMOIT na izradi Izmjena i dopuna Pravilnika o incidentima - Učešće u aktivnosti FMOIT na izradi Izmjena Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije - Učešće u aktivnosti FMOIT u izradi Pravilnika o upravljanju kanalizacionim muljem - Učešće u aktivnosti FMOIT na reviziji okolišnih dozvola	94%	75.000	75.000
Unapređenje sektora vodnih usluga u FBiH - Priprema i usvajanje Nacrta zakona o vodnim uslugama u FBiH, Provedba Programa za unapređenja vodnih usluga u FBiH.	80%	75.000	60.000
Podrška pripremi i realizaciji strateško-planskih dokumenata FBiH i BiH: - Donošenje planova upravljanja poplavnim rizikom za period 2024-2029. - Dvogodišnji izvještaji o realizaciji Planova upravljanja vodnim područjima u FBiH	80%	30.000	30.000
Planiranje IPA sredstava, koordinacija, predlaganje i učešće u podršci implementacije institucionalnih i infrastrukturnih projekata iz oblasti voda koje finansiraju međunarodne finansijske institucije (UNDP, DEU-IPA, WBIF, SECO, SIDA, CDA i međunarodne banke)	100%	30.000	30.000
Implementacija projekta - Projekat EIB, WATSAN FBiH „Vodosnabdijevanje i odvodnja otpadnih voda“	100%	16.646.498	3.346.537
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		16.886.498	3.541.537
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMPVŠ		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.1.5. Osiguravati održivo korištenje zemljišnog resursa

Tabela 174: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.5.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izraditi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu	80%	100.000	80.000
Informacija o implementaciji Zakona o poljoprivrednom zemljištu i Strategiji gospodarenja/upravljanja poljoprivrednim zemljištem, i pripreme aktivnosti za izradu nove Strategije upravljanja poljoprivrednim zemljištem u FBiH	95%	75.000	71.250
Učešće u izradi Programa integrisanja BiH u EU za Poglavlje 11,12 i 13 – poljoprivreda, sigurnost hrane i ribarstvo, vezano za nadležnosti Ministarstva	50%	100.000	50.000
Provedba Programa integrisanja BiH u EU: Priprema propisa u skladu s EU Direktivama u oblasti poljoprivrede, sigurnosti hrane i ribarstva	50%	100.000	50.000

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:	375.000	151.250
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMPVŠ	

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.1.6. Osigurati održivo upravljanje i gospodarenje šumama i divljači

Tabela 178: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.6.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Donijeti zakonsku regulativu u oblasti šuma Poduzimati i realizirati mjere za donošenje Zakona o šumama FBiH	80%	85.000	68.000
Izraditi Prijedlog zakona o reproduksijskom materijalu šumskog i ukrasnog drveća i grmlja	80%	85.000	68.000
Usvajati Opći dio Šumarskog programa Federacije BiH (nakon usvajanja Zakona o šumama od strane Parlamenta Federacije BiH)	100%	66.370	66.370
Izrada Informacije o gospodarenju šumama u prethodnoj i planovima za tekuću godinu	100%	50.000	50.000
Razviti Informacijski sistem šumarstva (ISŠ) u Federaciji BiH	30%	215.000	64.500
Izrada pet novih pravilnika kojima će se van snage staviti trenutno šest važećih pravilnika donesenih u skladu sa Zakonom o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja („Sl. Novine Federacije BiH“, br.71/05 i 8/10)	100%	50.000	50.000
Podrška aktivnosti lovačkim savezima	0%	1.000.000	0
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		1.551.370	366.870
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMPVŠ		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.1.7. Unaprijeđivati integralno upravljanje otpadom i sistem cirkularne ekonomije

Tabela 179: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.7.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Provesti analize efikasnosti i ekonomičnosti postojećeg sistema upravljanja otpadom posebnim kategorijama otpada	100%	50.000	50.000
Podrška izgradnje i unapređenja infrastrukture na postojećim regionalnim deponijama za upravljanje otpadom i izgradnja novih regionalnih deponija	100%	1.216.000	1.216.000
Podrška sanacije i zatvaranja općinskih odlagališta komunalnog otpada i prilagođavanje regionalnom konceptu upravljanja otpadom.	100%	384.000	384.000
Ukloniti nelegalna odlagališta i sanirati postojeće površine pod neadekvatno odloženim otpadom (opasni i neopasni otpad)	100%	550.000	550.000
Izraditi studiju identifikacije lokacija kontaminiranih opasnim otpadom FBiH	100%	100.000	100.000
Unaprijediti sisteme odvojenog sakupljanja, zbrinjavanja, reciklaže i ponovne upotrebe otpada u cijeloj FBiH (izgraditi zelene otoke, pretovane stanice i reciklažna dvorišta)	100%	400.000	400.000

Donijeti usaglašen program subvencioniranja za razvoj infrastrukture za integralno upravljanje otpadom sa Fondom za zaštitu okoliša koji će se finansirati iz budžeta Fonda	100%	50.000	50.000
Ispunjenje preuzetih obaveza po osnovu ratificiranih međunarodnih ugovora i sporazuma iz oblasti okoliša. Implementacija Baselske konvencije. Povećati broj izdatih dozvola Pripremiti i izveštaj za Vladu FBiH	100%	50.000	50.000
Kroz Odluku donijeti program subvencioniranja ulaganja u razvoj infrastrukture za integralno upravljanje otpadom	100%	50.000	50.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		2.850.000	2.850.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMOiT		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.1.8. Uspostaviti sistem održivog i odgovornog istraživanja, eksploatacije i upravljanja mineralnim sirovinama

Tabela 180: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.1.8.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Priprema projektnog zadatka i odluka za izradu Strategije upravljanja mineralnim sirovinama	30%	100.000	50.000
Izrada Izmjena i dopuna Zakona o geološkim istraživanjima Federacije BiH	70%	50.000	50.000
Izrada Pravilnika o načinu, postupku i rokovima vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti zaštite na radu u rudarstvu	80%	50.000	50.000
Izrada Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati privredna društva za obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite na radu u rudarstvu	80%	50.000	50.000
Vođenje upravnih postupaka za izdavanje rješenja o odobravanju: detaljnih geoloških istraživanje čvrstih mineralnih sirovina i podzemnih voda; eksploataciju mineralnih sirovina; obavljanje stručnih poslova iz oblasti zaštite na radu; uvođenje u proces rada laboratorija, i opreme za geoloških istraživanja; obavljanje registrovane djelatnosti iz oblasti geoloških istraživanja	100%	100.000	100.000
Vođenje baze podataka u GISu o odobrenim istražnim prostorima i eksploatacionim poljima	100%	100.000	100.000
Vođenje postupka polaganja stručnog ispita u iz oblasti rudarstva i geologije	100%	50.000	47.523
Procjena geotermalne energije u Federaciji BiH	50%	100.000	90.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		600.000	537.523
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMERI		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

PRIORITET 3.2. UNAPRJEĐIVATI KVALITET ZRAKA

Tabela 181: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.2.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
7	262.600	219.652

Mjera 3.2.1. Smanjivati emisiju zagađujućih materija i stakleničkih plinova

Tabela 182: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.2.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Rad na uspostavljanju sistema monitoringa GHG emisija	100%	50.000	50.000
Rad na uspostavi sistema trgovanja emisijama - ETS	100%	30.000	30.000
Unaprijediti postojeću federalnu mrežu za monitoring kvaliteta zraka	100%	50.000	50.000
Unapređenje Registra o postrojenjima i zagađivanjima u Federaciji BiH – PRTR (implementacija novog sistema za (FBiH, RS, BD, MOFTER) kojeg finansira Agencija za okoliš iz Njemačke preko REC BiH, također slijedi i izrada novog pravilnika	50%	20.000	20.000
Formirati referentnu laboratoriju za kvalitet zraka u Federaciji BiH	10%	50.000	5.000
Uspostava inventara rashladnih uređaja i opreme	100%	50.000	50.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		250.000	205.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMOiT		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.2.2. Smanjivati negativan uticaj sektora transporta na okoliš

Tabela 183: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.2.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Učestvovanje u izradi studije i analize negativnog utjecaja transporta na okoliš u cilju smanjenja negativnog utjecaja transporta na okoliš	10%	12.600	14.652
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		12.600	14.652
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMPiK		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

PRIORITET 3.3. POVEĆATI ENERGIJSKU EFIKASNOST

Tabela 184: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.3.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
14	23.226.479	9.734.000

Mjera 3.3.1. Poboljšati energijsku efikasnost zgrada

Tabela 185: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.3.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
------------------	-------------------------------	--------------------	----------------------

Izrada izmjena i dopuna podzakonskih propisa iz oblasti energetske efikasnosti u zgradarstvu	80%	523.479	300.000
Parlamentarna procedura usvajanja prijedloga Strategije dugoročne obnove zgrada u Federaciji Bosne i Hercegovine za period do 2050. godine i publiciranje iste	100%	100.000	0
Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima — za projekat utopljanja zgrada radi uštede energije",	100%	3.000.000	3.000.000
Program utroška sredstava tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima "Podrška Evropske unije Bosni i Hercegovini u cilju ublažavanja negativnog socio-ekonomskog uticaja energetske krize"	0%	0	0
Uspostava i funkcionisanje Web registra energ.certifikata po principu Web platforme	100%	35.000	15.000
Izrada Programa utroška sredstava Revolving fonda za energetske efikasnost Federacije Bosne i Hercegovine (RF EE FBiH) za javne objekte kod UNION BANKE D.D. Sarajevo putem Federalnog ministarstva prostornog uređenja u 2024. godini	56%	3.000.000	1.680.000
Realizacija Operativnog plana poboljšanja energetske efikasnosti u institucijama Federacije Bosne i Hercegovine putem Revolving fonda Federacije Bosne i Hercegovine za javne objekte.			
Projekat "Energetska efikasnost u javnim objektima" finansiran sredstvima Njemačke Razvojne Banke KfW	9%	13.000.000	1.171.000
Dodatno finansiranje Projekta "Energetska efikasnost u BiH" AF BEEP	100%	2.718.000	2.718.000
Izrada zakona Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH Izrada Zakona o građevinskim proizvodima	88%	300.000	300.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		22.676.479	9.184.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere		FMPU	

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.3.2. Pružati podršku malim i srednjim preduzećima na poboljšanju energetske efikasnosti i principa „zelene ekonomije“ i „ekologizacije“

Tabela 186: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.3.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Putem Razvojne banke, pod povoljnim uslovima, kreditirati MSP za uvođenje cirkularne ekonomije i poboljšanje energetske efikasnosti	100%	250.000	250.000
Subvencionirati energetske audite i uvođenje standarda kvalitete u MSP	100%	150.000	150.000
Aktivno učestvovati u programima i inicijativama WB, EBRD-a, OECD-a, UNDP-a, GIZ-a	100%	50.000	50.000
Aktivno učestvovati u programiranju IPA III za BiH i Zapadni Balkan (istraživanje i iskorištavanje prilika iz EIP-a i Zelene agende za Zapadni Balkan)	100%	50.000	50.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		550.000	550.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere		FMRPO	

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

PRIORITET 3.4. ZAPOČETI REALIZACIJU ENERGIJSKE TRANZICIJE

Tabela 187: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.4.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
23	8.650.000	8.120.000

Mjera 3.4.1. Povećavati sigurnost snabdijevanja energentima

Tabela 188: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.4.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izrada Energetske strategije Federacije BiH za period 2022-2035. s projekcijom na 2050. godinu	30%	250.000	250.000
Izrada nacrtu Integrisanog energetskog i klimatskog plana Bosne i Hercegovine/Federacije Bosne i Hercegovine (NECP/ECP)	80%	50.000	50.000
Aktivnosti na donošenju provedbenih akata po Zakonu o energiji i regulaciji energetskih djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine	80%	50.000	50.000
Aktivnosti na donošenju provedbenih akata po Zakonu o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine	80%	50.000	50.000
Izrada zakona, podzakonskih i drugih pratećih akata o prirodnom gasu, uključujući harmonizaciju Zakona o gasu u FBiH sa Zakonom o regulatoru električne energije i prirodnog gasa, prenosu i tržištu električne energije u BiH i Trećim energetske paketom	80%	50.000	50.000
Regulatorni nadzor sektora gasne privrede ((po donošenju Zakona o gasu u FBiH, regulatorni nadzor sektora gasne privrede će vršiti)	100%	50.000	50.000
Izmjene i dopune Zakona o naftnim derivatima u FBiH, kao i praćenje realizacije i Upravni nadzor nad provođenjem istog	80%	50.000	50.000
Monitoring kvaliteta tečnih naftnih goriva	40%	100.000	100.000
Izrada Zakona o toplotnoj energiji u FBiH i pratećih podzakonskih akata	20%	50.000	50.000
Bilansiranje energetske potreba u FBiH	80%	100.000	100.000
Upravni i administrativni nadzor vezan za funkcionisanje energetske sektora	100%	50.000	50.000
Usaglašavanje sa zahtjevima acquis, SPP i EU partnerstva uključujući i aktivnosti na realizaciji i korištenju IPA fondova	100%	50.000	50.000
Izrada izvještaja o poslovanju privrednih društava u većinskom vlasništvu Federacije BiH u sektoru energije	100%	50.000	50.000
Kapitalni transferi javnim preduzećima – OTF d.o.o. Sarajevo- za povećanje kapitala NTF d.o.o. Ploče	100%	4.000.000	1000.000
Izrada Zakona o gasovodu "Južna interkonekcija BiH i RH"	100%	50.000	50.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		5.000.000	2.000.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere		FMERI	

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.4.2. Povećavati udio obnovljivih izvora energije u finalnoj potrošnji energije

Tabela 189: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.4.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izrada podzakonskih propisa i akata definiranim Zakonom o korištenju OIEiEK u Federaciji; Donošenje NECP/EPC (dio koji se odnosi na obnovljive izvore energije)	90%	100.000	100.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		100.000	100.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMERI		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

Mjera 3.4.3. Provesti restrukturiranje rudnika uglja i strukturnu transformaciju ekonomije rudarskih regiona

Tabela 190: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.4.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Praćenje realizacije i izrada Informacija o realizaciji Prestrukturiranja i modernizacije RU FBiH	0%	100.000	80.000
Izrada Izvještaj o monitoringu Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije nad privrednim društvima iz oblasti rudarstva u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2021. godinu - Rudnici u sastavu Koncerna EP BiH i RMU "Banovići" d.d. Banovići	100%	50.000	50.000
Upravni postupci za donošenje dozvola za trajnu obustavu rudarskih radova i postupci ispisa iz katastra istražnih i eksploatacionih polja za dijelove gdje se ne vrši eksploatacija	100%	100.000	80.000
Prikupljanje podataka i izrada Bilansa Energetskih potreba Federacije BiH i određivanje kratkoročnih i dugoročnih mjera za ostvarivanje Bilansa – dio ugalj za narednu godinu	100%	50.000	50.000
Praćenje/prikupljanje podataka i izrada izvještaja o realizaciji Bilansa – dio ugalj za tekuću godinu i kvartalno	100%	50.000	50.000
Izrada Studije revizije geoloških (bilansnih i vanbilansnih) rezervi i kvaliteta uglja na prostoru Federaciji Bosne i Hercegovine	100%	100.000	100.000
Strategija pravedne tranzicije energetskog sektora	60%	100.000	100.000
Subvencije javnim preduzećima – za provođenje pravedne tranzicije i poremećaja na tržištu	100%	3.000.000	5.510.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		3.550.000	6.020.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	FMERI		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024.

PRIORITET 3.5. POTICATI RAZVOJ RURALNIH PROSTORA

Tabela 191: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.5.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
18	189.023.431	179.966.547

Mjera 3.5.1. Razvijati ruralnu infrastrukturu i dostupnost usluga u ruralnim područjima

Tabela 192: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.5.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izrada Zakona o slatkovodnom ribarstvu	0%	50.000	0
Izrada Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju	80%	80.000	64.000
Izrada Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju	80%	80.000	64.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		210.000	128.000
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH 2024. godinu

Mjera 3.5.2. Uspostaviti funkcionalne kapacitete za poljoprivredu i ruralni razvoj

Tabela 193: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.5.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Srednjoročna strategija pružanja savjetodavnih usluga u Federaciji BiH 2023-2030.	100%	150.000	150.000
Usvajanje i realizacija Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja FBiH 2021-2027. (izrada provedbenih propisa definisanim Akcionim planom, promocija mjera novog sistema novčanih podrški, obuke i ostale aktivnosti određene planom)	100%	100.000	100.000
Izrada Trogodišnjeg programa rada Javne poljoprivredne savjetodavne službe u Federaciji BiH 2.3.1. Izrada Godišnjeg programa rada Javne poljoprivredne savjetodavne službe u Federaciji BiH 2.3.2. Izrada Programa obavezne obuke poljoprivrednih savjetodavaca 2.3.3. Vođenje registara: - Registar poljoprivrednih savjetodavaca - Registar poljoprivrednih savjetodavnih službi	100%	50.000	50.000
Vođenje registara 2.4.1: (fito registar, savjetodavci, RPG i RK registar pravnih i fizičkih lica za promet fiofarmaceutskim sredstvima, registar distributera i uvoznika mineralnih đubriva, registar mineralnih đubriva, lista fitofarmaceutskih sredstava i ostali upisi i evidencije), 2.4.2. Uspostava Vinogradarskog i vinarskog registra (VVR) 2.4.3. Uspostava informacionog sistema za praćenje uzgoja svih vrsta životinja u Federaciji BiH	67%	80.000	80.000

Projekat razvoja ruralnih preduzeća i poljoprivrede (Rural Enterprise and Agricultural Development Project – READP) i Projekat povećanja otpornosti na klimatske promjene u poljoprivrednom sektoru u BiH (putem adaptacijskog fonda)	71%	8.761.423	6.210.535
Projekat otpornosti i konkurentnosti u poljoprivredi – ARCP	0%	4.250.000	0
Članstvo i učešće u radu SWG (Regional Rural Development Standing Working Group in South-Eastern Evrope)	100%	25.000	25.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		13.416.423	6.615.535
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH 2024. godinu

Mjera 3.5.3. Unaprijediti kvalitet i konkurentnost poljoprivredno – prehrambene proizvodnje, i otpornost poljoprivrednih proizvođača

Tabela 194: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.5.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izrada Zakona o jakim alkoholnim pićima	95%	70.000	66.500
Izraditi provedbene propise na osnovu Zakona o jakim alkoholnim pićima	0%	30.000	0
Izrada Odluke i Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju za 2024 godinu	100%	70.000	70.000
Realizacija Programa Vlade Federacije BiH o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju	100%	175.000.000	172.894.504
Promocija novih mjera novčanih podrški i izrade provedbenih propisa (pravilnika) prema Akcionom planu iz Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja 2021-2027	70%	50.000	15.000
Izrada godišnjeg izvještaja o realizaciji Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju (radi se svake godine)	100%	50.000	50.000
Izrada godišnjeg izvještaja o stanju u poljoprivredi u prethodnoj godini – Zeleni izvještaj	100%	27.008	27.008
Izrada informacija: - O stanju u oblasti zdravlja poljoprivrednog bilja u Federaciji BiH - O stanju u prehrambenoj industriji - O finansijskoj konsolidaciji privrednih društava - O poslovanju privrednih društava iz nadležnosti Federacije BiH	100%	100.000	100.000
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		175.397.008	173.223.012
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH 2024. godinu

PRIORITET 3.6. POVEĆATI OTPORNOST NA KRIZE

Tabela 195: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 3.6.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
0	0	0

Mjera 3.6.1. Unaprjeđivati upravljanje krizama

Tabela 196: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.6.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Vlada FBiH

Mjera 3.6.2. Osigurati zaštitu i funkcioniranje kritične infrastrukture

Tabela 197: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.6.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Federalna uprava civilne zaštite

Mjera 3.6.3. Poboljšati funkcioniranje sistema zaštite i spašavanja od prirodnih

Tabela 198: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 3.6.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Federalna uprava civilne zaštite

STRATEŠKI CILJ 4: TRANSPARENTAN, EFIKASAN I ODGOVORAN JAVNI SEKTOR

Tabela 199: Pregled strukture aktivnosti vezanih za SC4

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
148	1.760.523.657	1.495.479.901

PRIORITET 4.1. UNAPRJEĐIVATI VLADAVINU PRAVA

Tabela 200: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 4.1.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
24	7.026.920	5.088.950

Mjera 4.1.1. Povećavati efikasnost pravosudnog sistema

Tabela 201: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.1.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
U saradnji s VSTV-om BiH izvršiti analizu rada sudova u Federaciji BiH	100%	119.285	64.868
U saradnji s VSTV-om BiH i Delegacijom Evropske unije u BiH, sudjelovati u implementaciji projekata za unaprjeđenje infrastrukture pravosudnih institucija u Federaciji BiH	80%	119.285	64.868
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		238.570	129.736
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo pravde		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 4.1.2. Jačati zaštitu ljudskih prava

Tabela 202: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.1.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Priprema propisa kojima se implementiraju odluke Evropskog suda za ljudska prava, Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Ustavnog suda Federacije BiH shodno Programu rada Vlade Federacije BiH 2023-2026.	100%	106.426	88.646
Učešće u projektima Vijeća Evrope koji imaju za cilj zaštitu ljudskih prava (npr. projekt Promocija različitosti i jednakosti u BiH)	100%	162.416	186.137
Intenziviranje saradnje sa UNICEF-om i učešće u realizaciji projekata	100%	162.416	186.137
Saradnja s Ombudsmanima za ljudska prava, konzularnim predstavnicima stranih zemalja, CPT-om i drugim međunarodnim organizacijama koji se bave zaštitom ljudskih prava lica lišenih slobode, a sve u skladu s Evropskim zatvorskim pravilima	100%	132.594	121.269

Postupanje po članu 155. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u pogledu izvještavanja javnosti o stanju izvršenja krivičnih sankcija u Federaciji BiH	100%	132.595	121.269
Organizovanje okruglog stola o razvoju pravne misli, jačanju pravne sigurnosti i zaštiti temeljnih prava i sloboda čovjeka	100%	21.886	23.778
Unapređenje zakonodavnog okvira vezano za rad organizacija civilnog društva	100%	54.717	23.778
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		773.050	751.014
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo pravde		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 4.1.3. Unaprijeđivati borbu protiv kriminala, govora mržnje i terorizma

Tabela 203: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.1.3

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Nacrt zakona o prevozu opasnih materija	80%	5.000	4.000
Nacrt zakona o prometu eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova	80%	5.000	4.000
Nacrt zakona o javnom okupljanju	80%	5.000	3.000
Zakon o zaštiti kritične infrastrukture	60%	5.000	3.000
Provođenje osnovnih policijskih obuka	100%	5.246.400	3.500.000
Provođenje stručnog usavršavanja policijskih službenika	100%	250.000	250.000
Provođenje obuka za pripadnike agencija i unutrašnjih službi za zaštitu ljudi i imovine	90%	293.200	250.000
Prilagođavanje, izmjene, donošenje zakonskih i podzakonskih akata za efikasniji rad Policijske akademije FMUP-a	100%	5.000	2.500
Izrada novih i inoviranje starih Nastavnih planova i programa svih vrsta obuka	70%	5.000	2.500
Uspostavljanje sistema za učenje na daljinu (u okviru IPA projekta EU)	0%	5.000	0
Pravilnik o inspekcijskom nadzoru	80%	5.000	2.500
Implementacija komunikacijskog plana Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova	100%	185.700	185.700
Prednacrt Zakona o policijskim službenicima FBiH	/	0	0
Prednacrt Zakona o unutrašnjim poslovima FBiH	/	0	0
Ralizacija mjera iz Plana integrisanja (radne grupe 14, 24 i dr.)	100%	0	0
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere - Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova:		6.015.300	4.208.200
Institucija odgovorna za koordinaciju mjere	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova		

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 4.1.4. Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije

Tabela 204: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.1.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva

Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere

Zavod za
javnu upravu

Izvor:

PRIORITET 4.2. STAVITI JAVNU UPRAVU U SLUŽBU GRAĐANA

Tabela 205: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 4.2.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
22	1.315.670,40	3.931.422,90

Mjera 4.2.1. Jačati političko i institucionalno vođenje i koordinaciju reforme javne uprave i ekonomskih reformi

Tabela 206: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Koordiniranje procesom reforme javne uprave na nivou Federacije BiH	100%	14.591,00	23.778,00
Uspostavljena funkcionalno vodeća institucija za reformu javne uprave u FBiH	80%	14.591,00	23.778,00
Provesti reformu javne uprave u skladu sa strategijom razvoja pravnog sektora i aktivnostima iz akcijskog plana za realizaciju	80%	14.591,00	23.778,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		43.773,00	71.334,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo pravde/Zavod za javnu upravu		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 4.2.2. Uspostaviti funkcionalnu i racionalnu organizaciju javnog sektora

Tabela 207: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Uspostavljene funkcionalnog registra organa uprave i upravnih organizacija	60	21.887,00	23.778,00
Provesti funkcionalnu analizu organa javne uprave	60	21.886,00	23.778,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		43.773,00	47.556,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo pravde/Zavod za javnu upravu		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 4.2.3. Jačati sistem i koordinaciju izrade, implementacije i izvještavanja o razvojnim politikama

Tabela 208: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Organizacija i održavanje Mreže praktičara za razvojno planiranje u FBiH	10%	45.000,00	0,00
Učešće u izradi sektorskih strategija u Federaciji BiH i njihovo usaglašavanje sa Strategijom razvoja FBiH	100%	45.000,00	45.000,00
Učešće u implementaciji Ciljeva održivog razvoja za BiH	100%	61.000,00	61.000,00
Makroekonomski pokazatelji FBiH po kantonima 2023.	100%	55.000,00	55.000,00
Socio-ekonomski pokazatelji FBiH po općinama sa nivoom razvijenosti 2023.	100%	67.000,00	67.000,00
Izmjene i dopune podzakonskih akata proizašlih iz Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH	80%	10.000,00	0,00
Izrada dokumenta Program ekonomskih reformi FBiH (ERP FBiH) 2025. - 2027.	100%	89.000,00	89.000,00
Izrada dokumenta Kvartalni ekonomski trendovi	100%	35.000,00	35.000,00
Program rada Vlade FBiH za 2024. godinu	100%	45.000,00	45.000,00
Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2023. godinu	100%	45.000,00	45.000,00
Izveštaj o razvoju FBiH za 2023. godinu	100%	99.000,00	99.000,00
Vođenje baze strateških dokumenata	100%	37.000,00	37.000,00
Redovno ažuriranje baze podataka indikatora razvoja	100%	42.000,00	42.000,00
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		675.000,00	620.000,00
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalni zavod za programiranje razvoja		

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

Mjera 4.2.4. Osigurati preduslove za veću apsorpciju EU fondova

Tabela 209: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		-	-
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ured Vlade FBiH za evropske integracije		

Izvor: Izveštaj o radu Ureda Vlade FBiH za evropske integracije

Mjera 4.2.5. Jačati statističku osnovu kao podlogu za utvrđivanje politika

Tabela 210: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.5.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		0	0
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalni zavod za statistiku		

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Mjera 4.2.6. Provesti digitalnu transformaciju javne uprave

Tabela 211: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.2.6.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Uspostaviti e -upravu na svim nivoima vlasti u FBiH (Zavod za javnu upravu)	100%	21.886	23.778
Imenovati centralizirano tijelo za upravljanje i koordinaciju procesa e-uprave. Donijeti Zakon o elektronskom potpisu i izmjeni Zakona o upravnom postupku. Donijeti obavezujuća pravila i standarde koji će se slijediti prilikom izbora i korištenja telekomunikacionih linkova. (Zavod za javnu upravu)	100%	21.887	23.778
Uvezivanje s postojećim izvornim registrima koji su definisani okvirom interoperabilnosti kako bi se omogućila integracija registara i pristup podacima i javnoj usluzi na jednom mjestu (FMPU)	10%	100.000	100.000
Aktivnosti na implementaciji Politike informacione bezbjednosti u institucijama Vlade Federacije BiH kroz izradu i donošenje Zakona o informacionoj bezbjednosti Federacije Bosne i Hercegovine/Uspostava CERTa. Razvoj i koordinacija razvoja digitalnog društva/Digitalna transformacija/ uspostava DMS Sistema u ministarstvu. Učešće u implementaciji okvira interoperabilnosti. (FMPIK)	90%	409.351,40	3.044.976,90
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		553.124,40	3.192.532,90
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija		

Izvor: Program rada VFBIH 2024.

PRIORITET 4.3. UNAPRJEĐIVATI ODGOVORNOST U OBLASTI JAVNIH FINANSIJA

Tabela 212: Pregled strukture aktivnosti vezanih za prioritet 4.3.

Ukupno aktivnosti	Ukupno planiranih sredstava	Ukupno realiziranih sredstava
99	1.748.518.104	1.482.796.574

Mjera 4.3.1. Unaprjeđivati transparentnost u upravljanju javnim finansijama

Tabela 213: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.1.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izraditi novi Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH	20%	12.498	2.499
Izrada novog Priručnika za procjenu rizika i planiranje interne revizije u javnom sektoru u FBiH	0%	8.332	0
Izraditi Godišnji konsolidirani izvještaj o funkcioniranju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH	100%	16.664	16.664
Izraditi Godišnji konsolidirani izvještaj o radu interne revizije u javnom sektoru u FBiH	100%	16.664	16.664
Certifikacija internih revizora za javni sektor	100%	8.332	8.332
Provođenje edukacija iz oblasti finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije	100%	8.332	8.332
Operacionalizacija PIFC aplikacije	100%	12.498	12.498
Izraditi Zakon o izvršavanju Budžeta za 2025. godinu	80%	8.332	8.332
Izraditi Budžet za građane za 2025. godinu	80%	4.166	4.166
Vođenje i ažuriranje Registra budžetskih korisnika FBiH	100%	4.166	4.166
Izraditi Zakon o investiranju javnih sredstava	20%	16.664	3.333
Izraditi Kontni plan FBiH za budžet i budžetske korisnike	80%	16.664	16.664
Izraditi Izvještaj o izvršenju Budžeta za 2023. godinu i kvartalne izvještaje za 2024. godinu na osnovu podataka iz Glavne knjige Trezora	100%	33.328	33.328
Pripremiti i objaviti Plan javnih nabavki na web stranici Ministarstva	100%	4.166	4.166
Izraditi Odluke o pokretanju postupka i objavljivanje Obavijesti o nabavki i objavljivanje tenderske dokumentacije na portalu Agencije za javnu nabavku i provođenje postupka javnih nabavki	100%	12.498	12.498
Objavljivanje tenderske dokumentacije na portalu Agencije za javnu nabavku, provođenje postupka javnih nabavki i zaključivanje ugovora s najpovoljnijim ponuđačem	100%	2.315.000	2.315.000
Izraditi plan rada interne revizije za periode 2025-2028. godina	100%	8.332	8.332
Izraditi plan revizije za 2025. godinu	100%	4.166	4.166
Obavljanje interne revizije kod budžetskih korisnika	100%	33.328	33.328
Izrada i dostavljanje izvještaja revidiranim korisnicima te praćenje provedbe danih preporuka	100%	16.664	16.664
Očitovanje na preporuke Ureda za reviziju FBiH i postupanje po preporukama	100%	16.664	16.664

Izraditi konsolidirani izvještaj o izvršenju budžeta Federacije BiH, kantona, općina, gradova i izvanbudžetskih fondova za 2023. godinu i kvartalne izvještaje za 2024. godinu	100%	20.830	20.830
Donositi mišljenja na zahtjev budžetskih korisnika na Zakone, odluke, pravilnike i programe u pogledu potrebnih finansijskih sredstava i fiskalnog utjecaja na budžet	100%	149.976	149.976
Tekući transferi neprofitnim organizacijama - prikupljanje prihoda ostvarenih od prometa Lutrije BiH	100%	4.000.000	3.356.692
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		6.748.264	6.058.294
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo finansija		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 4.3.2. Povećati učinak u trošenju javnih sredstava i obim i efikasnost javnih investicija

Tabela 214: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.2.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izraditi Program javnih investicija Federacije BiH 2025-2027.	80%	41.660	41.660
Izrada Informacije o utrošku sredstava za realizaciju projekata uključenih u PJI FBiH za 2023. godinu	80%	8.332	8.332
Unaprijediti program javnih investicija većom primjenom IT tehnologija	80%	8.332	8.332
Propisati metodologiju izvještavanja o monitoringu realizacije projekata iz programa javnih investicija	60%	8.332	4.999
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		66.656	63.323
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo finansija		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 4.3.3. Povećavati efikasnost u naplati javnih prihoda

Tabela 215: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.3.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Izraditi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Jedinstvenom sustavu registracije kontrole i naplate doprinosa, nakon usvajanja Zakona o doprinosima	0%	8.332	0
Izraditi Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o podnošenju prijava za upis i promjene upisa u Jedinstveni sustav registracije, kontrole i naplate doprinosa	80%	4.166	4.166
Izraditi Osnovice za obračun doprinosa određenih obveznika za narednu kalendarsku godinu	100%	4.166	4.166
Izraditi Uredbu o metodologiji izračuna i usklađivanja najniže plaće	80%	16.664	16.664
Izraditi Odluku o iznosu minimalne plaće za narednu kalendarsku godinu	100%	4.166	4.166
Analiza BEPS Akcije 8-10: Transferne cijene i Akcije 13: Izvještavanje po zemljama (CbC) s fokusom na detektiranje potrebnih izmjena pravnog okvira u FBiH	100%	8.332	8.332
Izraditi Priručnik o razmjeni informacija u porezne svrhe o procedurama prijema i slanja zahtjeva za razmjenu informacija, na osnovu OECD-ovog Modela Priručnika	100%	8.332	8.332
Izraditi Plan preporuka za realizaciju Multilateralnog sporazuma nadležnih tijela o razmjeni izvještaja po zemljama („CbC MCAA“) - Akcija 13 - Dokumentacija o transfernim cijenama i izvještavanje po zemljama	80%	8.332	4.999
Izraditi Plan za implementaciju preporuka od strane Inkluzivnog okvira za BEPS nakon stručne procjene za Akciju 14 - Efikasniji mehanizmi za rješavanje sporova – MAP	0%	8.332	0
Izraditi Plan realizacije preporuka po osnovu prvog peer review Globalnog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe	60%	8.332	4.999
Razmjena informacija o poreznim stvarima između BiH i inozemnih nadležnih organa u cilju sprečavanja porezne evazije i prijenosa dobiti	100%	4.166	4.166
Izraditi godišnji izvještaj o realizaciji Plana preporuka za realizaciju Multilateralnog sporazuma nadležnih tijela o razmjeni izvještaja po zemljama („CbC MCAA“) - Akcija 13 - Dokumentacija o transfernim cijenama i izvještavanje po zemljama	80%	4.166	2.499
Izraditi godišnji izvještaj o realizaciji Plana realizacije preporuka po osnovu prvog peer review Globalnog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe	60%	4.166	2.499
9.998Izraditi Nacrt Zakona o igrama na sreću	80%	12.498	9.998
Izraditi stavove, mišljenja i odgovore na upite vezane za primjenu Zakona o igrama na sreću	100%	8.332	8.332
Izdavati Odobrenje za rad kasina, automat klubova i kladionica, na osnovu Zakona o igrama na sreću	100%	8.332	8.332
Izdavati Rješenja o priređivanju nagradnih igara, Rješenja o prethodnoj saglasnosti za promjenu vlasničke strukture priređivača igara na sreću te Rješenja o trajnom prestanku rada privremeno zatvorenih uplatnih mjesta po sili zakona, na osnovi Zakona o igrama na sreću	100%	8.332	8.332
Analizirati ostvarene prihode po osnovu priređivanja igara na sreću i pratiti stanje i dinamiku plaćanja obaveza od strane priređivača	100%	4.166	4.166

Izraditi mišljenje na Izveštaj o poslovanju Lutrije BiH, Prijedlog odluke o raspodjeli godišnje dobiti Lutrije BiH i Prijedlog odluke o usvajanju izvještaja o poslovanju i davanju saglasnosti na Plan poslovanja	80%	4.166	4.166
Izraditi Zakon o Poreznoj upravi FBiH	60%	8.332	8.332
Izraditi Opći porezni zakon	60%	8.332	8.332
Izraditi Zakon o izmjenama i dopuna Zakona o porezu na dobit	80%	4.166	4.166
Izraditi Zakon o fiskalizaciji Nacrt utvrđen na 193. hitnoj sjednici	100%	16.664	16.664
Izraditi Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o transfernim cijenama	100%	4.166	4.166
Izraditi Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dodjeljivanju identifikacijskih brojeva, registraciji i identifikaciji i evidencijama poreznih obveznika na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine	100%	4.166	4.166
Izraditi Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o podnošenju poreznih prijava	100%	4.166	4.166
Izraditi mišljenja, odgovore i stavove iz oblasti porezne politike, fiskalizacije, porezne administracije i postupaka	100%	8.332	8.332
Izdavati Uvjerjenja o ispunjenosti tehničkih i funkcionalnih karakteristika dijelova fiskalnog sistema; Odobrenje za stavljanje u promet fiskalnog sistema i zaključivanje Ugovore o stavljanju fiskalnog sistema u promet	100%	4.166	4.166
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		199.968	170.804
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere		Federalno ministarstvo finansija	

Izvor: Izveštaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 4.3.4. Unaprjeđivati fiskalnu stabilnost i izravnanje u oblasti javnih finansija

Tabela 216: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.4.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Sudjelovati u pregovorima za izradu ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja	100%	16.664	16.664
Analizirati efekte primjene poreza na dobit	100%	4.166	4.166
Pratiti implementaciju Zakona o visini stope zatezne kamate	100%	4.166	4.166
Izrada analize ostvarenih i raspoređenih javnih prihoda u FBiH i izrada modela raspodjele javnih prihoda u FBiH. Provedba konsultacija svih sudionika u raspodjeli javnih prihoda o prijedlozima raspodjele i prezentiranje prijedloga modela raspodjele, kao podloga za izradu teksta novog Zakona o javnim prihodima, pripadnosti i raspodjeli javnih prihoda u FBiH	80%	12.498	9.998
Izraditi izmjene i dopune Pravilnika o načinu uplate, pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u FBiH	100%	4.166	4.166
Izraditi novi Pravilnik o načinu uplate, pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u FBiH	0%	8.332	0
Izraditi Uputu o utvrđivanju godišnjih koeficijenata učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od neizravnih poreza	100%	4.166	4.166

Izraditi kvartalne, godišnje i srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH za izradu budžeta/financijskih planova korisnika i izradu planskih dokumenata	100%	16.664	16.664
Izraditi izvještaj o ostvarenim i raspoređenim poreznim prihodima i doprinosima na teritoriju FBiH	100%	4.166	4.166
Izraditi izvještaj o ostvarenim i raspoređenim prihodima na teritoriju FBiH	100%	8.332	8.332
Izraditi Godišnji konsolidirani pregled ostvarenja javnih prihoda u Federaciji BiH	100%	8.332	8.332
Izraditi mišljenja i odgovore na upite iz oblasti pripadnosti i raspodjele prihoda	100%	4.166	4.166
Ažurirati Registar taksi i naknada u Federaciji BiH	100%	4.166	4.166
Izraditi Budžet za 2025. godinu na temelju prikupljenih i obrađenih podataka od svih budžetskih korisnika	80%	133.312	133.312
Izraditi Dokument okvirnog budžeta 2025-2027.	100%	54.158	54.158
Izraditi Smjernice ekonomske i fiskalne politike FBiH 2025-2027.	100%	37.494	37.494
Izraditi godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u FBiH za prethodnu godinu	100%	4.166	4.166
Tekući transferi Vijeću za državnu pomoć	100%	265.000	265.000
Izraditi Odluke o preraspodjeli iz Budžeta FBiH s jednog budžetskog korisnika na drugog prema ukazanoj potrebi	100%	4.166	4.166
Pripremiti Odluke o izdvajanju sredstava iz Tekuće pričuve na temelju zahtjeva od budžetskih korisnika i Vlade FBiH	100%	4.166	4.166
Izraditi izvještaje o utrošenim sredstvima Tekuće pričuve Vlade FBiH	100%	16.664	16.664
Izraditi Odluke o raspodjeli sredstava utvrđenih Budžetom - Tekući transferi drugim razinama vlasti i fondovima – Kantoni i općine	100%	10.000.000	10.000.000
Izraditi Odluku o raspodjeli sredstava utvrđenih Budžetom - Tekući transferi drugim razinama vlasti i fondovima – Kantoni	100%	200.000.000	200.000.000
Izraditi Odluku o raspodjeli sredstava utvrđenih Budžetom - Kapitalni transferi drugim razinama vlasti i fondovima – Kantoni i općine	100%	29.000.000	29.000.000
Kapitalni transferi finansijskim institucijama – Garancijski fond pri Razvojnoj banci	100%	20.000.000	20.000.000
Kapitalni transferi privatnim poduzetnicima i preduzećima – Japanski grant 2 KR	100%	4.000.000	4.000.000
Izraditi Strategiju upravljanja dugom 2024-2026	100%	29.162	29.162
Izraditi Izvještaj o izvršenju Strategije upravljanja dugom 2023-2025. za 2023. godinu	100%	8.332	8.332
Izraditi godišnji plan zaduživanja za 2024. godinu	100%	4.166	4.166
Izraditi Informaciju o unutarnjem i vanjskom dugu sa stanjem na dan 31.12. 2023.	100%	33.328	33.328
Izraditi Odluku o isplatama verifikiranih tražbina po osnovi računa stare devizne štednje	100%	4.166	4.166
Izraditi Odluku o emisiji obveznica FBiH za izmirenje obveza po osnovi verifikiranih računa stare devizne štednje	100%	4.166	4.166
Izraditi Informacije i Odluke o davanju suglasnosti za prihvaćanje kredita za financiranje projekata u Federaciji	100%	8.332	8.332
Zaključivati ugovore o kreditima međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih kreditora i zaključivati podugovore s krajnjim korisnicima	100%	4.166	4.166
Izraditi Odluke o sufinanciranju projekata	100%	4.166	4.166
Izraditi kvartalne izvještaje o dugu	100%	8.332	8.332

Plaćanje obveza Federacije BiH iz osnove unutarnjeg duga	100%	506.852.033	249.377.248
Evidentiranje i praćenje verificiranih obveza iz osnove stare devizne štednje	100%	4.166	4.166
Plaćanje obveza Federacije BiH iz osnove vanjskog duga	100%	937.619.639	930.118.682
Provoditi inspekcijski nadzor zakonitosti, blagovremenosti i namjenskog korištenja budžetskih sredstava kojim se nalažu mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti	100%	37.494	37.494
Provoditi inspekcijski nadzor nad primjenom odredbi Zakona o finansijskom poslovanju koje se odnose na ugovore između subjekata javnog prava i poduzetnika	100%	33.328	33.328
Zaprimanje, izrada i izvršenje rješenja o povratu više ili pogrešno uplaćenih sredstava i sudskih izvršnih rješenja na razini Federacije BiH	100%	33.000.000	33.000.000
Priprema i izrada prijedloga rješenja na žalbe izjavljene na prvostupanjska rješenja Porezne uprave i Financijske policije	100%	216.632	216.632
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		1.741.503.216	1.476.504.144
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo finansija		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu

Mjera 4.3.6. Podržati transparentnost, restrukturiranje i privatizaciju preduzeća s udjelom države u vlasništvu

Tabela 217: Pregled relevantnih aktivnosti uključenih u planovima rada ministarstava i institucija (implementatora) FBiH vezanih za mjeru 4.3.6.

Naziv aktivnosti	Procenat izvršenja aktivnosti	Planirana sredstva	Realizirana sredstva
Davanje saglasnosti na godišnje planove Agencije za privatizaciju	100%	100.000	100.000
Izrada, provođenje i realizacija Programa utroška sredstava utvrđenih u razdjelu 17. Budžeta FBiH Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije „Tekući transferi i drugi tekući rashodi – Tekući transferi neprofitnim organizacijama – Transfer Agenciji za privatizaciju u FBiH za pokriće viška rashoda nad prihodima iz prethodnih godina i obezbjeđenje tekuće likvidnosti“	100%	800.000	800.000
Aktivnosti po Zaključku Vlade Federacije BiH, V. broj:2067/2023 od 29.12.2023. godine	100%	2.762.963	2.762.963
Ukupno planirano i realizirano na aktivnosti iz ove mjere:		3.662.963	3.662.963
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije		

Izvor: Izvještaj o radu Vlade FBiH za 2024. godinu